

รายงานวิจัย 18 เดือน สาขาสังคีตศิลป์

โครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ: รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง”

ไอยเรศ บุญฤทธิ์ (นักวิจัย)

เชาวนัมน์ส ประภักดี (ผู้ช่วยวิจัย)

การดำเนินงานวิจัยของสาขาสังคีตศิลป์ ในโครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ: รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง” ได้ผลรายงานดังต่อไปนี้

1.วัตถุประสงค์ ผลที่ได้รับ และการดำเนินงาน

โครงการวิจัยภาคแรกตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 5 ข้อด้วยกัน ซึ่งสามารถประเมินผลการวิจัยในสาขาสังคีตศิลป์ได้ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่ว่าด้วยลักษณะการวิจารณ์ลายลักษณ์ของไทยอันบ่งชี้ให้เห็นปัจจัยที่สนับสนุนและบั่นทอนความก้าวหน้าของงานวิจารณ์

การศึกษาศึกษาการวิจารณ์ลายลักษณ์ของไทยที่ปรากฏอยู่ในบริบททางวัฒนธรรมดนตรีไทยนั้น ผู้วิจัยศึกษาย้อนหาปัจจัยที่เกื้อหนุนและส่งเสริมให้เกิดการวิจารณ์ในลักษณะแบบเชิงลายลักษณ์ การศึกษาและตีความในเบื้องต้น ผู้วิจัยมองเห็นว่า การบันทึกอันเป็นต้นแบบของการเกิดลายลักษณ์ที่สมบูรณ์เป็นสิ่งสำคัญ และเมื่อมองย้อนกลับมาดูการบันทึกความรู้หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเป็นวิถีวัฒนธรรมแห่งดนตรีไทย มีการบันทึกในลักษณะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏอยู่ตามแหล่งโบราณคดีต่าง ๆ เช่น รูปศิลาจำหลักหรือประติมากรรมหุ่นต่ำ ที่ปรากฏเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายบรรเลงอยู่ในเขตศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์ หรือจะเป็นลักษณะการกล่าวถึงเครื่องดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนาของศิลาจารึกเขาสุมณภู พ.ศ.1912 ตรงกับรัชสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (พญาลิไท) แห่งกรุงสุโขทัย ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 16-21 ได้กล่าวถึงงานฉลองรอยพระบาทเขาสุมณภูว่ามีเครื่องดนตรีประกอบประกอบการร้องรำเต้นปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของเครื่องดนตรีอยู่ด้วย

หรือจะเป็นหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับดนตรี ซึ่งเป็นเพียงคำสั้น ๆ ในจารึกว่า “เสียงพาทย์ เสียงพิณ เสียงเลื้อน เสียงขับ” หรือแม้แต่ร่องรอยแห่งวิถีดนตรีในแต่ละยุคสมัยที่แตกต่างกันก็มีปรากฏอยู่ในการบันทึกลักษณะต่าง ๆ อันสามารถตีความให้เห็นถึงวิถีทางดนตรีในสมัยนั้น เช่น ความเจริญทางด้านดนตรีไทยในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991-2031) ในยุคสมัยนั้น

2) ลายลักษณ์ทางดนตรีไทยในช่วงกรุงสุโขทัย-รัตนโกสินทร์ ส่วนใหญ่ จะเกิดจากชนชั้นระดับสูงของสังคม ที่มาของแหล่งข้อมูลในเชิงตัวบุคคลผู้บันทึกค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากเป็นบุคคลสำคัญของสังคม หรืออยู่ในลักษณะของกฎหมายที่บังคับใช้ จึงทำให้มุมมองของเนื้อหาต่าง ๆ อาจเป็นเพียงมุมมองจากชนชั้นระดับนี้เพียงมุมมองเดียว

3) ลายลักษณ์เฉพาะทางดนตรีในยุคของการศึกษาแบบโรงเรียนหรือภาคบังคับ สร้างความเป็นวิชาการของหนังสือที่บันทึกในลักษณะต่าง ๆ นักดนตรีหรือผู้มีความรู้ทางดนตรีผันตัวเข้าสู่วิชาการเพื่อผลิตสื่อแบบการเรียนสู่ระบบการศึกษา บ้างก็มีสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมสร้างมาตรฐานให้การวงการดนตรีไทย

นอกเหนือจากหลักฐานชั้นต้นดังกล่าว นักวิจัยยังได้สำรวจเอกสารจากแหล่งข้อมูล แหล่งรวบรวมงานเอกสาร ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา และบางส่วนจากสถาบันการศึกษา หรือสถานที่รวบรวมความรู้ของชาติแหล่งต่าง ๆ เพิ่มเติม ซึ่งจากการสำรวจเอกสารจากรายชื่อหนังสือบรรณานุกรมเท่าที่รวบรวมได้ในเบื้องต้น (เอกสารภาคผนวก ข ในรายงานความก้าวหน้า 6 เดือนที่ 3) สามารถรวบรวมได้ทั้งสิ้น 502 รายการ แบ่งเป็นช่วงเวลาของการปรากฏตัวของเอกสารออกเป็น 6 ช่วง กับอีกหนึ่งหัวข้อซึ่งเป็นเอกสารที่ไม่ระบุปีที่พิมพ์ ซึ่งมีรายละเอียดจากการพิจารณา ตามลำดับดังนี้

1) ผลงานที่เกิดขึ้นก่อนปี พ.ศ.2500

มีอยู่จำนวน 3 เล่ม ชื่อหนังสือ คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ที่แต่งขึ้นโดยบุญธรรม ตราโมท เมื่อปี พ.ศ.2481 หนังสือชุด Thai Culture Series โดย นายธนิต อยู่โพธิ์ (ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากร)

2) ช่วงปี พ.ศ.2500 – 2510

มีอยู่จำนวน 10 เล่ม จากการพิจารณาจากชื่อหนังสือในเบื้องต้นพบว่า หนังสือส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้องค์ความรู้เบื้องต้นด้านวัฒนธรรมดนตรีไทย เครื่องดนตรีไทย วิธีการบรรเลง และบางส่วนจะเป็นหนังสือที่ผลิตขึ้นเป็นแบบเรียนในสถาบันการศึกษา โดยผู้แต่งหนังสือต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย เช่น ธนิต อยู่โพธิ์ วิเชียร กุลตัญญ์ เป็นต้น

3) ช่วงปี พ.ศ.2511 – 2520

มีอยู่จำนวน 27 เล่ม จากการพิจารณาเบื้องต้นพบว่า หนังสือส่วนหนึ่งจะเป็นการอธิบายองค์ความรู้เดิมด้านวัฒนธรรมดนตรีไทย เช่น ประวัติความเป็นมา ขนบการบรรเลงเครื่องดนตรีและวงดนตรีชนิดต่าง ๆ ที่จะเพิ่มเติมขึ้นจากเดิมในช่วงสิบปีนี้คือ การปรากฏตัวของหนังสือประเภทหนังสือที่ระลึก เช่น งานศพ บุคคลสำคัญด้านดนตรีไทยและพระบรมวงศานุวงศ์ งานไหว้ครูดนตรีไทยของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งนี้

หนังสือที่ปรากฏในช่วงนี้ยังมีหนังสือที่เป็นการรวบรวมเป็นนามานุกรมเกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทยรวมอยู่ด้วย สำหรับผู้แต่งหนังสือ จะเป็นกลุ่มผู้มีความรู้และได้รับการยอมรับในแวดวงดนตรีไทยและวงการศึกษา เช่น อุทิศ นาคสวัสดิ์ ปัญญา รุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมอยู่ด้วย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น (พบหนังสือ The Tradition Music of Thailand เขียนโดย David Morton)

4) ช่วงปี พ.ศ.2521 – 2530

มีอยู่จำนวน 114 เล่ม จากการพิจารณาเบื้องต้นสามารถแบ่งประเภทของเนื้อหาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตำรา/หนังสือ ซึ่งบางส่วนยังเป็นตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีไทย เช่น ประวัติดนตรีไทย เครื่องดนตรี หนังสือที่ระลึกงานต่างๆ เช่น งานศพ งานดนตรีไทยอุดมศึกษา และงานแสดงดนตรีตามสถานที่ต่างๆ ดังเดิม แต่ที่นอกเหนือจากนั้นยังพบว่ามีหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทยในมิติอื่นๆ เช่น หนังสือการบันทึกโน้ตเพลง การอธิบายประวัติความเป็นมาของบทเพลง ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญด้านดนตรีไทยทั้งที่เป็นนักดนตรีโดยตรง บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจด้านดนตรีไทยและพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีความสามารถด้านดนตรีไทย รวมถึงยังปรากฏหนังสือที่ระลึกในงานการประกวดแข่งขันดนตรีไทย และหนังสือประเภทที่ 2) ได้แก่ วิทยานิพนธ์ ซึ่งในช่วงดังกล่าวนี้ได้ปรากฏผลงานที่ถูกจัดว่าเป็นวิทยานิพนธ์หรืองานศึกษาวิจัย เผยแพร่สู่สาธารณะชนอยู่จำนวนไม่น้อย แต่จากการพิจารณาชื่อวิทยานิพนธ์พบว่า ยังคงเป็นการอธิบายหรือศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย เป็นหลัก สำหรับหนังสือที่พบว่าเป็นการนำเสนอความรู้ด้านดนตรีไทยกับประเด็นอื่นที่พบคือ หนังสือดุริยางคดนตรีกับพุทธศาสนา ที่อธิบายบทบาทของดนตรีไทยในมุมมองของศาสนา

สำหรับผู้แต่งหนังสือที่กล่าวในเบื้องต้น ยังคงเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มเดิมที่เคยได้เขียนหนังสืออธิบายองค์ความรู้ด้านดนตรีไทยไว้ก่อนหน้านี้ ส่วนกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มที่เพิ่มขึ้นมาจะเป็นนักศึกษาที่มีความจำเป็นจะต้องทำวิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จการศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ

5) ช่วงปี พ.ศ.2531 – 2540

มีอยู่จำนวน 166 เล่ม จากการพิจารณาจากชื่อหนังสือจำนวนดังกล่าวพบว่า ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้มีหนังสือประเภทต่างๆ ที่นำเสนอเนื้อหาด้านดนตรีไทยในมุมมองที่กว้างไกลข้ามศาสตร์และมีความหลากหลายในประเด็นการศึกษามากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในประเภทของวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย เช่น การศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ หนังสือชื่อร้องรำทำเพลง ของสุจิต วงษ์เทศ ที่อธิบายประวัติศาสตร์และพัฒนาการดนตรีที่ได้จำกัดอยู่เฉพาะดนตรีไทย มีการอธิบายความไปถึงต้นกำเนิดศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายใต้ขอบเขตการศึกษา

และนำเสนอโดยอิงกับหลักฐานทางโบราณคดี ในขณะที่เดียวกันงานวิทยานิพนธ์/วิจัยบางส่วนที่ยังคงมีการศึกษาเนื้อหาด้านดนตรีไทยกับมีความลึกซึ้งและหลากหลายเช่นกัน ตัวอย่างเช่นการศึกษาในประเด็นกระบวนการสร้างเครื่องดนตรี การประพันธ์บทเพลง การวิเคราะห์บทเพลง ท่วงทำนอง จังหวะ ประวัติศิลปินทั้งที่เป็นศิลปินพื้นบ้านและศิลปินด้านดนตรีไทย การศึกษาแนวคิดต่างๆ ด้านดนตรีไทย วัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีไทย เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังปรากฏหนังสือประเภทการรวบรวมองค์ความรู้และการบันทึกองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยด้วย เช่น การบันทึกโน้ตเพลงไทยของครูพิมพ์ พวงนาค ในเพลงประเภทต่างๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก งานการรวบรวมเรื่องราวจากบันทึกของกรมพระยาตำราพระราชาภาพฯ ที่ได้มีการอธิบายความรู้ด้านดนตรีไทย แต่หนังสือประเภทเดิมที่อธิบายองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยที่ถูกผลิตมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้น ก็ยังคงปรากฏให้เห็น ซึ่งมีเนื้อหาประเภทการอธิบายองค์ความรู้ด้านดนตรีไทย ประวัติดนตรีไทย และประวัติบทเพลงต่างๆ สำหรับกลุ่มผู้แต่งหนังสือจะเป็นกลุ่มบุคคลในแวดวงดนตรีไทย และทำงานในสถาบันการศึกษาของรัฐเป็นหลัก และพบว่ามีกลุ่มของนักศึกษาที่จะเป็นต้องทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วรวมอยู่ในช่วงระยะเวลานี้เป็นจำนวนมาก

6) ช่วงปี พ.ศ.2541 – 2554

มีอยู่จำนวน 179 เล่ม จากการพิจารณาหนังสือในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพบว่า นอกจากหนังสือที่นำเสนอประเด็นเดิมที่อธิบายเกี่ยวกับประวัติพัฒนาการขนบธรรมเนียมรูปแบบการปฏิบัติดนตรีไทย เช่นเดิมในทุกช่วงปีที่ผ่านมาแล้วนั้น ยังพบว่าในช่วงปี พ.ศ.2541 - 2554 ได้ปรากฏชื่อหนังสือและงานศึกษา/วิจัยประเภทต่างๆ ที่หลากหลายทั้งประเด็นและผู้แต่ง ซึ่งข้ามสาขามาทำการศึกษาและอธิบายความรู้ด้านดนตรีไทยในมุมมองจากสาขาอื่นๆ ด้วย เช่น หนังสือทิพย์สุทธดนตรีไทย ซึ่งเป็นหนังสือที่นำเสนอผ่านการบรรยายความงามของชุดความรู้ดนตรีไทยในเรื่องของเสียง รูปร่างเครื่องดนตรีออกเป็นผลงานด้านวรรณกรรม โดยเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เป็นต้น

งานวิทยานิพนธ์ในช่วงปีดังกล่าวนี้ แบ่งเป็น 2 ประเด็นที่พบคือ 1) การศึกษาดนตรีไทย ที่มีความลุ่มลึกและหลากหลายมากขึ้น เช่น การตามล่าหาเพลงโบราณ ศึกษากลวิธีการถ่ายทอดของครูเพลงและสำนักดนตรีต่างๆ การวิเคราะห์ทำนอง จังหวะในบทเพลงไทย การศึกษาอัตชีวประวัติของศิลปินที่มีได้จำกัดจำเพาะกลุ่มชนชั้นนำเท่านั้นแต่แพร่กระจายไปถึงบุคคลต่างๆ ที่มีความสามารถและเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยและดนตรีชาติพันธุ์ นอกจากนี้ ยังมีความพยายามในการที่จะศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย ศึกษาบทบาทหน้าที่และการปรากฏตัวของชุดความรู้เกี่ยวกับดนตรีในพื้นที่อื่นๆ เช่น ธุรกิจดนตรีในโรงแรม และวัฒนธรรมดนตรีไทยในโลกโซเชียล เป็นต้น

สำหรับหนังสือที่มีเนื้อหาเป็นความรู้เดิมด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยคือ หนังสือที่ระลึก และหนังสือทั่วไป ถูกนำเสนอเนื้อหาจากแหล่งที่หลากหลายมากขึ้น เช่น หนังสือที่ระลึกซึ่งแต่เดิมผูกขาดกับงานศพ งานแสดงดนตรีไทย และงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ได้มีการเพิ่มขึ้นของงานประกวดดนตรี งานสัมมนาวิชาการ จึงทำให้หนังสือในงานที่ระลึกเพิ่มขึ้นมาอีกด้วย

7) ผลงานที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

มีอยู่จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ 1.หนังสือประชุมบทความทางวิชาการดนตรี แต่งขึ้นโดยสังัด ภูเขาทอง และ 2.หนังสือหัดเป่าขลุ่ยกันดีกว่า แต่งขึ้นโดยเสถียร ดวงจันทร์ทิพย์

ข้อสังเกตจากการวิเคราะห์หลักฐานเชิงลายลักษณ์

จากการพิจารณาหนังสือจากบรรณานุกรมที่ได้รับรวบรวมและนำเสนอให้เห็นถึงข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2481 – พ.ศ.2554 รวม 73 ปี พบว่า สามารถจัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่ 1 เป็นลักษณะของหนังสือที่ทำหน้าที่ผลิตซ้ำและถ่ายทอดชุดความรู้เดิมเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรีไทย หนังสือเหล่านี้ส่วนใหญ่เขียนจากบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย ทั้งที่เป็นชนชั้นสูง ศิลปินนักดนตรีและคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งนี้หนังสือดังกล่าวเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของวัฒนธรรมดนตรีไทยที่นักดนตรีและสถาบันต่างๆ มาตั้งแต่ครั้งอดีต จนกระทั่งได้รวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ เหล่านั้นเผยแพร่สู่แวดวงการศึกษาจนกระทั่งแปรเป็นรูปแบบของตำรา/หนังสือ และทำหน้าที่ในการผลิตซ้ำชุดความรู้ดั้งเดิมของวัฒนธรรมดนตรีไทยสู่นักดนตรีไทยและผู้สนใจรุ่นต่อมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าสัดส่วนของหนังสือที่มีเรื่องราวในประเด็นดังกล่าวนี้มีอยู่กว่า 95% ของหนังสือทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้สืบค้น ทั้งนี้ถึงแม้ในช่วงท้ายซึ่งอยู่ในยุคใกล้เคียงกับปัจจุบันชุดความรู้ด้านดนตรีไทยจะได้รับการศึกษาและนำเสนอในมุมมองที่กว้างไกลและลุ่มลึกในบางประเด็นมากขึ้น แต่การศึกษาดังกล่าวก็ยังคงมุ่งเป้าในแนวทางเดิม ๆ และยังขาดแคลนการศึกษาในเชิงวิพากษ์ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบทางเพลง การศึกษากลวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีของศิลปินแต่ละสำนัก เป็นต้น

และส่วนที่ 2 จะเป็นข้อมูลสิ่งพิมพ์ที่เหลืออีกประมาณ 5% พอสรุปได้ว่า เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรีไทยในมุมมองอื่นหรือถูกอธิบายข้ามสาขาจากทั้งคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยเอง และคนนอกวัฒนธรรมดนตรีไทยแต่มีความสนใจ เช่น การอธิบายดนตรีไทยกับบริบททางสังคม การศึกษาดนตรีไทยโดยใช้แนวคิดตะวันตก เช่น เรื่องเพศ บทบาทหน้าที่ อำนาจ สัญญา ฯลฯ ทั้งนี้จากการพิจารณาปีที่พิมพ์ แหล่งที่มาและประเภทของเอกสารพบว่า เอกสารประเภทดังกล่าวนี้ถูกผลิตและนำเสนอมุมมองจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี และโทเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งได้รับมุมมองแนวคิดทฤษฎีจากการศึกษาในระบบสมัยใหม่ นอกจากนั้นยังเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านอื่น แต่ให้ความสนใจในการศึกษาด้านดนตรี เช่น การ

อธิบายมุมมองด้านการเมืองการปกครอง ชนชั้น ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งจากการพิจารณาเบื้องต้นยังพบว่า หนังสือประเภทดังกล่าวนี้ยังมีอยู่เป็นส่วนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือประเภทแรก ที่สามารถยึดพื้นที่ความคิดของนักดนตรี ผู้ศึกษาดนตรี และคนส่วนใหญ่ในสังคม

จากที่ได้จัดแบ่งประเภทของหนังสือออกเป็น 2 ส่วนพบว่า ชื่อหนังสือจากบรรณานุกรมส่วนใหญ่จำนวนกว่า 95% นั้นมีความน่าสนใจ พบว่าชื่อหนังสือล้วนเชื่อมโยงกับมิติการเสริมสร้างองค์ความรู้เรื่อง “ความเป็นไทย” ให้กับนักศึกษาและบุคคลทั่วไปในสังคมไทยอย่างมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งอาจเปรียบได้ว่าหนังสือเกี่ยวกับดนตรีไทยในที่นี้ เป็นพื้นที่ในการผลิตซ้ำอุดมการณ์ความเป็นไทยด้วยชุดความรู้ดนตรีไทยผ่านวัฒนธรรมลายลักษณ์ โดยลักษณะของการนำเสนอ อธิบาย นิยามความหมายขององค์ความรู้ด้านดนตรีไทย(จากชื่อหนังสือ) ล้วนเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในการก่อร่างความหมายของความเป็นไทยทั้งสิ้น โดยสามารถจำแนกผ่านเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และพัฒนาการของดนตรีไทย

1.1 ประวัติความเป็นมา/กำเนิดของดนตรีไทย เช่น หนังสือพื้นฐานอารยธรรมไทย ตอนดนตรีและนาฏศิลป์ไทย,ประวัติการดนตรีไทย,ดนตรีไทยศึกษา,เครื่องดนตรีไทย พร้อมด้วยตำนานการผสมวงมโหรี ปี่พาทย์ และเครื่องสาย,ปริทรรศน์ดนตรีไทย,ดนตรีไทยและนาฏศิลป์,ดนตรีวิจักษ์ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีของไทยเพื่อความชื่นชม,สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย,การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย,ดนตรีไทย : โครงสร้าง อภิธานศัพท์ และสาระสังเขป,คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย เป็นต้น

1.2 ประวัติความเป็นมา/กำเนิดเครื่องดนตรีไทย เช่น หนังสือเครื่องดนตรีไทย,งานวิจัยข้อมูลประวัติศาสตร์เรื่องปี่พาทย์ดีกดำบรรพ์,เครื่องดนตรีไทย และตำนานการผสมวงมโหรี ปี่พาทย์และเครื่องสาย,ตำนานเครื่องมโหรีปี่พาทย์ พระราชนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับเกร็ดความรู้เรื่องดนตรีไทย และประชุมบทเพลงไทยเดิมภาคหนึ่ง ภาคสอง และภาคสาม, ประวัติเครื่องดนตรีไทย,ระนาดเอก, ศิลปะดนตรีไทย : ซอด้วง,เครื่องดนตรีและวงดนตรีไทย,เครื่องดนตรีไทย,ทางซอด้วง 2,เครื่องดนตรีไทย พร้อมด้วยตำนานการผสมวงมโหรี ปี่พาทย์ และเครื่องสาย เป็นต้น

1.3 ประวัติความเป็นมา/กำเนิดบทเพลงไทย เช่น หนังสือสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา,พรรณนาเพลงเรื่อง,พินิจเพลงประโคม,การศึกษาการเปลี่ยนบันไดเสียงทางฆ้องวงใหญ่เพลงชุดโหมโรงเย็น, “ดนตรีพิธีกรรม” เนื่องในโอกาสครบรอบ 75 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เพลงเขมรไทรโยค 3 ชั้น, โน้ตเพลงไทยเพลงเดี่ยวนกขมิ้น 3 ชั้น,เพลงหน้าพาทย์,เพลงไทยเดิม : ทั้งโน้ตและเนื้อ,เพลงไทยตามนัยประวัติ,รายงานผลการวิจัยวิวัฒนาการของเพลงไทยสมัยรัตนโกสินทร์ = Development of Thai classical songs during Ratanakosin period เป็นต้น

2. องค์ความรู้ด้านบทบาทหน้าที่ของดนตรีไทย

2.1 ขนบธรรมเนียมการบรรเลงดนตรีไทย เช่น หนังสือเรียนรู้จักชิมด้วยตนเอง, เครื่องดนตรีไทย = Thai musical instruments, คู่มือการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ขลุ่ยและโทน-รำมะนา, คู่มือการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : จะเข้, คู่มือการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ซออู้, มโหรี : ศิลปะและหลักการบรรเลงฆ้องวงใหญ่, ฆ้องวงเล็ก, ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์, การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีดำเนินทำนองประเภทเครื่องดี, ขลุ่ย : โน้ตดนตรีไทยเล่ม 1 ขลุ่ย, จะเข้ : โน้ตดนตรีไทย เล่ม 1 จะเข้, ซออู้, ซออู้, จะเข้ : การสร้างและการบรรเลง Jakhe : making and playing methods เป็นต้น

2.2 บทบาทหน้าที่ของเพลงไทยประเภทต่างๆ เช่น หนังสือไหว้ครูดนตรีไทย = The Wai Khru ceremony in Thai classical music, ดนตรีในพิธีวางศิลาฤกษ์ : กรณีศึกษาพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศูนย์ศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา, เพลงนวัตรราชชา เถา : กรณีศึกษาการรวมวงและการปรับวง, ชุดการสอนปฏิบัติเครื่องสายไทยในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ศ.028) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, หน้าทับเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้ในการแสดงโขน, โหมโรงเสภา, วงกลองแขก : วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย, ดนตรีประกอบศพ : กรณีศึกษาเพลงบัลลอย, ดนตรีในพระราชพิธี, เครื่องดนตรีและวงดนตรีไทย เป็นต้น

3. องค์ความรู้ด้านการถ่ายทอด

3.1 รูปแบบการถ่ายทอด

- ไม่เป็นทางการหรืออยู่นอกสถาบันการศึกษา เช่น หนังสือเมื่อปูให้สัมผัสภาษาถิ่นหลาน : เรื่องเก่าเล่าโดย ครูเขียน สุขสายชล, การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสังคมไทยปัจจุบัน ศึกษากรณีสกุลพาทย์โกศลและสกุลศิลปบรรเลง, การสืบทอดปี่พาทย์ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, แนวคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย

- แบบเป็นทางการในสถาบันการศึกษา เช่น หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ103-ศ104 ดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 เป็นต้น

3.2 การบันทึกโน้ตเพลงไทย เช่น หนังสือโน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวงนาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรงเจริญศรีอยุธยา, โน้ตดนตรีไทยทั่วไป เป็นต้น

3.3 นามานุกรมเพลงไทย/รายชื่อนักดนตรี เช่น หนังสือนามานุกรมศิลปินเพลงไทย ในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์, สรรพสังคีต : สืบสานงานศิลป์สร้างสืบปี่ศูนย์สังคีตศิลป์, สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา, สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา, สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, นามานุกรมดนตรีไทย เป็นต้น

4. สถาบันกับการสร้างและผลิตซ้ำความเป็นไทย

องค์ความรู้ด้านดนตรีไทยในหนังสือ ปรากฏผู้แต่งจากสำนักต่าง ๆ มีคณะบุคคลที่เป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยที่อยู่ในแวดวงดนตรี แต่มีได้อยู่ในสถาบันการศึกษาและอีกกลุ่มที่เป็นบุคลากรสังกัดสถาบันการศึกษา รวมถึงจากสถาบันต่าง ๆ เช่น บุญธรรม ตราโมท, อุทิศ นาคสวัสดิ์, ปัญญา รุ่งเรือง, อุทิศ นาคสวัสดิ์, ชื่น ศิลปบรรเลง, มนตรี ตราโมท, ธนิต อยู่โพธิ์, พูนพิศ อมาตยกุล, อุดม อรุณรัตน์, เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, เจริญใจ สุนทรวาทิน, สงัด ภูเขาทอง, มานพ วิสุทธิแพทย์, มุลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรมศิลปากร, คณะอนุกรรมการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทยในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น

จากหลักฐานเชิงประจักษ์จากการสำรวจดังที่ได้กล่าวมา พอจะให้ภาพของวัฒนธรรมลายลักษณ์ในสังคมดนตรีไทย แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลแล้ว นักวิจัยพบว่า จำนวนข้อมูลเชิงลายลักษณ์ที่ปรากฏโดยส่วนใหญ่ล้วนเชื่อมโยงกับมิติในด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้ในเรื่องทางทฤษฎี การปฏิบัติเกือบทั้งสิ้น แต่ลายลักษณ์ที่ปรากฏนัยยะทางการวิจารณ์ หรือเป็นลักษณะการวิจารณ์ดนตรีแบบชัดเจนกลับมีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนกับจำนวนปริมาณที่มีการผลิตลายลักษณ์ออกมา

ในข้อค้นพบดังกล่าว นักวิจัยตั้งข้อสมมุติฐานในเชิงวัฒนธรรมดนตรีกับการวิจารณ์ โดยใช้วิธีทฤษฎีวิทยา (genealogy theory)¹ เพื่อพิจารณาถึงบริบททางสังคมดนตรีที่ปะทะประสานเข้ากับวัฒนธรรมดนตรีและสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดและมโนทัศน์ในการสร้างวัฒนธรรมลายลักษณ์ที่ผลิตเป็นชุดความรู้ที่ว่าด้วย “วัฒนธรรมดนตรีไทย” เป็นชุดความรู้อย่างหนึ่งที่ได้ก่อกำเนิดและสร้างรูปยาวนานตั้งแต่ครั้งอดีต มีระบบวัฒนธรรมในการสืบทอดความรู้ผ่านสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม จนกระทั่งกลายเป็นหนึ่งในชุดความรู้กระแสหลักที่ดำรงอยู่และร่วมขับเคลื่อนโครงสร้างสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ข้อค้นพบเบื้องต้น จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมดนตรีไทยและการตั้งข้อสังเกตกับชุดความรู้อันเป็นผลิตผลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมดนตรีไทย ที่ได้ผลิตเป็นชุดความรู้ผ่านกระบวนการสร้างให้เป็นชุดวาทกรรมที่ว่าด้วยวัฒนธรรมดนตรีไทยจากอดีตถึงปัจจุบันพบว่า ข้อมูลความรู้หรือการได้มาซึ่งข้อมูลความรู้เกือบทั้งหมดจะเป็นการนำเสนอหรืออ้างอิงข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์แบบวิวัฒนาการคือ การนำเวลามาใช้เป็นตัวกำหนดความสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมดนตรี ผ่านการจัดแบ่งตามยุคสมัยการปกครองแผ่นดิน เช่น สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ โดยข้อมูลความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นเป็นวาท

¹ วงศ์วิทยา (Genealogy) เป็นแนวคิดที่นำเสนอโดย มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault, 1926-1984) ซึ่งได้ใช้กระบวนการคิดและการวิเคราะห์ สืบเสาะแสวงหาข้อมูล ที่สำคัญคือการตั้งคำถามกับทุก ๆ ความรู้ ความจริงที่กำลังปรากฏขึ้น ดำเนินอยู่ และคนในสังคมกำลังปะทะกับความรู้ ความจริงต่าง ๆ เหล่านั้น วิธีการหนึ่งที่สำคัญและมีส่วนช่วยในการค้นพบความรู้ความจริงเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนในทัศนะของฟูโกต์ คือ การใช้วิธีการสืบค้นตามแนวคิด “วงศ์วิทยา”

กรรมนี้ ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงการค้นพบ/ถือกำเนิด/วิวัฒนาการเครื่องดนตรีไทย วงดนตรีไทย บทเพลงไทย ศิลปินนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงเป็นหลักหรือแม้กระทั่งการวิจารณ์ก็นิยมการวิจารณ์ภายใต้กรอบโครงสร้าง คติลักษณ์หรือประวัติศาสตร์ดนตรีที่มีได้มีการต่อยอดหรือบูรณาการศาสตร์ความรู้สาขาอื่นๆ เป็นต้น ซึ่ง ข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่ถูกนำเสนอเหล่านี้ยังมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญในการหล่อหลอมกระบวนการคิดและความรู้ที่ได้ส่งผ่านสถาบันต่างๆ ทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา ผ่านหนังสือ ตำรา เอกสาร คนใน วัฒนธรรมดนตรี หรือสถาบันอื่นอันมีหน้าที่สำคัญโดยตรงซึ่งทำหน้าที่สืบทอดและสืบสานวัฒนธรรมดนตรี ไทย

ความรู้ ความจริงด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยเหล่านี้ได้ส่งผลอย่างต่อเนื่องในการนิยาม/กำหนด ความหมายและการรับรู้ของผู้คนในสังคมไทยโดยเฉพาะคนในวัฒนธรรมดนตรีไทย ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้วยการเป็นเอกลักษณ์ของชาติ หรือการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างช้านาน วาทกรรมเหล่านี้กลายเป็น กรอบในการกำหนดทั้งความคิด ความรู้ ความจริงของสมาชิกในสังคมวัฒนธรรม ให้รับรู้เพียงสาแหรกเดียว ที่ได้รับการสถาปนาอำนาจจากปัจจัยต่างๆ ทางสังคมไทย ภายใต้การครอบงำดังกล่าวนี้ ส่งผลให้สังคมอาจ ตกในสภาวะไร้ซึ่งการตั้งคำถามด้วยมุมมองที่แตกต่างอันนำไปสู่แนวทางของการวิจารณ์

จากการตั้งข้อสังเกตเบื้องต้นถึงวัฒนธรรมการวิจารณ์ในวัฒนธรรมดนตรีไทยพบว่า อิทธิพลทาง ความคิดเกี่ยวกับการนำแนวคิดทางประวัติศาสตร์ ที่นำเสนอเฉพาะความรู้ที่ได้มาจากมุมมองแบบ วิวัฒนาการหรือการอธิบายที่มาของชุดความรู้ต่างๆ ตามความเชื่อที่เกื้อหนุนมาจากหลักฐานทางโบราณคดี แล้วผลิตขึ้นเป็นองค์ความรู้แบบเบ็ดเสร็จที่นำเสนอเนื้อหาเพียงมิติเดียวนั้น ทำให้การกล่าวถึง/การวิจารณ์ ในวัฒนธรรมดนตรีไทยส่วนใหญ่มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการถือกำเนิด/วิวัฒนาการเครื่องดนตรีไทย วงดนตรี ไทย บทเพลงไทย โครงสร้างทางคติลักษณ์ ศิลปินนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง ที่เป็นการนำเสนอความรู้ ความ จริงเพียงแค่มิติเดียวแบบแซ่แข็ง ราบเรียบ เชื่อมโยงเป็นวิวัฒนาการอย่างเบ็ดเสร็จตายตัว โดยมีได้ให้ ความสำคัญกับบริบทหรือเงื่อนไขทางสังคมที่เป็นสภาวะการณ์จำเพาะในมิติอื่นๆ ของแต่ละช่วงเวลาใน ประวัติศาสตร์ ซึ่งอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากตะกอนอันเป็นฐานคิดภายใต้ัมโนทัศน์ของผู้คนมาอย่างยาวนานนี้ ส่งผลให้คนในวัฒนธรรมดนตรีไทยยากที่จะทะลุกรอบความคิดในแบบเดิมที่เคยกระทำ สืบทอดและผลิต ซ้ำกันมา จึงยากที่จะทำให้มีมุมมอง/ประเด็นหรือมิติอื่นๆ ที่ลึกและกว้างมากกว่าที่เป็นอยู่

สุจิตต์ วงษ์เทศ ได้ยกตัวอย่างเพลงไทยยอดฮิตเพลงหนึ่งคือ เพลงลาวดวงเดือน โดยกล่าวว่า “เพลงลาวดวงเดือน ทั้งทำนองและเนื้อร้อง เป็นที่รู้จักแพร่หลายและกว้างขวางมาก แต่สังคมไทยไม่เอาใจใส่ แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นมาที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการเมืองและสังคมวัฒนธรรม นัก ดนตรีไทยที่ “ล้าหลัง-คลั่งชาติ” ก็เอาแต่หมกมุ่นในเพลงดนตรีโดดๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกับคนและสังคมที่ เปลี่ยนแปลงเป็นธรรมชาติธรรมดาๆ เลยไม่รู้ที่มาจนหาที่ไปไม่พบ” (2548: 21)

ข้อความดังกล่าวของสุจิตต์ เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของความพยายามที่จะตั้งข้อสังเกตและกระตุ้นให้คนในวัฒนธรรมดนตรีไทยรู้จักที่จะตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์ในโครงสร้างหรือมุมมองอื่น จากทรัพยากรในวัฒนธรรมดนตรีไทยที่มีอยู่ โดยให้ความเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ เพื่อให้ได้พัฒนาและต่อยอดความรู้สู่การบูรณาการศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีไทยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างต่อไป

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การนำแนวคิดเรื่องวงศาวิทยามาใช้ในการศึกษาวัฒนธรรมการวิจารณ์ดนตรีไทย จึงเป็นการตั้งคำถามกับชุดความรู้ความจริงที่มีอยู่ในปัจจุบัน แล้วย้อนกลับไปศึกษาให้เห็นถึงโครงสร้างอำนาจ อันเป็นเครือข่าย สาธารณของชุดความรู้ จุดปะทะประสานต่างๆ เพื่อให้ได้ประจักษ์กับเหตุและปัจจัยอันเป็นที่มาของชุดความรู้ ความเชื่อที่เป็นวาทกรรมกระแสหลัก ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดการรับรู้ของคนในสังคมวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาโอกาสใหม่ซึ่งโลกเสมือนจริงเปิดให้แก่พัฒนาการของการวิจารณ์รวมทั้งจุดอ่อนและจุดแข็ง

การศึกษาข้อมูลบนพื้นที่วัฒนธรรมเสมือนจริง สาขาสังคีตศิลป์พบประเด็นที่น่าสนใจคือ พื้นที่บนโลกอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่ในการแสดง ตัวตน และการยอมรับตัวตน (ซึ่งไม่สามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่บนพื้นที่ของชนบเดิม เช่น ชนบราชสำนัก ชนบสำนักหรือชนบบ้าน) พื้นที่บนโลกอินเทอร์เน็ตชวนให้เกิดการปฏิสัมพันธ์เชิงการสนทนาระหว่างกลุ่มผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน และมีลักษณะความพยายามที่จะขยายออกจากกรอบการปฏิบัติหรือแนวคิดเดิมที่ถูกกำหนดด้วยวัฒนธรรมกลุ่ม อันจัดได้ว่าเป็นกระแสหลักแห่งวัฒนธรรมดนตรีที่ยังคงอยู่และคาบเกี่ยวระหว่างยุคสมัยที่กำลังเปลี่ยนผ่าน การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่นำมาซึ่งความเหมือนที่แตกต่าง อันได้แก่ ลักษณะของสังคมที่สร้างความเป็น “นิรนาม” ความเหมือนในประเด็นแรกคือ การแสดงความคิดเห็นในทัศนะต่างๆ อันเชื่อมโยงไปถึงทัศนะการวิจารณ์ในระดับหนึ่ง หากแต่ความแตกต่างคือ ความสามารถที่ก้าวข้ามออกจากกรอบวัฒนธรรมที่ครอบงำความคิดในการแสดงทัศนะต่องานศิลปะได้อย่างเปิดเผย โดยมีได้เกรงต่อชนบหรือกรอบแห่งวัฒนธรรม บางกรณีหลุดพ้น “วัฒนธรรมความเกรงใจ” นำไปสู่การแสดงทัศนะการวิจารณ์ในแง่ลบหรือต่อต้านชนบเดิม เนื่องจากความเป็นนิรนามหรือการใช้นามแฝง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นในสังคมแห่งนี้ สามารถเป็นเกราะป้องกันตัวผู้วิจารณ์ในระดับหนึ่ง ในขณะที่การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ (หรือตัวตนใหม่) ก็สะท้อนปฏิสัมพันธ์ในพื้นที่ของโลกไซเบอร์ (Cyber space) ที่เป็นสังคมนิรนามได้เช่นเดียวกัน หากแต่ความเป็นจริงในสังคมแห่งโลกวัฒนธรรมเสมือนจริง ก็เชื่อว่าจะซ่อนตัวตนเทียม (หมายถึง ตัวตนที่ไม่มีอยู่จริงแต่สร้างขึ้นตามความต้องการของผู้สร้าง) ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากวิธีการทางเทคโนโลยีสามารถสืบค้นและเสาะหาตัวตนที่แฝงอยู่ในเครือข่ายนี้ได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมการวิจารณ์ดนตรีของต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบลักษณะการวิจารณ์ดนตรีอย่างไทยที่ปรากฏอยู่ในบริบทของเว็บไซต์ พบว่า รูปแบบของการวิจารณ์ที่ปรากฏ มีความ

หลากหลายและชัดเจนกว่า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่นักวิจารณ์หรือนักดนตรีเอง ได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเทคโนโลยีจำพวกนี้มาปรับใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตถึงรอยต่อระหว่างความทันสมัยกับตัวผู้ใช้ในมุมมองของทัศนคติในการเลือกใช้ เทคโนโลยี และตั้งสมมุติฐานในประเด็น “ช่องว่างทางวัฒนธรรม” ว่าคนในวิถีดนตรีไทยถูกกีดกันด้วยความเท่าทันเทคโนโลยี นำไปสู่การวิเคราะห์ให้เห็นภาพสะท้อนของจำนวนผู้เข้าถึงหรือสนใจวัฒนธรรมเสมือนจริงที่มาจากปัจจัยแห่งวิถีการเรียนรู้ทางดนตรีไทยที่ “เน้น” การฝึกปฏิบัติที่ต้อง “ลงมือ” ทำกิจทั้งหลายด้วยตนเอง ซึ่งความคิดเชิงทฤษฎีจะแฝงอยู่ในการปฏิบัติ และนอกเหนือจากธรรมชาติแห่งการเรียนรู้ดนตรีไทย อันอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการก้าวเข้าสู่พื้นที่อินเทอร์เน็ต นำไปสู่ “ทัศนคติ” ต่อ อินเทอร์เน็ตในมุมมองในความเป็น “ของเล่น” มากกว่าการนำมาใช้งาน ดังนั้น การพิจารณาความสำคัญในเชิงพื้นที่ทางการวิจารณ์บนโลกอินเทอร์เน็ตสำหรับวัฒนธรรมดนตรีไทยโดยมองในระยะเริ่มต้นของการเกิดพื้นที่ใหม่นี้ ยังเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของพื้นที่หนึ่งที่ปรากฏบุคคลรุ่นใหม่ที่จะบุได้ว่าเป็น “แดนกลาง” อันหมายถึงผู้ใช้ที่ผสมผสานระหว่างโลกแห่งวัฒนธรรมลายลักษณ์และโลกแห่งวัฒนธรรมไซเบอร์ โดยอาจขาดการดูแล สนใจหรือใส่ใจ ดังเช่นวัฒนธรรมการเรียนรู้ “มนุษย์สัมพันธ์มนุษย์” ส่งผลบางส่วนของการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกเสมือนจริง เป็นเพียงความแห้งแล้งทางการวิจารณ์ที่มุ่งเน้นวิวาทะในเชิงอารมณ์ที่เน้นหนักไปในเรื่องของความถูกต้องตามหลักวิชาการที่แต่ละฝั่งได้รับการถ่ายทอดความรู้มา ทั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า แท้จริงของการวิจารณ์ดนตรี อาจเกิดในรูปแบบของการประพันธ์เพลงที่เกิดจากไหวพริบปฏิภาณและอัจฉริยภาพทางดนตรีของบรรดาครูเพลงทั้งหลาย สรรค์สร้างเพลงไทยด้วยการแปรหรือแปลงทำนองต่าง ๆ ที่มีอยู่เก่าก่อน ให้เกิดเป็นชิ้นงานศิลปะชิ้นใหม่ ซึ่งการสร้างหรือการประพันธ์ เกิดจากความแจ่มแจ้งเข้าใจในโครงสร้างและเนื้อหาของเพลง การตีความขึ้นมาใหม่เปรียบเสมือนการวิจารณ์อย่างหนึ่งที่ผ่านมากระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างมีระบบ เรารับรู้ได้ว่า เพลงไทยหลายเพลงที่ได้รับความนิยมล้วนเกิดจากขั้นตอนความคิดดังกล่าว ดังนั้น เมื่อมองถึงวัฒนธรรมการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นในแวดวงวัฒนธรรมดนตรี จึงทำให้เห็นว่า การวิจารณ์ดนตรีไทย มีธรรมชาติที่มีได้เกิดจากมุขปาฐะและลายลักษณ์เป็นแกนกลาง หากแต่ปรากฏอยู่ในรูปของการวิจารณ์ดนตรีด้วยดนตรี² เมื่อพิจารณาในเรื่องของการวิจารณ์ที่ถ่ายโอนสู่วัฒนธรรมไซเบอร์หรือวัฒนธรรมเสมือนจริง จึงปรากฏเพียงแต่การวิจารณ์ที่เป็นลักษณะของการแสดงความคิดเห็นในเชิงทฤษฎีทางดนตรี

² รังสิพันธุ์ แข็งขัน ได้นำเสนอแนวคิด “ดนตรีวิจารณ์ดนตรี” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางดนตรีที่สามารถแสดงนัยแห่งการวิจารณ์ได้โดยการกระทำของดนตรีที่ไม่ต้องใช้ภาษาใด ๆ ในการแสดงถึงการวิจารณ์ อีกทั้งการประเมินค่าก็เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้จากนัยแห่งการวิจารณ์ลักษณะนี้ด้วย การใช้ดนตรีวิจารณ์ดนตรีอาจเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่สามารถกำหนดให้เกิดขึ้นได้ หากแต่ขึ้นอยู่กับบริบทและปัจจัยที่ส่งผลกับนักดนตรีให้แสดงวิวาทะแห่งการวิจารณ์ด้วยดนตรีหรือไม่ และการรับรู้นัยแห่งการวิจารณ์ รวมถึงการประเมินที่แท้จริงย่อมเกิดขึ้นได้โดยนักดนตรีเอง รวมถึงผู้ฟังที่สามารถเข้าใจนัยนั้น โดยไม่ต้องอาศัยสื่อ หรือตัวกลางในการอธิบายและประเมินค่า ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการวิจารณ์ที่ปราศจาก

ส่วนในเรื่องของการปฏิบัติ ก็เป็นเพียงการวิจารณ์ที่ประเมินคุณค่าของการบรรเลงในระดับหนึ่ง ดังนั้น ประเด็น “เมื่อการวิจารณ์เปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมลายลักษณ์ไปสู่วัฒนธรรมเสมือนจริง” จึงเป็นประเด็น พิจารณารูปแบบการวิจารณ์เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น มิได้ครอบคลุมการวิจารณ์ในวัฒนธรรมดนตรีไทยทั้งหมด

ดังนั้น การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกเสมือนจริง จึงมีลักษณะของการค้นหา การถามไถ่ถึงความถูกต้องของข้อมูลเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ พื้นที่โลกเสมือนจริงกลายเป็น “คลังข้อมูล” ที่เก็บรวบรวมทัศนะความเห็นที่มีนัยยะทางการวิจารณ์ บ้างก็ถูกสร้างขึ้นใหม่ด้วยฐานคิดลายลักษณ์ฉบับเดิม บ้างก็เป็นการแสดงทัศนะใหม่ ๆ จากบุคคล “แดนกลาง” ที่เป็นผู้เชื่อมโยงโลกแห่งลายลักษณ์กับโลกเสมือนจริงไว้ด้วยกัน ดังนั้น สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ จึงอาจพัฒนาและได้รับการยอมรับให้เป็นชุดความรู้หรือความจริงชุดใหม่ในยุคต่อ ๆ มา หากมิได้เกิดการตรวจสอบจากโลกมุขปาฐะหรือโลกของลายลักษณ์ ประเด็นที่เกิดขึ้นนำมาสู่ประเด็นคำถามที่ว่า สังคมเสมือนจริงหรือสังคมแห่งโลกไซเบอร์ มีวิธีการตัดสินใจหรือเลือกที่จะเชื่อหรือรับชุดความรู้ชุดไหนมาเป็นหลักในการคิด – วิเคราะห์ หรือวิจารณ์ เพราะในโลกแห่งนี้มีหลากหลายในตัวของข้อมูลที่ถูกรับการเปลี่ยนแปลงจากโลกของมุขปาฐะของลายลักษณ์ และหากพิจารณาไปกับประเด็นการเสวนาในเรื่อง “เมื่อการวิจารณ์เปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมลายลักษณ์ไปสู่วัฒนธรรมเสมือนจริง” ก็ยังนำไปสู่การมองถึงขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านในแง่มุมมองของความรู้ที่ถูกตีความหรือเปลี่ยนไปในโลกเสมือนจริง กระบวนการที่เกิดขึ้นอาจสะท้อนให้เห็นบางสิ่งที่แฝงอยู่ในคติทางความคิดหรือความเชื่อที่เปลี่ยนไปเมื่อโลกแห่งการเรียนรู้เปลี่ยนแปลง

ในขณะเดียวกันผู้วิจัยพบว่า คุณสมบัตินี้ทางพื้นที่โลกเสมือนจริงเกิดการสร้างการวิจารณ์ที่เพิ่มมากขึ้น และในขณะเดียวกันหากเปรียบเทียบการวิจารณ์แบบมุขปาฐะที่การวิจารณ์หนึ่งครั้ง เราก็ไม่อาจจะบันทึกเรื่องราวการวิจารณ์ไว้ได้เลย ช่องทางนี้จึงเอื้อต่อการที่จะให้เกิดการบันทึกการวิจารณ์ไว้เป็นลาย

การสอดแทรกความเห็นอันเป็นอัตวิสัยของบุคคลอื่นเพื่อการรับรู้ข้อมูล ทั้งนี้ นักวิจัยได้เสนอแนวทางในการวิจารณ์โดยมีข้อสังเกต 3 ลักษณะ คือ

- 1) การวิจารณ์ที่เกิดจากการกระทำไปในแนวทางหรือลักษณะเดียวกัน
- 2) การวิจารณ์ที่เกิดจากการกระทำไปในแนวทาง หรือลักษณะตรงกันข้าม

การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำทั้ง 2 ลักษณะนี้ ดนตรีจะวิจารณ์ดนตรีเอง ทั้งในด้านความเหมือนและแตกต่างที่อาจแสดงถึงความเด่น และความด้อยให้ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน โดยผู้ฟังและนักดนตรีสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างและท่าทีของการวิจารณ์นั้นได้ ซึ่งสามารถประเมินค่าของดนตรีได้จากวิวาทะทางดนตรีที่เกิดขึ้น

3) การวิจารณ์เกิดจากการกระทำฝ่ายเดียว ซึ่งการวิจารณ์ลักษณะนี้อาจกินความบริบทและวิจารณ์ถึงเรื่องอื่น ๆ มากกว่าดนตรี ซึ่งทั้งนี้ เรื่องของความเหมาะสมที่จะโต้ตอบหรือวิจารณ์นั้น เป็นดุลยพินิจของนักดนตรีเอง โดยอาจพิจารณาในด้านของท่าทีของดนตรีที่ได้แสดงมา และมีการประเมินค่าถึงความเหมาะสมว่า มีความจำเป็นเพียงใดหรือหลีกเลี่ยงการมีวิวาทะทางดนตรี โดยที่การประเมินค่านั้นเกิดขึ้นภายในตัวนักดนตรีและเกิดขึ้นก่อนที่จะใช้เครื่องดนตรีเป็นเครื่องประเมินค่ากันและกัน

ลักษณะที่มีหลักฐานชัดเจน อีกทั้งยังก่อให้เกิดนักวิจารณ์มือใหม่หรือนักวิจารณ์สมัครเล่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเหตุผลที่เกิดจากความมีอิสระของนักวิจารณ์ประกอบกับการที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการวิจารณ์นั้น เนื่องจากการที่สามารถสร้างตัวตนเทียมเพื่อปิดบังซ่อนเร้นตัวตนจริงได้ ดังนั้นการวิจารณ์สมัครเล่นจึงเกิดขึ้น และเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมากและอย่างรวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบการวิจารณ์ดนตรีในโลกแห่งความจริง ที่บางครั้งบางโอกาส พื้นที่ของการวิจารณ์ยังถูกปกปิดด้วยอำนาจแห่งความเป็นครู-ศิษย์ ผู้อาวุโส-ผู้เยาว์วัย หรือเหตุผลอื่นอีกต่างหาก ดังนั้น หากมองอีกมุมหนึ่ง ทำให้ตั้งข้อสังเกตได้ว่า นักวิจารณ์มือใหม่ หรือนักวิจารณ์สมัครเล่น อาจเป็นผู้ที่กำลังทำลายกำแพงวัฒนธรรมของอำนาจที่ปรากฏอยู่ในดนตรีไทย ด้วยการวิจารณ์ที่เต็มไปด้วยพลังทางความคิดที่ถูกกดทับมานานในโลกแห่งความจริง และหากพิจารณาลงในรายละเอียดที่มาของการวิจารณ์แต่ละครั้ง ก็จะพบ “ข้อด้อย” อีกประการหนึ่ง คือ การวิจารณ์โดยช่องทางอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะจากมุมใดมุมหนึ่งของโลกใบนี้ “มักจะ” เป็นการ “วิจารณ์แห้งหรือทฤษฎีวิจารณ์” หมายถึง การวิจารณ์ที่เกิดจากการอ่านหรือฟังเรื่องราวการถ่ายทอดประสบการณ์ทางสุนทรียะอีกทอดหนึ่ง หาใช่การได้รับสุนทรียรสด้วยตนเองในการฟังดนตรีโดยตรงไม่ ดังนั้นการวิจารณ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเช่นนี้ จึงเป็นไปได้ที่อาจเป็นการวิจารณ์จากเนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดมาแล้วอีกขั้นตอนหนึ่ง โดยที่ผู้วิจารณ์ไม่ได้รับชมรับฟังรายการนั้นมาด้วยตนเอง จึงเกิดการตั้งคำถามกับบทวิจารณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นว่า เป็นการวิจารณ์ที่เกิดจากความซาบซึ้งในงานศิลปะ หรือ เป็นเพียงการวิจารณ์ที่เกิดจากประสบการณ์สุนทรียะเดิมกับความเป็นตัวตนของผู้วิจารณ์เอง

แต่ในบางกรณีดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในเรื่องสมรรถนะของระบบอินเทอร์เน็ต ที่สามารถรวมเอาเทคโนโลยี ภาพ เสียง หรือ ทั้งภาพและเสียงเข้ามารวมไว้ด้วยกันนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่เอื้อต่อการสร้างประสบการณ์สุนทรียะส่งตรงถึงหน้าจอคอมพิวเตอร์ ทำให้ได้พบว่าจากกระทุสนทนาหลายกระทุสนทนา ศิลปินหรือผู้ใช้หลายคนรู้จักที่จะเลือกเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มานำเสนอผลงานดนตรี ทั้งของตนและของผู้อื่นผ่านกระทุสนทนานี้ เพื่อให้ผู้ใช้(user) ได้เข้ารับชมรับฟังการแสดงหรือการบรรเลงดนตรีนั้นประหนึ่งอยู่ในเหตุการณ์จริง แต่อย่างไรก็ตาม การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านการรับชมการแสดงดนตรีผ่านสื่อต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมา ก็จัดได้ว่า เป็นการวิจารณ์ที่มีได้เกิดจากการสัมผัสงานศิลปะต้นแบบ

แต่สิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณาควบคู่กับการรับเอา “คำวิจารณ์” มาเป็นภาพสะท้อนงานศิลปะเพื่ออุดมคติแห่งงานศิลป์ คือ ข้อด้อยของการวิจารณ์บนโลกอินเทอร์เน็ตอันเป็นลักษณะของการที่ไม่สามารถหาแหล่งอ้างอิงของเหตุผลเป็นหลักฐานประกอบได้ เนื่องจากการวิจารณ์บนโลกอินเทอร์เน็ตยังไม่ได้สร้างวัฒนธรรมการอ้างอิงข้อมูล เหมือนกับการวิจารณ์ในรูปแบบวัฒนธรรมลายลักษณ์ นั่นเป็นเหตุผลที่บั่นทอนความถูกต้องหรือความน่าเชื่อถือจากข้อคิดเห็นการวิจารณ์ที่มีผลต่อเรื่องของสุนทรียศาสตร์ และท้ายที่สุด การวิจารณ์ที่ปรากฏอยู่บนพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ ก็อาจจะเป็นเพียงการรวบรวมจำนวนพรรคพวกที่ “ชอบ” หรือ

“ไม่ชอบ” ต้องงานศิลปะชิ้นดังกล่าว จนอาจเกิดการกำหนดรูปแบบของการสร้างงานศิลปะที่มุ่งเน้น “จำนวนของผู้ฟัง” มากกว่า “คุณภาพ” ของงานดนตรีที่ก่อให้เกิดสุนทรียรสในความเป็นอัตลักษณ์ได้

1.3 ศึกษากรณีตัวอย่างของการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นในแดนกลาง ณ จุดเชื่อมต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง

ผู้วิจัยได้สำรวจตัวอย่างต่าง ๆ ของการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นในแดนกลาง ที่หมายถึง พื้นที่และบุคคลที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างโลกแห่งลายลักษณ์และโลกเสมือนจริงเข้ากันไว้ด้วยกัน โดยผู้วิจัยใช้พื้นที่กระทู้สนทนาของเว็บไซต์ไทยคิดส์เป็นกรณีศึกษาหลัก (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค. ของรายงานความก้าวหน้า 6 เดือนที่ 3) และใช้เฟสบุ๊คของ “ชุมชนคนดนตรีไทยออนไลน์” เว็บไซต์ยูทูปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทยเป็นเนื้อหาประกอบ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลการวิจารณ์ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทัศนะการวิจารณ์เกี่ยวกับการแสดงดนตรี

การวิจารณ์เกี่ยวกับการแสดงดนตรี เกิดขึ้นเมื่อ มีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับดนตรีไทย ในรูปแบบของการประกวด ประชัน แข่งขัน หรือการแสดงดนตรีลักษณะต่าง ๆ ผ่านพื้นที่ทางวัฒนธรรมหลากหลายพื้นที่ เช่น ผ่านสื่อรายการโทรทัศน์ การประกวดดนตรีเวทีต่าง ๆ หรือกิจกรรมการแสดงดนตรีจากหลายมุมทั่วประเทศ เมื่อปรากฏการณ์ทางดนตรีแต่ละเหตุการณ์ได้นำออกเผยแพร่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะมีสมาชิกของกระทู้สนทนาเว็บไซต์แห่งนี้ ได้นำข้อสงสัย ข้อติชม ความคิดหรือทัศนะจากการรับชมรับฟัง มาสอบถามเพื่อแสดงความคิดเห็น บ้างก็เพื่อการประเมินคุณค่า หรือเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ เช่น การสร้างประเด็นกระทู้ในเรื่องของรายการดนตรีไทยที่นำเสนอทางโทรทัศน์ คือรายการ “อัสจรรย์ คันธรรพ” และ รายการ “คุณพระช่วย” เป็นการเปิดประเด็นคำถามให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของรายการ, เนื้อหารายการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับดนตรีไทย หรือ การตั้งกระทู้ถามถึงผลการตัดสินดนตรีไทยเวทีจากเวทีต่าง ๆ ดังนั้น การวิจารณ์ดนตรีที่เกิดขึ้นภายในกระทู้ดังกล่าว โดยส่วนใหญ่เป็นการวิจารณ์ที่ตัวผู้วิจารณ์เป็นผู้รับสื่อโดยตรง กล่าวคือ ได้รับชมหรือมีส่วนร่วมในรายการนี้ด้วยตนเองแล้วจึงมาแสดงความคิดเห็นตามข้อหวัข้อของกระทู้ ภายในกระทู้ดังกล่าวปรากฏการวิจารณ์รูปแบบของรายการต่าง ๆ เช่น การวิจารณ์ในเรื่องการตัดสินของกรรมการ หรือการวิจารณ์การปฏิบัติดนตรีของวงที่เข้าแข่งขัน

เข้าร่วม: 22 Apr 2008
ตอบ: 69

ตอบเมื่อ: Mon Jun 16, 2008 3:21 pm เรื่อง: แจ้ง

การแข่งขันครั้งที่ผ่านพ้นไปแล้ว ขอชื่นชมทั้งสองโรงเรียนครับ

ครั้งนี้รู้สึกวาระระบบเสียงดีขึ้นกว่าครั้งที่แล้ว ฟังสบายหูขึ้นหน่อย

กรรมการทั้งสามคนยังคงวิเคราษหวิจารณ์ได้เหมือนเดิม ใครมีมุมมองมุมไหนก็ว่าไปตามที่ตนถนัด เขียวขนาดก็เน้นแต่คนขนาด แต่อย่างทีบอกว่าเป็นการแข่งขันกันทั้งวงจึงอยากฟังมุมมองที่พูดถึงภาพรวม มีใช้จับผิดความผิดพลาดของนักดนตรีแต่ละเครื่อง จริ่งอยู่ที่กะษะของนักดนตรียอมส่งผลต่อเสียงดนตรีที่ตนบรรเลงแต่เมื่อรวมเป็นวงจึงควรรับรสความไพเราะจากเสียงดนตรีทุกชิ้น ทางบรรเลงที่สอดคล้องกัน การปรับวง เปรียบเสมือนรับประทานอาหารเรารู้ว่ายาต่าง ๆ ว่าอร่อยก็ที่รสชาติที่ปรุงจนสำเร็จออกมาเป็นจานแล้ว เครื่องปรุงส่วนผสมที่กลมกล่อมถูกสัดส่วน เวลาทานอย่าเราก็งไม่มาคิดแยกรสของวัตถุดิบแต่ละชนิดหรือใช้ไหมครับ ถ้าจะพูดถึงว่ามหนาวเปรี้ยวแค่ไหน น้ำปลาดีเค็มมากน้อยเพียงไรเช่นนั้นควรตัดสินการบรรเลงเดี่ยว เช่นนั้นไม่เป็นปัญหาเพราะเป็นการบรรเลงเฉพาะตน

ยังคงชื่นชม อ. อานันท์ นาคคงจากมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ ที่ให้คำวิจารณ์ที่ไม่ทำลายขวัญ กำลังใจแถมยังจะต้องพลาดไปในแต่ละรอบ คำวิจารณ์เป็นประโยชน์ ฟังแล้วมีแง่คิดไม่เฉพาะแต่วงที่เข้าประกวดแต่นำไปใช้ได้กับการบรรเลงทั่วไปเป็นการเน้นการตีความเพลง สิ่งทีเพลงต้องการจะสื่อหรือนำเสนอแก่ผู้ฟัง มีการเปรียบเทียบเสียงดนตรีที่เป็นนามธรรมกับรูปธรรมอธิบายให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย

ขอบข่วงที่พาไปชมการผลิตเครื่องดนตรีครับ เพราะเครื่องดนตรีที่ดีมีคุณภาพเยี่ยมย่อมทำให้นักดนตรีแสดงผลงานได้อย่างไพเราะ และในวงการดนตรีบ้านเราน้อยครั้งที่จะมีผู้อยู่เบื้องหลังคนปิดทองหลังพระอย่างข่างทำเครื่องดนตรีมาใหู้จักกัน แต่อยากให้มีการนำเสนอที่หลากหลายเช่นเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ แต่ละข่างมีวิธีการทำที่แตกต่างกันอย่างไร เทคนิคการประดิษฐ์ที่ต่างกันของข่างแต่ละคน

เพราะรักในดนตรีไทยจึงอยากให้มามีรายการเช่นนี้ไปนานๆ ทำให้วิจารณ์ไปตามที่รู้สึกอาจไม่ตรงใจใครทุกคน นานาจิตต...เอวัง...ก็มีด้วย...ประการ...ฉะนี้...แล...

การรักษาศิลปะวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ
<http://nattapann.hi5.com>

เนื้อความของการวิจารณ์จากกระทู้ "รายการอัครরย์ คัณธรรพ ไทยพีบีเอส"

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=19145&highlight=#19145>

ตัวอย่างอื่น ๆ ของการวิจารณ์ในกระทู้ "รายการอัครরย์ คัณธรรพ ไทยพีบีเอส"

“...จริงอยู่ทักษะของนักดนตรีย่อมส่งผลต่อเสียงดนตรีที่ตนบรรเลงแต่เมื่อรวมเป็นวงจึงควรรับรสความไพเราะจากเสียงดนตรีทุกชิ้น ทางบรรเลงที่สอดคล้องกัน การปรับวงเปรียบเสมือนรับประทานอาหารเรารู้ว่ายาต่าง ๆ ว่าอร่อยก็ที่รสชาติที่ปรุงจนสำเร็จออกมาเป็นจานแล้ว เครื่องปรุงส่วนผสมที่กลมกล่อมถูกสัดส่วน เวลาทานอย่าเราก็งไม่มาคิดแยกรสของวัตถุดิบแต่ละชนิดหรือใช้ไหมครับ

ถ้าจะพูดถึงว่ามหนาวเปรี้ยวแค่ไหน น้ำปลาดีเค็มมากน้อยเพียงไรเช่นนั้นควรตัดสินการบรรเลงเดี่ยว เช่นนั้นไม่เป็นปัญหาเพราะเป็นการบรรเลงเฉพาะตน...”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=19145&highlight=#19145>

2. ข้อมูลทักษะการวิจารณ์เกี่ยวกับความรู้ทางด้านดนตรี

การวิจารณ์เกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี พบได้ทั่วไปในกระทู้สนทนาแต่ละหัวข้อ เนื่องจากส่วนใหญ่การสนทนาพูดคุยภายในกระทู้ จะเน้นหนักไปในเรื่องของการถามตอบ แลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านดนตรีไทยหลากหลายประเด็น แบ่งเป็นตัวอย่างกระทู้สนทนาที่พบว่าอยู่ในประเด็นการวิจารณ์ทฤษฎีดนตรีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทิศทางการวิจารณ์เกี่ยวกับเพลง

ใครรู้จักกลอนเพลงบ้าง [ดูไปหน้า: 1 ... 6, 7, 8]	117	ps_suwan	12447	Thu Dec 20, 2007 6:19 am มายอง →
--	-----	----------	-------	-------------------------------------

กระทู้ "ใครรู้จักกลอนเพลงบ้าง" ผู้ตั้ง : ps_suwan

กระทู้ใครรู้จักกลอนเพลงบ้าง สร้างเมื่อวันเสาร์ที่ 29 กันยายน 2550 เวลา 16.39 น. โดย Ps_suwan มีผู้เข้าชมทั้งหมด 12,438 คน ผู้ตอบกระทู้ทั้งหมด 117 คน(ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2551) ภายในกระทู้นี้เป็นกระทู้ถามเกี่ยวกับกลอนเพลงของดนตรีไทย โดยมีเนื้อหาคำถามที่เกี่ยวกับกลอนเพลงประเภทกลอนได้ไม้ มีวิธีการแปรทำนองอย่างไร หลังจากมีการสร้างคำถามเกิดขึ้น ได้มีสมาชิกหลายท่านเข้ามาช่วยการตอบคำถามให้กับผู้ที่สร้างกระทู้ขึ้นมา ประกอบการวิจารณ์เนื้อหาเกี่ยวกับด้านกลอนเพลงไว้อย่างน่าสนใจ ทั้งนี้ การวิจารณ์ที่เกิดขึ้น พบว่า เกิดจากประสบการณ์ทางดนตรีที่ผู้วิจารณ์มีความรู้ความสามารถ ข้อสังเกตหนึ่งพบในการวิจารณ์กระทู้ที่ว่า แรกเริ่มของการสร้างกระทู้ เป็นการสร้างกระทู้ในลักษณะการถามเกี่ยวกับเรื่องของกลอนเพลง ในช่วงแรก เป็นการร่วมด้วยช่วยกันในการเสริมเพิ่มข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นพบว่า มีการสอดแทรกความรู้รอบด้าน ดังนั้น การถามตอบเชื่อมโยงในบริบทที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้กระทู้ที่สร้างเพื่อถามถึงกลอนเพลง มีการตอบให้ความรู้หลาย ๆ ด้านด้วยกัน สุดท้ายของกระทู้นี้ กลับกลายเป็นเรื่องของการวิจารณ์หนังไทยเรื่อง รักแห่งสยาม พร้อมกับการยุติติบาทของผู้ตอบที่มีบทบาทมากที่สุดภายในกระทู้ (ดังนั้น ด้วยเส้นทางแห่งการวิจารณ์ภายในกระทู้สนทนา ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตนี้ว่า การวิจารณ์เป็นบ่อเกิดแห่งการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ก่อให้เกิดความหลากหลายในแง่มุมของความรู้ไม่เพียงมุ่งเน้นเฉพาะด้านที่ต้องการจะวิจารณ์เพียงอย่างเดียว)

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระทู้ “ใครรู้จักกลอนเพลงบั้ง”

มาย่อง เข้าร่วม: 05 Jun 2005 ตอบ: 75	Dตอบเมื่อ: Mon Oct 01, 2007 6:40 am เรื่อง: อ้างอิง เมื่อพูดถึงกลอนโดยทั่วไปเราจะเฉพาะกลอนของรชนาตกันเป็นส่วนมาก ความที่จริงเครื่องมือทุกเครื่องมือก็มีกลอนทั้งสิ้น กล้าว่าคือ มีสัมผัสและรับสัมผัส ต่างกันแต่ก็มีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน เช่น ช้องวาวใหญ่มีเรื่องของมือฆ้องเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้สลับซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้นไปอีก การเรียกชื่อกลอนรชนาตว่า กลอนได้ไม่ กลอนลวดตาข่าย กลอนม้วนตะเข็บ กลอนย่อนตะเข็บ ฯลฯ เป็นการบัญญัติเรียกของครูบาอาจารย์บางคนเท่านั้น ไม่ใช่มาตรฐานทั่วไปทั้งหมดทุกสำนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ได้ครอบคลุมกลอนทั้งหมดของรชนาตซึ่งมีหลากหลาย และสามารถสลับสับเปลี่ยนต้น-ปลายกันได้ ถ้ามองในเรื่องนี้ ขอให้ไปค้นดูในวิทยานิพนธ์เรื่อง การดำเนินท่อนของรชนาตเอกในเพลงเรื่องสี่ภาษา ของสุรชาติษฐ์ ศรีสัตย์ขยะ ๒๕๔๔ (คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ) หน้า ๑๒๐-๑๒๔ ในที่นั้น เขารวบรวมกลอนรชนาตที่เรียกขานกันอยู่ ที่ท่านสนใจครับ ไม่ต้องเขียนโน้ตให้ดูนะ ตามความเห็นของเรา คิดว่ารชนาตควรหัดสังเกตสัมผัสมากกว่า สัมผัสของรชนาตมีกับชนิดสัมผัสตรงไหน และรับสัมผัสตรงไหน เป็นสัมผัสก็เสียง นอกจากนี้ สัมผัสนั้นสัมพันธ์กับบันไดเสียงอย่างไร ใช้บันไดเสียงไหน เปลี่ยนบันไดเสียงตรงไหน หัดสังเกตให้มากๆ แล้วจะเห็นว่า ปัจจุบันรชนาตเสื่อมอย่างไร กลอนที่ใช้กันอยู่ส่วนมากเป็นกลอนโปะ คือเอาอะไรมาโปะๆ เข้าไป ไม่คำนึงถึงสัมผัสและความสละสลวยของกลอน แก้ไขล่าสุดโดย มาย่อง เมื่อ Mon Oct 08, 2007 9:57 pm, ทั้งหมด 3 ครั้ง
---	--

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระทู้ “ใครรู้จักกลอนเพลงบั้ง”
 ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=19606&highlight=#13148>

ตัวอย่างอื่น ๆ จากกระทู้ “ใครรู้จักกลอนเพลงบั้ง”

“...ปัจจุบันรชนาตเสื่อมอย่างไร กลอนที่ใช้กันอยู่ส่วนมากเป็นกลอนโปะ คือเอาอะไรมาโปะ โปะ ๆ เข้าไป ไม่คำนึงถึงสัมผัสและความสละสลวยของกลอน...”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=13148&highlight=#13148>

ตัวอย่างการวิจารณ์ที่หยิบยกมานี้ เป็นคำตอบที่อยู่ในกระทู้ “ใครรู้จักกลอนเพลงบั้ง” แต่จากคำตอบก็แฝงคำวิจารณ์อยู่ในตัว ดังเช่น “กลอนที่ใช้กันอยู่ส่วนมากเป็นกลอนโปะ คือเอาอะไรมาโปะ ๆ เข้าไป ไม่คำนึงถึงสัมผัสและความสละสลวยของกลอน” จากประโยคดังกล่าว สังเกตได้ว่า เป็นลักษณะการวิจารณ์ถึง “กลอนเพลง” ที่ในปัจจุบันมักเป็นที่นิยมของนักดนตรี ผู้เขียนวิจารณ์ในเชิงของความงามว่าเป็นความงามที่เป็นลักษณะไม่จริงแท้ตามแนวคิดของคำว่า “กลอนเพลง” มองว่า การสร้างกลอนเพลงขึ้นมานั้น มีการสร้างที่ไม่ได้คำนึงถึงความสละสลวยของกลอนเพลง ผู้เขียนใช้คำว่า “โปะ” แทนคำว่า การสร้าง การคิด การบรรเลง ซึ่งจากคำที่ใช้ หากพิจารณาดู พบว่า มีความหมายเชิงสัญญาณในแนวทางที่ไม่ดี ไม่งาม หรือไม่ไพเราะ

2.2 ข้อมูลทัศนะการวิจารณ์เครื่องหรืออุปกรณ์ดนตรีไทย

ข้อมูลการวิจารณ์ที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทย เป็นการวิจารณ์ใน 2 ลักษณะคือ ข้อมูลการวิจารณ์เครื่องดนตรีในแง่มุมมองของเสียงและคุณภาพของเครื่องดนตรีจากแหล่งผลิตต่าง ๆ และ การวิจารณ์ที่

เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของเครื่องดนตรีรวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการบรรเลง การวิจารณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทยในกรณีของคุณภาพเครื่องดนตรี จะเป็นการวิจารณ์ในลักษณะการประเมินค่าว่าดีหรือไม่ดีด้วยประสบการณ์ที่เคยได้ใช้บรรเลงกับเครื่องดนตรีจากแหล่งผลิตต่าง ๆ แต่การวิจารณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของเครื่องดนตรีนั้น ส่วนมากจะเป็นการวิจารณ์ที่ใช้อารมณ์และความเป็นปัจเจกบุคคลในแง่มุมมองของประสบการณ์ทางดนตรีเข้าร่วมในการวิจารณ์ จากการศึกษาข้อมูลพบว่าสามารถจำแนกการวิจารณ์ได้ 3 ส่วนด้วยกันคือ ประเภทอนุรักษ์นิยม ประเภทไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และประเภทรุ่นใหม่

ตัวอย่างกรณีที่พบการวิจารณ์ในลักษณะการวิจารณ์เกี่ยวกับเครื่องหรืออุปกรณ์ดนตรีไทย คือ กระซู่ “ซอด้วงสายเหล็ก” เป็นกระซู่ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อถามและสอบถามความคิดเห็นนักดนตรีที่บรรเลงซอด้วงเกี่ยวกับการเลือกใช้สายซอด้วงสายเหล็ก(สายลวด) เนื่องจาก ผู้ตั้งกระซู่เคยบรรเลงด้วยสายลวดแล้วมีผู้วิจารณ์ว่า ไม่ดี ไม่เพราะ จากคำตอบพบว่า มีทั้งผู้ที่แสดงความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการเลือกใช้สายซอด้วงที่เป็นสายเหล็ก นอกจากนั้น ยังมีการวิจารณ์ถึงคุณภาพเสียงของซอด้วงทั้งที่ใช้สายลวดและสายไหม การตอบแสดงความคิดเห็นในกระซู่นี้ เป็นการแสดงความคิดเห็นบวกกับประสบการณ์ทางด้านดนตรี มีการกล่าวถึงทฤษฎีทางด้านการปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องดนตรี กล่าวรวมไปถึงเรื่องของวัฒนธรรมดนตรีในประเด็นของวัฒนธรรมการปฏิบัติ หรือการโต้แย้งในเรื่องของสุนทรียศาสตร์ที่กล่าวถึงความไพเราะเกิดจากความพึงพอใจของแต่ละบุคคล จัดได้ว่าการวิจารณ์เหล่านี้เป็นการวิจารณ์ในเรื่องของเครื่องดนตรี คุณสมบัติของอุปกรณ์สร้างเสียง นับว่ามีประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับซอด้วงในระดับหนึ่ง

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระซู่ “ซอด้วงสายเหล็ก”

patty เข้าร่วม: 06 Mar 2005 ตอบ: 38	ตอบเมื่อ: Thu Feb 07, 2008 10:22 pm เรื่อง: ส่งลิงค์ เพื่อตอบกระซู่นี้โดยเฉพาะผมเลยลองไปซื้อสายซอ erhu จากเยาวราชมาลองใส่ซอด้วงของผมดู พอลองสีแล้วผมว่าเสียงมันจะออกโทนแหลม ใส่สายไหม แต่ผมว่าก็ยังเป็นเสียงซอด้วงอยู่นะ เวลาเล่นจะรู้สึกจุกจิกจะขึ้นเวลากดสาย เพราะสายมันจะสั้น ๆ มากกว่าสายไหมแต่ก็ยังคุมโทนได้ไม่ยากเท่าไรต้องปรับความเค้นขึ้นกันหน่อย เรื่องการพรมนี้ผมว่าพรมง่ายกว่าสายไหมนะ ไม่รู้ว่าคิดไปเองหรือเปล่า เรื่องการเปลี่ยน position ของนิ้วระหว่างเพลงมาเล่นเสียงสูง ๆ ผมว่าเลื่อนลงมาง่ายกว่าสายไหมนิดนึงเพราะสายสั้นกว่า แต่เสียบาดเจ็บเหมือนกันเวลาจะเล่นรูตสายตอนนี้ยังไม่กล้าทำบ่อย ๆ เลย ส่วนปัญหาที่เจอไม่รู้เป็นทีผมคนเดียวหรือเปล่าคือเสียงดังไม่เท่ากันเวลาสี เสียงสายทุ้มจะดังกว่าเสียงสายเอกโดยเฉพาะเสียง ซอล สายทุ้มจะดังกว่าเพื่อนเวลาเล่นต้องคอยประคบน้ำหนักของคันชักไม่ให้แรงเกินไป ถ้าใครมีวิธีแก้ช่วยบอกกันด้วยนะครับ สรุปผมก็ว่าทั้งสายไหม และสายลวด ก็มีทั้งข้อดีและข้อด้อยในตัวมันเองแหละครับแล้วแต่คนชอบแล้วกัน เพราะยังเฝ้าฟังเสียงก็ยังเป็นซอด้วงอยู่ไม่ใช่ซอ erhu สิ่งทั้งปวงไม่คงคือนั่นคือมัน value.exteen.com ขึ้นไปข้างบน
--	---

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระซู่ “ซอด้วงสายเหล็ก”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=16230&highlight=#16230>

ตัวอย่างอื่น ๆ ของการวิจารณ์ในกระทู้ "ซอด้วงสายเหล็ก"

“...เรื่องการพรมนิ้วผมว่าพรมง่ายกว่าสายไหมนะ ไม่รู้ว่าคิดไปเองหรือเปล่า เรื่องการเปลี่ยน position ของนิ้วระหว่างเพลงมาเล่นเสียงสูง ๆ ผมว่าเลื่อนลงมาง่ายกว่าสายไหมนิดหนึ่งเพราะสายลื่นกว่า แต่เสียงบาดนิ้วเหมือนกันเวลาจะเล่นรูตสายตอนนี่ยังไม่กล้าทำบ่อย ๆ เลย ส่วนปัญหาที่เจอไม่รู้เป็นที่ซอผมคันเดียวหรือเปล่าคือเสียงดังไม่เท่ากันเวลาสี เสียงสายทุ้มจะดังกว่าเสียงสายเอกโดยเฉพาะเสียง ซอล สายทุ้มจะดังกว่าเพื่อนเวลาเล่นต้องคอยประคบน้ำหนักของคันชักไม่ให้แรงเกินไป...”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=13148&highlight=#13148>

ตัวอย่างการวิจารณ์ที่หยิบยกมานี้ พบว่า เป็นการวิจารณ์ที่เริ่มต้นจากความสงสัยและค้นหาคำตอบ ด้วยการปฏิบัติจริง จากนั้นได้วิจารณ์ด้วยการหยิบเอาประสบการณ์จริงที่ได้บรรเลงซอด้วงที่ใช้สายเหล็กจากการปฏิบัติเกิดการวิจารณ์ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น การพรมนิ้วผมว่าพรมง่ายกว่าสายไหม หรือ เสียงดังไม่เท่ากันเวลาสี หรือ สายทุ้มจะดังกว่าเพื่อนเวลาเล่นต้องคอยประคบน้ำหนักของคันชักไม่ให้แรงเกินไป ดังนั้น การวิจารณ์นี้จัดได้ว่า เป็นการวิจารณ์เกี่ยวกับเครื่องดนตรีอย่างชัดเจน

2.3 ทศนะการวิจารณ์วิธีการปฏิบัติต่อเครื่องดนตรีไทย

กระทู้ที่พบลักษณะการวิจารณ์ที่เกี่ยวกับแนววิถีปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการวิจารณ์ดนตรีด้านเนื้อหาการปฏิบัติดนตรีไทย การวิจารณ์เกิดขึ้นจากความคิดเห็นที่อ้างอิงจากภาคทฤษฎีดนตรีไทยและธรรมชาติของการปฏิบัติหรือบรรเลงดนตรีไทยจากประสบการณ์ อีกทั้งยังพบว่า ลักษณะของการวิจารณ์ปรากฏแนวคิดเฉพาะแต่ละสำนักวิชาของดนตรีไทยที่สอดแทรกอยู่ในคำวิจารณ์แต่ละกระทู้

ตัวอย่างกระทู้ที่พบการวิจารณ์ลักษณะการวิจารณ์เกี่ยวกับวิถีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เช่น กระทู้ “จำเป้นมัย การกรอระนาดต้องมือซ้ายก่อนเสมอ” เป็นกระทู้ที่ถามเพื่อให้นักดนตรีไทยได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการบรรเลงหรือปฏิบัติเครื่องดนตรีเครื่องตี คือ ระนาด โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นระนาดชนิดใด กระทู้นี้มีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมเยี่ยมชมกระทู้เป็นจำนวนมาก มีผู้ตอบกระทู้จำนวนหนึ่ง จากการสำรวจการตอบกระทู้ พบว่า เป็นการตอบกระทู้โดยใช้ประสบการณ์ทางด้านการบรรเลงดนตรีของแต่ละบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มองเห็นภาพของการวิจารณ์ดนตรีที่เป็นองค์ความรู้อันก่อเกิดจากการฝึกฝนปฏิบัติ มีการวิเคราะห์ถึงเหตุผลความถูกต้อง อธิบายประกอบถึงความสำคัญของการบรรเลงแบบอย่างนี้ อย่างไรก็ตาม พบว่า การวิจารณ์ดนตรีของสมาชิก ยังมีการนำเรื่องสุนทรียศาสตร์ของศิลปะมาเป็นเหตุผลในการวิจารณ์ กล่าวคือ ความงามล้วนมองจากตัวของบุคคล การบรรเลงให้ไพเราะบางครั้งไม่จำเป็นต้องยึดติดกับหลักเกณฑ์ทฤษฎี

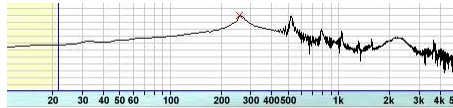
ตัวอย่างอื่น ๆ ของการวิจารณ์ในกระทู้
“จำเป็นมัย การกระหน่ำต้องมือซ้ายก่อนเสมอ”

“...การที่อ้างว่า ลงซ้ายก่อน เพราะครูสอนมา หรือ เพราะครูบอกว่าไฟแรงกว่า... ผมว่า เป็นคำตอบที่ใช้ไม่ได้ เพราะคนหมู่มากอาจไม่คิดอย่างครูของท่านก็ได้... อย่าคิดว่า ผมกำลังลบหลู่ครูดนตรีไทยนะครับ ไม่ใช่เลย แต่ผมกำลังต้องการคนที่ตอบได้อย่างมีเหตุมีผลว่า ทำไมมือซ้ายต้องลงก่อน หรือลงก่อนแล้วไฟแรงกว่าจริงไหม... ถ้าตอบได้ดี มีเหตุผล ผมก็ยินดีมอบรับทันที เช่น ถ้าวิจัยทางสถิติออกมาว่าคนส่วนใหญ่ชอบ มือซ้ายลงก่อนอะไรประมาณนี้ หรือไม่ต้องขนาดนี้ก็ได้อีก แต่ถ้าตอบว่า ครูสอนมา ผมก็คงเถียงในใจเหมือนเดิมว่า รู้ได้อย่างไรว่าคนอื่นชอบ ตอนนั้นผมเป็นกลาง ๆ ไม่ได้คิดอย่างไหนถูกต้อง แต่คิดว่า แต่ละคนน่าจะชอบไม่เหมือนกัน ไม่น่าที่จะเอาความคิดของครูตัวเอง มาเป็นบรรทัดฐาน แต่ผมก็เข้าใจว่า นี่คือภูมิปัญญาของไทย ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และให้เกียรติ... ผมว่าซ้ายลงก่อนก็เพราะจริง ๆ แหละครับ แต่ถ้ามีคนขวาลงก่อน ก็ไม่น่าจะไปว่าอะไรเขาจะครับ... ไม่น่าจะเป็นกฎตายตัวว่าซ้ายต้องลงก่อน.....”

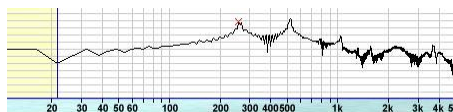
ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=5816&highlight=#5816>

ตัวอย่างการวิจารณ์ที่หยิบยกมานี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจารณ์ที่ปรากฏอยู่ในกระทู้ “จำเป็นมัย การกระหน่ำต้องมือซ้ายก่อนเสมอ” เพราะเพียงชื่อกระทู้ จัดได้ว่า ผู้ที่เขียนตอบกระทู้แม้เพียงตอบว่า “จำเป็น” หรือ “ไม่จำเป็น” ก็นับได้ว่า เป็นการวิจารณ์ระดับหนึ่ง ส่วนข้อความที่ตัดมา เพียงเพื่อแสดงให้เห็นถึง การวิจารณ์เชิงวัฒนธรรมดนตรีในลักษณะการถ่ายทอดวิชาความรู้ในส่วนของการคิดความเชื่อ เชื่อว่าที่เป็นเช่นนั้น เพราะ เขาหรือครูสอนมาอย่างนี้ เชื่อว่าที่เป็นอย่างนี้ เพราะเขาหรือครูทำกันมาเป็นกิจลักษณะ ดังนั้น ผู้เขียนได้วิจารณ์ลักษณะของความเชื่อที่จำเป็นต้องมีเหตุผล จากการสังเกต ผู้เขียนกระทู้นี้สรุปจบการวิจารณ์ด้วยการทิ้งท้ายประเด็นไว้ให้คิดในเรื่องของความงามทางด้านสุนทรียศาสตร์ กล่าวคือ ที่สุดของความงามอันเป็นที่สุด เกิดจากหลักของศิลปะหรือเกิดจากตัวบุคคล (ปัจเจก)

“..เพราะวัตถุแต่ละอย่างมีสมบัติต่างกัน ดังนั้นการสั่นจะต่างกัน และที่สำคัญที่สุดทุกครั้งที่เกิดการสั่น มันจะไม่ได้มีคลื่นออกมาเพียงคลื่นเดียว แต่จะมีคลื่นเล็กคลื่นน้อยปนออกมา (แล้วแต่ชนิดของวัตถุ) ซึ่งคลื่นที่ปนกันออกมานี้ จะเกิดการรวมกันแล้วเกิดคลื่นหลักสำคัญออกมาเพียงคลื่นเดียว ซึ่งจะมี *Timbre* เฉพาะตัว โดยคลื่นหลักนี้จะบ่งบอกระดับเสียง (หรือตัวโน้ต) ให้เราสามารถรับรู้ได้

นี่คือรูปของคลื่นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตอนกรอด้วยเสียงต่ำเริ่มก่อน

นี่คือรูปของคลื่นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตอนกรอด้วยเสียงสูงก่อน

ครับ จะเห็นว่าคลื่นเกิดขึ้นมาก แต่จะมีเด่น ๆ แค่ไม่กี่เสียง อย่างภาพที่เห็นนี้จะพบว่าเสียงที่กรอคู่กันคือ เสียงที่มีความถี่ประมาณ 260 Hz กับคู่แปดของมันคือประมาณ 525 Hz ซึ่งจากในภาพก็จะเห็นอย่างชัดเจนว่าความถี่คู่กันเด่นขึ้นมา แม้จะมีคลื่นอื่น ๆ ปนอยู่ น่าจะเพียงพอ แล้วการกรอละ??....”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=6492&highlight=#6492>

ตัวอย่างการวิจัยที่หยิบยกมานี้ เป็นตัวอย่างการวิจัยเนื้อหาดนตรีที่ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกต “การกรอ” ระบุว่า จำเป็นไหมที่จะต้อง เริ่มต้นด้วยมือซ้าย โดยที่ผู้เขียนได้อ้างอิงเหตุผลหลายเหตุผล อ้างอิงข้อมูลหลายประเภท แม้กระทั่ง การนำข้อมูลอ้างอิงจากการใช้การวัดค่าด้วยวิธีวิทยาศาสตร์มา นำเสนอเพื่อประกอบเหตุผลการวิจัย

3. ทศนะการวิจารณ์นักดนตรี/ครูดนตรีไทยหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย

ทศนะการวิจารณ์ที่เกี่ยวกับนักดนตรี ครูดนตรี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย เป็นการวิจารณ์ที่โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะของมุขปาฐะหรือการวิจารณ์ถึงตัวศิลปินในลักษณะของการพูดคุย อีกทั้งยังเปิดพื้นที่เป็นลักษณะสาธารณะ กล่าวคือ ทุกคนสามารถรับรู้ถึงการวิจารณ์ถึงตัวบุคคลได้ทุกแง่มุมของการวิจารณ์ หากพิจารณาการวิจารณ์ถึงตัวนักดนตรี ครูดนตรี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยในลักษณะวัฒนธรรมแบบเก่า พบว่า การวิจารณ์จะถูกจำกัดอยู่ในสังคมดนตรีเล็ก ๆ ณ ที่ใดที่หนึ่ง และ หากเกิดการเผยแพร่ออกไปโดยทำให้ตัวผู้ถูกวิจารณ์รับรู้หรือบรรดาศิษย์ของอีกฟากฝั่งได้รับรู้ การวิจารณ์ครั้งนั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาในเรื่องต่าง ๆ ได้ ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าการวิจารณ์ในสังคมไซเบอร์นั้นได้สร้างพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่แก่สังคมวัฒนธรรมดนตรีไทย

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระทู้ “ระนาดเอกชายในดวงใจของคุณคือใคร”

ไม่ได้รับ	ตอบเมื่อ: Fri Jan 12, 2007 9:38 am เรื่อง: มาว่าทศ..... 😊 ถ้าเป็นครูในอดีตผมชื่นชอบทุกคนครับ เพราะแต่ละท่านจะมีวิธีการตีระนาดที่แตกต่างกัน ถ้ามายุคหลังคือครูบุญยงค์ และ ครูบุญยัง เกตุคงครับ 😊 ถ้าเป็นยุคปัจจุบันผมต้องขอเรียนถามว่าคุณชอบแนวไหนครับ ถ้าเป็นแนวทางหงส์ ก็เป็นพี่น้อง กทม. ถ้าเป็นแนวปี่พาทย์ไม่แข็งก็เป็นพี่ปอง (ขุนอิน) มนต์รี (ตำรวจ) พี่ศักดิ์ (ทหารบก) ฯลฯ ถ้าฟังแนวหรือโชนก็ต้องฟัง เบ๊ (กรมศิลปฯ) 😊 แต่ถ้าเป็นเด็กยุคใหม่ผมก็จะเลือกฟังเป็นคุณๆ ไปครับ เพราะเด็กสมัยนี้จะตีกันค่อนข้างเร็ว (ไม่ใช่ไวจนจะครับ) และตีระนาดไม่ค่อยมีกลอน และจะตีระนาดในลักษณะที่ดีได้เพื่อให้งดเสียงตก 😊
เข้าใหม่	เข้าชม: 24 Aug 2006 ตอบ: 97 ขึ้นใหม่

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระทู้ “ระนาดเอกชายในดวงใจของคุณคือใคร”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=9081&highlight=#9081>

ตัวอย่างอื่น ๆ ของการวิจารณ์ในกระทู้ “ระนาดเอกชายในดวงใจของคุณคือใคร”

“...ถ้าเป็นครูในอดีตผมชื่นชอบทุกคนครับ เพราะแต่ละท่านจะมีวิธีการตีระนาดที่แตกต่างกัน

ถ้ามายุคหลังคือครูบุญยงค์ และ ครูบุญยัง เกตุคงครับ

ถ้าเป็นยุคปัจจุบันผมต้องขอเรียนถามว่าคุณชอบแนวไหนครับ

ถ้าเป็นแนวทางหงส์ ก็เป็นพี่น้อง กทม.

ถ้าเป็นแนวปี่พาทย์ไม่แข็งก็เป็นพี่ปอง (ขุนอิน) มนต์รี (ตำรวจ) พี่ศักดิ์ (ทหารบก) ฯลฯ

ถ้าฟังแนวหรือโชนก็ต้องฟัง เบ๊ (กรมศิลปฯ)”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=9081&highlight=#9081>

ตัวอย่างการวิจารณ์ที่หยิบยกมานี้ จัดได้ว่าเป็นการวิจารณ์ตัวศิลปินในแง่มุมมองของความสามารถในการบรรเลงของศิลปินว่ามีลักษณะการบรรเลงเป็นเช่นไร แนวการบรรเลงเป็นแบบใด ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างแนวการบรรเลงของศิลปินแต่ละท่านโดยเปรียบเทียบกับแนวการบรรเลงที่มีลักษณะเฉพาะตัว เช่น ถ้าเป็นแนวทางหงส์ ก็เป็นพี่น้อง กทม. เป็นต้น

“...ไม่มีใคร นึกถึง ครูเสนาะ หลวงสุนทร เลย์ศรีครับ ฝีมือระนาดไม่น้อยหน้าใคร ๆ นะครับ คนนี้แหละครับ ครูระนาดที่แท้จริง นุ่มนวล รู้จักผสมผสานนวัตกรรม เกี่ยวกรวดในจังหวะที่เหมาะสม แม้อายุจะเลยล่วงแล้ว ก็ยังไหว ไม่ด้อยกว่าหนุ่ม ๆ แถมกลอนระนาดก็หาใครยากนักที่จะวัดฝีมือ นี่แหละครับคือท่านครูของผม พร้อมกับ น้องชายของท่าน คือ ครูสุนัน หลวงสุนทร ก็เช่นกัน ที่ยังเพียบพร้อมด้วยฝีมือ แม้วัยจะล่วงเลยเช่นกัน....”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=21956&highlight=#21956>

จากตัวอย่างการวิจารณ์ที่หยิบยกมานี้ พบประโยคที่มองเห็นภาพของการวิจารณ์อย่างชัดเจน คือ “หนุ่มพล รุจิภักดิ์ผสมผสานนวัตกรรม เกี่ยวกรวดในจังหวะที่เหมาะสม” จัดได้ว่า ทำให้เห็นถึงลักษณะการ บรรเลงของนักดนตรีดังที่ได้กล่าวถึงในระดับหนึ่งด้วยเนื้อหาที่ผู้เขียนได้วิจารณ์ฝีมือการบรรเลงเอาไว้

4. ทักษะการวิจารณ์ดนตรีอิงกระแสหรือทักษะของสังคม

การวิจารณ์ดนตรีอิงกระแสหรือทักษะของสังคม ถือเป็นการวิจารณ์ที่น่าสนใจมาก เนื่องจาก เป็น การวิจารณ์ถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องการเรื่องดนตรีไทยในแง่มุมต่าง ๆ

ตัวอย่างกรณีที่พบการวิจารณ์ลักษณะการวิจารณ์อิงกระแสหรือทักษะของสังคม เช่น กระทั่ง “ดนตรีไทยประยุกต์” ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย? เป็นกระแสรูปร่างขึ้นชื่อสมาชิก “ไปตามตะวัน...” โดยการนำบทความชื่อ “ดนตรีไทยประยุกต์” ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย? จาก คอลัมน์ผู้จัดการรายวัน มา เผยแพร่ในกระทุสนทนาแห่งนี้ เป็นบทความที่กล่าวถึง วงดนตรีไทยประยุกต์ที่มีชื่อเสียงอยู่ระยะหนึ่ง คือ วงกำไล ประกอบด้วยนักดนตรีสาวสวย 9 คนด้วยกัน บทความเริ่มต้นด้วยการฉายภาพลักษณะของ หญิงไทยที่นั่งพับเพียบเรียบร้อยบรรเลงดนตรีไทยที่สวนกระแสวัฒนธรรมดนตรีต่างชาติ จนทำให้ ความ เป็นรากแห่งดนตรีไทยได้ห่างหายจากวิถีชีวิตของคนไทย ใครคนสนใจดูแลรักษา ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ จึง เกิดวงดนตรีไทยประยุกต์ที่สร้างขึ้นเพื่อสนองตอบกับกระแสทางด้านวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป วงกำไลจึง ก่อกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับภาพลักษณ์แบบใหม่ของการบรรเลงดนตรีไทย พลิกเอกลักษณ์เฉพาะเป็นอีก มุมมอง ด้วยการนำเสนอภาพสาวสวยนั่งเล่นดนตรีไทยบนเก้าอี้ พร้อมลีลาโยกย้ายพลิ้วสะบัด สิ่งที่ตามมา คือ เกิดกระแสสองกระแสที่ตอบรับและสวนทางกับสิ่งที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระทู้ "ดนตรีไทยประยุกต์" ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย?

universun	ตอบเมื่อ: Wed Jul 13, 2005 7:01 pm เรื่อง: ดนตรีไทยจะประยุกต์ หรือจะปะแล้วยุบดีละ อ้างอิง
เข้าร่วม: 13 Jul 2005 ตอบ: 10	เชื่อว่ายังมีประเด็นนี้ อีกข้างหน้าตาปี ถ้าในโลกของดนตรีเชิงธุรกิจแล้วละก็ เข้าทาง ยิ่งมีกระแสโลกแบบโลกแตกขึ้น ก็ยิ่งทำให้คนสนใจใคร่รู้ จักมากขึ้น ... ดนตรีมี พัฒนาการมาหลายแบบทั้งเชิงลึก ก็คือพัฒนาเชิงเทคนิค ใช้สมองสองมือทำให้เกิดเสียงที่น่า สนใจ และเกิดการยอมรับในหมู่ชนดนตรี ซึ่งช่วงเวลาที่สุดขีดก็น่าจะผ่านมาแล้ว... แต่เชิงกว้างนี้ ชีคือรูปแบบพัฒนาที่ไม่มีวันสิ้นสุด ไม่ว่าจะเป็นการนำดนตรีไทยไปผสมกับดนตรีสากล หรือดนตรี ชาติต่างๆ (อย่างเหมาะสม ลงตัว) หรือการเรียบเรียงดนตรี แบบสากลแต่บรรเลงโดยเครื่องดนตรี ไทยๆ และการเทียบเสียงดนตรีไทย ให้เท่ากับดนตรีสากล เป็นต้น สรุปว่าสนับสนุนให้ทำไปเถอะ เพียงแต่อย่าลืมรากเหง้าและกระทำด้วยความเคารพ... อย่างที่ผมไปเมืองจีน เขาริวิวนไปสุดขีด แล้ว เอาดนตรีจีนผสมออเครสตรา เอาสาระพัดดนตรีมาผสมกัน คนเขาก็ยอมรับได้ เนี่ยเขา รู้จักประยุกต์ ขอร้องอย่างแรก อย่าเอาดนตรีมา "ปะ" เอามาประยรวบของการเรียบเรียงดนตรี (เช่น เพลงประกอบละคร/สารคดี/ไต่เต๋ลรายการโทรทัศน์ บางรายการฟังสังเกตุ แบบผู้รู้) เพราะ ดนตรีเป็นศิลปะที่เป็นศาสตร์ต้องอธิบายเหตุผลของที่มาที่ไปได้สมควร อย่างที่ 2 อย่าเอาวงดนตรีไทยไป "ยุบ" คือการลดทอน เพราะการคิดสร้างสรรค์ คือการเพิ่ม เต็มรอยหยักสิ่งใหม่อย่างยอดเยี่ยม (ให้เขาเอ่ยปากว่า เออ.. คิดได้ไง / สุดยอด) ถ้าเราลดขนาด เสียง ขนาดเครื่องดนตรี (แบบไม่รู้ทำทำไม) หรือนำเครื่องดนตรีบางอย่างไปใช้วัตถุประสงค์ จน ผู้รู้เขาหักท้วงว่านั่นคือการ หลบหลู่ครู อันนี้ต้องปรับปรุงครับ ด้วยความรัก 😊
ขึ้นไปข้างบน	ข้อมูล แสดงความ email

ตัวอย่างเนื้อหาการวิจารณ์จากกระทู้ "ดนตรีไทยประยุกต์" ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย?

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=2633&highlight=#2633>

ตัวอย่างอื่น ๆ ของการวิจารณ์ในกระทู้

กระทู้ "ดนตรีไทยประยุกต์" ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย?

“...ดนตรีมีพัฒนาการมาหลายแบบทั้งเชิงลึก ก็คือพัฒนาเชิงเทคนิค ใช้สมองสองมือทำให้เกิดเสียงที่น่าสนใจ และเกิดการยอมรับในหมู่ชนดนตรี ซึ่งช่วงเวลาที่สุดขีดก็น่าจะผ่านมาแล้ว... แต่เชิงกว้างนี้ชีคือรูปแบบพัฒนาที่ไม่มีวันสิ้นสุด ไม่ว่าจะเป็นการนำดนตรีไทยไปผสมกับดนตรีสากล หรือดนตรีชาติต่าง ๆ (อย่างเหมาะสม ลงตัว) หรือการเรียบเรียงดนตรี แบบสากลแต่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีไทย ๆ และการเทียบเสียงดนตรีไทย ให้เท่ากับดนตรีสากล เป็นต้น สรุปว่าสนับสนุนให้ทำไปเถอะ เพียงแต่อย่าลืมรากเหง้าและกระทำด้วยความเคารพ....”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=2633&highlight=#2633>

“...ไม่ได้มองว่าดนตรีไทยประยุกต์เป็นการทำลายวัฒนธรรมไทยแต่อย่างใด แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของคนทำและคนฟังดนตรีเท่านั้น เราขอบอะไรก็สนับสนุนอันนั้น ตามแต่รสนิยม เราไม่สามารถบังคับผู้ใหญ่ให้มาชอบเพลงร็อคได้ และผู้ใหญ่ก็ยังไม่สามารถมาบังคับให้เราชอบสุนทราภรณ์ได้เช่นเดียวกัน...”

ที่มา : <http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?p=2634&highlight=#2634>

จากตัวอย่างทิศทางการวิจารณ์ทั้ง 2 ที่หยิบยกมานี้ เป็นการวิจารณ์คำว่า ดนตรีไทยประยุกต์ ในมุมมองที่มองว่า การสร้างหรือผลิตดนตรีไทยประยุกต์ขึ้นมา เกิดจากพัฒนาการหลายรูปแบบ และยัง สามารถพัฒนาไปไม่มีวันสิ้นสุด การวิจารณ์ในชุดแรกทั้งทำด้วยข้อคิดว่า การพัฒนาดนตรีไทย พัฒนาได้ แต่อย่าลืมรากเหง้าของดนตรีไทย ในขณะที่ การวิจารณ์ชุดที่ 2 ได้กล่าวถึงความเป็นจริงในเรื่องของการ เคารพสิทธิ์ของบุคคลในการที่จะเลือกรับศิลปเพื่อความจรรโลงใจ หรือ อาจมองในแง่มุมมองของสุนทรียศาสตร์ว่า การเข้าถึงงานศิลปนั้น ต้องเกิดจากตัวบุคคลไม่สามารถจะบังคับได้ด้วยบุคคลอื่น ดังนั้น ด้วยคำวิจารณ์ที่หยิบยกตัวอย่างนี้ จึงสามารถตอบโจทย์ของกระตุ้ที่ว่า “ดนตรีไทยประยุกต์ ทำลาย รากเหง้าวัฒนธรรมไทย?”

โดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาของการวิพากษ์วิจารณ์ดนตรีที่ปรากฏอยู่ในกระตุ้สนทนา แห่งนี้ แบ่งการวิพากษ์วิจารณ์ออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ด้วยกัน คือ

1) การวิพากษ์วิจารณ์ดนตรีโดยตรง

การวิพากษ์วิจารณ์ดนตรี เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในเรื่องของเนื้อหาทางด้านดนตรีเชิงการปฏิบัติ และ เนื้อหาดนตรีเชิงทฤษฎี³ การวิพากษ์วิจารณ์ในมุมมองของการปฏิบัตินั้น ส่วนใหญ่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของรายการเกี่ยวกับดนตรีไทยที่ปรากฏบนหน้าจอโทรทัศน์ เช่น รายการคุณพระช่วย รายการอัครราชย์คันธรพ์ หรือ รายการการประกวดดนตรีไทย ของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์นั้น เป็นการวิพากษ์วิจารณ์บทบาทและแนวทางของการตัดสินของกรรมการและการบรรเลงของวงดนตรีไทยต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์วิธีการบรรเลงดนตรีไทยในแนวทางของสำนักดนตรีต่าง ๆ อีกด้วย ฯลฯ ส่วนการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีทางดนตรีนั้น เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของเนื้อหาทางดนตรีในประเด็นต่าง ๆ เช่น เพลง ครูดนตรี วัสดุอุปกรณ์ดนตรีไทย เครื่องดนตรี ฯลฯ

2) การวิพากษ์วิจารณ์วัฒนธรรมดนตรี

การวิพากษ์วิจารณ์วัฒนธรรมดนตรี เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นของวิถีการปฏิบัติเชิงวัฒนธรรม ในลักษณะของการหยิบยกเรื่องของวัฒนธรรมดนตรีที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมามาชดุด่าวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่าง ๆ ตามความคิดของแต่ละบุคคล หรือแม้แต่การรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาผสมผสานกับดนตรีไทย ก็จัดว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงวัฒนธรรมดนตรีอีกประเด็นหนึ่ง การวิพากษ์วิจารณ์วัฒนธรรมดนตรีนั้น เกิดการปรากฏตัวของผู้วิพากษ์วิจารณ์ ทั้งแนวอนุรักษ์นิยม และ แนวร่วมสมัยรุ่นใหม่ ก่อให้เกิดการการปะทะสังสรรค์กันทางความคิดของการวิจารณ์ที่แตกต่างในมุมมองเรื่องของความเป็นแบบแผนหรือร่วมสมัย โดยบางกรณีไม่สามารถหาข้อสรุปและความลงตัวของความเห็นได้ยาก

³ ทฤษฎีดนตรีไทย หมายถึง หลักวิชาหรือคำอธิบายที่ว่าด้วยเรื่องของความรู้ทางดนตรีไทย ประกอบด้วย ประวัติศาสตร์ดนตรี บุคคล ศิลปิน อุปกรณ์เครื่องดนตรี โน้ตเพลง การบรรเลง เทคนิคการบรรเลง ทั้งนี้ ในทฤษฎีทางดนตรีไทย หมายถึงรวมถึงการสกัดประสบการณ์ทางดนตรีที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง อันซึ่งอธิบายปรากฏการณ์อื่น ๆ นอกเหนือจากกำเนิด

3) การวิพากษ์วิจารณ์กระแสนดนตรี

การวิพากษ์วิจารณ์กระแสนดนตรี เป็นการหยิบยกเอาประเด็นทางด้านดนตรีที่อิงกระแสหรือทัศนะของสังคมร่วมสมัยในทุก ๆ แง่มุมต่าง ๆ ขึ้นมาถกเถียง ปรากฏการณ์ทางด้านดนตรีในแง่มุมต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่นักวิพากษ์วิจารณ์มีมุมมองที่แตกต่างกัน จึงจัดเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่มีสีสันอีกประเด็นหนึ่งในพื้นที่กระทุสนทนาแห่งนี้

การวิพากษ์วิจารณ์กระแสนดนตรีที่เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของดนตรี การวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะนี้ค่อนข้างน่าสนใจ เนื่องจากจำเป็นต้องพิจารณาถึงการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งตัวบทดนตรีและวัฒนธรรมดนตรี ที่เป็นวัตถุดิบในการมองเห็นถึงกระแสนตรีนั่นด้วย

จากข้อมูลเชิงลากลักษณะที่ปรากฏอยู่ในโลกเสมือนจริง สามารถสรุปได้ว่า การวิจารณ์นั้น ปรากฏชัดของการสนับสนุนการวิจารณ์ที่แตกต่างกัน สาเหตุที่ปรากฏมุมมองของการวิจารณ์ที่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นผลมาจากเรื่องที่เกี่ยวข้องจากกระแสของดนตรีที่ปรากฏอยู่ในยุคปัจจุบัน กล่าวคือ **ความเป็นชนบในยุคใหม่** ที่สามารถแบ่งฟากฝั่งของงานศิลปะออกเป็นแบบแผน แบบใหม่ ร่วมสมัย หรือ การคิดใหม่ ทำใหม่ ดังนั้น จากมุมมองการวิจารณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถจำแนกกลุ่มของผู้วิพากษ์วิจารณ์ออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยแนวคิดเชิงชนบ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชนบ แบบแผน รวมไปถึงการอนุรักษ์ แนวการวิจารณ์ที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มนี้ จะเป็นในลักษณะของความนิยมชมชื่นกับสิ่งที่ “ครู” ได้สร้างสรรค์เอาไว้ หรือควรจะอนุรักษ์ในคงอยู่เป็นอัตลักษณ์ของดนตรีไทยต่อไป ในกระทุที่มีลักษณะของประเด็นที่กล่าวถึงวัฒนธรรมการดนตรี หรือ การพูดคุยถึงเรื่องกระแสของดนตรีไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การวิจารณ์ค่อนข้างจะดุเดือดต่อคู่ตรงข้าม การวิจารณ์จะพยายามยกเอาเหตุผลในเรื่องของความเป็นแบบแผน มองว่าเป็นเรื่องที่ผิดวัฒนธรรม มีการนำเรื่องของความเป็นชาตินิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง และเน้นหนักไปในเรื่องของความกตัญญูรู้คุณของครูในอดีต **ความเป็นตัวตนแท้บนตัวตนเทียม** ในการวิจารณ์ค่อนข้างจะชัดเจน เนื่องจาก พื้นที่สาธารณะแห่งนี้ สามารถตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกให้รับรู้ถึงความคิดที่มีต่อการดนตรีไทย โดยเฉพาะในเรื่องของกระแสนตรี หากมองเข้าไปในกระแสนตรีในสังคมปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่า สื่อต่าง ๆ ล้วนให้ความสำคัญกับดนตรีไทยในรูปแบบดนตรีร่วมสมัย มีพื้นที่ที่ดนตรีไทยร่วมสมัยสามารถนำเอารูปแบบดนตรีชนิดนี้เข้ามาประชันขันแข่งกันได้ แต่มุมมองของนักดนตรีไทยแบบแผนที่นับวันพื้นที่ของการแสดงออกจะน้อยลง ซ้ำยังไม่มีพื้นที่ของการแสดงออกทางด้านดนตรีหรือทางด้านความคิด ดังนั้น พื้นที่กระดานสนทนาแห่งนี้ จึงกลายเป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

กลุ่มที่สอง คือกลุ่มการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยแนวคิดร่วมสมัย สะท้อนให้เห็นถึงความคิดแบบใหม่ และการยอมรับในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ของดนตรีไทย

แนวทางการวิจารณ์ที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มนี้ เป็นในลักษณะของการวิจารณ์ปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ในแวดวงดนตรีไทย การวิจารณ์ส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะของการเห็นด้วยและสนับสนุนกับสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น การนำดนตรีไทยมาบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีสากล หรือ การปรับเสียงของดนตรีไทยให้สามารถบรรเลงร่วมกับเสียงของดนตรีสากลได้ เนื่องจากมองว่า เสียงดนตรีไทยมีปัญหา เป็นต้น

กลุ่มการวิจารณ์ที่ปรากฏจะเป็นในลักษณะของการกล่าวถึงการพัฒนาในเรื่องของดนตรีไทยว่า ไม่ควรหยุดนิ่งอยู่กับที่ ควรมีการพัฒนาเพื่อนำดนตรีไทยเข้าสู่ความเป็นสากล ในขณะเดียวกัน การวิจารณ์เช่นนี้ก็มักถูกฝ่ายตรงข้ามโจมตีในประเด็นของการพัฒนาเพื่อธุรกิจ หรือทุนนิยมมากกว่าการสร้างสรรค์งานทางศิลปะ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มการวิจารณ์แนวคิดใหม่นี้ก็ยังปฏิเสธเรื่องการสร้างสรรค์งานศิลปะในระบบทุนนิยมแต่มุ่งเน้นเรื่องของการพัฒนาดนตรี

กลุ่มที่สาม กลุ่มที่วิพากษ์วิจารณ์ที่มีได้ยึดติดด้วยแนวคิดเชิงชนบหรือแนวคิดร่วมสมัย สร้างตัวตนด้วยความ “เป็นกลาง” จากการแสดงความคิดเห็นหรือการวิจารณ์ กลุ่มการวิจารณ์กลุ่มนี้ จะมองปรากฏการณ์เป็นที่ตั้งแล้ววิเคราะห์ด้วยบริบทที่เป็นอยู่ในสังคม ณ ขณะนั้น ไม่ยึดโยงเอายุคเอาสมัยหรือแนวคิดเรื่องของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาเข้ามาเป็นหลักคิดวิเคราะห์

การวิจารณ์ในกลุ่มนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ “ทำความเข้าใจ” มากกว่า การวิจารณ์เพื่อเสนอให้เห็นภาพในมุมมองที่ต้องการเชื่อมโยงให้เห็นในแต่ละฝั่งความคิด บางครั้งการวิจารณ์ไม่ก่อให้เกิดการตัดสินใจทางอารมณ์หรือความถูกต้องในงานศิลปะ เพียงแต่เป็นการเปิดประเด็นเพื่อนำไปสู่กระบวนการคิดต่อยอดในขั้นตอนต่อไปเท่านั้น

1.4 ให้คำปรึกษาแก่ศิลปินและนักวิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในกรอบของ “คลินิกการวิจารณ์”

สาขาสังคีตศิลป์ยังมิได้มีการดำเนินงานในส่วนของ “คลินิกการวิจารณ์” เพียงแต่มีการเปิดพื้นที่เสมือนจริงเพิ่มขึ้น เพื่อใช้เป็น “ห้องทดลอง” การวิจารณ์ดนตรี โดยเปิดเป็นพื้นที่ชุมชนเสมือนจริงในลักษณะเป็นสังคมออนไลน์ (social network) บนเว็บไซต์เฟสบุ๊ก (Facebook) ซึ่งเป็นเว็บไซต์มีชื่อเสียงและมีคนใช้มากที่สุดเว็บไซต์หนึ่ง โดยผู้วิจัยสาขาสังคีตศิลป์ได้ใช้ประจำเฟสบุ๊กว่า “สังคมออนไลน์ ชุมชนคนดนตรีไทย” เป็นชื่อประจำชุมชนแห่งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งชุมชนคนดนตรีไทย เพื่อพบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิด ทศนคติ หรือการวิจารณ์ของคนดนตรีไทยที่ต้องการมีพื้นที่บนโลกอินเทอร์เน็ต อีกทั้งเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับดนตรีไทยในแง่มุมต่าง ๆ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 1,806 คน (สำรวจ ณ วันที่ 10 เมษายน 2555) กิจกรรมภายในชุมชนประกอบด้วย การเผยแพร่บทความทางดนตรีไทยในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้บรรดาสมาชิกได้อ่านและแสดง

ความคิดเห็น นอกจากนั้น ยังมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร สารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวงการดนตรีไทยจากสมาชิกภายในชุมชนออนไลน์แห่งนี้อีกด้วย

ตัวอย่างกิจกรรมหนึ่งในหน้าเฟซบุ๊กของสาขาสังคีตศิลป์ คือ การเผยแพร่บทความแรกที่นักวิจัยพิจารณาพบว่า มีทัศนะการวิจารณ์ ผู้วิจัยจึงเผยแพร่ลงหน้าเว็บไซต์ชุมชน คือ บทความเรื่อง “หลุมฝังศพของดนตรีไทยอยู่ที่อะไร? และที่ไหน? เขียนโดย มนัส นรากร (จิตร ภูมิศักดิ์ ภูมิศักดิ์) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิจารณ์กันภายในคนในชุมชน ทั้งนี้เพื่อนำข้อสังเกตที่ได้จากการแลกเปลี่ยนมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์ในโลกเสมือนจริง ซึ่งบทความเรื่อง “หลุมฝังศพของดนตรีไทยอยู่ที่อะไร? และที่ไหน?” บทความนี้เป็นความพยายามของจิตร ภูมิศักดิ์ ที่จะตั้งคำถามกับวัฒนธรรมดนตรีไทย ว่าทำไมถึงไม่ได้มีการพัฒนาทั้งผู้เล่นและเครื่องดนตรี โดยจิตร ภูมิศักดิ์ พยายามยกตัวอย่างเครื่องดนตรี ขนบประเพณี ผู้เล่นในวัฒนธรรมดนตรี ที่จิตร ภูมิศักดิ์คิดว่าเป็นอุปสรรคในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการเปรียบเทียบกับเครื่องดนตรี นักดนตรีตะวันตก ที่มีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและความพึงพอใจของผู้เล่นมากกว่าการที่ยึดสิ่งเหล่านั้นให้ตรึงอยู่กับอดีตอย่างที่เคยเป็น เช่น การที่จิตร ภูมิศักดิ์ยกตัวอย่างเครื่องดนตรีไทยในที่นี่ได้แก่ จะเข้ กระจำปี และซอสามสาย ที่สังคมนักดนตรีไทยไม่ได้ใส่ใจถึงการเปลี่ยนแปลงเน้นหนักในการประดับประดาตกแต่งให้สวยงามและมีมูลค่ามากกว่าที่จะคำนึงถึงเรื่องเสียง และการนำไปใช้ได้จริง ดังนั้น เครื่องดนตรีไทย เช่น กระจำปีจึงถูกแช่แข็งอยู่เพียงแต่ในอดีต ไม่ได้ถูกนำไปใช้ในสังคมปัจจุบันอีกต่อไป สำหรับจะเช่นนั้น จิตร ภูมิศักดิ์มองว่าเป็นตัวอย่างที่ร้ายกาจอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมดนตรีไทยที่ไม่นิยมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะที่เหมาะสมกับคนในสมัยปัจจุบัน คือ การที่ผู้เล่นจะต้องอดทนอย่างหนักในการที่จะเล่นเครื่องดนตรีดังกล่าวได้ คือ ต้องรัดนิ้ว ทำให้นิ้วแตก หรือที่จิตร ภูมิศักดิ์เรียกว่าเป็นการทารุณผู้เล่น ซึ่งจิตร ภูมิศักดิ์เองมองว่า เหตุผลดังกล่าวที่จะต้องกำหนดมาให้ปฏิบัติดังนั้น เป็นความต้องการของครูผู้สอนที่ไม่ต้องการให้ลูกศิษย์ได้รับความรู้อะไรไปจากตนโดยง่าย กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าความตั้งใจจริงของจิตร ภูมิศักดิ์นั้นอยู่ที่ จิตร ภูมิศักดิ์ต้องการที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของวัฒนธรรมดนตรีไทยให้สอดคล้อง สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและความสนใจของคนในสังคม

1.5 ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการวิจารณ์ในอนาคต

-

2. การรวบรวมบทวิจารณ์ในพื้นที่ลายลักษณ์

ผู้วิจัยได้รวบรวมลายลักษณ์ที่มีทัศนะการวิจารณ์ไว้ทั้งหมด 15 ชิ้นด้วยกัน โดยแบ่งเป็นบทความของจิตร ภูมิศักดิ์ จำนวน 5 บทความ และบทความของอานันท์ นาคคง 10 บทความ (รายละเอียดบทความพร้อมการวิจารณ์ทั้งหมดอยู่ในรายงานความก้าวหน้า 6 เดือนที่ 2)

3. การรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งตีพิมพ์ลายลักษณ์ในแวดวงวิชาการ ความรู้ทางดนตรีไทย

ผู้วิจัยได้สืบค้นหลักฐานที่ว่าด้วยเรื่องของบันทึกในรูปแบบของหนังสือที่มีการผลิตออกสู่ตลาด วัฒนธรรมของดนตรีไทย โดยการค้นคว้าเบื้องต้นจากห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง โดยพิจารณาจากมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนดนตรีไทย สถาบันที่รวบรวมงานเอกสาร ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา และสถาบันหรือสถานที่รวบรวมความรู้ของชาติ โดยการใช้คำค้นคำว่า ดนตรีไทย / ดนตรีประจำชาติ / Thai Traditional Music / Thai Classical Music / การเรียนการสอนดนตรีไทย เป็นต้น พบว่า มีหนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์เป็นจำนวนมาก (ภาคผนวก ก.) ทั้งนี้ จะได้รับการรวบรวมหนังสือที่จัดเป็นวัฒนธรรมลายลักษณ์เพื่อการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลในโอกาสต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อินเทอร์เน็ตทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้รวบรวมเว็บไซต์ในพื้นที่อินเทอร์เน็ตทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ภาคผนวก ข.) พร้อมหน้าเว็บไซต์ที่มีทัศนะการวิจารณ์ (ภาคผนวก ค.) เพื่อนำเป็นข้อมูลการวิเคราะห์

4. การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ

4.1 กิจกรรมในสาขา: ผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการเป็นจำนวน 2 ครั้ง คือ การเข้าฟังบรรยายวิชาดนตรีร่วมสมัยในหัวข้อ “จาก Arnold Schoenberg ถึง John Cage : วิธีการและแนวคิด” บรรยายโดย คุณอดิเทพ ภัทรเดชไพศาล ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2555 ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการเข้าร่วมครั้งนั้น ได้ทำการสังเคราะห์เข้ากับข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาบทวิจารณ์ดนตรีของจิตร ภูมิศักดิ์ เป็นบทความชื่อ “จาก John Cage ถึง Jit Poomisak : ดนตรีทัศนะ” (ภาคผนวก ง.) เพื่อเผยแพร่บนชุมชนคนดนตรีออนไลน์ในโอกาสต่อไป

4.2 กิจกรรมระหว่างสาขา:

-การเข้าร่วมกิจกรรมกับ The reading room วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 17.00 – 19.00 น.
-รายการเสวนาโต๊ะกลมเรื่องการวิจารณ์ศิลปะ ในหัวข้อ “ปลุกผี...การวิจารณ์ : ทำไม อย่างไร” วันที่ 19 มีนาคม 2555 ณ The Jim Thompson Art Center เวลา 09.45 – 16.00 น.

-งานวิจารณ์บนโลกโซเชียล: พื้นที่ทางเลือกแห่งการวิจารณ์ละคร วันที่ 25 มีนาคม 2012 เวลา 14:00 ณ สมมุติ เฟลย์เฮ้าส์ (ชั้นสองร้านสังคมนิยม)

-มุมมองนักวิชาการละครกับ 10 ปี เทศกาลละครกรุงเทพ วันที่ 26 มีนาคม 2555 เวลา 15.00 น. ณ ลานข้างป้อมพระสุเมรุ (สวนสันติชัยปราการ)

5.การเผยแพร่ผลงานของแต่ละสาขา บทวิจารณ์ หรือ บทความวิชาการ

นักวิจัยผลิตและปรับปรุงแก้ไขบทความทางวิชาการเป็นจำนวน 2 เรื่องที่มีทักษะเกี่ยวกับวิจารณ์ดนตรีดังนี้

- 1) บทความเรื่อง “ดนตรี ผู้หญิง และการเมืองเรื่องเพศ” ตีพิมพ์ในวารสารเพลงดนตรี
(ภาคผนวก จ.)
- 2) ปรับปรุงแก้ไขบทความเรื่อง “ทวิจน์ดนตรีไทย” (ยังไม่มีเผยแพร่หรือตีพิมพ์)
(ภาคผนวก ข.)
- 3) บทความสรุปเรื่อง “จาก John Cage ถึง Jit Poomisak :ดนตรีทัศน์” (ยังไม่มีเผยแพร่หรือตีพิมพ์)

6. สรุปและข้อสังเกต

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมการวิจารณ์เชิงลายลักษณ์ดังนี้ คือ การวิจารณ์ในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์ที่จะก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการวิจารณ์ยังมีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร เท่าที่ปรากฏอยู่นั้นเป็นลักษณะของการวิจารณ์ที่จำกัดอยู่เพียงมิติด้านโครงสร้าง คีตลักษณ์ทางดนตรีไทย หรือเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ขาดการอธิบายเหตุผลประกอบการวิจารณ์ ดังนั้นจากข้อมูลที่พบในเบื้องต้นจึงทำให้เกิดการตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบที่จะนำมาอธิบายปรากฏการณ์ครั้งนี้ว่า “ทำไมคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยจึงไม่สนใจการวิจารณ์” หรือ “ทำไมคนดนตรีไทยมักจะวิจารณ์เฉพาะโครงสร้างด้านคีตลักษณ์ของดนตรีไทยเท่านั้น” ซึ่งไม่ได้เป็นการขยายขอบเขตความรู้สู่การบูรณาการศาสตร์ด้านอื่นๆ

จากการศึกษาตัวอย่างบทความต่าง ๆ ทำให้เห็นว่า สิ่งสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการทัศน์ของคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยคือ อำนาจของความรู้ด้านดนตรีไทยที่ถูกผลิตซ้ำผ่านสถาบันต่างๆ ทางสังคม ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น หน่วยงานราชการ ระบบการศึกษา หนังสือ ตำรา ครูผู้สอน เจ้าสำนัก สถาบันการเมืองการปกครอง ฯลฯ และที่เป็นนามธรรม เช่น คำสอน ขนบ ธรรมเนียม จารีต ฯลฯ ซึ่งสถาบันต่างๆ เหล่านี้ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดคำอธิบายรายวิชาแบบตายตัวในการทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ของวัฒนธรรมดนตรีไทย เช่น ชุดความรู้ที่ว่าด้วยประวัติศาสตร์เครื่องดนตรีไทย ประเภทของเพลงไทย บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ขนบการบรรเลง การใช้วงดนตรี บทเพลงในงานพิธีกรรมต่างๆ รวมไปถึงลักษณะการบรรเลงดนตรีไทยที่ถูกต้อง

คลังข้อมูลอันเป็นชุดความรู้เหล่านี้ ได้ทำให้คนในวัฒนธรรมดนตรีไทยยึดมั่นและเชื่อถือคำตอบเหล่านั้นว่าเป็นความจริงอย่างไรข้อกังขาและกลายเป็นกรอบความคิดที่ผลิตซ้ำมาโดยตลอด ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ถือเป็นภาพสะท้อนที่สำคัญอย่างหนึ่งของความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยที่มีมาแต่เดิม จากการปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมเพียงมิติเดียวเท่านั้น

สถาบันที่มีหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังวิถีคิดดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมของคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยที่สำคัญในปัจจุบันได้แก่ สถาบันการศึกษา ที่เป็นพื้นที่รวมของหนังสือ ตำรา เนื้อหาต่าง ๆ อันเป็นคลังความรู้ที่คนส่วนใหญ่ยึดถือและเชื่อมั่นว่าเป็นความจริงที่สุด ซึ่งจากประสบการณ์การเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยที่ผ่านมา ปรากฏว่า เนื้อหาในการถ่ายทอดความรู้นั้นมักจะจำกัดเฉพาะอยู่ภายใต้ความรู้ตามแนวประเพณีเกี่ยวกับทางด้านคีตลักษณ์ทางดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรีไทย การนำไปใช้ การทำให้เหมือนครูเป็นต้น ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว ไม่ได้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามต่อเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่ ประเด็นสำคัญคือการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นเพียงแค่การผลิตซ้ำชุดความรู้ที่ถูกถ่ายทอดกันมาอย่างยาวนานภายในวัฒนธรรมดนตรีไทยเท่านั้น โดยชุดความรู้ดังกล่าวจะอิงอยู่กับชุดความรู้แบบเบ็ดเสร็จที่ถูกอธิบายโดยครูผู้ใหญ่ว่าด้านดนตรีไทยหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านดนตรีไทย ที่ได้กำหนดความรู้แบบเบ็ดเสร็จตายตัวให้ผู้เรียนได้เข้าใจตามนั้น จนกลายเป็นกรอบในการกำหนดความคิดไม่ให้ทะลุไปสู่ศาสตร์อื่นได้

หากจะย้อนกลับ去看ถึงอำนาจของสถาบันอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกันกับสถาบันการศึกษาที่มีการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ สำหรับสังคมวัฒนธรรมดนตรีไทยพบจุดเด่นว่า สถาบันกษัตริย์ สำนักหรือบ้านดนตรีซึ่งมีครูผู้ใหญ่เป็นหัวหน้า ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความจริงของชุดความรู้ที่ปลูกฝังผ่านผู้ได้รับการถ่ายทอดมาโดยตลอดเช่นกันกับสถาบันการศึกษาที่เกิดขึ้นในภายหลัง มรดกตกทอดทางความคิดดังกล่าวนี้ ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดและจำกัดขอบเขตของความรู้ให้สมาชิกในวัฒนธรรมดนตรีไทย ได้ขับเคลื่อนสังคมวัฒนธรรมดนตรีไทยมาอย่างยาวนานแบบไร้ข้อกังขาใด ๆ ทั้งนี้เนื่องจากมีชุดความรู้แบบเบ็ดเสร็จอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมดนตรีไทยที่ถูกผลิตซ้ำ ตกทอดมาจากสถาบันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมาโดยตลอด จึงทำให้วัฒนธรรมการวิจารณ์ในวัฒนธรรมดนตรีไทย จึงปรากฏเพียงแค่การโต้แย้งหรือแสดงเหตุผลกันด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ได้แสดงเหตุผลอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะทุกคนในวัฒนธรรมดนตรีไทยมีชุดความรู้แบบเบ็ดเสร็จดังกล่าว สำหรับอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมดนตรีไทยเป็นฐานความคิดอยู่แล้ว ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงคำตอบ

ที่ได้จากการวิจารณ์ของสมาชิกในวัฒนธรรมดนตรีไทยที่จะมีคำตอบวนเวียนอยู่กับ ดังเช่น เล่นได้ดีเหมือนครู เล่นไม่ไผ่เพราะ นอกกริด นอกกรอบ ทำไม่ถูกต้อง ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่

จากที่ได้ยกตัวอย่างถึงเหตุผลว่า ทำไมการวิจารณ์ในวัฒนธรรมดนตรีไทยจึงมีอยู่น้อยหรือกระจุกตัวอยู่กับคำตอบเดิมๆ ที่ยังขาดการอธิบายไปสู่ศาสตร์อื่นๆ อันจะก่อให้เกิดสังคมแห่งการวิจารณ์ที่จะทำให้เกิดปัญญา ซึ่งประเด็นในเบื้องต้นสามารถสะท้อนไปถึงรูปแบบของวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทย ที่ถูกปลูกฝังให้อยู่ภายใต้กรอบของการรับรู้หรือเกิดเฉพาะความรู้ แต่ไม่ได้ถูกกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามหรือทำให้เกิดความคิดต่อกับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่เว้นแม้แต่วัฒนธรรมดนตรีไทยเท่านั้น แต่ด้วยเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยในขณะนี้ ยังคงเป็นผลึกที่สำคัญในการกำหนดความรู้ ความคิดและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมไทย ให้อยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ประเด็นสำคัญที่น่าจะได้ประโยชน์จากการตั้งคำถามคือ การอ้างอิงถึงเหตุผลหรือคำอธิบาย ที่ไม่ใช่คำตอบแบบเบ็ดเสร็จและไม่เอื้อต่อการขยายผลความรู้ วัฒนธรรมไทยที่ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความเป็นคนหัวอ่อน ตามหลังผู้ใหญ่ ยำเกรงผู้มีศักดิ์มากกว่า หรือเชื่อถือศรัทธาต่อผู้มีพระคุณนั้น ถือเป็นสิ่งที่คนในสังคมไทยให้คุณค่าและถือเป็นบรรทัดฐานที่ยึดถือว่าดีงามมาอย่างช้านาน แต่ในทางตรงกันข้าม วัฒนธรรมหรือแบบแผนเหล่านั้นก็อาจกลายเป็นข้อจำกัดการเรียนรู้ การเกิดการตั้งคำถามกับสิ่งที่มีข้อสงสัยตามไปด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541.
- _____. เมื่อสื่อส่องและสร้างวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศาลาแดงการพิมพ์. 2545.
- โครงการวิชาบูรณาการหมวดศึกษาทั่วไป. มนุษย์กับสังคม **Man and Society**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544.
- จันทน์ เจริญศรี. โพสต์โมเดิร์น **Postmodern & สังคมวิทยา Sociology**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ วิทยา. 2545.
- จิรัฏฐ์ ศุภการ. การอธิบายตัวตนในชุมชนเสมือนจริง. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
- จี ศรีนิลวาสน์. สุนทรียศาสตร์: ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ. สุชาวี พลอยชุม, แปล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หามกุฏราชวิทยาลัย. 2526.
- เจตนา นาควัชระ. ศิลป์ส่องทาง. กรุงเทพฯ: คมบาง. 2546.
- _____. จากศิลปะสู่การวิจารณ์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง. 2549.
- _____. แนวทางการสร้างทฤษฎีศิลปะจากแผ่นดินแม่. กรุงเทพฯ: วารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2. 2545.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยา. 2545.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยา. 2549.
- _____. รัฐศาสตร์แนววิพากษ์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดดา. 2551.
- ดารินทร์ สวัสดิ์เสวี. การแปลงตัวตนในห้องสนทนาอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และ พชรินทร์ สิริสุนทรบรรณธิการ. รวมบทความนำเสนอในการประชุมวิชาการประจำปี 2545 เรื่อง วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ของคนไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด. 2545.
- ธงชัย วินิจจะกุล. วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์แบบวงศ์วิทยา **Genealogy**. รายงานโครงการ วิจัยเสริมหลักสูตร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ม.ป.ท..เอกสารอัดสำเนา. 2534.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. จักรวาลวิทยา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มติชน. 2549.
- นราธิป วิรุฬห์ชาติตะพันธ์. การสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.

- นฤมล อนุศาสนนันท์. **ชุมชนออนไลน์ของเยาวชน : กรณีศึกษา WWW.DEK-D.COM**. วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2551.
- บุญเดิม พันรอบ. **สังคมวิทยา มานุษยวิทยา**. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ. 2538.
- ปัญญา รุ่งเรือง. **ประวัติการดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. 2517.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. **การสื่อสารประเด็นสาธารณะและการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย. 2543.
- ปิยนตร ชาวโต. **การวิเคราะห์ไดอารี่ออนไลน์ : www.catch.co.th**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.
- พูนพิศ อมาตยกุล. **ดนตรีวิจักษ์**. กรุงเทพฯ: สยามสมัยจำกัด. 2529.
- พูนพิศ อมาตยกุล. **สยามสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์. 2534.
- เพ็ญพรรณ รวีโชติกุล. **การวิเคราะห์วาทกรรมบนอินเทอร์เน็ต Bulletin Board ของเว็บไซต์
พันธุ์ทิพย์**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544.
- ไพศาล อินทวงศ์. **รอบรู้เรื่องดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก. 2546.
- มนตรี ตราโมท. **ดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการ**. กรุงเทพฯ: มติชน. 2540.
- มิเชล พูโกต์. **ร่างกายใต้บังการ.ทองกร โภคธรรม,ผู้แปล**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ. 2547.
- มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะสคร ศิลปบรรเลง. **งานช่าง เพื่อแผ่นดิน ครุชין 100 ปี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ปิ่น
เกล้าการพิมพ์. 2549.
- รังสิพันธุ์ แข็งขัน และคณะ. **บทวิเคราะห์และสรณิพนธ์ สาขาสังคมศิลป์ จากการวิจัยเรื่อง การ
วิจารณ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: หจก.ภาพพิมพ์. 2547.
- ลานนา ดวงสิงห์แปล, Larry Long และ Nancy Longเขียน. **COMPUTERS เทคโนโลยีสารสนเทศ ใน
สังคมแห่งภูมิปัญญา**. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด. 2548.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. **ดุริยางคศาสตร์ไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. **การศึกษาสังคมและวัฒนธรรม แนวความคิด วิธีวิทยา และทฤษฎี**. ขอนแก่น:
สำนักพิมพ์โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2551.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. **ประวัติศาสตร์สังคมวัฒนธรรมกรุงเทพฯจากเพลงดนตรี ลาวดวงเดือน วังท่าเตียน**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน. 2548.
- สุธาวลัย โพธิ์ศรี. **ชุมชนบนอินเทอร์เน็ตกับวัฒนธรรมวัยรุ่น ศึกษากรณีเว็บไซต์เจลีง**. วิทยานิพนธ์
มานุษยวิทยามหาบัณฑิต, สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2548.

- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. ทางสายวัฒนธรรม รวบรวมความพิเศษในรอบศตวรรษ ศาสตราจารย์สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ. 2547.
- โสรัจจ์ หงส์สตารมภ์. การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์กับวัฒนธรรมไทย : การวิเคราะห์ทางปรัชญา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546.
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. อัตลักษณ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา. 2549
- ไอยเรศ บุญฤทธิ์. ชุมชนคนดนตรีไทยบนโลกอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา กระตุ้นทนาเว็บไซต์ไทย คัดสดอทคอม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล. 2553.

ภาคผนวก ก

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
"ข้าพเจ้าภูมิใจที่เกิดเป็นนักดนตรีไทย"	หนังสือ	เจริญใจ สุนทรวาทีน	138 หน้า	2530	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : รักรัศมี	มหาวิทยาลัยมหิดล
111 คนดนตรี : ชีวิตและผลงานประกอบภาพเขียน	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	240 หน้า	2546	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
48 ปีของข้าพเจ้าและบทความบางเรื่อง	หนังสือ	อุทิศ นาคสวัสดิ์	287 หน้า	2526	กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
80 ปีในชีวิตข้าพเจ้า	หนังสือ	ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์)	639 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
9 ปี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ = the 9th anniversary of the college of music	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	228 หน้า	2546	พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
MU 103 : คนตรีวิจักขณ์ = Music appreciation	หนังสือ	สุมาลี นิมนานุภาพ	222 หน้า	2527	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,	มหาวิทยาลัยมหิดล
Thai traditional music learning and music teaching activities organized by local music educators in elementary schools in Ratchaburi province, Thailand = การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย	วิทยานิพนธ์	Jiraporn Sinsombat	120 leaves	2004	College of Music, Mahidol University.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
โดยวิทยากรทองถิ่นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ราชบุรี						
เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และเกณฑ์ การประเมิน พุทธศักราช 2544	หนังสือ	มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ และคณะ	400 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนัก มาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พุทธศักราช 2544	หนังสือ	มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ และคณะ	92 หน้า	2545	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยและกรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพ ดนตรีไทย	หนังสือ	สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย	244 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : ปรกาศพิริก	มหาวิทยาลัยมหิดล
เครื่องดนตรีและวงดนตรีไทย	หนังสือ	กฤษฎกร เพชรนอก	255 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์	มหาวิทยาลัยมหิดล
เครื่องดนตรีไทย	หนังสือ	อุดม ดุจศรีวัชร	48 หน้า	2532	กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา	มหาวิทยาลัยมหิดล
เครื่องดนตรีไทย	หนังสือ	อัญญาธูร ศาคริก	160 หน้า	2550	กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการ เรียนรู้	มหาวิทยาลัยมหิดล
เครื่องดนตรีไทย = Thai musical instruments	หนังสือ	กรมศิลปากร	129 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : กรม ศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
เครื่องดนตรีไทย และตำนานการผสม วงมโหรี ปี่พาทย์และเครื่องสาย	หนังสือ	ธนิต อยู่โพธิ์	107 หน้า	2533	พิมพ์ครั้งที่ 7 , กรุงเทพฯ : กรม ศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เครื่องดนตรีไทย พร้อมด้วยตำนานการผสม วงมโหรี ปี่พาทย์ และเครื่องสาย	หนังสือ	ชนิด อยู่โพธิ์	135 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
เครื่องดนตรีไทยและขิม	หนังสือ	กรมศิลปากร	92 หน้า	2521	กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก = <i>Attitude of first-year Thai music major undergraduate students studying in universities in Bangkok metropolis and vicinity towards western music theory courses</i>	วิทยานิพนธ์	ผจญ พิบุ้ง	99 แผ่น	2551	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
เชิดชูเกียรติ 100 ปี พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวิน) : ผู้เชี่ยวชาญซอสามสาย แห่งกรุงรัตนโกสินทร์	หนังสือ		120 หน้า	2537	กรุงเทพฯ : ศูนย์สังคีต	มหาวิทยาลัยมหิดล
เตือน พาทยกุล ศิลปินแห่งชาติ : ชีวิตประวัติและผลงาน = Tauen Phattayakul A National Artist : biography and success	วิทยานิพนธ์	บำรุง พาทยกุล	296 แผ่น	2544	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
เทศน์มหาชาติ : ดนตรีไทยอุดมศึกษาเฉลิมพระเกียรติ	หนังสือ		72 หน้า	2551	กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เทศน์มหาชาติ 80 พรรษา คีตมหาราชนัน วันที่ 1-2 กันยายน พ.ศ. 2550 ฅหอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	หนังสือ	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา; คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานการจัดงาน ดนตรีไทยอุดมศึกษา และคณะกรรมการโครงการดนตรีไทย อุดมศึกษาเฉลิมพระเกียรติ	52 หน้า	2550	กรุงเทพฯ : สำนักงาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
เทศน์มหาชาติ ฅลองราชหกลีบทิศ สิริสวัสดิ์รัชสมัย วันที่ 26-27 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ฅ สำนักพิพิธภัณฑและวัฒนธรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	หนังสือ	คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานการจัดงาน ดนตรีไทย อุดมศึกษา และ คณะกรรมการโครงการ ดนตรีไทยอุดมศึกษาเฉลิมพระเกียรติเทศน์มหาชาติ ฅลองราชหกลีบทิศ สิริสวัสดิ์รัชสมัย	36 หน้า	2549	กรุงเทพฯ : คณะกรรมการ สำนักพิพิธภัณฑและวัฒนธรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
เทอด ฐ ดุริยศิลป์	หนังสือ		57 หน้า	2534	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เบื่องต้นฝึกฝนจิม	หนังสือ	พินิจ ฉายสุวรรณ	222 หน้า	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
เบื่องหลังเพลงดัง : รวมข้อเขียนของ 40 นักเพลง	หนังสือ	วราวุธ สุมาวงศ์	368 หน้า	2526	กรุงเทพฯ : สมาคมนักแต่งเพลง	มหาวิทยาลัยมหิดล
เพลงเขมรไพรโยค 3 ชั้น	หนังสือ	สุดใจ ศรีเบญจา	19 หน้า	2515	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มีชีพกิจการ พิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
เพลงโหมโรงโนรา : กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช = Pleang Hom Rong Nora, traditional music for native dance in Nakhon Si Thammarat province, Thailand	วิทยานิพนธ์	วิรัตน์ เลียงสมบูรณ์	122 แผ่น	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
เพลงไทยเดิม : ทั้งโน้ตและเนื้อ	หนังสือ		123 หน้า	2521	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยเกษม	มหาวิทยาลัยมหิดล
เพลงไทยตามนัยประวัติ	หนังสือ	ครูเงิน	263 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : บรรณกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
เพลงไทยประสานเสียงแบบฝรั่งพระ นิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระ นครสวรรค์วรพินิต = Thai songs arranged in western style composed by his royal highness prince Paribatra	วิทยานิพนธ์	ภัทรวีร์ เทียนชัยอนันต์	308 แผ่น	2551	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
Sukhumbhand						
เพลงนวัธราชชา เถา : กรณีศึกษาการรวมวงและการปรับวง	หนังสือ	นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	93 แผ่น	2542	พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
เพลงหน้าพาทย์	หนังสือ	จตุพร รัตนวราหะ	84 หน้า	2519	กรุงเทพฯ : ประพันธ์สาส์น	มหาวิทยาลัยมหิดล
เมธา หมูเย็น	หนังสือ		147 หน้า	2542	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดาว	มหาวิทยาลัยมหิดล
เมื่อปู่ให้สัมภาษณ์หลาน : เรื่องเก่าเล่าโดย ครูเจียน สุขสายชล	หนังสือ		28 หน้า	2527	กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการและงานพิมพ์ บริษัท เกียรติธุรกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
เมื่อลมรู้โรย	หนังสือ		480 หน้า	2540	กรุงเทพฯ : พิมพ์เสก พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
เรียนรู้จักชิมด้วยตนเอง	หนังสือ	นิพนธ์ ธนรักษ์, กัลยาณีดวงฉวี	180 หน้า	2543	พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
เสียงและระบบเสียงดนตรีไทย	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	152 หน้า	2546	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
เสียงประสานที่ใช้ในการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ = An investigation into the	วิทยานิพนธ์	สมชาย รัศมี	263 แผ่น	2541	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
intervals used by Gong Wong Yai						
เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องดนตรีพิธีกรรม เนื่องในโอกาสครบรอบ 75 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการจัดงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 37 วันพฤหัสบดีที่ 29 ตุลาคม 2552 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต		2552	ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
เอกสารประกอบการสอนวิชา ดนตรี 2651714 การบันทึกโน้ตเพลงไทย = Thai music notations	หนังสือ	สัจด์ ภูเขาทอง	90 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	มหาวิทยาลัยมหิดล
เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 36 พรรษา เรื่องภูมิปัญญาไทย วันที่ 26-28 มิถุนายน 2534 ณ ห้องประชุมสารนิเทศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หนังสือ	สถาบันไทยศึกษา ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	199 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
เอกสารวิชาการการประกวดดนตรี	เอกสารวิชาการ	คณะกรรมการส่งเสริม	39 หน้า	2537	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ไทยระดับมัธยมศึกษา "ประลองเพลง ประเลงมโหรี"		กิจกรรมดนตรีไทย)			ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	
แก่นแท้ดนตรีไทย	หนังสือ	ชนิตร์ ภู่อัญญ์	271 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ : บรรณกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
แบบเรียนสอดดั่งกับโน้ตเพลงไทย เรียนด้วยตนเอง	หนังสือ	สุดใจ ศรีเบญจา	35 หน้า	2506	พระนคร : เกษมบรรณกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
แบบเรียนสอดอู้กับโน้ตเพลงไทยเรียน ด้วยตนเอง	หนังสือ	สุดใจ ศรีเบญจา	43 หน้า	2506	พระนคร : เกษมบรรณกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
แปง โนจา : ผู้มีผลงานดีเด่นทาง วัฒนธรรม สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน-พินเปียะ)	หนังสือ		153 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง,	มหาวิทยาลัยมหิดล
โครงสร้างทางกายภาพของเครื่องลม ไทยและการจัดหมวดหมู่ = Physical properties of Thai aerophone and there classification	วิทยานิพนธ์	ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	435 หน้า	2535	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยเพลงเดี่ยววงฆ้อง 3 ชั้น	หนังสือ	สุดใจ ศรีเบญจา	19 หน้า	2515	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มีชีพกิจการ พิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง เจริญศรีอยุธยา	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง เยี่ยมวิมาน	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง ไอยเรศ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง กระแต	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง ขวัญเมือง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง จับไม้	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง ครอบจักรวาล ออกม้าย่อง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง พืมานมาศ 3 ชั้น						
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง มหาปิยะ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง มหาราช	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง มหาฤกษ์	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง มะลิเลื้อย	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง ยะโฮ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ยะวา						
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง รัตนโกสินทร์	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง รามาริบัติ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง ลาวสมเด็จ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง ลาวสับัดสบั้ง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงโหมโรง : เพลงโหมโรง สรรเสริญพระจอมเกล้า	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงสี่บท	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงสุดสงวน, นางกรวญ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงสุดสายใจ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงสุธากันแสง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงสุรินทราหู	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงแสนคำนึง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ส : เพลงแสนสุดสวาท	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ห : เพลงหกบท						
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ห : เพลงหงษ์ทอง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ห : เพลงหวลคำนึง	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร ห : เพลงเหราเล่นน้ำ	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร อ : เพลงออกทะเล 2 ชั้น	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร อ : เพลงอาถรรพ์	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
โน้ตเพลงไทยลายมือของครูพิมพ์ พวง นาคชุดเพลงสำเนียงไทย อักษร อ :	หนังสือ			2539	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เพลงไอยราขวง						
โน้ตดนตรีไทยทั่วไป	หนังสือ	ประเสริฐ ทรายทุเทศ	37 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.ป.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
โหมโรง : โอเปร่า-สารคดีทางเครื่องดนตรีไทย	หนังสือ	ภิชาต เลณะสวัสดิ์	215 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
โหมโรงเสภา	หนังสือ	พินิจ ฉายสุวรรณ	161 หน้า	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไทยศึกษา	หนังสือ	พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล และคณะ	210 หน้า	2545	พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครู	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย สโมสรนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	128 หน้า	2524	กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครู	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย ชมรมนาฏศิลป์ สโมสรนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	157 หน้า	2522	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครู	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	111 หน้า	2517	กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครู 23 พ.ย. 18	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	128 หน้า	2518	กรุงเทพฯ : บพิธจำกัด 66	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครู'22	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	105 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า พระนครเหนือ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ไหว้ครูดนตรีไทย	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.	71 หน้า	2531	ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครูดนตรีไทย = The Wai Khru ceremony in Thai classical music	หนังสือ		13 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครูดนตรีไทย และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีไทย	หนังสือ	สุรัชย์ เครือประดับ	52 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	มหาวิทยาลัยมหิดล
ไหว้ครูดนตรีไทย มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 2	หนังสือ		23 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
กมลรำพึงและดนตรีไทย	หนังสือ		70 หน้า	2517	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนา	มหาวิทยาลัยมหิดล
กระบวนการถ่ายทอดคิมของชมรมดนตรีไทยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) = The process of teaching Kim of the Thai Classical Music Club under the supporting of Lhuang Praditpirho (Sorn Silapabunleng)	วิทยานิพนธ์	สมชาย เอี่ยมบางยุง	93 แผ่น	2545	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
กลองมโหระทึกในประเทศไทย = The bronze kettle drums in Thailand	หนังสือ	เมธินี จิระวัฒนา	304 หน้า	2546	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
กลองสะบัดชัยในสังคมและ	วิทยานิพนธ์	ธนรัชต์ อนุกุล	202 แผ่น	2543	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
วัฒนธรรมของชาวเชียงใหม่ = Klong Sabudchai in socioculture of Chiangmai people					มหาวิทยาลัยมหิดล	
กลองหลวงล้านนา : ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและชาติพันธุ์ = Ethnomusicology of Klong-luang-lanna	วิทยานิพนธ์	รณชิต แม้นมาลัย	263 แผ่น	2536	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาพื้นฐานขับร้องเพลงไทยในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันราชภัฏที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ = A comparison of learning achievement learning on basics of Thai singing for Rajabhat Institute students at undergraduate level using instructional module and convetional technique	วิทยานิพนธ์	วันดี เกาคำ	289 แผ่น	2541	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การแสดงผลงานโครงการดุริยางคศิลป์ไทย เรื่อง เพลงชีวิตสุนทรภู่	หนังสือ			2532	กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 กลุ่มวิชาชีพ สาขา ดุริยางค์ไทย = The implementation of higher certificate Thai dramatic arts curriculum B.E. 2527 of Thai music major	วิทยานิพนธ์	กรองทอง โพธิ์อารมย์	224 แผ่น	2540	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การจัดกิจกรรมดนตรีไทยเสริมหลักสูตรใน โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร = <i>The extra-curricular activities for Thai classical music of the secondary school in Bangkok</i>	วิทยานิพนธ์	ลักขณา สังฆบุตร	83 แผ่น	2544	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย	หนังสือ	สังัด ภูเขาทอง	264 หน้า	2532	กรุงเทพฯ : Dr. Sax	มหาวิทยาลัยมหิดล
การดำเนินงานของเครื่องดนตรี ดำเนินทำนองประเภทเครื่องดี	หนังสือ	บุญกร ลำโรงทอง	100 หน้า	2539	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
การทำทางร้องเพลงล่องลอยเถา = Composing a classical Thai vocal melody form : Phleng Long-Loy Thau	สารนิพนธ์	บุตรี สุขปาน	100 แผ่น	2551	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การประกวดดนตรีไทย เนื่องในโอกาส ครบรอบ 50 ปี แห่งการดำเนินงาน ของ	หนังสือ	ธนาคารแห่งประเทศไทย	30 หน้า	2530	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ธนาคารแห่งประเทศไทย						

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การประกวดดนตรีไทยระดับนักเรียน ภาคตะวันออก ถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี	หนังสือ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ บางแสน	106 หน้า	2525	ครั้งที่ 3,ชลบุรี,มหาวิทยาลัยศรีนครินท รวโรฒ บางแสน	มหาวิทยาลัยมหิดล
การประชุมวิชาการดนตรี ครั้งที่ 3 วัน ศุกร์ที่ 25 กันยายน 2541 ณ หอประชุม ฌัฐ ภูมิประวดี / จัดโดย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	303 หน้า	2541	นครปฐม : มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
การประวัตดนตรีไทยชั้นสูง	หนังสือ	บุญช่วย โสวัตร	184 หน้า	2539	กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
การประวัตดนตรีไทยชั้นสูง	หนังสือ	ภิชาด เลณะสวัสดิ์	213 หน้า	2546	สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร	มหาวิทยาลัยมหิดล
การวิเคราะห์เพลงมอญคณะ : กรณีศึกษาสำนักพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน) = A musical analysis on Mon Kla of Praya Sanoh School	วิทยานิพนธ์	พูนสุข กุหลาบวงษ์	209 แผ่น	2545	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การวิเคราะห์เสียงดนตรีไทย	หนังสือ	สรารุณี สุจิตจร	73 หน้า	2545	พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การวิจัยเพื่อตั้งระดับเสียงและบันไดเสียงมาตรฐานของคนตรีไทย = Research for Standard Pitch and Scale of Thai Music	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	6 หน้า	253-?] ไม่ทราบปีที่พิมพ์ที่แน่นอน	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการปฏิบัติฆ้องวงใหญ่เรื่องเพลงเดี่ยวพญาโศกสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 3 วิชาเอกปีพาทย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ = The development of teaching Kong Wong Yai : Payasok solo for third year students major in Pi-Phat at Dramatic Arts College	วิทยานิพนธ์	พินิตร์ กลับทวี	205 แผ่น	2542	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการคิดจะเข้เบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์ = A study of the efficiency of the instructional package for basic Jakhe for first year students, majoring in	วิทยานิพนธ์	นิภา โสภาสัมฤทธิ์	179 แผ่น	2541	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
Jakhe at Dramatic Arts College						
การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้นในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ศ 029) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ = A <i>study of the efficiency of the instructional package for teaching fundamental khluai performing in Thai music course (arts 029) for matayomsuksa II students of Nongphai school, Petchabun province</i>	วิทยานิพนธ์	กুমารี สุวรรณสิงห์	182 แผ่น	2542	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่เรื่องเพลงต้นเพลงชิง 2 ชั้น = A study of the efficiency of teaching Kong Wong Yai : Ton Pleng Ching Song Chun	วิทยานิพนธ์	กำพล เนตรเชย	167 แผ่น	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโปงลางเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 = Efficiency of instructional package applied in teaching the elementary course of Poanglang ensemble for Mattayomsuksa 1 student	วิทยานิพนธ์	จิตตพันธ์ แสนเมือง	215 แผ่น	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการสร้างขลุ่ย = A study of the efficiency of computer assisted instruction in the process constructing	วิทยานิพนธ์	กัจกร กาญจนถาวร	133 แผ่น	2541	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
a Khlui						
การศึกษารายการดนตรีไทยทางวิทยุกระจายเสียง = A Study of Thai Classical Music Programs on Radio	วิทยานิพนธ์	ศรีพิไล ทองพรม	137 แผ่น	2538	นครปฐม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การศึกษาลักษณะทางเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงพญาโศกของครูพุ่ม บาปุยะวาทย์ = A study of thang diew ranad thu in phayasok song by kru Phum Bapuyawat	วิทยานิพนธ์	ดุยฉวี มีป้อม	246 แผ่น	2544	นครปฐม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การศึกษาวิเคราะห์วงดนตรีไทยร่วมสมัย : กรณีศึกษาวงฟองน้ำ = <i>An analysis of contemporary traditional Thai orchestra : a case study of Fong Naam's orchestra</i>	วิทยานิพนธ์	จันทิมา นิลทองคำ	182 แผ่น	2540	นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การสร้างและพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องเครื่องดนตรีไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 = Production and development of learning center instructional package	วิทยานิพนธ์	นิมิตาภรณ์ ลับแล	141 แผ่น	2543	วิทยาลัยภูมิพลสังคีต : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
in Thai musical instruments for pratomsuksa six						
การสร้างชุดการสอนกิจกรรมเสริม หลักสูตรเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยสำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา = A construction of the extra curricular activities instructional package of A Thai Khlui playing for the students in Primary School	วิทยานิพนธ์	บุญเลิศ มั่นปาน	178 แผ่น	2543	วิทยาลัยภูมิพลสังคีต : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
การสร้างสร้งงานดนตรีกรรมแนว ดนตรีไทยร่วมสมัยเพลงลำนำ เจ้าพระยาของ ชัยภักดิ์ ภักธรจินดา = <i>Thai contemporary music composed by Chaibhuk Bhutrachinda : case study of plaeng Lam Nam Chao Phraya</i>	วิทยานิพนธ์	วิริสร เจริญพงศ์	238 แผ่น	2552	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การสอนเครื่องสายไทยในวิทยาลัย นาฏศิลป์ = Thai string pedagogy in dramatic arts college	วิทยานิพนธ์	วีระศักดิ์ กลั่นรอด	274 แผ่น	2541	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การสืบทอดปีพาทย์ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา = Inheritable processes of Pi-Phat in Bangban, Ayutthaya, Thailand	วิทยานิพนธ์	กนก คล้ายमुख	189 แผ่น	2541	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยใน สังคมไทยปัจจุบัน ศึกษากรณีสกุล พาทย์โกสัลและสกุลศิลปบรรเลง = Transmission of traditional Thai music in modern Thai society : Case study of Phatayakosol and Silapabanleng families	วิทยานิพนธ์	วิมาลา ศิริพงษ์	202 แผ่น	2534	กรุงเทพฯ : คณะสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.	มหาวิทยาลัยมหิดล
การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่อง เครื่องดนตรีไทยในวงมโหรีเครื่องคู่ ผ่านทักษะการฟัง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 = <i>An instruction package of the classification of Thai musical instruction through listening skill for 4th grade student</i>	วิทยานิพนธ์	นิรัตน์ เล็กสราวุธ	128 แผ่น	2545	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ขลุ่ย : โน้ตดนตรีไทยเล่ม 1 ขลุ่ย	หนังสือ	ประเสริฐ ชาญอุทิศเดช	23 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.ป.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ชุดหาล่าเพลงไทย เพลงดับ "ตาโบลวิ วังค์"	หนังสือ	สัจด์ ภูเขาทอง	203 หน้า	2543	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ครูเชื้อ คนตรีรส	หนังสือ		168 หน้า	2543	กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น. พรินต์ติ้ง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ครูเพลง	หนังสือ	ถ. สุรภาพประดิษฐ์	720 หน้า	2542	กรุงเทพฯ : บริษัท ชาติ ศิลปสนอง จำกัด	มหาวิทยาลัยมหิดล
ครูบรรเลง : ที่ระลึกในงาน พระราชทานเพลิงศพนางมหาเทพ กษัตริสมุห (บรรเลง ศิลปบรรเลง สาคริก)	หนังสือ		229 หน้า	2546	กรุงเทพฯ : พิมพ์ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ครูบุญยงค์ เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ : ระนาดไข่มุกหล่นบนจานหยก	หนังสือ	เสถียร ดวงจันทร์ทิพย์	336 หน้า	2535	กรุงเทพฯ : มติชน	มหาวิทยาลัยมหิดล
คลินิกดนตรีไทย : ภาคผนวก : แนะนำเครื่องดนตรีไทย	หนังสือ	ไพศาล อินทวงศ์	159 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น	มหาวิทยาลัยมหิดล
คลินิกดนตรีไทยและแนะนำเครื่อง ดนตรีไทย	หนังสือ	ไพศาล อินทวงศ์	128 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักดนตรี ไทย ดอท คอม	มหาวิทยาลัยมหิดล
ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษา ที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทย ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา ในส่วนกลาง	หนังสือ	อรรพรรณ ขมวัฒนา, วันชัย ขมวัฒนา, กัตติการ ตั้งชน กานนท์	53 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาค้นคว้าวิจัย การสอนดนตรีศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา กองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
					แห่งชาติ	
ความคิดเห็นของครูดนตรีไทยใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ต่อเกณฑ์ มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรี ไทย = The opinions of Thai music teachers in the secondary schools in Bangkok area concerning the standardization in Thai music occupation	วิทยานิพนธ์	อรรถพร ทศนะ	136 แผ่น	2546	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ความรู้เกี่ยวกับเพลงไทย	หนังสือ		60 หน้า	2507	พระนคร : โรงพิมพ์ศรีการช่าง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ความรู้เบื้องต้นในการเสนอดนตรีเพื่อ ความเข้าใจและความชื่นชม	หนังสือ	พัชรินทร์ เทมวรรณ, มนัส พูอินหลง, พูนพิศ อมตยกุล	166 หน้า	2526	เชียงใหม่ : ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยมหิดล
คอนเสิร์ต สุเทพ-สวลี คู่ชีวิตรักกัน นานๆ	หนังสือ	สุเทพ วงศ์กำแหง, สวลี ผกาพันธุ์	247 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : กองทุนส่งเสริมงาน วัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ	มหาวิทยาลัยมหิดล
คอมพิวเตอร์เพื่อนำเสนอศัพท์ ดนตรีไทย = <i>Computer use in the</i>	วิทยานิพนธ์	พิเชฐ สีตะพงศ์	159 แผ่น	2540	นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
<i>presentation of Thai musical terms</i>					มหาวิทยาลัยมหิดล	
คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย	หนังสือ	บุญธรรม ตราโมท	59 หน้า	2481	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย	หนังสือ	บุญธรรม ตราโมท	63 หน้า	2540	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กองทุนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (ส.ย.ช.) ร่วมกับธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน)	มหาวิทยาลัยมหิดล
คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย	หนังสือ	มนตรี ตราโมท ; บรรณาธิการ, พัฒน์ พร้อมสมบัติ	142 หน้า	2545	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
คิตี คิตากร (Billy Flores) : นักกีตาร์มือไฟ	หนังสือ		120 หน้า	2534	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการเรียนและฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ขลุ่ยและโตน-รามะนา	หนังสือ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	19 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการเรียนและฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ม้องวงใหญ่	หนังสือ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	43 หน้า	2549	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการเรียนและฝึกปฏิบัติดนตรีไทย	หนังสือ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	60 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
: จะเข้		วัฒนธรรม			พิมพ์	
คู่มือการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ซอด้วง	หนังสือ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	33 หน้า	2547	พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ซออู้	หนังสือ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	42 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติดนตรีไทย : ระนาดเอก	หนังสือ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	41 หน้า	2549	พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการเล่นเครื่องดนตรีสำหรับปีไทย กับเพลงบันทึกโน้ตสากลในชุดมโหรีปี่พาทย์	หนังสือ	สุดใจ ศรีเบญจา	55 หน้า	2506	พระนคร : เกษมบรรณกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือการสอนวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด	หนังสือ	มนตรี ตราโมท และคณะ	72 หน้า	2522	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ห้องวง : วัฒนธรรมการสร้างและผลกระทบทางดนตรี = Khong Wong : its cultural waking and effects on music / อภิชาติ ภูระหงษ์	วิทยานิพนธ์	อภิชาติ ภูระหงษ์	142 แผ่น	2540	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานเชิดชูเกียรติ 100 ปี ครูพุ่ม บาปุยะวาทย์	หนังสือ		73 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
					สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล กรมประชาสัมพันธ์ และ กรุงเทพมหานคร	
งานเชิดชูเกียรติศิลปินเพลงผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาศรียางคศาสตร์ด้านไทยสากลและผู้ร่วมสร้างสรรค์ผลงาน ณ โรงละครแห่งชาติ 23 มีนาคม 2528	หนังสือ	สมาคมนักแต่งเพลง	151 หน้า	2528	กรุงเทพฯ : สมาคมฯ	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานเสด็จพระราชดำเนินประชันดนตรีไทย มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 1 และประกวดขับร้อง และบรรเลงเพลงไทยมืองทองคำ ครั้งที่ 2	หนังสือ	มหาวิทยาลัยมหิดล	54 หน้า	2528	นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานรางวัล วรรณกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 16 พุทธศักราช 2528 และ การประกวดดนตรีไทยประลองเพลงมโหรี ระดับมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2530	หนังสือ		52 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานแสดงดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 15, 13-15 พฤศจิกายน 2533 ณ โรง	หนังสือ		220 หน้า	2533	กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ละครแห่งชาติ						
งานของพูนพิศ อมาตยกุล	หนังสือ	รจนา ทรชรานนท์ และ คณะ	239 หน้า	2540	กรุงเทพฯ : เอ็ม.ที.เพรส	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานของศาสตราจารย์นายแพทย์พูน พิศ อมาตยกุล : ดัชนีข้อมูลแถบ บันทึกเสียงรายการวิทยุ บันทึกคดี ดนตรีไทย	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล	32 แผ่น	2533	กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 19 ดนตรีไทยอุดมศึกษา (ครั้งที่ 19 : 2530 : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)	หนังสือ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	119 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 22	หนังสือ	กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	54 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานตัดสินประกวดเพลงไทยชิงรางวัล นักร้องทองคำ ครั้งที่ 1	หนังสือ		42 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : โสภิตการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานพระราชทานรางวัลการประกวดดนตรี ไทยประลองเพลงประเลงมโหรี ระดับ มัธยมศึกษา ครั้งที่ ... พุทธศักราช ...	หนังสือ			2536- <2542> ไม่ทราบปีที่ พิมพ์ที่ แน่นอน	กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
งานพิธีไหว้ครูดนตรีไทย-นาฏศิลป์	หนังสือ	โครงการกิจกรรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง	60 หน้า	2526	กรุงเทพฯ : มิตรสยาม	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานวิจัยข้อมูลประวัติศาสตร์เรื่องปีพาทย์ดีกคำบรรพ์	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล และคณะ	254 หน้า	2531	กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 13	หนังสือ	มหาวิทยาลัยทักษิณ	60 หน้า	2541	สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
งานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 2	หนังสือ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	38 หน้า	2525	สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้สงขลา	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 8, 7-9 มกราคม 2531 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา / โครงการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	หนังสือ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	47 หน้า	2531	สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มหาวิทยาลัยมหิดล
งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยครั้งที่ 7 งานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 4 วันที่ 18-21 มกราคม 2527 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา	หนังสือ	คณัฏ ไซยโยธาและคณะ	72 หน้า	2527	สงขลา : มงคลการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
จะเข้ : โน้ตดนตรีไทย เล่ม 1 จะเข้	หนังสือ	ประเสริฐ ชาญทุทเดช	22 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.ป.	มหาวิทยาลัยมหิดล
จะเข้ : การสร้างและการบรรเลง Jakhe : making and playing methods	วิทยานิพนธ์	รุ่งทิพา กิจมี	193 แผ่น	2540	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
จากประสบการณ์ครูดนตรี	หนังสือ	ณัชชา ไสคดียานุรักษ์	323 หน้า	2549	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
จำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ศิลปินแห่งชาติ : ชีวิตประวัติและผลงาน = Jumnian	วิทยานิพนธ์	ไพฑูรย์ บุญพึ้ง	204 แผ่น	2543	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
Srithaipan, a national artist : biography and works					มหาวิทยาลัยมหิดล	
ชีวประวัติและผลงานของครูเขียน สุข สายชล ศิลปิน 5 แผ่นดิน	หนังสือ		70 หน้า	2527	กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ชีวิตและผลงานของ นารด ถาวรบุตร : ศึกษาเฉพาะเพลงมาร์ช = Life and works of Nart Thavornbutr : a study on march	วิทยานิพนธ์	ประณต มีสอน	243 แผ่น	2538	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ชีวิตและผลงานของคีตกวีเอกของไทย	หนังสือ	เจริญชัย ชนไฟโรจน์	142 หน้า	2526	ม.ป.ท. : ม.ป.ป.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ชุดการสอนปฏิบัติเครื่องสายไทยใน รายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความ ถนัด 1 (ศ.028)สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 = An instruction package for teaching Thai strings instruments skills to matthayom suksa 4	วิทยานิพนธ์	สมจิตร เก้าอัน	200 แผ่น	2543	วิทยาลัยภูมิพลสังคีต : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ชุมชนคนดนตรีไทยบนโลก อินเทอร์เน็ต : กรณีศึกษากระทู้ สนทนาเว็บไซต์ไทยคีตส์ดอทคอม =	วิทยานิพนธ์	ไอยเรศ บุญฤทธิ	302 หน้า	2553	นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเอเชีย, มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
<i>Thai classical music community on cyberspace : a case study of the webboard in http://www.thaikids.com</i>						
ซอด้วง	หนังสือ	ประเสริฐ ชาญทุทธเดช		2539	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ซออู้	หนังสือ	ประเสริฐ ชาญทุทธเดช		2539	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีและนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจและสังคมสยาม	หนังสือ	ศรีศักร วัลลิโภดม และคณะ	216 หน้า	2535	กรุงเทพฯ : ธนาการกรุงเทพ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีในพระราชพิธี	หนังสือ	บุญตา เขียนทองกุล	194 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรม	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีในพิธีวางศิลาฤกษ์ : กรณีศึกษาพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศูนย์ศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา	หนังสือ	นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี ปีการศึกษา 2541	67 แผ่น	2541	นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทย	หนังสือ	มานิต หล่อพินิจ	52 หน้า	2531	กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทย	หนังสือ	มนตรี ตราโมท	46 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : ธนาการกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทย : โครงสร้าง อภิธานศัพท์ และสาระสังเขป	หนังสือ	ทรงวิทย์ แก้วศรี	223 หน้า	2533	พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทย โน้ตและวิธีฝึก	หนังสือ	สมพงษ์ กาญจนผลิน	262 หน้า	2536	กรุงเทพฯ : ดันอ้อ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ดนตรีไทยเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยพายัพ วันที่ 8-9 กันยายน 2548	หนังสือ	มหาวิทยาลัยพายัพ	123 หน้า	2548	เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย,	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยเดิม	หนังสือ	อานันท์ นาคคง	159 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงาน อุทยานการเรียนรู้	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยและนาฏศิลป์	หนังสือ	ประดิษฐ์ อินทนิล	120 หน้า	2528-2529	กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย = Thai classical music in Chulalongkorn University	วิทยานิพนธ์	กรรชิต จิตระทาน	124 แผ่น	2543	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ พัฒนาชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยในธุรกิจโรงแรม = <i>Thai classical music in hotel business</i>	วิทยานิพนธ์	บงกช ประทีปช่วง	126 แผ่น	2546	นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย	หนังสือ	สุรพล สุวรรณ	162 หน้า	2549	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยประณตศึกษา ครั้งที่ 3	หนังสือ	สมาคมผู้บริหารโรงเรียน ประณตศึกษาแห่งประเทศไทย และสำนักงานการ	119 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : สมาคมผู้บริหารโรงเรียน ประณตศึกษาแห่งประเทศไทย	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
		ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร				
ดนตรีไทยปริทัศน์ ครั้งที่ 2	หนังสือ			2510	กรุงเทพฯ : บพิธ,	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ดนตรีไทยภาคปฏิบัติ เล่ม 1	หนังสือ	สวิต ทับทิมศรี	274 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ประชุมทอง พรินต์ติ้งกรุ๊ป	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 8 ณ โรง ละครแห่งชาติ (ปีกขวา) และ บริเวณสังคีตศาลา 10 ธันวาคม 2525	หนังสือ		248 หน้า	2525	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิธรรม	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 9 : มหา ดุริยางค์ไทย, วันที่ 9-11 ธันวาคม 2528 ณ โรงละครแห่งชาติ	หนังสือ		79 หน้า	2526	กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการ พิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยมัธยมศึกษา มหาดุริยางค์ ไทย ครั้งที่ 10, 3 มกราคม 2528 ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	หนังสือ		176 หน้า	2528	กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยวิเคราะห์	หนังสือ	มานพ วิสุทธิแพทย์	186 หน้า	2533	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวน พิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยศึกษา	หนังสือ	ชื่น ศิลปบรรเลง, ลิขิต จินดาวัดน์	228 หน้า	2521	กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 25, 22 มกราคม 2537 หอประชุม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	191 หน้า	2537	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 32, 18-21	หนังสือ	มหาวิทยาลัยมหิดล	166 หน้า	2544	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
มกราคม 2544						
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 35, 8-10 ธันวาคม 2550	หนังสือ	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	199 หน้า	2550	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 10 : คำอธิบายและโน้ตเพลงไทย	หนังสือ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	98 หน้า	2520	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 13, 21 ธันวาคม 2523	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	103 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 14 ณ สหประชากรมุสิก 19 ธันวาคม 2525	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	87 หน้า	2525	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 15, ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง) 27 พฤศจิกายน 2526	หนังสือ		79 หน้า	2526	กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 18, 31 มกราคม 2530 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	หนังสือ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	109 หน้า	2530	ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 20 ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	หนังสือ		165 หน้า	2531	กรุงเทพฯ : โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
นครนายก						
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 21, 18 พฤศจิกายน 2532	หนังสือ	ประพนธ์ เรืองณรงค์	196 หน้า	2532	สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 23 = <i>The 23rd collegiate traditional Thai music performances</i> , ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 6-8 มกราคม 2535	หนังสือ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	209 หน้า	2535	ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26 วันที่ 26-27 มกราคม 2538 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	หนังสือ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	198 หน้า	2538	เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 28 3-5 กุมภาพันธ์ 2540 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	หนังสือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	214 หน้า	2540	นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 29 วันที่ 18 - 20 มกราคม 2541 ณ โรงเรียนนายเรือ จังหวัดสมุทรปราการ	หนังสือ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ โรงเรียนนายเรือ	199 หน้า	2541	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 30, วันที่ 16-17 มกราคม 2542	หนังสือ	สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ด้วยความร่วมมือของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	263 หน้า	2542	กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 37, 30-31 ตุลาคม 2552 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต : คุรุชารมย์ อุดมศึกษา	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	165 หน้า	2552	ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 5 : 2514 : หอประชุมแพทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล	หนังสือ	มหาวิทยาลัยมหิดล	83 หน้า	2514	พระนคร :มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ดนตรีชาวสยาม = Music of Siam	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	243 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : Dr.Sax	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีตำบลเจ้าฟ้าจังหวัดอุดรดิตถ์ = The traditional Tabtao music in Uttaradit province	วิทยานิพนธ์	อำนาจ บุญอนันท์	205 แผ่น	2545	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีประโคมศพ : กรณีศึกษาเพลง บัวลอย = Funeral music of Thailand : Bualoy	วิทยานิพนธ์	ไชยวรุท โกศล	291 แผ่น	2545	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีวิจักษ์ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีไทยเพื่อความชื่นชม	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล	116 หน้า	2527	กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการและงานพิมพ์ บริษัทเกียรติธุรกิจฯ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีวิจักษ์ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีของไทยเพื่อความชื่นชม	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล	200 หน้า	2529	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รัชศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีวิจารณ์	หนังสือ	สุกรี เจริญสุข	335 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : Dr. Sax	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา	หนังสือ	วิรัช ชุ่ยสูงเนิน	337 หน้า	2520	พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดุริยเทพ	หนังสือ		28 หน้า	2533	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดุริยางค์ไทย	หนังสือ	สงบศึก ธรรมวิหาร	243 หน้า	2540	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดุริยางคดนตรีจากพระพุทธศาสนา	หนังสือ	อุดม อรุณรัตน์	150 หน้า	2526	นครปฐม : แผนกบริการกลาง สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนาม	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
					จันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,	
ดุริยางค์สถานศิลป์	หนังสือ	วัลภา ขวัญยืน, พัทธรินทร์ สุขประมุข, แสงจันทร์ ไตรเกษม	103 หน้า	2535	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดุริยางคศาสตร์ไทย : ภาควิชาการ	หนังสือ	มนตรี ตราโมท	126 หน้า	2540	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดุริยางคศิลป์ไทย	หนังสือ	อรรพรรณ บรรจงศิลปะ และคณะ	268 หน้า	2546	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันไทย คดีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ต้นแบบการจัดทำคลังข้อมูลเครื่อง ดนตรีไทยสำนักดนตรีบ้านพาทย์ โกศล = <i>The proposed documentation for Thai musical instruments : Baan Patayakosol Music School</i>	วิทยานิพนธ์	มานิดา จันสุวรรณ	404 แผ่น	2552	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำนานเครื่องมโหรีปี่พาทย์ พระราชนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง ราชานุภาพ กับเกร็ดความรู้เรื่องดนตรีไทย และประมุขบทเพลงไทยเดิมภาคหนึ่ง ภาค สอง และภาคสาม	หนังสือ		137 หน้า	2535	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ต๊อบเก้ง : ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้าน ป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์ = Tubkeng : music in funeral at Ban Pa-daeng Petchaboon province	วิทยานิพนธ์	ประทีป นักร้อง	168 แผ่น	2546	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีไทย	หนังสือ	อุทิศ นาคสวัสดิ์	206 หน้า	2511	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทักษะดนตรี 1	หนังสือ	จิรินทร์ เทพสงเคราะห์	132 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 1. สงขลา : ภาควิชา ศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทัศนคติของนักศึกษาต่อพิธีไหว้ครู ดนตรีไทย : กรณีศึกษา นักศึกษา สาขาวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก ตอออก วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	สารนิพนธ์	พจน์รพี ทองกัญชร	63 แผ่น	2553	นครปฐม : วิทยาลัยศาสนศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทางจะเข้	หนังสือ	ภิชาต เลณะสวัสดิ์	74 หน้า	2547	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณา การ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทางซอด้วง 2	หนังสือ	ภิชาต เลณะสวัสดิ์	97 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณา การ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทิพย์สุคนธ์ดนตรีไทย	หนังสือ	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	53 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เกี้ยว-เกล้า พิมพ์การ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ที่ระลึกในงานธรรมศาสตร์สังคีต เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราช	หนังสือ		76 หน้า	2542	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณแม่เพิ่ม ครุฑยางกูร	หนังสือ		121 หน้า	2515	นครหลวง : สีนทวิ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมราชวงศ์ สอองค์ เทวกุล ต.จ. ดนตรีไทย	หนังสือ	อุทิศ นาคสวัสดิ์	29 หน้า	2518	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกงานดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 7 ณ โรงเรียนสตรีวิทยา วันเสาร์ ที่ 19 ธันวาคม 2524	หนังสือ		104 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : สื่อการค้า	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 11, 23 ธันวาคม 2521	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	155 หน้า	2521	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 22 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 4 มกราคม 2534	หนังสือ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ	186 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 27 วันที่ 12-14 กรกฎาคม 2539 ณ สวนมะพร้าว มหาวิทยาลัยบูรพา บาง แสน ชลบุรี	หนังสือ	มหาวิทยาลัยบูรพา	248 หน้า	2539	ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ นายคราวุธ อินทรบุตร	หนังสือ		256 หน้า	2528	กรุงเทพฯ : จันฉนวนิชย์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 17 วันที่ 22-24 สิงหาคม 2547 มหาวิทยาลัยทักษิณ	หนังสือ	ประมาณ เทพสงเคราะห์	74 หน้า	2547	สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 16 การประกวดดนตรีไทย ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งถวายพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี 17-18 สิงหาคม 2546 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยทักษิณ	หนังสือ	ยุรฉัตร บุญสนิท	56 หน้า	2546	สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกชุมนุมดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยรามคำแหง	หนังสือ		130 หน้า	2517	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ที่ระลึกประกวดการบรรเลงดนตรีไทย เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประจำปี 2529 ระหว่างวันที่ 4-8 สิงหาคม 2529 ณ หอวิชาฐานุสรณ์และหอประชุม วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร	หนังสือ	สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ	123 หน้า	2529	กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกพิธีไหว้ครูดนตรีไทย และ แจก รางวัลสรทองคำ	หนังสือ	มูลนิธิ หลวงประดิษฐ์ ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	83 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนา	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกพิธีไหว้ครูดนตรีไทยและแจก รางวัลสรทอง 7 สิงหาคม 2531 ฉบับ รำลึกถึงคุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง	หนังสือ		46 หน้า	2531	กรุงเทพฯ : มูลนิธิหลวงประดิษฐ์ ไพเราะ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ระลึกสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราช ดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด ห้องสมุด ดนตรี "มูลนิธิร่มฉัตร"	หนังสือ		214 หน้า	2537	กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ทุนกระหม่อมบริพัตรกับการดนตรี บริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระ นครสวรรค์วรพินิต, สมเด็จพระเจ้าฟ้า	หนังสือ	พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์ เจ้าศิริรัตนบุษบง และ พูน พิศ อดิทยกุล	169 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : จันฉนวนิชย์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
นาฏศิลป์และดนตรีไทย : รายงานการ สัมมนา ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 23- 25 มิถุนายน 2515	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	267 หน้า	2522	พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
นาฏศิลป์และดนตรีไทย ศูนย์สังคีตศิลป์ (พ.ศ. 2522-2525)	หนังสือ		356 หน้า	2526	กรุงเทพฯ : ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	มหาวิทยาลัยมหิดล
นามานุกรมดนตรีไทย	หนังสือ	หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร	139 หน้า	2518	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
นามานุกรมศิลปินเพลงไทย ในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล และคณะ	647 หน้า	2526	กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง จังหวะดนตรีไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 = <i>Computer assisted instruction rhythm in Thai music for Matthayomsuksa 1</i>	วิทยานิพนธ์	สมเกียรติ พิมพ์พันธุ์	153 แผ่น	2551	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
บทความเรื่อง "ประวัติดนตรีไทยสากล"	หนังสือ	ใหญ่ นายน	40 หน้า	2535	กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
บทบาทและหน้าที่ของเพลงตระโหว่ครุในพิธีโหว่ครุดนตรีไทย = Role and function of Phleng Tra Wai Khru in the Wai Khru ceremony in Thai classical music	วิทยานิพนธ์	นัฐพงศ์ ไสวัตร	275 แผ่น	2538	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
บัณฺฉุริย์ : วรรณคดีกับดนตรีไทย	หนังสือ	วัฒนะ บุญจับ	316 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
บันทึกเพลงไทยผลงานครูมนตรี ตราโมทชุดใหม่โรงดนตรีไทย : ประวัติและโน้ตเพลงไทย-สากล	หนังสือ	กชกรณั ตราโมท	124 หน้า	2543	กรุงเทพฯ : มูลนิธิมนตรี ตราโมท ร่วมกับธนาคารกรุงเทพฯ	มหาวิทยาลัยมหิดล
บ้านโสมส่องแสง : การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยของครูมนตรี ตราโมท = Ban Som Song Sang : The transmission of Thai musical culture of Kru Montri Tramod	วิทยานิพนธ์	สุวิวรรธน์ วัฒนทัพ	201 หน้า	2550	นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
บ้านครูช่างสายดนตรีไทย	หนังสือ	สุรพล สุวรรณ	116 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	มหาวิทยาลัยมหิดล
บ้านครูมนตรี ตราโมท : มนต์ ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พุทธศักราช 2528	หนังสือ	กชกรณั ตราโมท	119 หน้า	2546	กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	มหาวิทยาลัยมหิดล
บุญยงค์ เกตุคง	หนังสือ		312 หน้า	2539	กรุงเทพฯ : พิมพ์ ณ ฟรินติง เซ็นเตอร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ปกิณกะการดนตรีและเพลงไทย	หนังสือ	สมบัติ จำปาเงิน, สำเนียง มณีกาญจน์	235 หน้า	2529	กรุงเทพฯ : บรรณกิจ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ปฐมบทดนตรีไทย	หนังสือ	พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	178 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม : โครงการ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
					ตำราและหนังสือ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
ประชุมบทความทางวิชาการดนตรี	หนังสือ	สังัด ภูเขาทอง	180 หน้า	ม.ป.พ	ม.ป.ท. : ม.ป.ป	มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติเครื่องดนตรีไทย	เอกสาร ประกอบการ ประชุมสัมมนา ทางวิชาการ	ชนิด อยู่โพธิ์	132 หน้า	2535	กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติการดนตรีไทย	หนังสือ	ปัญญา รุ่งเรือง	137 หน้า	2517	กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช	มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติการดนตรีไทย	หนังสือ	ปัญญา รุ่งเรือง	140 หน้า	2546	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา พานิช,	มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิทางศิลปะ	หนังสือ	กองวรรณคดี ประวัติศาสตร์ กรม ศิลปากร	122 หน้า	2521	กรุงเทพฯ : กอง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติศาสตร์สังคมวัฒนธรรม กรุงเทพฯ จากเพลงดนตรีลาวดวง เดือน วังท่าเตียน	หนังสือ	มนตรี ตราโมท, จิตร ภูมิ ศักดิ์ และงานค้นคว้าวิจัย ของ สอนอง คลังพระศรี, อานันท์ นาคคง, ประยูรศักดิ์ บุญนาท ; สุจิตต์ วงษ์เทศ	167 หน้า	2548	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ปรัทธรรณคดีไทย	หนังสือ	ประดิษฐ์ อินทนิล	70 หน้า	2526	ชลบุรี : โครงการส่งเสริมวัฒนธรรม	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
					ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	
ปีพาทย์จังหวัดอ่างทอง : สถานภาพแนวโน้มการสืบทอดและพัฒนาอาชีพ	วิจัย	ชโลมใจ กลั่นรอด และคณะ	169 แผ่น	2544	อ่างทอง : วิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ปีพาทย์คึกคักบรรพ์	หนังสือ		47 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ปีพาทย์ประลองเพลง : งานชุมนุมดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 32 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา วันศุกร์ที่ 19 มกราคม 2544, วันเสาร์ที่ 20 มกราคม 2544	หนังสือ	มหาวิทยาลัยมหิดล	80 หน้า	2544	ม.ป.ท. : ม.ป.พ	มหาวิทยาลัยมหิดล
พรรณนาเพลงเรื่อง	หนังสือ	พินิจ ฉายสุวรรณ	167 หน้า	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
พลังการวิจารณ์ : สังคีตศิลป์	หนังสือ	รังสิพันธุ์ แข็งขัน, ผู้วิจัย ; ดุสิต จรูญพงษ์ศักดิ์, บวร พงศ์ สุภโสภณ	670 หน้า	2547	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร	มหาวิทยาลัยมหิดล
พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ = <i>Development of professional education in Thai classical music in Rattanakosin</i>	วิทยานิพนธ์	มาศสุภา สีสุทอง	342 แผ่น	2531	ภาควิชาอุดมศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
<i>period</i>						
พิธีไหว้ครูดนตรีไทย มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 3	หนังสือ		23 หน้า	2536	นครปฐม: ฝ่ายการพิมพ์ สถาบันพัฒนา สาธิตสุขาภิบาล ม.มหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
พิธีพระราชทานรางวัลการประกวดดนตรี ไทย สำหรับประชาชนทั่วไป	หนังสือ	กรมประชาสัมพันธ์ และ ธนาคารกรุงไทย จำกัด	16 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
พินิจเพลงประโคน	หนังสือ	พินิจ ฉายสุวรรณ	146 หน้า	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
พิพิธภัณฑ์ดนตรีเพื่อการศึกษา ภาควิชาดนตรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	หนังสือ	กลอยใจ โสภณपाल และ คณะ		2534	กรุงเทพฯ : วิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
พื้นฐานอารยธรรมไทย ตอน ดนตรี และนาฏศิลป์ไทย	หนังสือ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	179 หน้า	2515	กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ม.ต. ปกณกนิพนธ์	หนังสือ	มนตรี ตราโมท	166 หน้า	2538	กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
มโหรี 1-2 : คู่มือครูศิลปศึกษา ศ 0211 ศ 0212	หนังสือ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	52 หน้า	2529	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว	มหาวิทยาลัยมหิดล
มรดกไทย	หนังสือ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	113 แผ่น	2521	ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยมหิดล
มหกรรมดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 16 เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาส ทรงเจริญพระชนมายุ ครบ 36 พรรษา 29 ต.ค. - 2 พ.ย. 2535 ณ โรงละครแห่งชาติ	หนังสือ		250 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดงานดนตรี ไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 16	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
มหรสพดนตรี "ช้าง" โดย วงฟองน้ำ	หนังสือ	โตม สุวงศ์ และคณะ	90 หน้า	2533	กรุงเทพฯ : สมาคมกิจวัฒนธรรม	มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาดุริยางค์ไทย จังหวัดสงขลา, 27-28 พฤศจิกายน 2530 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยา เขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	หนังสือ		108 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : รักรัศมีศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาดุริยางค์ไทย ดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 13, 5-9 กุมภาพันธ์ 2532 ณ หอประชุม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	หนังสือ		118 หน้า	2532	กรุงเทพฯ : [ม.ป.พ.]	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
มานุษยดนตรีวิทยา ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้	หนังสือ	ณรงค์ชัย ปิฎกักรัตน์	239 หน้า	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
มานุษยวิทยาการดนตรี : กรณีศึกษาบ้านบางลำภู = Ethnomusicology : a case study Banbanglampoo	วิทยานิพนธ์	ณรงค์ เขียนทองกุล	365 แผ่น	2539	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
มือฆ้อง : ศิลปะและหลักการบรรเลงฆ้องวงใหญ่	หนังสือ	เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี	217 หน้า	2528	พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยมหิดล
มูลบทดุริยาง	หนังสือ	พินิจ ฉายสุวรรณ	92 หน้า	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ข้าฆ้อง	หนังสือ		222 หน้า	2544	กรุงเทพฯ : มติชน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ร้องรำทำเพลง : ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม	หนังสือ	สุจิตต์ วงษ์เทศ	220 หน้า	2532	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ระนาดเอก	หนังสือ	ประเสริฐ ชาญอุทรเดช	25 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ระลีกงานแสดงดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 14, 7-10 มกราคม 2533 ณ โรงละครแห่งชาติ	หนังสือ		161 หน้า	2533	กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดงานมหกรรมมหาดุริยางค์ไทย โรงเรียนมัธยมศึกษา ครั้งที่ 14	มหาวิทยาลัยมหิดล
ระลีกงานแสดงละครพื้นทาง พญาพานอง โรงละครแห่งชาติ 17-19	หนังสือ		57 หน้า	2531	กรุงเทพฯ : ชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
พฤศจิกายน 2531						
ระลึกดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 17, 1 กุมภาพันธ์ 2529 ณ ศาลาอังกิ้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	หนังสือ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	91 หน้า	2529	เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานการประเมินผลการจัดงาน ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 32 วันที่ 18-21 มกราคม 2544	หนังสือ	คณะอนุกรรมการฝ่าย ประเมินผลการจัดงาน ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 32 มหาวิทยาลัยมหิดล	32 หน้า	2544	นครปฐม, มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานการวิเคราะห์ดนตรีไทย	หนังสือ	นักศึกษาปริญญาโท "วัฒนธรรมการดนตรี รุ่น ที่ 6"	317 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานการวิจัยเรื่องดนตรีผู้ไทย	วิจัย	เจริญชัย ชนไพโรจน์	109 หน้า	2529	มหาสารคาม : ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครี นทรวิโรฒ มหาสารคาม	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานการวิจัยกลวิธีการสร้าง กะโหลกซอสามสาย : The technique of construction the tree sting spike fiddle's sound-box	หนังสือ	อุดม อรุณรัตน์	93 หน้า	2537	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานการสัมมนาเรื่องดนตรีไทย	หนังสือ	คณะอนุกรรมการเผยแพร่	123 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการ	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เพื่อจริยธรรมและวัฒนธรรม ดึกสันติ ไมตรี ทำเนียบรัฐบาล 26-27 สิงหาคม 2524		เอกลักษณ์ของไทยใน คณะกรรมการเอกลักษณ์ ของชาติ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี			นายกรัฐมนตรี	
รายงานผลการวิจัยวัฒนธรรมการ บรรเลงดนตรีไทย ภาคเหนือ	วิจัย	จำคม พรประสิทธิ์	276 แผ่น	2549	กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานผลการวิจัยพัฒนาการของ เพลงไทยสมัยรัตนโกสินทร์ = Development of Thai classical songs during Ratanakosin period	หนังสือ	อรรณพ บรรจงศิลป์, โกวิทย์ ชันศรี	314 หน้า	2526	กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานวิจัยการสร้างคุณภาพเสียงของ เครื่องดนตรีไทย ภาคอีสานใต้และ ภาคกลาง	วิจัย	ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน	289 แผ่น	2550	กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานวิจัยวัฒนธรรมการบรรเลง ดนตรีไทย ภาคอีสานใต้และภาคกลาง	วิจัย	จำคม พรประสิทธิ์	235 แผ่น	2550	กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานวิจัยวัฒนธรรมดนตรีไทยภาค กลางและภาคอีสานใต้	วิจัย	บุษกร สำโรงทอง และ คณะ	589 แผ่น	2549	กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
รายงานวิจัยวัฒนธรรมดนตรีไทยภาค อีสานเหนือ	วิจัย	บุษกร สำโรงทอง และ คณะ	492 แผ่น	2548	กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ลมไม่รู้โรย โขยชายไหวคู่คู่วิว ศิลป์ ยังไม่สิ้นเสียงกลอง เพราะ พร้อมขอสามสายร้ายลำนํ้า : ฉบับ กิต กรรมหลังความตาย	หนังสือ	อานันท์ นาคคง	128 หน้า	2539	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของนาย ประสิทธิ์ พยอมยงค์ = The musical characteristics of Mr. Prasit Payomyong	วิทยานิพนธ์	ลิขณันท์ เสก ย่านเดิม	224 แผ่น	2544	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
วงกลองแขก : วงปี่กลองในพระราช พิธีไทย = Wong klong khaek : wong pee klong in the royal Thai ceremony	วิทยานิพนธ์	สรวดี ภูมิ	209 แผ่น	2544	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
วงปี่พาทย์	หนังสือ		46 หน้า	2517	กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พัฒนาศ	มหาวิทยาลัยมหิดล
วงฟองน้ำ	หนังสือ			2528	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
วันทูลกระหม่อมบริพัตร	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย ร่วมกับ ชมรมดนตรีสากล สโมสร นิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	59 หน้า	2533	กรุงเทพฯ : สโมสร	มหาวิทยาลัยมหิดล
วันสุนทราภรณ์และ 25 ผู้ร่วมผลงาน	หนังสือ	สมาคมนักแต่งเพลง, วง ดนตรีสุนทราภรณ์	209 หน้า	2529	กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภารการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
วิเคราะห์เพลงเรื่องเขมรใหญ่ทางม้อง วงใหญ่ : กรณศึกษาทางเพลงจากครู พินิจ ฉายสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ) = An analytical study of Phleng Ruang khmer Yai's khong Wong Yai melodic organization constructed by master Pinij Chaysuvanna	วิทยานิพนธ์	สกลธ์ ดอกกล้าดา	149 แผ่น	2545	นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มหาวิทยาลัยมหิดล
วิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัด ของเพลงชุดโหมโรงเย็น = The analysis of the rhythmic patterns of taphon and klongthad of the evening prelude suite	วิทยานิพนธ์	ธัญญ์ คงอิม	260 แผ่น	2539	นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศักดิ์ศรีดนตรีไทย : เพื่อเผยแพร่ในงาน ส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 9	หนังสือ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ สงขลา	57 หน้า	2532	สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศักดิ์ศรีดนตรีไทย : ดนตรีไทย อุดมศึกษาครั้งที่ 16 [และ]งานส่งเสริม ดนตรีไทย ภาคใต้ ครั้งที่ 5, 29 พฤศจิกายน - 2 ธันวาคม 2527	หนังสือ	มนตรี เข้มกลักร	87 หน้า	2527	สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ สงขลา	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศิลปดนตรีไทย	หนังสือ		32 หน้า	2506	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ลดาวัลย์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ศิลปะดนตรีไทย : ซอด้วง	หนังสือ	สวนฟ้า พุ่มจิน	44 หน้า	2549	กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมศิลปดนตรีไทย	มหาวิทยาลัยมหิดล
สภาพการปฏิบัติในการประเมินผลดนตรีไทยภาคปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนปี่พาทย์และเครื่องสายไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ = The performing state in practical Thai music evaluation of Pi-Pat and Thai string instrument teachers in dramatic arts colleges	วิทยานิพนธ์	ชัยธิดา แก้วสว่าง	107 แผ่น	2543	วิทยาลัยภูมิพลสังคีต : มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเพลิงศพ นายเฉลิม บัวทั้ง (ศิลปินแห่งชาติ)	หนังสือ		97 หน้า	2533	กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์	มหาวิทยาลัยมหิดล
สยามสังคีต	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล	224 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เจ้าพระยา	มหาวิทยาลัยมหิดล
สยามสังคีต : รวมเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย วิจิตรพิสดารและล้ำค่าที่สุด	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล	224 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา,	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
สรรพสิ่งที่ : สืบสานงานศิลป์สร้าง สิบปีศูนย์สังคมศิลป์	หนังสือ	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และ เอนก นาวิกมูล	173 หน้า	2532	กรุงเทพฯ : ฝ่ายการประชาสัมพันธ์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด,	มหาวิทยาลัยมหิดล
สรุปผลการจัดโครงการการสัมมนา 30 ปี คนตรีไทยอุดมศึกษา วันที่ 9-10 กันยายน 2542 ณ หอประชุมณัฐ ภูมิ ประวัติ สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข อาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา	หนังสือ	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล		2542	นครปฐม : วิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
สังคีตนิยม	หนังสือ	พรณิภา กวีนิพนธ์ธรรม	150 หน้า	2542	กาญจนบุรี : โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	มหาวิทยาลัยมหิดล
สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย	หนังสือ	เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี	150 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย	หนังสือ	เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี	192 หน้า	2542	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนส โตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
สังคีตสายใจไทย ครั้งที่ 1 ณ ศูนย์ วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วันที่ 18 พฤษภาคม 2534	หนังสือ	กรมศิลปากร		2534	กรุงเทพฯ : กรม	มหาวิทยาลัยมหิดล
สามสิบก้าว : บนเส้นทางวัฒนธรรม	หนังสือ	ชมรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ประสานมิตร	63 หน้า	2540	กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
สารานุกรมดนตรีและเพลงไทย	หนังสือ	กาญจนา อินทรสุนานนท์	120 หน้า	2545	กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมดนตรีไทยจีน ฉบับสองภาษา	หนังสือ	เมฆม สอดส่องกฤษ	282 หน้า	2551	อุบลราชธานี : บริษัท ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	248 หน้า	2540	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	251 หน้า	2545	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติเพลงเกร็ดและเพลงละครร้อง	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	272 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	452 หน้า	2536	กรุงเทพฯ : สหธรรมิก	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	452 หน้า	2544	พิมพ์ครั้งที่ 3 (ปรับปรุงเพิ่มเติม), กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	452 หน้า	2538	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงดับ ประวัติเพลงหน้าพาทย์และเพลงโหมโรง	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	221 หน้า	2550	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาค	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	295 หน้า	2542	กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ประวัตินักดนตรีและนักร้อง						
สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาค ประวัตินักดนตรีและนักร้อง ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	295 หน้า	2549	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน	มหาวิทยาลัยมหิดล
สุนทราภรณ์ครึ่งศตวรรษ	หนังสือ	คณะกรรมการหนังสือที่ ระลึก คณะกรรมการ ดำเนินการจัดงานเนื่องใน โอกาสครบรอบ 49 ปี และ 50 ปี วงดนตรีสุนทราภรณ์	320 หน้า	2532	กรุงเทพฯ : เพื่อนชีวิต	มหาวิทยาลัยมหิดล
สุนทราภรณ์วิชาการ : บทความจาก การสัมมนาสุนทราภรณ์วิชาการใน วาระครบรอบ 50 ปี คณะดนตรีสุนท ราภรณ์	หนังสือ	คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, หอสมุดแห่งชาติ กรม ศิลปากร และโรงเรียนสุ นทราภรณ์การดนตรี	156 หน้า	2532	กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย,	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือ จางวางทั่ว พาทยโกศล	หนังสือ	กรมศิลปากร	64 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : กรม	มหาวิทยาลัยมหิดล
คู่มือเฉลิมพระเกียรติในวาระครบ วันประสูติ 100 ปี ของ จอมพล สมเด็จพระ เจ้าฟ้าปิพัตรสุโขมพันธ์ กรมพระ นครสวรรค์วรพินิต	หนังสือ		59 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
สูจิบัตรดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26	หนังสือ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	40 หน้า	2538	เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยมหิดล
หนังสือเครื่องดนตรีไทย = Thai musical instruments	หนังสือ	ชนิด อยู่โพธิ์	136 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ103-ศ104 ดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	หนังสือ	สุดใจ ทศพร	216 แผ่น	2532	พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา พานิช	มหาวิทยาลัยมหิดล
หนังสือที่ระลึกงานมหาสุริยาองค์สังคีต เฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530	หนังสือ		212 หน้า	2530	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา	มหาวิทยาลัยมหิดล
หน้าทับเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้ในการ แสดงโขน = Pleng napat rhythmic style in khon : Thai traditional masked play	วิทยานิพนธ์	ถาวร หัสดี	201 แผ่น	2543	วิทยาลัยภูมิพลสังคีต. มหาวิทยาลัยมหิดล.	มหาวิทยาลัยมหิดล
หัดเป่าขลุ่ยกันดีกว่า	หนังสือ	เสถียร ดวงจันทร์ทิพย์	63 หน้า	ม.ป.พ.	พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มัลย์	มหาวิทยาลัยมหิดล
อธิบายเครื่องดนตรีไทยและเครื่อง ดนตรีสากล	หนังสือ	สมบัติ จำปาเงิน	102 หน้า	2523	กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
อธิบายเครื่องดนตรีไทยและเครื่อง ดนตรีสากล : บุหลั่นลอยเลื่อนและ	หนังสือ	สมบัติ จำปาเงิน	92 หน้า	2545	พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนส โตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ออร์เคสตรา						
อธิบายเครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีสากล : บุหลันลอยเลื่อนและออร์เคสตรา	หนังสือ	สมบัติ จำปาเงิน	92 หน้า	2532	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ ร้อยเอกนพ ศรีเพ็ชรดี	หนังสือ			2524	กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางสาวประยงค์ รักติประกร	หนังสือ		119 หน้า	2515	นครหลวง : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายทวิพงศ์ มณีนิล	หนังสือ		136 หน้า	2536	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ครูพริ้ง กาญจนผลิน ต.ม.	หนังสือ		111 หน้า	2529	กรุงเทพฯ : บริษัทรักศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์ครบรอบ 100 วัน ครูสงวน ภูดนตรี ณ วัดแก่งขนุน ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี วันที่ 6 เมษายน 2536	หนังสือ			2536	ม.ป.ท. : ม.ป.พ.	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์คำนึงในวาระฉลองรอบร้อยปี เกิดของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	หนังสือ	มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	141 หน้า	2524	กรุงเทพฯ : มูลนิธิ และกรมศิลปากร	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์คุณพ่อสมบุญ ชันศิริ	หนังสือ		81 หน้า	2527	กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์อ่องกง	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรณ ต.ม., ต.จ. (ศิลปินแห่งชาติ) ณ วัดกัลยาณมิตร วันเสาร์ที่ 10 มกราคม พุทธศักราช 2541	หนังสือ		249 หน้า	2541	พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พ ริ้นติ้งแอนด์พับลิชชี่	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง ต.จ.	หนังสือ	มูลนิธิหลวงประดิษฐ์ ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	316 หน้า	2534	กรุงเทพฯ : มูลนิธิ	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายประสิทธิ์ ถาวร : ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ณ ฌาปนสถาน วัดมกุฏกษัตริยาราม วัน อาทิตย์ที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546	หนังสือ	พัฒน์ พร้อมสมบัติ	156 หน้า	2546	กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร สำนักงานคณะ กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายสุวิทย์ บวรวัฒนา	หนังสือ		100 หน้า	2542	กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภารพิมพ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพเป็น กรณีพิเศษ นางฉันทน์ หุ้มแพร (สุมิตรา สุจริตกุล)	หนังสือ		68 หน้า	2529	กรุงเทพฯ : รักศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
อังกะลุง	หนังสือ	พูนพิศ อมาตยกุล และ คณะ	177 หน้า	2528	กรุงเทพฯ : รักศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ศึกษาเพลงเดี่ยวระนาดเอก ทาง ครูบุญยงค์ เกตุคง	ปริญญานิพนธ์	นายนิรันดร์ แจ่มอรุณ		2544	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามนุษยดุริยางควิทยา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ประสานมิตร
"ดนตรีพิธีกรรม" เนื่องใน โอกาสครบรอบ 75 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการจัดงานดนตรีไทย อุดมศึกษา ครั้งที่ 37	เอกสาร ประกอบการ ประชุมวิชาการ	(ฝ่ายวิชาการ)คณะกรรมการ จัดงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 37		2552	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรุงเทพฯ
100 ปี หลวงประดิษฐ ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	หนังสือ	สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ	72 หน้า	2524	กระทรวงศึกษาธิการ	กรุงเทพฯ
เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย	หนังสือ	คณะกรรมการโครงการ ส่งเสริมการดนตรีไทย สำนัก มาตรฐานอุดมศึกษา	244 หน้า	2538	ประกายพริ้ง กรุงเทพฯ	สำนักงานปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชาและวิชาชีพ ดนตรีไทย	หนังสือ	สำนักงานปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย		2537	ทบวงมหาวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
เกร็ดความรู้เรื่องดนตรี ไทย	ที่ระลึกงาน พระราชทานเพลิง ศพ	พิษณุ แซ่มบาง	92 หน้า	2509	อำพลพิทยา	
เกร็ดความรู้เรื่องดนตรี ไทย	ที่ระลึกงาน พระราชทานเพลิง ศพ	ธวัช บุญญวิจารณ์	92 หน้า	2521	สุวรรณภูมิ	กรุงเทพฯ
เครื่องดนตรีไทย	หนังสือ	สมพงษ์ กาญจนผลิน	54 หน้า	2531	องค์การค้าของคุรุสภา	กรุงเทพฯ
เครื่องดนตรีไทย	หนังสือ	กรมศิลปากร	129 หน้า	2544	กรมศิลปากร	กรุงเทพฯ
เครื่องดนตรีไทย , 2450-2547	หนังสือ	ธนิศ อยู่โพธิ์	87 หน้า	2500	พระนคร	กรมศิลปากร
เครื่องดนตรีไทย พร้อม ด้วย ตำราการผสมวง มโหรี ปี่พาทย์ และ เครื่องสาย, 2450-2547	หนังสือ	ธนิศ อยู่โพธิ์	135 หน้า	2523	กรมศิลปากร	กรุงเทพฯ
เครื่องดนตรีไทยและขิม	หนังสือ	กรมศิลปากร	95 หน้า	2541	สมใจการพิมพ์	กรุงเทพฯ
เครื่องดนตรีไทยและขิม พิมพ์ในงานพระราชทาน เพลิงศพ พันเอก	ที่ระลึกงาน พระราชทานเพลิง ศพ	สุรแสง วิบูลย์เดช	92 หน้า	2521		กรุงเทพฯ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
เครื่องดนตรีไทยของ กรมศิลปากร ตำนานการ ผสมวงมโหรี ปี่พาทย์ และ เครื่องสาย, 2450-2547	หนังสือ	ธนิศ อุญฺ์โพธิ์	129 หน้า	2551	สำนักวรรณกรรมและ ประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร	กรุงเทพฯ
เทคนิคการปรับวงของครู ประสิทธิ์ถาวร เพลงชุดฝรั่ง รำเท้า	ปริญญานิพนธ์	วีระ พันธุ์เสือ		2554	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามนุษยดุริยางควิทยา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ประสานมิตร
แก่นแท้ดนตรีไทย	หนังสือ	ชนิตร์ ภูภาญจน์	271 หน้า	2544	บรรณกิจ	กรุงเทพฯ
แนวคิดและวิธีการของ มนตรี ตราโมท ในการ อนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรี ไทยและเพลงไทย	วิทยานิพนธ์	สงบศึก ธรรมวิหาร	167 แผ่น	2534	ภาควิชาสารัตถศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โครงการศึกษากรรมวิธีการ ผลิตตะกั่วเทียบเสียง สำหรับเครื่องดนตรีไทย : กรณีศึกษาอัตลักษณ์แนวคิด ของอาจารย์ศิวศิษฐ์ นิล สุวรรณ	งานวิจัย	ยุทธนา ฉัพรรณรัตน์		2550	คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โน้ตดนตรีไทย	หนังสือ	กรณ์ เรืองแก้ว		2541	เรือนแก้ว	กรุงเทพฯ
ไหมโรงดนตรีไทย	หนังสือ	มนตรี ตราโมท	22 หน้า	2526	ศักดิ์โสภาคการพิมพ์	กรุงเทพฯ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
2443-2538						
ไหว้ครูชมรมดนตรีไทย- ชมรมนาฏศิลป์	หนังสือที่ระลึกพิธี ไหว้ครู	สโมสรมนิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	157 หน้า	2522	วรรณิการพิมพ์	กรุงเทพฯ
ไหว้ครูชมรมดนตรีไทย- ชมรมนาฏศิลป์	หนังสือที่ระลึก	สโมสรมนิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	130 หน้า	2524		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ไหว้ครูชมรมดนตรีไทย- ชมรมนาฏศิลป์	หนังสือที่ระลึก	สโมสรมนิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	74 หน้า	2521		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ไหว้ครูชุมนุมดนตรี ไทย-ชุมนุมนาฏศิลป์ ชุมนุมนาฏศิลป์	หนังสือที่ระลึก:	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	103 หน้า	2514		มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ ดนตรีไทย	หนังสือ	สัจด์ ภูเขาทอง	264 หน้า	2532	Dr.Sax	กรุงเทพฯ
การนำเสนอรูปแบบ เว็บไซต์สำหรับการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน นักปฏิบัติด้านดนตรีไทย		ณัชกฤษฎิณานันท์ แก้วละเอียด		2552		
การประเมินโครงการ ประชุมสัมมนาผู้แทนศูนย์ ส่งเสริม และพัฒนา	วิทยานิพนธ์	วชิระ น้ำเพชร		2525	ภาควิชาวิจัยการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
วัฒนธรรม เพื่อการจัดตั้ง ชมรมส่งเสริมกิจกรรมการ เล่นดนตรีไทย						
การประกวดดนตรีไทย แห่งชาติ		มูลนิธิราชสกุลอาภากร	84 หน้า	2553		กรุงเทพฯ
การประพันธ์เพลงทยอย เดี่ยว สำหรับจะเข้	งานวิจัย	ผศ.ปกรณ รอดช้างเผื่อน		2549		หน่วยวิจัยวัฒนธรรมดนตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การปรับวงดนตรีไทยขึ้น สูง	หนังสือ	บุญช่วย โสวัตร	184 หน้า	2539	เรือนแก้วการพิมพ์	กรุงเทพฯ
การพัฒนามาตรฐาน ดนตรีไทย ด้านคุณภาพ ด้านคุณภาพเสียงและระสมีอ และ หลักทั่วไปของการขับ ร้องเพลงไทย	รายงานการสัมมนา ทางวิชาการ	ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนัก มาตรฐานอุดมศึกษา		2541		สำนักงานปลัด ทบวงมหาวิทยาลัย
การวิเคราะห์โครงสร้าง ของทำนองเพลงภาษาใน ดนตรีไทย	รายงานการวิจัย	อรรพรรณ บรรจงศิลป์	507 แผ่น	2540		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การวิเคราะห์ทำนองหลัก และทางเดินฆ้องวงใหญ่ เพลงแขกมอญ 3 ชั้น	ปริญญาณิพนธ์	วิชา ศรีผ่อง		2544	ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขามนุษยดุริยางควิทยา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ประสานมิตร

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การศึกษาแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาคนตรีไทยของผู้สอนคนตรีไทยระดับอุดมศึกษา	วิทยานิพนธ์	ปัญญา รุ่งเรือง		2553	สารัตถศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การศึกษาการเปลี่ยนบันไดเสียงทางฆ้องวงใหญ่เพลงชุดโหมโรงเย็น	ปริญานิพนธ์	เอกสิทธิ์ สุนิมิตร		2544	ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขามนุษยดุริยางควิทยา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีไทยในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	วิทยานิพนธ์	ประสาน บริบูรณ์นางกูร	136 แผ่น	2537	ภาควิชาอุดมศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การศึกษาดนตรีไทยของครูบุญยงค์ เกตุคง	วิทยานิพนธ์	ปราชญา สายสุข	46 แผ่น	2552	คณะศิลปกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การศึกษาทำนองหลักเพลงไทยตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพชั้น 1-3 ด้านปี่พาทย์	ปริญานิพนธ์	ประยุทธ์ กองวุฒิ		2544	ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขามนุษยดุริยางควิทยา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
การศึกษาวัตรปฏิบัติผู้อ่านโองการไหว้ครูตามวัฒนธรรมดนตรีไทย แนว	วิทยานิพนธ์	ชลิดา จันทร์แก้ว		2542	ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์	สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
อนุรักษกรรมศึกษา ครุฑบิน จันทร์แก้ว						
การสร้างและพัฒนา แบบสอบถามถนัดทาง ดนตรีไทย		ประยูทธ ไทยธานี	336 แผ่น	2546		
การสืบทอดและการผลิต ซ้ำดนตรีไทยใน สังคมไทยปัจจุบัน : กรณีศึกษามูลนิธิหลวง ประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลป์บรรเลง)/ เทพธิดา ศิลป์บรรเลง	วิทยานิพนธ์	เทพธิดา ศิลป์บรรเลง	128 แผ่น	2552	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การสืบทอดดนตรีไทย ภายในบ้านพาทยโกศล	วิทยานิพนธ์	พลิงสุญญ์ ชุนรักษา	70 แผ่น	2553	คณะศิลปกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี ไทย : กรณีศึกษาชุมชนอัมพ วา จังหวัดสมุทรสงคราม	งานวิจัย	พิมพ์พร ชัยจิตรสกุล		2543	ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบัน วัฒนธรรมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสำนักครูรวม พรหมบุรี	วิทยานิพนธ์	สันติ อุดมศรี	230 แผ่น	2549		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ข้าพเจ้าภูมิใจที่เกิดเป็นนักดนตรีไทย	หนังสือ	เจริญใจ สุนทรวาทิน	138 หน้า	2530 พิมพ์ครั้งที่ 1	รักษศิลป์	กรุงเทพฯ
คลีนิกดนตรีไทยและแนะนำเครื่องดนตรีไทย		ไพศาล อินทวงศ์	128 หน้า	2544	สำนักดนตรีไทย ดอท คอม	กรุงเทพฯ
ความคิดเห็น เกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทยในโรงเรียนสาธิต(มัธยม)ใน ส่วนกลาง	รายงานการวิจัย	อรรรรณ ชมวัฒนา	75 หน้า	2525	จุฬา,	กรุงเทพฯ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษาที่มีส่วนสนับสนุน ดนตรีไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน ส่วนกลาง	รายงานการวิจัย	อรรรรณ ชมวัฒนา	53 แผ่น	2523	โครงการศึกษาค้นคว้าวิจัย การสอนดนตรีศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา	กองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ความถี่ของเสียงดนตรีไทย	งานวิจัย	การศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	163 แผ่น	2537		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
		/สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี				
ความรู้ทั่วไปในการดนตรีไทย	หนังสือ	วิเชียร กุลตันท์	49 หน้า	2500	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู	พระนคร
คู่มือครู ศิลปกรรม ศ 029-ศ 0210 ดนตรีไทย ปฏิบัติตามความถนัด 1-2 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524	หนังสือ	กระทรวงศึกษาธิการ	92 หน้า	2525	โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว	กรุงเทพฯ
คู่มือครูศิลปศึกษา ดนตรีไทย ขับริ่องไทย ศ 024 ศ 025 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	หนังสือ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	71 หน้า	2526	โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว	กรุงเทพฯ
งานเสด็จพระราชดำเนิน ประชัณดนตรีไทย มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 1 และ ประกวดขับร้องและ	เอกสาร	มหาวิทยาลัยมหิดล	52 หน้า	2528		มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
บรรเลงเพลงไทยห้องทองคำ ครั้งที่ 2						
งานดนตรีไทยอุดมศึกษา (ครั้งที่ 28 : 2540)	เอกสาร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	213 หน้า	2540	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	นครราชสีมา
งานดนตรีไทยอุดมศึกษา (ครั้งที่ 30)	เอกสาร	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	263 หน้า	2542	สมาคม : มหาวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
งานดนตรีไทยอุดมศึกษา (ครั้งที่ 31 : 2542)	เอกสาร	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	155 หน้า	2542	อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง	กรุงเทพฯ
งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 11	เอกสาร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	155 หน้า	2521		มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ชีวประวัติของคีตกวีไทย และนักดนตรีไทย	หนังสือรวบรวมและ เรียบเรียง	นิสิตสาขาวิชาเอกดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์	474 หน้า	2539	คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชีวประวัตินักดนตรีไทย ในอดีต / เรียบเรียง	หนังสือ	มณฑิยา สุขลักษณะ	96 หน้า	2541 พิมพ์ครั้งที่ 1	เอส.ที.พี.เวิลด์ มีเดีย	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทย	หนังสือ	คณะอักษรศาสตร์	56 หน้า	2516	คณะอักษรศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดนตรีไทย	หนังสือ	ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	266 หน้า	2534	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทย	หนังสือ	ชูเกียรติ วงษ์อ่อง	224 หน้า	2539	ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ดนตรีไทย : โครงสร้าง อภิธานศัพท์	หนังสือ	ทรงวิทย์ แก้วศรี	178 หน้า	2522	หอสมุดแห่งชาติ	กรมศิลปากร
ดนตรีไทย : โครงสร้าง อภิธานศัพท์	หนังสือ	ทรงวิทย์ แก้วศรี	223 หน้า	2533	หอสมุดแห่งชาติ	กรมศิลปากร
ดนตรีไทย : โน้ตและวิธี ฝึก		สมพงษ์ กาญจนผลิน	262 หน้า	2536	ต้นอ้อ: แกรมมี	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทยเดิมและ ทฤษฎีโน้ตสากล	หนังสือ	ชมรมดนตรีสตรีวิทยา	82 หน้า	2516	โรงพิมพ์จักรานุกูลการพิมพ์	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทยแนวใหม่ช่วงปี พ.ศ.2520-2530	รายงานการวิจัย	วีระชาติ เปรมานนท์	95 แผ่น	2532	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรุงเทพฯ]
ดนตรีไทยและนาฏศิลป์	หนังสือ	ประดิษฐ์ อินทนิล	120 หน้า	2536	ชมรมเด็ก	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทยใน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	วิทยานิพนธ์	กรรชิต จิตระทาน	124 แผ่น	2543	สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดนตรีไทยประณตศึกษา	เอกสารงานเฉลิม พระเกียรติสมเด็จพระ เทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญ พระชนมายุครบ 3	การประณตศึกษาแห่งชาติ	78 หน้า	2530	สำนักงานการประณตศึกษา	กรุงเทพฯ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
	รูป					
ดนตรีไทยประณตศึกษา	หนังสือ	สำนักงานการประณตศึกษา	119 หน้า	2530		สำนักงานการประณตศึกษา
ดนตรีไทยปริทัศน์ ครั้งที่ 2	หนังสือ	ชุมนุมดนตรีไทย	1 เล่ม (ไม่มีเลขหน้า)	2510	พระนคร : บพิธ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดนตรีไทยร่วมสมัย กับอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิทยานิพนธ์	กรพินธุ์ จารุวร	167 แผ่น	2541	ภาควิชาการสื่อสารมวลชน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดนตรีไทยวิเคราะห์	หนังสือ	มานพ วิสุทธิแพทย์	186 หน้า	2533	ชวนพิมพ์	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทยศึกษา	หนังสือ	ชิน ศิลปบรรเลง, ลิขิต จินดาวัฒน์	228 หน้า	2521	อักษรเจริญทัศน์	กรุงเทพฯ
ดนตรีไทยอุดมศึกษา (ครั้งที่ 15 : 2526)	เอกสาร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)	79 หน้า	2526	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)	กรุงเทพฯ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
คูรียารมย์ อุดมศึกษา ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 37 : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	สูจิบัตร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	165 หน้า	2552	สถาบันไทยคดีศึกษา	กรุงเทพฯ
ทฤษฎีและการปฏิบัติ ดนตรีไทย	หนังสือ	อุทิศ นาคสวัสดิ์	219 หน้า	2514	คุรุสภา	พระนคร
ทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรี ไทย	หนังสือ	อุทิศ นาคสวัสดิ์	206 หน้า	2511	คุรุสภา	พระนคร
ทฤษฎีและการปฏิบัติ ดนตรีไทย ภาค 2 : คู่มือ ฝึกเครื่องสายไทย	หนังสือคู่มือ	อุทิศ นาคสวัสดิ์	ไม่เรียงเลขหน้า	2525	ท.จ.ก.พัฒนศิลป์การดนตรี และละคร	พระนคร

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ทัศนคติต่อการยอมรับดนตรีไทยของนิสิตมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 : ศึกษากรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิทยานิพนธ์	สุรพล สุวรรณ	257 แผ่น	2539		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทิพย์สุคนธ์ดนตรีไทย	หนังสือ	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	53 หน้า	2544	เกษีย-เกล้า พิมพ์การ	กรุงเทพฯ
ที่ระลึกงานดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 20 ณ โรงละครแห่งชาติ	หนังสือ	โรงเรียนราชวินิต มัธยม	171 หน้า	2539	บริษัท นันทาพับลิชชิ่ง จำกัด	กรุงเทพฯ
ที่ระลึกงานดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 4 ณ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	หนังสือ	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย		2521	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
ที่ระลึกงานดนตรีไทยมัธยมศึกษา ครั้งที่ 7 ณ โรงเรียนสตรีวิทยา	หนังสือ	โรงเรียนสตรีวิทยา	103 หน้า	2524	ห้างหุ้นส่วนจำกัด สื่อการค้า (แผนกการพิมพ์),	กรุงเทพฯ
ที่ระลึกดนตรีไทยหลายรสในโอกาสครบรอบ 1 ปี	จุลสาร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	46 หน้า	2519	รุ่งเรืองรัตน์	กรุงเทพฯ
นาฏศิลป์และดนตรีไทย	หนังสือ	สถาบันไทยคดีศึกษา	905 หน้า	2515	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
นาฏศิลป์และดนตรีไทย ศูนย์สังคีตศิลป์ (พ.ศ. 2522-2525) : รวมด้าน นาฏศิลป์และดนตรีไทย แสดง ณ ศูนย์สังคีตศิลป์	สุจิตร์	ศูนย์สังคีตศิลป์	356 หน้า	2530	ธนาคารกรุงเทพ	กรุงเทพฯ
นาฏศิลป์และดนตรีไทย : รายงานการสัมมนา ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 23-25 มิถุนายน 2515	รายงานการสัมมนา นาฏศิลป์และดนตรี ไทย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	267 หน้า	2522	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรุงเทพฯ
นาฏศิลป์และดนตรีไทย งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 37 : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	เอกสาร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	222 หน้า	2552	สถาบันไทยคดีศึกษา	กรุงเทพฯ
นามานุกรมดนตรีไทย	หนังสือ	กองหอสมุดแห่งชาติ	139 หน้า	2518	คุรุสภา	กรุงเทพฯ
นิทรรศการเครื่องดนตรีไทย	เอกสาร	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	48 หน้า	2532	คุรุสภาลาดพร้าว	กรุงเทพฯ

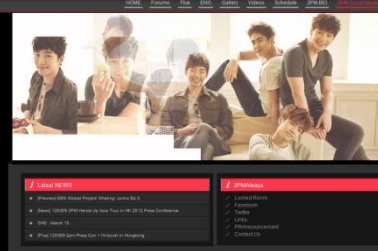
ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
บทบาทของแผนก ดุริยางค์ไทย (กองการ สังคีต กรมศิลปากร) ต่อ สถานภาพนักดนตรีไทยสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม (พ.ศ.2481-2500)	หนังสือ	ภัทรวดี ภูษฎาภิรมย์	125 หน้า	2540	สถาบันไทยศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติเครื่องดนตรีไทย , 2450-2547	เอกสาร ประกอบการ ประชุมสัมมนาทาง วิชาการเรื่อง การ พัฒนามาตรฐาน การผลิตเครื่อง ดนตรีไทย	ธนิศ อยู่โพธิ์	132 หน้า	2538		ทบวงมหาวิทยาลัย
ประวัติการดนตรีไทย	หนังสือ	ปัญญา รุ่งเรือง	138 หน้า	2517	ไทยวัฒนาพานิช	กรุงเทพฯ
ปริทรรศน์ดนตรีไทย	หนังสือที่ระลึก ประกวดดนตรีไทย ระดับนักเรียนภาค ตะวันออก ครั้งที่ 4	ประดิษฐ์ อินทนิล	70หน้า	2526	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ บางแสน ชลบุรี

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ปาฐกถาชุด "สิรินธร" ครั้งที่ 6 เรื่อง วิวัฒนาการ ดนตรีไทยในยุครัตนโกสินทร์	เอกสาร	มนตรี ตราโมท	21 หน้า	2533	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
พัฒนาการของการศึกษา วิชาชีพดนตรีไทย ในสมัย รัตนโกสินทร์	วิทยานิพนธ์	มาศสุภา สีสุกทอง	342 แผ่น	2531	คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ย่านบางโคล่กับการอนุรักษ์ ดนตรีไทย	งานวิจัย	พรณี บัวเล็ก		2550	ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบัน วัฒนธรรมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ
รูปแบบการผลิตรายการ ดนตรีไทยทางวิทยุ	วิทยานิพนธ์	ธีระพล ศิริพล	64 แผ่น	2550	คณะศิลปกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วงเครื่องสายผสมออร์แกน : กรณีศึกษา วงวัชรบรรเลง	วิทยานิพนธ์	กวินทิพย์ บรรยาย		2540	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล
วรรณคดีดนตรีไทย 1	หนังสือ	ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	132 แผ่น	2550	ดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วัฒนธรรมไทยในดนตรี ไทย : ภาคตะวันตก	หนังสือ	บุษกร ปิณฑสันต์	752 แผ่น	2553	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
วันรำลึกถึงบรมครูผู้ให้ กำเนิดวัฒนธรรม ด้าน ดนตรีไทยสากล	เอกสาร	สมาคมนักแต่งเพลงแห่ง ประเทศไทย	75 หน้า	2526	ศักดิ์โสภารการพิมพ์	กรุงเทพฯ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ศิลปกรรม รายวิชา ศ024 พื้นฐานดนตรีไทย 2 : ชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอน ปลาย พุทธศักราช 2524	หนังสือเรียน	โกวิทย์ ชันหศิริ ;อรุณวรรณ บรรจงศิลป์	54 หน้า	2525	ไทยวัฒนาพานิช	กรุงเทพฯ
สภาพการจัดการเรียนการ สอนดนตรีไทยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	วิทยานิพนธ์	ทัศไนย อายุเจริญ		2535	ภาควิชาประถมศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย	หนังสือ	เฉลิมศรี พิกุลศรี	153 หน้า	2530	โอเดียนสโตร์	กรุงเทพฯ
สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรี ไทย ฉบับปรับปรุง	หนังสือ	เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี	192 หน้า	2542 พิมพ์ครั้งที่ 2	โอเดียนสโตร์	กรุงเทพฯ
สารัตถะดนตรีไทย	ที่ระลึกในงาน พระราชทานเพลิง ศพ	ชวลีสร กัณตารัตติ	107 หน้า	2529	เจริญวิทย์การพิมพ์	กรุงเทพฯ
สารานุกรมศัพท์ดนตรี ไทย ภาคประวัติและบท ร้องเพลงเถา	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	486 หน้า	2544	ราชบัณฑิตยสถาน	กรุงเทพฯ
สารานุกรมศัพท์ดนตรี	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	452 หน้า	2536	ราชบัณฑิตยสถาน	กรุงเทพฯ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	จำนวนหน้า	ปีที่พิมพ์	โรงพิมพ์	แหล่งข้อมูล
ไทย ภาควิชาประวัติศาสตร์และบท ร้องเพลงเถา ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน				พิมพ์ครั้งที่ 1		
สารานุกรมศัพท์ดนตรี ไทย ภาควิชาประวัติศาสตร์และบท ร้องเพลงเถา ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน	หนังสือ	ราชบัณฑิตยสถาน	452 หน้า	2538	ราชบัณฑิตยสถาน	กรุงเทพฯ]
หนังสือเรียนศิลปกรรม ศ รายวิชา ศ023 พื้นฐาน ดนตรีไทย 1 : ชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอน ปลาย พ.ศ. 2524	หนังสือ	โกวิท ษัณศิริ, อรวรรณ บรรจงศิลป์ (ษัณศิริ), ณรุทธิ์ สุทนต์จิต	82 หน้า	2527	ไทยวัฒนาพานิช	กรุงเทพฯ
อธิบายเครื่องดนตรีไทยและ เครื่องดนตรีสากล	หนังสือ	บุหลัน ลอยเลื่อน	102 หน้า	2523	โอเดียนสโตร์	กรุงเทพฯ

ภาคผนวก ข

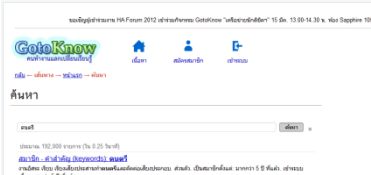
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี				สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล / pop	สากล / ต่างประเทศ		Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://2pmalways.com/index/index.php?option=com_content&view=article&id=430:-2pm-&catid=35:article-interview&Itemid=62 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงก์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรี ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้แต่สามารถแชร์ได้			✓		✓				✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทย สากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://3rebelangels.wordpress.com/ 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงค์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรีสามารถตอบกระทู้ได้			✓	✓				✓	✓	
http://www.aksorn.com/lib/detail_prient.php?topicid=249	✓		เว็บนี้เป็นเว็บบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทย ซึ่งเว็บนี้มีบทความไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้	✓	✓						✓		
http://www.anurakthai.com/ 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเว็บนี้มีบทความเกี่ยวกับดนตรีไทย	✓							✓		

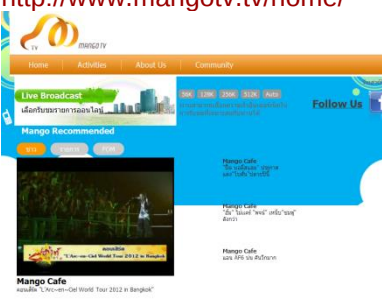
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล / pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.artbangkok.com/index.php 	✓		เว็บนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เว็บนี้มีบทความเกี่ยวกับการวิจารณ์ และกระทู้โต้ตอบกันได้	✓	✓		✓				✓	✓	
http://www.artgazine.com/showtouts/viewtopic.php?p=252&sid=1be90a533c414d4813acf1eb384c2ae 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกเกี่ยวกับการวิจารณ์ ซึ่งเว็บนี้สามารถตอบกระทู้ได้		✓		✓		✓		✓	✓	
http://atcloud.com/stories/52971 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงก์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรี สามารถแสดงความคิดเห็นได้		✓		✓		✓		✓	✓	

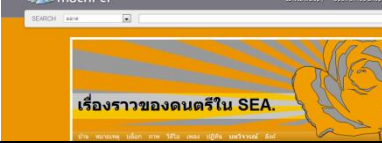
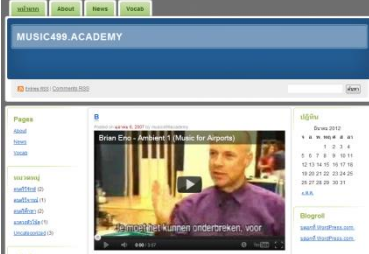
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทย สากล /pop	สากล/ ต่างประเศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.dontri.net/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=3&id=7&Itemid=25 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บเกี่ยวกับดนตรี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทย	✓					✓		✓		
http://www.bydontri.cjb.net/soundmusic03.htm 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บเกี่ยวกับบทความดนตรีทั้งไทยและสากล ไม่สามารถสามารถโต้ตอบแสดงความคิดเห็นกันได้								✓		
http://www.easydrums.com/content.php?s=06d9208268eab95073a1dfff17647e97 	✓	✓	เว็บนี้เป็นเว็บข่าวสารทั่วไปเกี่ยวกับดนตรี และมีฟอรัมและบล็อกที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์ดนตรี		✓		✓	✓	✓		✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ต่างประเท	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.facebook.com/pages/The-Critical-Cascade/189566504392105?sk=info 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกเกี่ยวกับดนตรี ที่มี สามารถเข้าสนทนากันได้	✓	✓		✓			✓		✓	
http://www.dek-d.com/board/view.php?id=1794956 	✓		เว็บนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารทั่วไป ซึ่งเป็นเว็บบล็อกที่สามารถโต้ตอบกัน ในกระทู้ได้ เว็บนี้มีบทความเกี่ยวกับการวิจารณ์ ดนตรีไทย				✓		✓		✓	✓	
http://www.facebook.com/thailifemusic?sk=wall&filter=12 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกเกี่ยวกับดนตรี ซึ่ง เว็บนี้สามารถตอบกระทู้ได้	✓	✓		✓			✓	✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.facebook.com/pages/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2/140486119328801 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกนักดนตรีไทย	✓			✓			✓	✓		
http://www.gotoknow.org/search 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรี		✓						✓		

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.isan.clubs.chula.ac.th/dontri/ 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีของสถาบันการศึกษา ซึ่งเว็บนี้มีบทความเกี่ยวกับดนตรี	✓			✓	✓	✓		✓	✓	
http://lakirall.exteen.com/20100512/bodyslam-feat-1		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับดนตรีป๊อปในเมืองไทย เช่น คิดฮอด Bodyslam Feat. ศิริพร อำไพพงษ์; ทางใหม่ของคนไทย posted on 12 May 2010 16:09 by lakirall (ไม่ได้เป็นแบบที่วิจารณ์เพลงนะครับ ขอบ. ไม่มีความรู้หรือความสามารถเขียนวิจารณ์เพลง ที่เขียนขึ้นนี้ก็ตามแต่อารมณ์ตัวเองเท่านั้นจ้ะ) ตอนฟังเนื้อเพลงครั้งแรกก็คิดฮอดครับว่าพวกแฟนคลับเขาเขามาอีกก็เลยอยาก กระทั่งทาง plattip เขาเอามาให้ฟังขึ้นแหละครับ นึกลองฟังบ้างจึงใช้โปรแกรมนี้เอามา เนื้อเพลงไม่เก่งครับ รู้คำว่าเขา ไม่เพราะ (แบบจะหาอะไรไปจับขึ้นอยู่กับหูของผมนะครับ) เช่นสิ่งที่ทางดนตรีไทยที่ฟังมาตลอด ฟังเพลงนี้ครั้งแรกก็สัมผัสว่า... เพราะไหน? ก็ไปถึงกับเพราะมาก แต่อ้อลวนนี่จับ		✓		✓		✓		✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ต่างประเทศไทย	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.mangotv.tv/home/ 	✓	✓	เว็บนี้เป็นเว็บไซต์และเว็บบล็อกที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์ดนตรี		✓		✓	✓	✓	✓	✓		
http://www.m-culture.go.th/ 	✓		เว็บนี้เป็น Web Site ขององค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้วย มีเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับดนตรีไทยในแง่มุมต่าง ๆ พร้อมทั้งสนับสนุนความคิดเห็นด้วยช่องทาง social network	✓	✓		✓	✓			✓	✓	
http://metrobear.multiply.com/ 	✓		เว็บนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปในเชิงสังคม ซึ่งมีลักษณะเป็นเว็บบล็อกและมีบทความเกี่ยวกับการวิจารณ์ดนตรี มีการประเมินค่าด้วยสัญลักษณ์	✓	✓		✓	✓			✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://61.47.2.69/~midnight/midfrontpage/newpage61.html 	✓		เป็นเว็บของมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์ทางดนตรีในหลากหลายแง่มุม	✓	✓						✓	✓	
http://motedan.multiply.com/reviews 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์เพลงที่เป็นเรื่องราวของคนตรีใน Southeast Asia	✓		✓					✓	✓	
http://music499academy.wordpress.com/ 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บข่าวสารดนตรี ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงค์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรี			✓			✓		✓	✓	

[illegible]

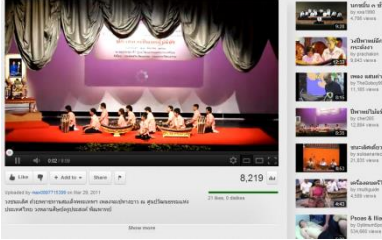
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.musicatm.com/ 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บข่าวสารดนตรี ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงค์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรี	✓	✓		✓		✓		✓	✓	
http://www.patsonic.com/music/big-mountain-music-festival/ 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกเกี่ยวกับบันเทิงทั่วไป แต่เว็บนี้มีบทความดนตรี		✓		✓		✓		✓	✓	
http://musicstation.kapook.com/view24498.html 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บข่าวสารทั่วไป เว็บนี้มีเว็บลิงค์เกี่ยวกับการวิจารณ์ดนตรี เช่น		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	

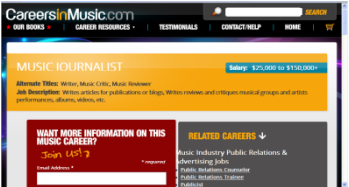
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี				สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทย สากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์		
http://phrapiyaroj.com/musiconline3/ 	✓		เว็บนี้เป็น Web Site เกี่ยวกับดนตรีไทย มีกระดานสนทนาเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทักษะการวิจารณ์	✓					✓		✓	✓		
http://www.pkbasic.com/forum/general/()-(-)-763/ 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์เพลง		✓		✓		✓		✓	✓		
http://www.pongrang.com/web/default.php 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเว็บนี้มีบทความเกี่ยวกับดนตรีไทย	✓			✓		✓		✓	✓		

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล / pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://saithip-kamarth.blogspot.com/2007/11/click-click-subject-click-click.html 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก มีเนื้อหาเกี่ยวกับทางดนตรี ไม่สามารถโต้ตอบแสดงความคิดเห็นกันได้	✓	✓						✓	✓	
http://sumokeng.multiply.com/ 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ที่มีข้อมูลข่าวสารทั่วไป สามารถโต้ตอบสารทนากระทู้ได้ และมีบทความเกี่ยวกับการวิจารณ์เพลง ซึ่งยังไม่มีผู้ได้เข้ามาโต้ตอบเลย		✓		✓	✓	✓		✓	✓	
http://www.taharn.net/war/47c1.html 		✓	เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงค์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรี สามารถแสดงความคิดเห็นได้	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	

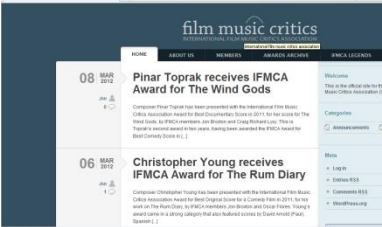
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทย สากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.thaikids.com/ 	✓		เว็บนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทย ซึ่งประกอบด้วย สารคดี สารพันบันเทิง คุยทางไกล ขุมตำรา และผลงานประดิษฐ์ ซึ่งเว็บนี้จะมีกระทู้โต้ตอบกัน	✓					✓		✓		
http://www.thailifemusic.com 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บบล็อกเกี่ยวกับดนตรี ซึ่งเว็บนี้สามารถตอบกระทู้ได้	✓	✓				✓		✓		
http://thairuclub.igetweb.com 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บของสถาบันการศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทย ซึ่งเว็บนี้มีบทความ และกระทู้แสดงความคิดเห็นได้ โดยมีผู้เข้าชม	✓					✓		✓		

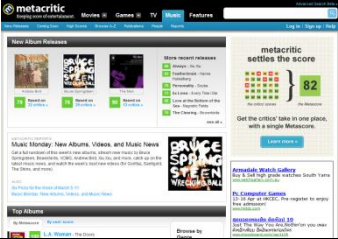
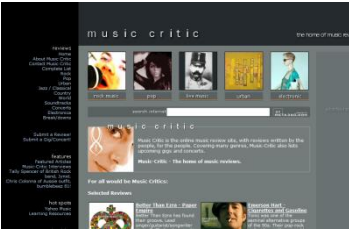
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล / pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://websuntaraporn.com/suntaraporn/board/posting.asp?GID=1024 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บบล็อก ซึ่งเว็บนี้มีเว็บลิงค์เกี่ยวกับบทความการวิจารณ์ดนตรี สามารถแสดงความคิดเห็นได้	✓	✓				✓		✓	✓	
http://www.patakorn.com/ 	✓		เว็บนี้เป็นเว็บดนตรีไทยที่ประกอบด้วย สารคดีไทย ข่าวสารดนตรีไทย เว็บบอร์ดสนทนา ซึ่งสามารถแชร์ไปที่ เฟสบุ๊กและทวิตเตอร์ได้และมีบทความเกี่ยวกับดนตรีไทยหลายบทความ	✓			✓	✓	✓		✓	✓	
http://www.facebook.com/profile.php?id=100002116617242 		✓	เป็นเว็บบล็อกที่มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรีไทย มีสมาชิก 368 คน	✓			✓				✓	✓	

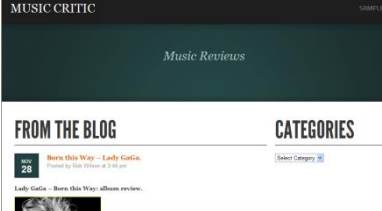
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ต่างประเทศไทย	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.facebook.com/profile.php?id=100001079972061 		✓	เป็นเว็บบล็อกที่มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรีไทย มีสมาชิก 1412 คน	✓			✓				✓	✓	
http://www.youtube.com/watch?v=KY_XO53pKWc 	✓		เป็นเว็บไซต์สำหรับนำภาพวิดีโอเผยแพร่ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีช่องทางแสดงความคิดเห็นด้วยกระดานสนทนา ผู้วิจัยใช้คำค้น (keyword) เฉพาะคำว่า “ดนตรีไทย” พบจำนวน 2,960 รายการ (สืบค้นล่าสุด ณ วันที่ 10 มีนาคม 2555)	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	

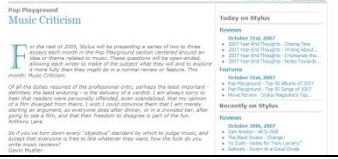
เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล / pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.artistshousemusic.org/videos/finding+meaningful+music+criticism+in+a+sea+of+reviews 	✓		เป็นเว็บไซต์ส่วนตัวที่ตีพิมพ์วิจารณ์เพลง โดย แฮริสไมค์ ซึ่งนักวิจารณ์ดนตรีรู้จักกันดี เจ้าของเว็บไซต์เป็นนักเขียนอิสระ อาจารย์ในศิลปะและบันเทิง สอนหลักสูตรเกี่ยวกับการวิจารณ์ทางวัฒนธรรม			✓			✓		✓	✓	
http://www.artsjournal.com/dia/critical/2011/08/the-classical-music-critic-goes-extinct/ 		✓	เป็นเว็บบล็อกของนักวิจารณ์ดนตรีคลาสสิก ชื่อ Douglas McLennan ผู้ชมสามารถแชร์และแสดงความคิดเห็นในบล็อก และทาง face book tweet			✓	✓	✓			✓	✓	
http://www.careersinmusic.com/musicjournalist.aspx 	✓		เป็นเว็บไซต์ที่พบนักวิจารณ์ดนตรีผู้รีวิวเพลง, นักข่าวดนตรี ที่เขียนเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์หรือบล็อกเขียนรีวิวและวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มดนตรีและการแสดง ศิลปิน, อัลบั้ม, วิดีโอ			✓	✓	✓	✓		✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://books.google.co.th/book/about/Pop_music_and_the_press.html?id=N-ViwZnnR3oC&redir_esc=y 		✓	เป็นเว็บบล็อกที่นำบทวิจารณ์จากหนังสือ Pop music and the press มาเผยแพร่			✓	✓				✓	✓	
http://criticademusica.blogspot.com/ 		✓	เป็นเว็บบล็อกที่มีเรื่องของการวิจารณ์ดนตรีโดย คำอธิบายและการวิเคราะห์ของงานนี้โดย Simon Rattle			✓					✓	✓	
http://www.ehow.com/music/ 	✓		เป็นเว็บไซต์นักวิจารณ์ดนตรี เน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจดนตรี			✓	✓	✓			✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทย สากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://filmmusiccritics.org/ 	✓		เป็นเว็บไซต์ที่วิจารณ์เกี่ยวกับเพลงประกอบภาพยนตร์ก่อนมีการเสนอชื่อเข้ารับรางวัลต่าง ๆ			✓					✓	✓	
http://www.goodreads.com/shelf/show/music-criticism 	✓		เป็นเว็บไซต์ที่แนะนำหนังสือเกี่ยวกับการวิจารณ์ดนตรี และจัดอันดับหนังสือประเภทดังกล่าว			✓					✓		
http://www.jstor.org/discover/10.2307/942756?uid=3739136&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=47698744123327 		✓	เป็นเว็บบล็อกที่รวบรวม บทความวิจารณ์ดนตรี ของ Charles Stuart			✓					✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://www.metacritic.com/albums 	✓		เว็บนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับดนตรีต่าง ๆ มีลิงค์เกี่ยวกับนักวิจารณ์ดนตรี มีการประเมินด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ			✓			✓	✓	✓	✓	
http://www.music-critic.com/index.htm 	✓		เป็นเว็บไซต์ออนไลน์แสดงความคิดเห็นสำหรับผู้ค้นกับนักวิจารณ์ดนตรี การสัมภาษณ์นักวิจารณ์บทความแนะนำครอบคลุมเพลงหลายประเภท ทั้งRock ,Pop , Live music , Urban music, Electronic รวมไปถึงคอนเสิร์ต การแสดงคอนเสิร์ตที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วย			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทยสากล / pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://music.sas.ac.uk/fmc 	✓		เป็นเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลการวิจารณ์และโครงการวิจารณ์ดนตรีของฝรั่งเศส			✓					✓	✓	
http://musicalcriticism.com/ 	✓		เว็บไซต์นี้มีเนื้อหาและการวิจารณ์ที่กล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นบทความ และบทสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการแสดงคอนเสิร์ตโอเปร่า มีการประเมินคุณค่าดนตรีด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ			✓				✓	✓	✓	
http://music-critic.org/ 	✓		เป็นเว็บบล็อก ที่จัดอันดับ และวิจารณ์เพลง ผู้ชมสามารถแสดงความคิดเห็นและอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมได้			✓			✓		✓	✓	

เว็บไซต์(URL)/หน้าเว็บ(index)	ประเภท		เนื้อหาโดยสังเขป	ประเภทดนตรี			สนับสนุนการคิดเห็น				ลักษณะเนื้อหา		หมายเหตุ
	เว็บไซต์	บล็อก / social Network		ดนตรีไทย Traditional	ดนตรีไทย สากล /pop	สากล/ ต่างประเทศ	Facebook	Twitter	w.board	hyperlink	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์	
http://new.oberlin.edu/office/rubinstitute/index.dot 	✓		เป็นเว็บไซต์ของสถาบันวิจารณ์เพลง Oberlin College Ruben Institute for Music Criticism			✓					✓		
http://www.stylusmagazine.com/articles/pop_playground/music-criticism.htm 	✓		เว็บไซต์นี้จะเป็นเว็บเกี่ยวกับดนตรีที่ได้รับความนิยม โดยจะมีบทความเกี่ยวกับวิจารณ์ดนตรีอยู่บ้าง			✓					✓	✓	
http://www.tampabay.com/blogs/poplife/ 	✓		เป็นเว็บไซต์ของนักวิจารณ์ดนตรีป๊อปฉอนเคิลของแทมปาเบ โทม์			✓				✓	✓	✓	

ภาคผนวก ค

ทักษะการวิจารณ์จากกระทู้สนทนาบางส่วนที่ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ไทยคิดส์ดอทคอม

ช่วงปี พ.ศ. 2548-2555

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี			
ศิลปิน			สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณฯ			
 พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณฯ		6	อัญชลี	546	Tue Dec 29, 2009 12:23 pm อัญชลี ➡	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4243				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	ร้านกรรณิกาการดนตรี ของอาจารย์ศิวศิษฐ์ นิลสุวรรณ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ เครื่องดนตรี						
 ร้านกรรณิกาการดนตรี ของอาจารย์ศิวศิษฐ์ นิลสุวรรณ		10	GaSaeYoon	570	Mon Dec 21, 2009 8:13 pm GaSaeYoon ➡	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4364				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	ขายจะเข้-รับซ่อม-ตั้งเสียง-ทำสี			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ เครื่องดนตรี						
 ขายจะเข้-รับซ่อม-ตั้งเสียง-ทำสี			1	โจ ไทยธรรม	223	Mon Dec 14, 2009 1:07 pm คนเครื่องดีดี ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4287			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ กระทู้	ช่าง ที่ไหนทำซอู้แจ่ม ๆ บ้างครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ เครื่องดนตรี					
 ช่างที่ไหนทำซอู้แจ่มๆบ้างครับ		5	สัตว์รัตน์	973	Mon Aug 24, 2009 9:00 pm gimmy more!!!! ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3887			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ร้านทับพรวาทิต ขายเครื่องดนตรีไทยทุกประเภท			
การบรรเลง / การปฏิบัติ / เครื่องดนตรี						

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	แนะนำบล็อกเคล็ดวิชาตีฆ้อง			
การบรรเลง / การปฏิบัติ						
 แนะนำบล็อกเคล็ดวิชาตีฆ้อง		0	khimlover	215	Wed Nov 04, 2009 9:18 pm khimlover ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4250				
เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ขอโน้ตเพลงเดี่ยวฆ้องด้วงหน่อยครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ						
 ขอโน้ตเพลงเดี่ยวฆ้องด้วงหน่อยครับ		0	saesia	103	Thu Aug 07, 2008 10:24 pm saesia ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3052				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	อยากได้เพลงทยอยเดี่ยว กราวโน และเขินนอก			
การบรรเลง / การปฏิบัติ / วัฒนธรรมดนตรี					
 อยากได้เพลงทยอยเดี่ยว กราวโน และ เขินนอก		0	ทยอยเดี่ยว5ราง	301	Fri Feb 15, 2008 8:55 am ทยอยเดี่ยว5ราง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2522			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	เปิดสุสาน			
ศัพท์เหระคนตรีไทย						
 เปิดสุสาน [ดูเพิ่มเติม: 1 ... 91 , 92 , 93]		1386	โถ้วฮุนยิน	141797	Fri Jan 01, 2010 1:19 am Pradabdown ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=610				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	ครูท่านใดที่เป็นลูกศิษย์คุณครูฉลุย จิยะจันทร์บ้างครับ			
ศิลปิน						
 ครูท่านใดที่เป็นลูกศิษย์คุณครูฉลุย จิยะจันทร์บ้างครับ [0 ไปหน้า: 1 ... 6, 7, 8]			105	พญาโศก	7843	Fri Oct 02, 2009 10:17 am ninia ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4075			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	ใครเป็นลูกศิษย์ คุณครู ระติ วิเศษสุการบ้างครับ			
ศิลปิน						
 ใครเป็นลูกศิษย์ คุณครู ระติ วิเศษสุการบ้างครับ [0 ไปหน้า: 1 ... 4, 5, 6]			80	jaka_champ	6200	Tue Dec 22, 2009 3:37 pm heater ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2157			
เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ	ข่าวการแสดงนาฏศิลป์อินเดียที่ศิลปากร และภัทราวดีเธียเตอร์			
การบรรเลง						
 ข่าวการแสดงนาฏศิลป์อินเดียที่ศิลปากรและภัทราวดีเธียเตอร์			6	หน่อง	673	Wed Jul 02, 2008 2:34 pm ฮัดซัน ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2870			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	เว็บบอร์ด พี่เบ้ง-ทวิศักดิ์ อัครวงษ์			
ศิลปิน						
 เว็บบอร์ด พี่เบ้ง-ทวิศักดิ์ อัครวงษ์ [0 ไปหน้า: 1, 2]		24	Ra-Nad-Ka-Nom	4241	Fri May 09, 2008 12:03 am nuaofza ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1732				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ กระทู้	พาโนรามา tv9 จันทรนี้ 25 ก.พ. เรื่องคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ			
ประวัติดนตรี / ศิลปิน					
 พาโนรามา TV9 จันทรนี้ 25 ก.พ. เรื่องคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ		4	หน่อง	483	Fri Feb 29, 2008 1:29 pm ทนาย ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2553			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	รบกวนขอเดี๋ยวนาเดอก(ลาวแพนน้อย ครับ)		
การบรรเลง / การปฏิบัติ / วัฒนธรรมดนตรี					
 รบกวนขอเดี๋ยวนาเดอก(ลาวแพนน้อยครับ) 3 conan (showpow) 442 Fri Feb 22, 2008 6:09 pm รักดนตรี ➔					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2544			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	แจกเดี่ยวซอู้ - กราวโน , พญาโศก		
การบรรเลง / การปฏิบัติ / วัฒนธรรมดนตรี					
 แจกเดี่ยวซอู้ - กราวโน , พญาโศก [ดูไปหน้า: 1, 2] 28 รักดนตรี 2967 Wed Jan 23, 2008 12:12 am GaSaeYoon ➔					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2387			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	รบกวนประวัติ หลวงบำรุงจิตเจริญครับ			
ศิลปิน						
 รบกวนประวัติ หลวงบำรุงจิต จริญครับ 2 ดนตรีดนตรี 207 Tue Jul 01, 2008 7:26 pm ฉฉฉ ➔						
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2936				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	นพ.พูน พิศ อดายกุล		
วัฒนธรรมดนตรี / ศิลปิน					
 นพ.พูนพิศ อดายกุล [ดูไปหน้า: 1, 2]		15	ขอคำ	1565	Thu Apr 24, 2008 8:47 pm สมพล ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2686			
เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ กระทู้	ชิมไล่มือยังอย่างไรครับ?			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
 ชิมไล่มือยังอย่างไรครับ?		4	สมพล	353	Sat May 03, 2008 9:01 pm เต๋ากินผักบึง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2746			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	จะเป็นคนระนาดเอกครับ มีวิธีฝึกยังไงครับช่วยบอกหน่อย				
การบรรเลง / การปฏิบัติ						
 จะเป็นคนระนาดเอกครับ มีวิธีฝึกยังไงครับ ช่วยบอกหน่อย		0	เด็กขงเบ้ง	184	Tue Mar 25, 2008 11:03 am เด็กขงเบ้ง ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2656				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	ขอด้วง จะไถยังไถดี*-				
การบรรเลง / การปฏิบัติ						
 ขอด้วง จะไถยังไถดี*- 8 smith 369 Sat May 31, 2008 2:18 pm แพนด้า ➔						
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2836				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	พฤษภาควิชา (รายชื่อนักร้องไม่ที่ใช้ทำเครื่องดนตรี)			
เครื่องดนตรี / บริบท					
 พฤษภาควิชา (รายชื่อนักร้องไม่ที่ใช้ทำเครื่องดนตรี)		2	ถนนหนึ่ง	436	Wed Apr 16, 2008 11:32 pm tanuna11 ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2709			
เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	"การบรรเลงดนตรีไทยในงานพระศพ"			
วัฒนธรรมดนตรี					
 "การบรรเลงดนตรีไทยในงานพระศพ"		0	ไปตามตะวัน...	1324	Tue Jan 08, 2008 10:25 am ไปตามตะวัน... ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2394			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	ร้าน ดุริยบรรณ..ยังเปิดกิจการอยู่รึป่าวคะ				
การบรรเลง / เครื่องดนตรี						
 ร้านดุริยบรรณ..ยังเปิดกิจการอยู่รึป่าวคะ		5	lov3 tum	529	Wed Jan 09, 2008 2:47 am คนขอ01 ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2392				

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	นอกจากคุณลุงจรินทร์ กับลุงอุทิศแล้ว				
การบรรเลง / เครื่องดนตรี		มีช่างทำขลุ่ยอื่นแนะนำผม				
 นอกจากคุณลุงจรินทร์ กับลุงอุทิศแล้ว มีช่างทำขลุ่ยอื่นแนะนำผม 1 Shinethai 380 Fri Jun 03, 2005 1:54 am Mr.T →D						
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=212				

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ขออู้ช่างไหนเสียงดีบ้างครับ				
การบรรเลง / เครื่องดนตรี						
		 ขออู้ช่างไหนเสียงดีบ้างครับ	7	<u>~นกขมิ้น~</u>	555	Wed Mar 26, 2008 4:47 pm <u>smith</u> →D
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2645				

เนื้อหาโดยสังเขป		ข้อ	ชาวจะเข้ thaikids ใ้จะเข้จากร้านไหนกันบ้าง			
การบรรเลง / เครื่องดนตรี						
 ชาวจะเข้ thaikids ใ้จะเข้จากร้านไหนกันบ้าง [ดูไปหน้า: 1, 2]		15	สมรัก	2228	Mon Nov 12, 2007 8:42 pm ZAZA20 ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=70				
เนื้อหาโดยสังเขป		ข้อ กระทุ้ง	เทคโนโลยี ช่วยพัฒนาดนตรีไทยอย่างไร!!!			
วัฒนธรรมดนตรี / บริบท						
 เทคโนโลยีช่วยพัฒนาดนตรีไทยอย่างไร!!!		6	vine_vavey	837	Sat May 10, 2008 4:51 pm tanuna11 ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=370				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระพี้	จะเปิดห้อง ฟังเพลงไทยเดิม ออนไลน์ ขอความคิดเห็น			
วัฒนธรรมดนตรี / บริบท						
 จะเปิดห้อง ฟังเพลงไทยเดิม ออนไลน์ ขอความคิดเห็น [ดูไปหน้า: 1, 2]			22	ลูกพระกาฬ	2538	Wed Nov 14, 2007 2:09 am ปฐากรณ์ธัญญ์ ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2177			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระพุ้ง	แจกวิธีสร้างแขนกลเล่นครี			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ วัฒนธรรมดนตรี		ไครมี Midifile เพลง กระต่ายเต้นครี			
 แจกวิธีสร้างแขนกลเล่นครี ไครมี Midifile เพลง กระต่ายเต้นครี 1 bhai 318 Sun Mar 16, 2008 4:59 pm bhai ➔					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2620			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ กระพุ้ง	อดีต ที่ยังมีอนาคต ของเพลงไทยในโลกยุคดิจิทัล?			
วัฒนธรรมดนตรี					
 อดีตที่ยังมีอนาคต ของเพลงไทยในโลกยุคดิจิทัล?		1	ไปตามตะวัน...	547	Sat Mar 08, 2008 10:39 am ped ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2599			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระงู				
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลป์		เสียงซอด้วง (sharp and flat)			
 เสียงซอด้วง (sharp and flat)		7	ขอคำ	585	Thu Apr 03, 2008 5:30 am ขอคำ ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2675			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระชู้	ทำไมคุณพระช่วยถึง...(ช่วยแสดงความคิดเห็นหน่อยจ้ะ)			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลป์						
 ทำไมคุณพระช่วยถึง...(ช่วยแสดงความคิดเห็นหน่อยจ้ะ) [0 ไปหน้า: 1, 2]		27	ZAZA20	2693	Sun Mar 30, 2008 9:50 am ตปบ1 ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2180				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ผมอยากรู้ใครเล่นซอด้าง ซออุ้งแก่ง ที่สุดในประเทศไทยครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลปิน						
 ผมอยากรู้ใครเล่นซอด้าง ซออุ้งแก่งที่สุดในประเทศไทยครับ [0 ไปที่หน้า: 1, 2]			21	จนรักซอ	2607	Fri Jan 18, 2008 9:17 pm ซออุ้งแก่ง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2117			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	คิดยังงัยกับวงฟองน้ำ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลปิน						
 คิดยังงัยกับวงฟองน้ำ			11	lipopill	793	Tue Apr 22, 2008 5:45 am ถอนตัว ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2699				
เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	มาลงทะเบียนเป็นชาวจะเข้าไทยคิดส์กันเถอะคะ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลปิน						
 มาลงทะเบียนเป็นชาวจะเข้าไทยคิดส์กันเถอะคะ [0 ไปที่หน้า: 1 ... 8, 9, 10]			141	จะเข้าสาวพรว เสน่ห์	25048	Thu Oct 12, 2006 10:00 pm จะเข้าสาวพรวเสน่ห์ ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=50				
เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	เชิญลงทะเบียนเป็นคนซออุไทยคิดส์กันครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลปิน						
 เชิญลงทะเบียนเป็นคนซออุไทยคิดส์กันครับ [0 ไปที่หน้า: 1, 2, 3, 4]			47	นายซอ	8175	Wed Oct 01, 2008 2:18 pm ซอเชือกแดง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=65				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	รวมพลคนเล่นขิม...			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลป์					
 รวมพลคนเล่นขิม...		4	บ้านขิมจักรพรรดิ	761	Sun Dec 18, 2005 4:11 pm MinT ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=505			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ใครเป็นคนปี คนกลองทัด คนขอสามสายบ้างคะ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลป์						
 ใครเป็นคนปี คนกลองทัด คนขอสามสายบ้างคะ [0 ไปหน้า: 1, 2]		16	ศิษย์อ.วงคำแพง	2663	Mon Sep 29, 2008 8:21 pm หอมทรงเครื่อง →	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=178				
เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ	คนเครื่องสายรายงานตัวครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/						
 คนเครื่องสายรายงานตัวครับ [0 ไปหน้า: 1, 2]		15	[ilg]	1885	Fri Jul 25, 2008 8:03 pm สำราญใจ →	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2896				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	อยากรู้จักพี่เบ้ง			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลป์					
 อยากรู้จักพี่เบ้ง [0 ไปหน้า: 1, 2, 3, 4]		52	Matawee	5721	Mon Feb 11, 2008 9:36 pm pannakorn ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2358			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ครูท่านใดที่เป็นลูกศิษย์คุณครูฉลุย จิยะจันทร์บ้างครับ			
การบรรยาย / การปฏิบัติ/ ศิลปิน						
ครูท่านใดที่เป็นลูกศิษย์คุณครูฉลุย จิยะจันทร์บ้าง ครับ [0 ไปหน้า: 1 ... 6, 7, 8]			105	พญาโศก	7843	Fri Oct 02, 2009 10:17 am ninja →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4075			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ใครเป็นลูกศิษย์ คุณครู ระติ วิเศษสุการบ้างครับ			
การบรรยาย / การปฏิบัติ/ ศิลปิน						
 ใครเป็นลูกศิษย์ คุณครู ระติ วิเศษสุการบ้างครับ [0 ไปหน้า: 1 ... 4, 5, 6]			80	jaka_champ	6200	Tue Dec 22, 2009 3:37 pm heater ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2157			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	ดนตรีไทยบ้านพาทย์โกส			
การบรรเลง / การปฏิบัติ / ศิลปิน / วัฒนธรรมดนตรี						
 ดนตรีไทยบ้านพาทย์โกส 12 ดริยปรกรณ์ 1547 Fri May 15, 2009 9:22 am เด็กอมมือ ➡						
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3676				
เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ	ดีใจจัง ผมชื่อ (ขอสงวนนาม) ครับ			
บุคคล / ศิลปิน						
 ➡ ดีใจจัง ผมชื่อ ครับ [0 ไปหน้า: 1 ... 7, 8, 9] 133 นมนาน 7142 Thu Aug 06, 2009 9:44 pm นมนาน ➡						
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3821				

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	รายการ "อัจฉริยะ คันทรรพ" ไทยพีบีเอส			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
รายการ "อัจฉริยะ คันทรรพ" ไทยพีบีเอส [ดูไปทีหน้า: 1 ... 4, 5, 6]		88	ไปตามตะวัน...	11872	Mon Oct 06, 2008 11:34 am เน็ตเผาะ ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2859			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ไทยโชว์เสนอ "โอเปร่าเมืองไทย ปีพาทย์ดึกดำบรรพ์"				
การบรรเลง / การปฏิบัติ						
ไทยโชว์เสนอ "โอเปร่าเมืองไทย ปีพาทย์ดึกดำบรรพ์" [ดูไปทีหน้า: 1, 2]		16	universun	1715	Mon Apr 27, 2009 2:30 pm pickkong ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3648				

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	คุณมีความคิดเห็นอย่างไรกับการประชันดนตรี			
การบรรเลง / การปฏิบัติ		ในรายการคุณพระช่วย			
คุณมีความคิดเห็นอย่างไรกับการประชันดนตรีในรายการคุณพระช่วย [ดูไปหน้า: 1, 2, 3, 4]		46	sodajack	7799	Sun Jul 01, 2007 9:16 am ตัวแปร ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=342			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ขอ เชิญร่วมพิธีไหว้ครูและประกวดดนตรีไทย			
วัฒนธรรมดนตรี					
ขอ เชิญร่วมพิธีไหว้ครูและประกวดดนตรีไทย [ดูไปทีหน้า: 1, 2]		29	ทยอยเดี่ยว5ราง	2780	Sat Feb 28, 2009 2:48 am Pradabdown ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3404			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ครู ป๊อบเดี่ยวพญาโศก!!!			
การบรรเลง / การปฏิบัติ/ ศิลปิน		การแสดงดนตรีไทยจุฬาวาทิต 21 สค.52นี้			
ครูป๊อบเดี่ยวพญาโศก!!! การแสดงดนตรีไทย จุฬาวาทิต ๒๑ สค.๕๒นี้		10	kunchit	791	Sat Sep 05, 2009 6:48 pm บุรุษร้อยเรื่อง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4062			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	ใครรู้จักกลอนเพลงบ้าง			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
ใครรู้จักกลอนเพลงบ้าง [ดูไปหน้า: 1 ... 6, 7, 8]		117	ps_suwan	12447	Thu Dec 20, 2007 6:19 am มาย่อง ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2121				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	"กราว ในทางเทวดาเพราะแค่ไหน!"			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
"กราวในทางเทวดาเพราะแค่ไหน!" [ดูไปหน้า: 1, 2]		16	โหวเหย	3516	Wed Jan 07, 2009 10:01 pm ซึ้งสำริด ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1933				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	อยากถามเรื่องเพลงเด็ยวครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
อยากถามเรื่องเพลงเด็ยวครับ [ดูไปหน้า: 1, 2, 3, 4]		yongzann	50	4648	Tue Jun 24, 2008 7:56 am un petit garcon ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2684				
เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	การบรรเลงเพลงเร็วๆ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
การบรรเลงเพลงเร็วๆ [ดูไปหน้า: 1, 2]		21	เพ้าจิว	2882	Mon Sep 29, 2008 8:27 pm sor_benchapoom ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1413				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	อยากถามเรื่องเพลงเด็ยวครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
อยากถามเรื่องเพลงเด็ยวครับ [ดูไปหน้า: 1, 2, 3, 4]		50	yongzann	4652	Tue Jun 24, 2008 7:56 am un petit garcon ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2684				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	คิด ยังไงกันครับกับการแกะเพลงเดี่ยวจากโน้ต			
การบรรเลง / การปฏิบัติ / วัฒนธรรมดนตรี					
คิดยัง'ไงกันครับกับการแกะเพลงเดี่ยวจากโน้ต [๑ ไปที่หน้า: 1, 2, 3]		41	Nai_Tuar	3643	Thu Oct 19, 2006 9:07 pm ขนาดหนังสือฟรียันต์ ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1092			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	อาถรรพ์ เพลงตับพระพิราพ			
วัฒนธรรมดนตรี					
อาถรรพ์ เพลงตับพระพิราพ [๑ ไปที่หน้า: 1, 2]		19	คนคนหนึ่ง	4599	Tue Mar 11, 2008 11:22 pm nookapood ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2284			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	จินจิมีใหญ่ จะเข้า ครัวอะไร?			
ศิลปิน / การบรรเลง / ทางเพลง						
จิน จิมใหญ่ จะเข้า ครัวอะไร?		9	sankky	680	Thu Dec 18, 2008 3:07 am สืบตตรา ➡	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3335				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	ซอด้วงสายเหล็ก			
การบรรเลง / การปฏิบัติ / วัฒนธรรมดนตรี					
ซอดังสายเหล็ก [D ไปที่หน้า: 1, 2]		19	ถนรักขอ	2559	Sun Mar 09, 2008 8:27 am ซอด้วง ➡D
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2464			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	...การปรับแต่งเสียงเครื่องดนตรีให้มีเสียงดีขึ้น...			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
...การปรับแต่งเสียงเครื่องดนตรีให้มีเสียงดีขึ้น... [ดูไปหน้า: 1, 2, 3]		34	ณพ	2463	Fri Aug 08, 2008 8:34 pm ศิษย์คนแค ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3008			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ผู้รู้ช่วยแนะนำขลุ่ยหน่อยครับ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
ผู้รู้ช่วยแนะนำขลุ่ยหน่อยครับ [ดูไปหน้า: 1, 2]					
		25	bryce202	3329	Sun Jul 20, 2008 4:41 pm Khonklui →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=925			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ขอเรียนถามคนชอบครับ...			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
ขอเรียนถามคนชอบครับ... [ดูไปข้างหน้า: 1, 2]		19	น้ำเงินขาว	2436	Fri Jul 27, 2007 2:07 am ชงโค ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1776			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	จำเป็นมั้ยการกระรอนาคต้องมือซ้ายก่อนเสมอ			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
จำเป็นมั้ยการ กระรอนาคต้องมือซ้ายก่อนเสมอ [ดูไปข้างหน้า: 1, 2, 3]		36	tanuna11	3696	Sun Aug 06, 2006 7:36 am U-ming ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=932			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ทำไมขออู้ต้องพันและก้พัน....			
การบรรเลง / การปฏิบัติ					
ทำไมขออู้ต้องพันและก้พัน....		13	พญาโตก	833	Tue Oct 21, 2008 3:43 pm *มิชเชลลิน่า* ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3189			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	เวลามีประชันวงคุณจะดูและเปรียบเทียบกับที่อะไร				
การบรรเลง /การปฏิบัติ						
เวลามีประชันวงคุณ จะดูและเปรียบ เทียบกับที่อะไร		9	ทางเสนาะ	680	Thu Apr 17, 2008 12:06 am tanuna11 ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม						

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ	ลูกเท่า - ทางเก็บ เหมือนกันหรือไม่ ใช้อย่างไร?			
การบรรเลง						
ลูกเท่า - ทางเก็บ เหมือนกันหรือไม่ ใช้อย่างไร?			12	ปภากรณ์ ดริยางค์	1798	Tue Apr 24, 2007 8:00 am kanaphon →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1692			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	ระนาดเอกชายในดวงใจของคุณคือใคร			
ศิลปิน					
ระนาดเอกชายในดวงใจของคุณคือใคร [ดูไปหน้า: 1, 2, 3, 4]		46	หนึ่งเดียว	6735	Sun Dec 07, 2008 8:39 pm tuk ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1453			
เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	ตลอด3 ปีกับหนทางที่มองไม่เห็นแม้แต่เงา			
การปฏิบัติดนตรี					
ตลอด3 ปีกับหนทางที่มองไม่เห็นแม้แต่เงา [ดูไปหน้า: 1, 2]		17	เด็กเอ๋ยเด็กดี	1353	Thu Nov 27, 2008 3:55 pm เด็กเอ๋ยเด็กดี ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3247			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ	ครูจะเข้าใน กทม. ที่ไหนเก่งบ้างอะคะ			
ศิลปิน					
ครูจะเข้าใน กทม. ที่ไหนเก่งบ้างอะคะ [ดูไปหน้า: 1, 2, 3]		34	นารุญะ	6236	Wed Aug 20, 2008 6:01 pm มยุระ ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1678			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ใครหนอคือคู่ประชันกับอชัษยุทร			
การบรรเลง / คีลป็น					
ใครหนอคือคู่ประชันกับอ.ชัยยุทธ [0 ไปที่หน้า: 1, 2, 3]		30	มิสเตอร์ชอ	4311	Tue Jul 08, 2008 8:23 pm สายไหม. → 0
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2032			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	“ดนตรีไทย ประยุกต์” ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย?			
วัฒนธรรมดนตรี					
“ดนตรีไทยประยุกต์” ทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมไทย?		9	ไปตามตะวัน...	2252	Mon Aug 29, 2005 9:25 pm pom ➔0
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=255			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	อวสานดุริยบรรณ มายามรณะของชุมชนดนตรีไทย			
ประวัติดนตรี		นิตยสารผู้จัดการ			
อวสานดุริยบรรณ มายามรณะของชุมชนดนตรีไทย นิตยสารผู้จัดการ		12	หนอง	1078	Tue Nov 11, 2008 2:55 pm แพนด้า ➔0
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=3260			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	จัดอันดับมหาลัย ด้านดนตรีไทย				
อันดับ / การเรียนการสอน						
จัดอันดับมหาลัย ด้านดนตรีไทย [0 ไปที่หน้า: 1, 2, 3]		33	thaimusic7	3669	Sun May 25, 2008 3:55 pm nakatui → 0	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2730				

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	"อุทาหรณ์จากสงครามนางฟ้าถึงเรื่องโหมโรง"			
ประวัติดนตรี					
"อุทาหรณ์จากสงครามนางฟ้าถึงเรื่องโหมโรง" [ดูไปที่หน้า: 1, 2]		15	เด็กอมมือ	1922	Thu May 01, 2008 11:23 am คนซอ01 ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2655			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ดนตรีไทย-ดนตรีสากล		
ดนตรีไทย / สากล				
ดนตรีไทย-ดนตรีสากล	14	หนึ่งเดียว	1543	Wed Feb 14, 2007 11:23 am หนึ่งเดียว →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=1556			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	อายุใหม่ถามฝรั่ง บรูซ เกี่ยวกับดนตรีไทยของเรา		
วัฒนธรรมดนตรี				
อายุใหม่ถามฝรั่ง บรูซ เกี่ยวกับดนตรีไทยของเรา [ดูไปหน้า: 1, 2]	16	tanuna11	3435	Mon May 15, 2006 3:36 pm tootee_ch →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=173			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	เปิดสุสาน		
สรรพาทะดนตรีไทย				
เปิดสุสาน [ดูไปหน้า: 1 ... 51, 52, 53]	793	โถ้วฮุ่ย	64584	Thu Aug 28, 2008 11:38 pm ninia →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=610			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ใครอยากได้นั้ดเพลง		
นั้ดเพลงไทย / มารยาท				
ใครอยากได้นั้ดเพลง [ดูไปหน้า: 1 ... 13, 14, 15]	215	นั้ดละมุน	44957	Sun Aug 31, 2008 9:48 am keng1001 →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=80			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	มาลงทะเบียนเป็นชาวจะเข้ไทยคิดส์กันเถอะคะ		
วิธีการบรรเลง / จะเข้				
มาลงทะเบียนเป็นชาวจะเข้ไทยคิดส์กันเถอะคะ [ดูไปหน้า: 1 ... 8, 9, 10]	141	จะเข้สาวพราว เสน่ห์	25048	Thu Oct 12, 2006 10:00 pm จะเข้สาวพราวเสน่ห์ →
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=50			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	นกขมิ้นจะเข้า ช่วยติชมหน่อยจ้า			
จะเข้า / การบรรเลง					
นกขมิ้นจะเข้า ช่วยติชมหน่อยจ้าาา					
		3	กระซิบข้างคลอง	707	Wed Jun 18, 2008 11:13 pm un petit garcon ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2874			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	สถาบันโชนแห่งชาติ			
โชน / ละคร / คนตรี					
สถาบันโชนแห่งชาติ					
[ดูที่นี่หน้า: 1 ... 3, 4, 5]		64	อัญชลี	4792	Mon Jan 04, 2010 6:40 am อัญชลี ➡
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2456			

เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ	ขอเชิญชมการประกวด “ประลองเพลง” รอบชิงชนะเลิศ ปี 52			
การประกวดคนตรี					
 ขอเชิญชมการประกวด "ประลองเพลง" รอบชิงชนะเลิศ ปี ๕๒ 1 mod2 270 Sat Dec 26, 2009 11:35 pm Fabulous →					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=653			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ กระวี	---อยากทราบทัศนะของคนดนตรีไทย เมื่อมีคนนำเพลงไปประยุกต์			
วัฒนธรรมคนตรี / การบรรเลง					
 -----อยากทราบทัศนะของคนดนตรีไทย เมื่อมีคนนำเพลงไทยไปประยุกต์ 1 คนบ้านๆ 161 Tue Mar 20, 2012 2:31 pm รักษคนตรี →					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5793			
เนื้อหาโดยสังเขป	ข้อ กระวี	amFOLK วงดนตรีอูสติกผสมดนตรีไทย			
การบรรเลง / วัฒนธรรมคนตรี					
 amFOLK วงดนตรีอูสติกผสมดนตรีไทย 2 อาลุ่ย 192 Mon Mar 12, 2012 1:42 pm คนบ้านๆ →					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5795			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ กระทู้	การร้องเสียงเต็ม			
การบรรเลง/ การปฏิบัติ					
 การร้องเสียงเต็ม	2	อังกษะเนงเนือ หอมฉุยอ	518	Tue Feb 14, 2012 5:17 pm	อดีตคนจิง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5762				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	บัญชรดนตรี			
การบรรเลง / การปฏิบัติ / วัฒนธรรม ดนตรี					
 บัญชรดนตรี [๐ ไปที่หน้า: 1, 2, 3, 4]	48	Krutuck	14236	Tue Feb 07, 2012 7:58 am	Krutuck ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5254				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	ตัวตนของเพลงเดี่ยวกราวโน			
การบรรเลง/ การปฏิบัติ/ วัฒนธรรม ดนตรี					
 ตัวตนของเพลงเดี่ยวกราวโน [๐ ไปที่หน้า: 1, 2]	23	ศิษย์จางวางขาว	5610	Tue Dec 27, 2011 12:44 pm	คนปีเดียวตาย ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5150				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	ทำไมดนตรีไทยจึงสื่ออารมณ์คล้ายตามได้ด้อยกว่าของสากลพวกออร์เก			
การบรรเลง/การฟัง/ บริบท					
 ทำไมดนตรีไทยจึงสื่ออารมณ์คล้ายตามได้ด้อยกว่าของสากลพวกออร์เค	8	Mr.String	1657	Sun Dec 11, 2011 7:51 pm	เจ้ากระษัตริย์โกว ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5636				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อ กระทู้	การแสดงความคิดเห็นทางดนตรีไทยผัดด้วยหรือ			
วัฒนธรรมดนตรี					
 การแสดงความคิดเห็นทางดนตรีไทยผัดด้วยหรือ 9 aram 2366 Tue Nov 29, 2011 12:07 am pouce ➔					
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5331			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	สถานสำเนียง เสียงจะเข้ ผลงานศิลปินพันธ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์			
การแสดง/การบรรเลง						
🔒 สถานสำเนียง เสียงจะเข้ ผลงานศิลปินพันธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ [ดู ไปที่หน้า: 1, 2, 3]			33	nana	5632	Sun Jul 10, 2011 7:54 pm Mr.String ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม			http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4861			

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อกระทู้	อยากถามเรื่องเพลงเดี่ยวครับ			
การบรรเลง/การปฏิบัติ/ วัฒนธรรมดนตรี						
 อยากถามเรื่องเพลงเดี่ยวครับ [0 ไปที่หน้า: 1, 2, 3, 4] 51 yongzann 12727 Sat Jul 09, 2011 4:36 pm Mr.String ➔						
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=2684				

เนื้อหาโดยสังเขป		ชื่อ กระทู้	ละคร “ระนาดเอก”			
การแสดง/วัฒนธรรมดนตรี						
๐ ละคร "ระนาดเอก" [0 ไปที่หน้า: 1 ... 5, 6, 7]		100	ณพ	16997	Tue Apr 26, 2011 2:50 pm nattaya ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5176				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	คุณคิดอย่างไรบ้างที่.....			
วัฒนธรรมดนตรี/การบรรเลง/ การปฏิบัติ					
 คุณคิดอย่างไรบ้าง ที่.....		12	จางวางB	1310	Wed Mar 23, 2011 2:05 am หวนไหว ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5367			

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	ชมคลิปเหรียญทองงานศิลปะหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติครั้งที่ 60			
การแสดง/การบรรเลง/ การวิจารณ์					
 ชมคลิปเหรียญทองงานศิลปะหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติครั้งที่60 [ดูไปทีหน้า: 1, 2]	19	คนกรุง	4858	Fri Feb 25, 2011 4:01 pm	คนกรุง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5279				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	รบกวนสอบถามเรื่องจะเข้			
การบรรเลง/การปฏิบัติ/ เครื่องดนตรีไทย					
 รบกวนสอบถามเรื่องจะเข้	11	พระราม	1423	Wed Oct 27, 2010 10:57 pm	หวานไหว ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=5054				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	โครฟิด			
การปฏิบัติ/การบรรเลง /วัฒนธรรมดนตรี					
 โครฟิด [ดูไปทีหน้า: 1, 2]	20	คนเครื่องหนัง	2556	Fri Oct 08, 2010 8:26 pm	ลูกเรือติดจะเข้ ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4983				

เนื้อหาโดยสังเขป	ชื่อกระทู้	จิมเสียงก้องมากไป....ทำอย่างไรดี?			
การบรรเลง/การปฏิบัติ					
 จิมเสียงก้องมากไป....ทำอย่างไรดี? [ดูไปทีหน้า: 1, 2]	15	จันทร์กระจ่าง	1840	Wed Jul 21, 2010 11:12 pm	ยามลมโชยโปรยกลิ่นแก้วจาง ➔
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=4825				

เนื้อหาโดยสังเขป		ข้อ กระทำ	เพลงเดี่ยวปี่ใน ท่านคิดว่าเพลงไหนยากที่สุด สำหรับเขียนปี่ใน			
การบรรเลง/การปฏิบัติ						
 เพลงเดี่ยวปี่ใน ท่านคิดว่าเพลงไหนยากที่สุด สำหรับเขียนปี่ใน [0 ไปที่หน้า: 1, 2]		22	เบียร์ปีเนา	4297	Sun Jun 27, 2010 8:27 pm ลัดดร์ตัน ➔	
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม		http://x.thaikids.com/phpBB2/viewtopic.php?t=810				

ภาคผนวก ง

“จาก John Cage ถึง Jit Poomisak : ดนตรีทัศนะ”

ไอยเรศ บุญฤทธิ์

วัฒนธรรมดนตรีชนบทที่ผสมผสานด้วยแนวคิดเรื่องชาตินิยม ได้รับการส่งเสริมและตกทอดมาอย่างยาวนานตั้งแต่ยุคกลาง (The Middle Ages) เติบโตมากขึ้นในยุคบาโรกและยุคคลาสสิก ที่ผู้ประพันธ์มีแนวคิดหลักที่จะมุ่งสร้างผลงานรับใช้สังคม ศาสนา และราชสำนัก จนกระทั่งถึงดนตรีในยุคโรแมนติกที่ดนตรีถูกเพิ่มเติมแนวคิดที่จะถ่ายทอดอารมณ์อันเร้าร้อนของศิลปิน จนเกิดเป็นการวางรากฐานทางด้านทฤษฎีดนตรี การประสานเสียง รูปแบบการประพันธ์ที่เต็มไปด้วยความหรูหราสวยงาม จนมีการนิยามว่าดนตรีในยุคโรแมนติกนี้มีความไพเราะและเป็นดนตรีบริสุทธิ์อย่างแท้จริงที่ยึดถือปฏิบัติกันมา

วงออร์เคสตรา (Orchestra)

แต่เพียงไม่นานชุดความจริงดังกล่าวก็ถูกปะทะด้วยวาทกรรมทางดนตรีชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นจากนักดนตรีที่ผู้เขียนขอนิยามว่าเป็น “ชนบท” ที่มีการตั้งคำถามต่อความจริงที่กำลังดำเนินและทำหน้าที่ขับเคลื่อนสังคมมาอย่างยาวนาน จนเกิดเป็นรูปแบบดนตรีชนิดใหม่ อันเป็นผลรวมที่เกิดขึ้นจากตัวนักดนตรีและการได้รับอิทธิพลทางความคิดด้านการประพันธ์ดนตรีในยุคล่าอาณานิคม จนส่งผลให้ดนตรีชนบท/ชาตินิยมที่เคยบรรเลงขับเคลื่อนสังคมมาอย่างยาวนาน ถูกท้าทายโดยนักดนตรีชนบทในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ด้วยบทเพลงตะวันตกที่ได้รับการปรุงแต่ง ดัดแปลง และผสมผสานเข้าไปด้วยกลิ่นอายของเพลงท้องถิ่นและเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ในดินแดนต่างๆ นำไปสู่การประพันธ์และบรรเลงดนตรีที่แตกต่างไปจากการบรรเลง

ดนตรีตามขนบดั้งเดิม ซึ่งดนตรีขบถดังกล่าวได้ถูกนำเข้าสู่กระบวนการวิวัฒนาการจนกลายเป็นดนตรีที่มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า ดนตรีเอกซเพรสชันนิสม์ (Expressionism)

ดนตรีเอกซเพรสชันนิสม์ ไม่ได้เป็นดนตรีที่เกิดมาเพื่อรับใช้สถาบันชาติ ศาสนา และกษัตริย์อีกต่อไป แต่ดนตรีประเภทดังกล่าว เป็นดนตรีที่ถูกรังสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกถึงความมีตัวตนของการเป็นมนุษย์ในมิติต่างๆ โดยเฉพาะในมิติของความทุกข์ระทม ความคลุ้มคลั่ง ความคับแค้นใจ ผ่านนักดนตรีคนสำคัญคนหนึ่งแห่งยุคสมัยอันเป็นต้นสายธารแห่งการปฏิวัติขนบการประพันธ์และบรรเลงดนตรีตะวันตก ที่มุ่งเน้นการเลือกเฟ้นวิธีการประพันธ์ด้วยแนวคิด กลวิธี เครื่องดนตรี และอุปกรณ์ชนิดใหม่ นามว่า อาร์โนล เซอนแบร์ก (Arnold Schonberg : 1874 - 1951)

อาร์โนล เซอนแบร์ก Arnold Schonberg (1874 – 1951)

เซอนแบร์ก ใช้แนวคิดใหม่ในการประพันธ์เพลงที่ว่าด้วยเสรีภาพของเสียง โดยการให้ความสำคัญกับทั้งเสียงสูง – ต่ำ ทั้ง 12 เสียงในโน้ตสากล มาเรียงกันเป็นลำดับที่แน่นอนโดยหลักเสียงไม่ให้มีเสียงหลัก (Tonic) ซึ่งระบบการประพันธ์เพลงดังกล่าวนี้เรียกว่า ระบบทเวล์ฟ-โทน (Twelve Tone System) ซึ่งผลงานการประพันธ์ชิ้นแรกของเซอนแบร์กที่สร้างขึ้นด้วยระบบทเวล์ฟ - โทน คือ Suite for Piano ในปี 1924 และตามมาด้วยผลงานต่างๆ ที่เขาส่งสร้างขึ้นด้วยกลวิธีการนำเสนอดนตรีที่แปลกใหม่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในแวดวงดนตรีแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมดนตรีขนบอีกด้วย

กระทั่งเกลียวคลื่นแห่งบทเพลงขบถได้บังเกิดขึ้นอีกครั้งผ่านศิลปินตะวันตกผู้ที่มีชื่อที่สุดอีกผู้หนึ่งในยุคศตวรรษที่ 20 นั่นคือ จอห์น เคจ (John Cage : 1912 – 1992) ศิษย์ก้นกุฎีชื่อดังของปารมจารย์เซอ

นเบิร์ก ที่ได้รับการปลุกฝังและถ่ายทอดอิทธิพลทางความคิดมาจากเซอนเบิร์กและนักดนตรีขบถในยุคเดียวกันอีกหลายท่านมาอย่างเข้มข้น ผลงานที่สร้างความสั่นสะเทือนเลื่อนลั่นที่สุดจากหลากหลายผลงานของเขาคือ ผลงานที่มีชื่อว่า 4.33 นาที ที่ดูผิวเผินจะเห็นเป็นแค่คอนเสิร์ตที่ผู้บรรเลงไม่บรรเลงดนตรี แต่ทุกคนกับนั่งอยู่กับที่ จนเวลาผ่านไป 4.33 นาที แต่นัยยะที่ซ่อนอยู่ภายใต้ผลงานต่างๆ ที่ถูกรังสรรค์ขึ้นโดยเจอล้วนผ่านการหล่อหลอมด้วยแนวความคิดการตั้งคำถามกับความงาม ความไพเราะ ความคาดหวัง ซึ่งเขามีแนวความคิดหลักๆ ในการพิจารณาและตั้งคำถามกับงานดนตรีที่ว่า “ดนตรีคืออะไร ความเงียบมีจริงหรือไม่ หรือความเงียบเป็นเพียงสภาวะที่เราไม่ได้ใส่ใจต่อเสียงสภาวะแวดล้อมรอบข้างตัวเราเท่านั้น ดังนั้นถ้าดนตรีหมายถึงการใส่ใจนั่งฟัง ทำนองเพลงต่างๆ ที่มีคนเล่นให้ฟังแล้วละก็ การตั้งใจนั่งฟังท่วงทำนองเสียงธรรมชาติต่างๆ ที่ปรากฏอยู่แล้วในทุกหนทุกแห่งและทุกเวลานั้น จะถือว่าเป็นการฟังดนตรีด้วยหรือไม่”

จอห์น เจจ (John Cage : 1912 – 1992)

ดังนั้นทุกผลงานของเจจจึงสะท้อนแนวความคิดที่ไม่เน้นที่ตัวบทเพลงหรือดนตรี แต่จะเน้นที่กลวิธีการนำเสนอผลงาน การตีความผลงานศิลปะโดยความรู้สึกนึกคิดของผู้เข้าชมการแสดง ไม่ยึดติดกรอบของขนบการบรรเลงที่เคยได้รับการปลุกฝังกันอย่างยาวนาน และยึดถือกันว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องอย่างบริสุทธิ ทั้งขนบในเรื่องของเครื่องดนตรี บทเพลง บทบาทหน้าที่ หรือสามารถสรุปได้ว่า ผลงานของเจจ เป็นผลงานประเภท “อว็องการ์ด” (avant-garde) ที่หลุดลอยออกจากโครงสร้างเดิมของขนบแนวคิดและการบรรเลงดนตรีตะวันตกที่เคยและกำลังดำรงอยู่ในสังคม

อาจารย์อดิเทพ ภัทรเดชไพศาลได้กล่าวถึงการนำเสนอผลงานของเจจโดยสรุปว่า การนำเสนอผลงานของเคนในช่วงต่างๆ ของชีวิต เจจได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ต่างๆ เช่น ผลงานในช่วงแรก เคยได้รับอิทธิพลการสร้างสรรคผลงานจากดนตรีอินเดีย ที่เน้นการแสดงออกทางอารมณ์ ความเจ็บปวด การหัวเราะ ความเป็นวีรบุรุษ ความสงบ ฯลฯ ซึ่งเคยเลือกที่จะสร้างสรรค์ผลงานด้วยการใช้เทคนิคต่างๆ เช่น ตารางเมทริกซ์สำหรับการคำนวณความยาวของบทเพลง ซึ่งส่งผลให้เกิดเอกภาพในงาน ที่เน้นการเลียงจังหวะแบบปกติ ทำให้บทเพลงมีความสั่นไหวปราศจากการถูกบังคับโดยเส้นกันห้อง

ผลงานช่วงที่สองของเคย ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนิกายเซน อันมีหลักสำคัญในการปลดปล่อยจิตให้ว่าง และเคยได้ถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวผ่านผลงานดนตรี ทั้งนี้บทเพลงทั้งหมดถูกกำหนดโดยการทอยเหรียญซึ่งผลการทอยเหรียญในแต่ละครั้งตรงกับสัญลักษณ์ต่างๆ ในคัมภีร์โบราณของจีน ซึ่งสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ได้จากการทอยเหรียญและจากคัมภีร์โบราณของจีนนั้น เคยได้นำมาจัดระบบให้ตรงกับองค์ประกอบต่างๆ ทางดนตรี ไม่ว่าจะเป็นระดับเสียง ความสั้นยาวของจังหวะ ความดัง กระทั่งสำเร็จออกมาเป็นผลงานที่มีชื่อมากที่สุดคือ 4.33 นาที

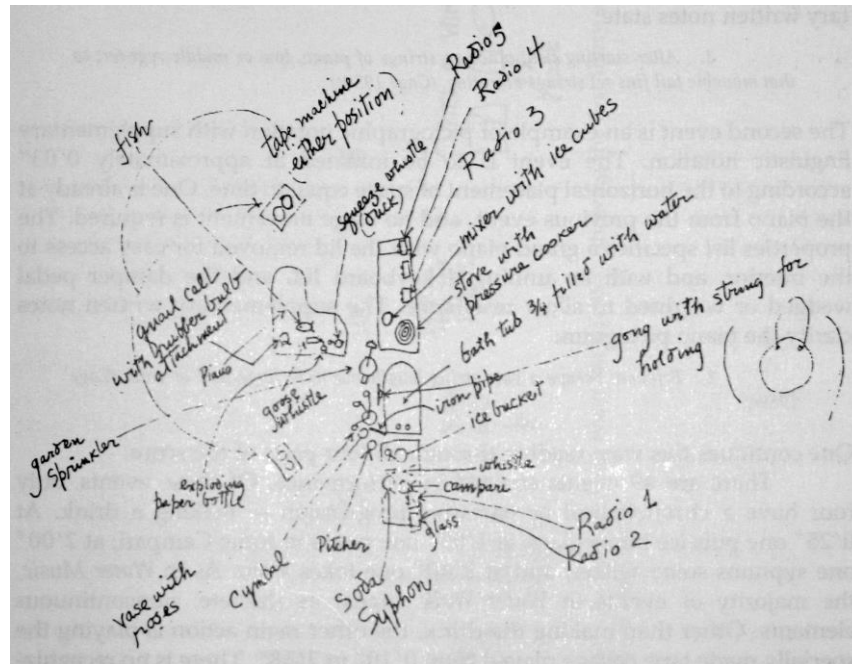

ผลงาน 4.33 นาที คอนเสิร์ต Woodstock Artists Association ที่กรุงนิวยอร์ก

ในวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ.1952

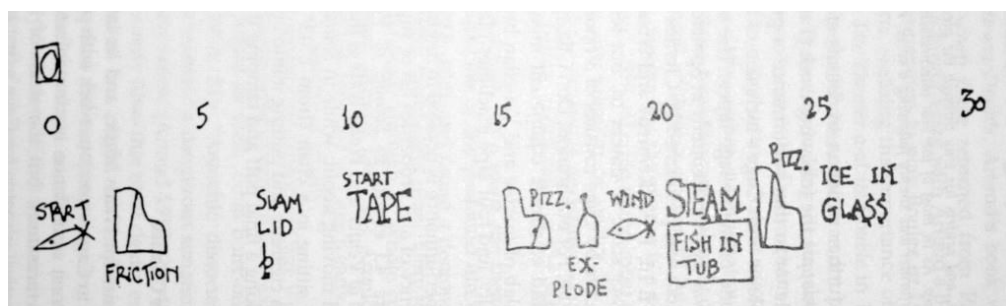
กระทั่งก้าวล่วงเข้าสู่ผลงานที่ตามมาคือ การสร้างนวัตกรรมที่มีชื่อว่า "แฮพเพนนิ่ง" (happening) หรือการแสดงออกโดยฉับพลันทางศิลปะ ซึ่งในกรณีของเคยจะเป็นเรื่องของดนตรี โดยเคยจะสร้างงานจากกิจกรรมหรือการนำเสนอใดๆ ไม่ว่าจะเป็นดนตรีหรือไม่ สิ่งเหล่านั้นจะต้องเกิดพร้อมกันแต่ต้องไม่สัมพันธ์กัน เคยยังสร้างงานประเภทที่เรียกว่า "ดนตรีละคร" (Theatre Music) เช่นงานอย่าง "Water Music" (1952)

ซึ่งในการแสดงนักเปียโนจะแสดงโดยไม่เกี่ยวข้องกับเปียโน ซึ่งกล่าวโดยสรุป ผลงานของเคจจะเน้นไปที่ตัวเหตุการณ์ที่ปรากฏต่อสายตาหรือที่ปรากฏขึ้นอย่างฉับพลัน เพราะเคจเน้นหนักในเรื่องของความไม่คาดหวัง การไม่ซ้ำรูปแบบเดิม และที่สำคัญคือ การตั้งคำถามกับชุดความจริงเรื่องดนตรีที่เคยรับรู้มาก่อนหน้า

John Cage – Water Walk (plan)

(รูปจากadamlaskowitz.com/blog/?feed=rss2&tag=music)

John Cage – Water Walk (score)

(รูปจากadamlaskowitz.com/blog/?feed=rss2&tag=music)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า จากข้อสงสัยและความกล้าที่จะตั้งคำถามของศิลปิน นักดนตรี ที่ย้อนกลับไปถามต่อความรู้ ความจริงชุดต่าง ๆ ที่ทั้งเคยและกำลังขับเคลื่อนสังคมมนุษย์มาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ผนวกกับการพยายามปะติดปะต่อข้อมูลอันหลากหลาย การชุกชอนชอกชอนค้นหาคำตอบ

ให้กับตนเองด้วยศิลปวิทยาการในรูปแบบอื่นและรูปแบบใหม่ จึงเป็นที่มาของรูปแบบทางดนตรีที่มีความแตกต่างหลากหลายและล้วนเป็นผลงานที่ท้าทายต่อการทำความเข้าใจชุดความรู้ที่ว่าด้วยดนตรีเพิ่มขึ้น ดังที่ได้สะท้อนให้เห็นผ่านตัวอย่างแนวคิดและผลงานของศิลปินอันโด่งดังทั้งสองท่านคือ Arnold Schoenberg และ John Cage ดังนั้นจึงเห็นว่า หากต้องการที่จะให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น เราจึงควรที่จะต้องมีความเชื่อที่ว่า สิ่งเดิมที่ดำรงอยู่นั้นไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาอย่างสมบูรณ์แบบ แต่สิ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่นั้นจะต้องถูกวิพากษ์ วิจารณ์ หรือ ตั้งคำถาม ปะทะ ต่อต้าน ต่อรอง ชัดแย้ง เพื่อทำให้เกิดกระบวนการอธิบาย การค้นหาคำตอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล จนนำไปสู่วิวัฒนาการการรังสรรค์ความจริงชุดใหม่ขึ้นอย่างสร้างสรรค์และไม่หยุดนิ่ง

เมื่อมองย้อนกลับมายังเนื้อหาในประวัติศาสตร์ดนตรีไทยของชาติไทย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นของแนวคิดและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบททางสังคมวัฒนธรรม ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ฯลฯ ที่มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลให้ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย ยังคงผลิตซ้ำและตอบสนองต่ออุดมการณ์ของสถาบันชาติ ศาสนา และ กษัตริย์ ถึงแม้ว่าดนตรีไทยจะได้ปรากฏอยู่ในพื้นที่ของการรับใช้สมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคมหลากหลายพื้นที่ แต่พฤติกรรมหรือรูปแบบของชุดความรู้ด้านดนตรีไทย ก็ยังคงถูกผลิตซ้ำออกมาในรูปแบบเดิม จนกลายเป็นข้อจำกัดในการแสดงออกซึ่งแนวคิดและผลงานที่แตกต่างของศิลปินยุคใหม่ หรือเรียกได้ว่า ไม่มีใครกล้าแตะต้อง เพราะเกรงต่อชนบทที่เคร่งครัดซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดชุดความรู้ต่างๆ ของวัฒนธรรมดนตรีไทยอยู่อย่างเบ็ดเสร็จ

จากการพิจารณาประวัติศาสตร์ความรู้ด้านดนตรีไทยในประเด็นของการสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการถูกตั้งคำถาม วิพากษ์ วิจารณ์ต่อชุดความรู้เรื่องดนตรีไทย ได้ปรากฏผลงานที่โดดเด่นที่เป็นของจิตร ภูมิศักดิ์ (2473 – 2509) ที่หลายคนขนานนามเขาว่าเป็นปัญญาชนนอกคอก จิตร ภูมิศักดิ์ ถือเป็นนักปราชญ์ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีผู้หนึ่ง ที่มีความสนใจพิเศษในเรื่องของวัฒนธรรมดนตรีไทย จิตรเองสามารถบรรเลงบทเพลงและเครื่องดนตรีไทยได้ดี พอๆ กับการวิพากษ์วิจารณ์ดนตรีไทยผ่านบทความอันเลื่องลือที่คนดนตรีไทยส่วนใหญ่ต่างไม่ให้การยอมรับ เท่าที่พบจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

1. หลุมฝังศพของดนตรีไทย อยู่ที่ไหน? และที่ไหน?
2. จังหวะชีวิตนั้นเรากำลังกันนัก แต่จังหวะของดนตรีไทยเล่า?
3. "คำเข้าเฝ้าสี่ขอ เข้าแต่หอลอกามา" นั้น ความจริงของมันมีอยู่แค่ไหน?
4. พิพิธภัณฑของดนตรีไทย ใครเป็นผู้สร้างมันขึ้น?
5. ดนตรีไทยเดิมนั้นเรามีได้ละทั้ง ชนหยิบมือหนึ่งขโมยไปต่างหาก

จิตร ภูมิศักดิ์ ขณะเล่นดนตรีไทย

(รูปจาก <http://www2.sarakadee.com/web/modules.php?name=Sections&op=printpage&artid=56>)

ซึ่งถ้าอ่านเข้าใจถึงแก่นแห่งจุดมุ่งหมายของการเขียนบทความนี้ ตามทัศนะผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นบทความที่แม้ภายนอกจะเป็นการกล่าวร้ายต่อสถาบันชนชั้นปกครองและสะท้อนให้เห็นการขาดวุฒิภาวะทางความรู้ด้านดนตรีไทยของจิตร แต่ในอีกมิติหนึ่งที่ซุกซ่อนอยู่ภายใต้บทความอันเกรี้ยวกราดนี้ ล้วนเต็มไปด้วยความปรารถนาดี ที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับวัฒนธรรมดนตรีไทย ทั้งในด้านขนบ ธรรมเนียม จารีต ค่านิยม การประพันธ์ แนวความคิด กลุ่มบุคคลที่ใช้ประโยชน์ด้านดนตรีไทย เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ เท้าทันต่อยุคสมัย รับผิดชอบต่อสังคมอย่างเท่าเทียม

เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมดนตรีไทยพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่พบเห็นได้ชัดเป็นรูปธรรมคือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของวงดนตรี เช่น ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้ปรากฏวงดนตรีที่สำคัญวงหนึ่งที่ได้นำวงดนตรีไทยประกอบการขับร้องมาประยุกต์ขึ้นใหม่ โดยการปรับเครื่องดนตรีบางชนิดที่มีเสียงดังออกไป เพื่อให้เกิดเสียงท่วงเหมาะแก่การฟังสำหรับการขับร้องนั้นได้ใช้แบบแผนในการขับร้องประสานเสียง ซึ่งเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์เป็นผู้ทำการปรับปรุงวงดนตรีชนิดนี้ขึ้น หรือรวมไปถึงการเกิดวงดนตรีชนิดอื่นๆ เช่น วงเครื่องสายผสมฆ้องมอญ แคน เปียโน ไวโอลิน นอกจากนั้นยังเกิดวงดนตรีในกาลเฉพาะกิจเช่น วงดนตรีประกอบการระบำ บทเพลงที่ถูกประพันธ์ขึ้นใหม่ในท่วงทำนองที่แตกต่างออกไปจากเดิม แต่ที่กล่าวถึงและตั้งข้อสังเกตมาทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นชุดความรู้ที่ถูกบรรจุอยู่ในชุดความรู้ดนตรีไทย ที่ถูกสร้างขึ้นเป็นบรรทัดฐานจากสถาบันชนชั้นปกครอง ดังนั้น ชุดความรู้ดังกล่าวจึงกลายเป็นชุดความรู้ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จอยู่ภายใน ทำให้ไร้การตั้งคำถาม ขาดการวิพากษ์วิจารณ์ หรือถูกนำไปอธิบายให้มีขอบธรรมในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ความเจริญของชาติ เช่น การเป็นมรดกวัฒนธรรมของชาติไทย เป็นต้น

ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ผลที่เกิดขึ้นในทางตรงนั้น ถือว่าเป็นการสร้างชุดความรู้ที่มีอำนาจจากสถาบันที่บุคคลส่วนใหญ่ในชาติไม่กล้าแตะต้อง แต่ในทางกลับกัน สำหรับอำนาจของสถาบันชนชั้นปกครองที่มีอำนาจในการกำหนดการรับรู้ กำหนดความเหมาะสม ดี ควร ให้กับคนในสังคม กับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไร้การต้านทานได้เช่นกัน แต่ในปัจจุบันหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องจากวัฒนธรรมดนตรีไทยได้ถูกเข้าสู่กระบวนการวิวัฒนาการให้กลายเป็นชุดความรู้ชายขอบของสังคมไทย ที่มีกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเท่านั้นที่เห็นความสำคัญ และถูกทำให้กลายเป็นมรดกแห่งชาติที่ไร้ตัวตน มิได้ถูกนำมาใช้จริงเป็นรูปธรรมในพื้นที่ปรกติของสังคมไทย แต่จะถูกนำมาใช้เมื่อต้องการแสดงเอกลักษณ์ของชาติเท่านั้น

ดังนั้นด้วยชนบ วิถีคิด และอุดมการณ์รัฐของชาติไทย ที่ยังคงยึดถือแบบแผนดั้งเดิมโดยไม่รับฟังเหตุผล หรือเปิดโอกาสให้เสียงของกลุ่มบุคคลต่างๆ ในสังคมได้แสดงทัศนะ จึงกลายเป็นสิ่งที่นับวันจะทำให้ชุดความรู้ที่ว่าด้วยวัฒนธรรมดนตรีไทยจำต้องหยุดนิ่ง และถูกเก็บเข้าพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่ผู้คนเข้าไม่ถึง และต้องไม่ได้

ภาคผนวก จ

ผู้หญิง ดนตรี และการเมืองเรื่องเพศ

เชาวนัมน์ส ประภักดี

nnnnnewwww@yahoo.com

สองสามเดือนที่ผ่านมาคงไม่มีข่าวใดในแวดวงดนตรีบ้านเราจะโด่งดังไปกว่าข่าวของน้องจี๊ วงเทอร์โบ กับเพลงเจ้าปัญหา “คันหุ” และคลิปวิดีโอความยาวเพียง 3.07 นาที ที่ถูกขนานนามว่าเป็น “คลิปฉาว” ที่ได้สร้างกระแสโด่งดังบนโลกอินเทอร์เน็ตเมื่อดูจากสถิติการเข้าชมจำนวนกว่าสิบล้านครั้ง จนกระทั่งอาการคันหุดังกล่าวไปเตะหูเตะตาจากรายการทีวีชื่อดังช่องเก้าคืนวันอาทิตย์ จนทำให้น้องจี๊ได้ออกทีวีพบปะผู้คนอย่างเป็นทางการ โดยมีผู้ร่วมพูดคุยเป็นผู้ใหญ่ในวงการเพลงเต๋นยามราตรีและเทรนเนอร์ทางเครื่องชื้อดังแห่งวงการเพลงลูกทุ่ง ซึ่งผู้เขียนขออนุญาตว่าเป็นการ “ฉะ” กันแบบต่อหน้ามากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประหนึ่งว่าสิ่งที่น้องจี๊และวงเทอร์โบทำลงไปนั้น สร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของบ้านเมือง แต่ยังไม่ทันข้ามคืนปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นกับสังคมจากเพลงคันหุทำให้เกิดการถกเถียงอย่างเป็นวงกว้างว่าเพลงและคลิปดังกล่าวควรหรือไม่ควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทยแห่งนี้ จนส่งผลให้จำนวนผู้เข้าชมคลิปพุ่งกระฉูดขึ้นเป็น 16,173,134 ครั้ง ในเวลาไม่ถึงสองอาทิตย์

เมื่อพิจารณาตามเนื้อร้องเพลงคันหุ จะเห็นว่าไม่มีปัญหาอะไร เพราะใน “เพลงลูกทุ่งหรือเพลงพื้นบ้านก็มีการใช้ภาษาในแบบสองแง่สองงามที่สื่อถึงเรื่องเพศเป็นเรื่องปรกติอยู่แล้ว” แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นน่าจะเป็นลีลาการเกาแบบผิดที่ผิดทางของน้องจี๊ ที่สังคมไทยมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ “ผู้หญิงไม่ควรกระทำ” จึงทำให้เพลงและคลิปดังกล่าวกลายเป็นปัญหาของสังคมไปโดยปริยาย แต่เมื่อเทียบกับคลิปวิดีโอเพลงอื่นๆ ของ Lady Gaga, Madonna, Beyonce ที่มีสถิติผู้ชมหลายร้อยล้านครั้งจากทั่วโลก นับว่าคลิปคันหุยังสร้างอาการเสียวุ่นและนำเสนอความงามด้านสุนทรียะได้แบบเทียบไม่ติดหรือยังไม่เข้าขั้นเลยแม้แต่น้อย ดังนั้น แล้วประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้เกิดขึ้นจากอะไร?

คำถามที่ผู้เขียนให้ความสนใจกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ ไม่ได้อยู่ที่ตัวของน้องจี๊หรือคลิปเจ้าปัญหาเท่านั้น แต่ประเด็นที่น่าสนใจมากกว่าคือ ปัญหากรณีคลิปฉาวของน้องจี๊ที่เกิดขึ้น เป็นเพราะเธอนำเสนอภาพของ “ความเป็นผู้หญิงที่กล้าหาญเรื่องเพศซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมไทยเก็บกักไว้ภายใต้กฎระเบียบทางศีลธรรมออกมาเล่นบนพื้นที่สาธารณะใช่หรือไม่?” จึงทำให้เธอต้องกลายสภาพเป็นเด็กสาวใจแตก เป็นตัวปัญหาที่ไม่ควรเอาเยี่ยงอย่าง และทำให้สถาบันที่มีหน้าที่ในการดูแลและควบคุมพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็น ครู หมอ พระหรือสถาบันอื่นๆ ของรัฐ ที่คนส่วนใหญ่ในสังคมให้การยอมรับร่วมกันว่าเป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินความถูก/ผิด ควร/ไม่ควร ต้องเดือดร้อนออกมาตั้นแรงตั้นกาห้ามปรามการกระทำดังกล่าวเป็นการใหญ่ ทั้งนี้ด้วยค่านิยมของสังคมไทยได้นิยามให้การพูดคุยเรื่องเพศในพื้นที่อื่นนอกเหนือวงการแพทย์ วิชาการ ภายในครอบครัวหรือควรเป็นเรื่องเฉพาะสำหรับสองคนบนเตียงเท่านั้นที่จะสามารถพูดคุยเรื่องเพศได้ แต่เมื่อใดก็ตามที่เรื่องเพศถูกนำเสนอในพื้นที่สาธารณะ อุดมการณ์หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่ยึดติดอยู่ในความคิดของคนส่วนใหญ่ก็จะนิยามทันทีว่า การพูดคุยเรื่องเพศ

เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเสื่อม เป็นสิ่งนอกกริต ไม่เหมาะสม จำเป็นต้องถูกทำให้กลับเข้ามาอยู่ในที่อันควรโดยด่วนที่สุด สำหรับผู้ที่นำเสนอเรื่องราวทางเพศก็จะถูกตีตราในแง่ลบทันที และดูที่ทว่าผู้หญิงจะเป็นฝ่ายถูกกระทำอย่างจริงจังมาโดยตลอด

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์การบอกเล่าเรื่องราวทางเพศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่มักจะยึดเยียดและจำกัดมิให้ผู้หญิงได้พูด คิด หรือกระทำการใดๆ ที่เชื่อมโยงกับประเด็นเรื่องเพศ จนประหนึ่งว่าผู้หญิงนั้นไร้ซึ่งอารมณ์ทางเพศ และมีเพียงผู้ชายเท่านั้นที่จะสามารถทำ คิด หรือพูดคุยเรื่องเพศได้อย่างสนุกสนาน ซึ่งรูปแบบวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ ถือเป็นแนวคิดหลักของสังคมส่วนใหญ่ทั่วโลก ที่ยินยอมให้ผู้ชายเป็นใหญ่หรือมอบอำนาจสิทธิให้ตัดสินใจความถูกต้อง กำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของสมาชิกในสังคมให้ดำเนินไปตามที่ผู้ชายต้องการ ถึงแม้สังคมไทยได้ให้คุณค่ากับผู้หญิงในฐานะที่เป็นเพศแม่คือการเป็น “ผู้หญิงดี” โดยนิยามไว้กับสิ่งต่างๆ ที่เห็นว่ามีคุณประโยชน์แก่การดำรงชีวิต เช่น แม่โสภ แม่ธรณี แม่คงคา แม่ย่านาง ฯ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่สาธารณะอื่นๆ ที่ปรากฏเนื้อหาหรือเรื่องราวเกี่ยวกับผู้หญิง ผู้เขียนถือว่ายังมีอยู่น้อยและข้อมูลส่วนใหญ่ก็ยังถูกนิยามหรือสร้างขึ้นภายใต้กรอบความคิดที่ผู้ชายเป็นผู้เขียนให้ดำเนินไปในวิถีสายผู้ชายหรือเป็นพระเอก ที่จะต้องมีนางเอกหรือมีผู้หญิงที่แสนดีประกบคู่เท่านั้น

การเป็น “ผู้หญิงดี” ถือเป็นอุดมการณ์อย่างหนึ่งที่สังคมไทยผูกมัดภารกิจสำคัญอันนี้ไว้กับผู้หญิงไทยอย่างมีอาจหลีกเลียงสืบเนื่องมาแต่ครั้งอดีต ผ่านการบอกกล่าวในรูปแบบต่างๆ ทั้งแบบตรงไปตรงมา และในแบบที่สอดแทรกไว้ภายใต้สัญลักษณ์ต่างๆ ที่สำคัญคือ วรรณคดี ที่ปรากฏชื่อตัวละครผู้หญิงที่สังคมมองว่าผู้หญิงไม่ควรทำตัวเอาเป็นแบบอย่าง ได้แก่ นางวันทอง นางกาก็ และนางโมรา ซึ่งทั้งสามนางนั้นได้ถูกสังคมไทยตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงเลว ข่าฝั้ว มากชู้หลายชาย ซึ่งตรงข้ามอย่างสิ้นเชิงกับฝ่ายพระเอก ที่ดูจะมีบทบาทเน้นหนักในการแสดงสมรรถภาพทางเพศแบบไร้ขีดจำกัด และยังมีสุภาพสตรีสอนหญิงของสุนทรภู่ คำพังเพย สำนวน หรือแม้แต่ในปัจจุบันที่ผู้หญิงได้ก้าวขึ้นมามีบทบาทในแวดวงสังคมและเศรษฐกิจ แต่ค่านิยมที่ตกผลึกมานานจากอดีต กลับมิได้ก้าวข้ามพรมแดนความคิดแบบดั้งเดิมให้เปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป แถมยังคงผลิตซ้ำค่านิยมให้ผู้หญิงจะต้องเป็นผู้หญิงที่ดี ห้ามยุ่งเกี่ยวเรื่องเพศอย่างเป็นระบบและซับซ้อนมากขึ้น เช่นปรากฏอยู่ในตำราลักษณะกุลสตรีไทย หรือการคิดคำด่าอันเผ็ดร้อนที่ล้วนนิยามให้ผู้หญิงที่แสดงอาการไม่ดีในเรื่องเพศจะต้องได้รับ เช่น แรด ร่าน สะตอ ตอแหล ดอกทอง น้ำหวาน เรยา ฯลฯ หรือแม้แต่ในวัฒนธรรมดนตรีไทยก็ยังมีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่ระบุให้ผู้หญิงต้องมีบุคลิกภาพท่าทาง การแสดงอารมณ์ รวมถึงการวางสีหน้าให้เรียบร้อยงดงาม จนแทบจะถูกกระดิกตัวไม่ได้ เช่นเดียวกับในแวดวงดนตรีทั้งเพลงป๊อปที่คนส่วนใหญ่นิยมชมชอบ หาฟังได้อย่างง่ายดาย กับเพลงอีกส่วนหนึ่งที่เป็นเพลงใต้ดิน ยังปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหาเจาะจงในการด่าทอผู้หญิงที่มีพฤติกรรมทางเพศขัดต่อหลักศีลธรรมไว้อย่างรุนแรง ซึ่งนัยยะที่แฝงอยู่ในบทเพลงต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการกำกับและควบคุมพฤติกรรมของผู้หญิงให้จำต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสังคม ดังตัวอย่างเช่น เพลงวันทอง ศิลปินด้านเกวียน เพลงวันทอง เพลง Golden Flower ศิลปินวงนันทา เพลงเธอจ่ายเอง เพลงไม่มีแม้แต่ทั่วถึง ศิลปินไฮเปอร์ เพลงกำเนิดนางมารร้าย ศิลปินฟิล์ม ณรินทิพย์ เพลงสัญญาณ(ตาน)ไม่ดี ศิลปินกางเกง เพลงดอกทอง ศิลปิน Monster เพลงตอแหลเถไปเรื่อย ศิลปินไก่ จำเริญ เพลงคนตอแหล ศิลปินฟ้าตะวัน เพลง

ซี้ห็ก ตอแหล ออรั๊อ คิลปินกร ท่าแค เพลงเชอนั้นแหละ(ตอแหล) คิลปิน Black Head เพลงนางมารร้าย คิลปินอะละดิน เพลงนางมารร้าย คิลปิน The Sun เพลงแต่...แรด คิลปินโจอี้ บอย และเพลงใต้ดินที่มีเนื้อหาต้อผู้หญิงอย่างหยาบคาบอีกมากมายหลายบทเพลง ซึ่งสามารถหาชมหาฟังได้ทางอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างเช่น เพลงแรดมหาลัย เพลง E-ตัว เพลงสุภาษิตสอนหญิง เพลงแรดกันถ้วนหน้า คิลปินเสียด เพลงร้าน ช่าน เซียน คิลปิน Dezember เพลงหยิ่งตีนัก คิลปิน Dajim เพลงกระหรี (ไม่ทราบนามคิลปิน) และ เพลงอี-ดอก (ไม่ทราบนามคิลปิน) เป็นต้น

จะเห็นว่าจากตัวอย่างคำนิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงซึ่งถูกผลิตขึ้นผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ โดยเฉพาะในที่นี้คือวรรณกรรมและเพลงดนตรี พบว่าหลักฐานต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการผลิตซ้ำคำนิยมที่คนในสังคมส่วนใหญ่มองว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ผู้หญิงควรประพฤติ จนกรอบความคิดดังกล่าวได้ตกผลึกและเชื่อมโยงเข้ากับหลักศีลธรรม ส่งผลให้คนในสังคมประพฤติตนตามคำนิยมและอุดมการณ์เหล่านั้นอย่างเคร่งครัดและไร้ข้อกังขาสืบเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาทางประวัติศาสตร์แบบเป็นทางการนั้น พบว่าการบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องเพศของผู้หญิง แทบจะไม่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ หรือถ้าปรากฏ ผู้หญิงก็จะกลายเป็นเพียงของเล่นทางเพศสำหรับผู้ชายเท่านั้น ดังนั้นจึงเกิดคำถามว่า “แล้วตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน ผู้หญิงมีการบอกเล่าเรื่องราวหรือกิจกรรมทางเพศอย่างไรและปรากฏอยู่ในพื้นที่ใด?”

คำตอบซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแยบยลและเหนือชั้นของผู้หญิงที่กล้าจะปะทะ ตอรองกับอำนาจของหลักศีลธรรมถูกสร้างสรรค์ขึ้นผ่านผลงานในเชิงศิลปะ ที่พวกเธอนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบอกเล่าเรื่องเพศบนพื้นที่สาธารณะได้เช่นเดียวกับผู้ชาย จนกลายเป็นความบันเทิงที่สังคมนิยมชมชอบ ซึ่งปรากฏอยู่ในกิจกรรม “ร้องรำทำเพลง” นับตั้งแต่เพลงพื้นบ้านพื้นถิ่น เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เพลงป๊อป และยังคงครอบคลุมไปถึงเพลงไทยเดิมที่ยึดถือว่าเป็นสมบัติของชนชั้นสูงอีกด้วย ซึ่งนัยยะอีกประการหนึ่งของการร้องรำทำเพลงนั้น ยังเป็นพื้นที่ที่ผู้หญิงได้มีโอกาสแสดงอำนาจในการปะทะ ตอรองกับอำนาจของผู้ชายได้อย่างโจ่งแจ้ง ซึ่งในพื้นที่อื่นๆ ผู้หญิงจะไม่มีโอกาสกระทำได้

ตัวอย่างกิจกรรมการร้องรำทำเพลงที่ปรากฏการบอกเล่าเรื่องราวทางเพศของผู้หญิง จะเป็นบทเพลงประเภท เพลงของชาวบ้านหรือเพลงพื้นบ้าน ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางภาษาและลีลาไปตามลักษณะของภูมิภาค เช่น เพลงอีแซว เพลงฉ่อย เพลงเรือ ลำตัด เพลงเต็นกำ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเดินกำรำเคียว เพลงยั่ว เพลงพวงมาลัย ขับลำ ต่อกลอน แอ้วลาว หมอลำ เพลงแห่นางแมว ซอ เพลงบอก ลำเพลิน ลำเต้ย ฯลฯ ซึ่งเราจะพบเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกเล่าเรื่องเพศของผู้หญิงในเพลงชาวบ้านได้ในช่วงการโต้คารมกันระหว่างพ่อเพลงและแม่เพลง โดยการเลือกใช้ภาษาทั้งแบบสองแง่สองง่าม คำผวนวทวน และส่วนใหญ่ก็ใช้คำตรงๆ ผ่านบทเกี่ยวพาราสี ต่อว่าต่อขาน เสียดสีกันไปมา เพื่อให้ผู้ชมสนุกสนานเฮฮา มากกว่าการปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ คือเป็นการนำเรื่องเพศที่เป็นสภาวะทางธรรมชาติของมนุษย์มาปรุงแต่งให้เป็นเรื่องสนุก ผ่านการขัดเกลาระดับตกแต่งโดยภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมของคนในสังคม ตัวอย่างเช่น

เพลงเรือ

“ข้าลองลงภูมิรู้ ของแกดูเล่นดอก

จะเห็นว่าหวานนอก ระวังจะชมข้างใน

เสมอเพลงอย่างแก ข้ายังไม่แค่นี้กขาม อยากทดลองถาม ก็มีแต่เพลงในไถ่
 เอ็งจะมาสอนคนรู้ เลยนะพ่อครูข้างแรม (เอ๋ย) ครูข้างแรม
 แม่ยังไม่เสียวสองแคว อยู่ที่ย่างเรือพาย (เอ๋ย) แล้วเรือพาย ...”

เพลงน้อย

“มือหนึ่งฉันทยิบเชียวนะเชียนหมาก อีกมือซ้ายก็ลาก ละก็เสื่อหวาย
 แหมสืฝ้อย่างดีในทะเลหีบ แหมเป็นยางเหนียวหนับ เลยให้ดินตาย ...”

เพลงอีแซว

“ไหวผู้เฒ่าผู้แก่ไหวแม่ยก ล้วงกระเป๋ากากระ (หยุดครู่หนึ่ง)
 ล้วงกระเป๋ากา-กระโหลกเราก็ต้องไหว ...”

ลำตัด

“การงานก็ไม่เอา ตั้งแต่เช้าจนค่ำ พอเลิกร้องจากรำ แหมนั่งประจำอยู่แต่บ่อน
 สิ้นหลังเหยียดเกียดจรั้น การงานไม่ประสา เห็นดีก็อย่างว่า เทียวเจรจาปล้นปล่อน
 อย่าคิดทำเลยนา นี่พวกเจ้าบ้าลามก รูปร่างแกดังชูชก เดียวจับมาโขกที่ตรงโหนกเบื้องอน ...”

เขยิบเข้าใกล้ปัจจุบันสักหน่อย จะพบว่า “เพลงลูกทุ่ง” เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการบอกเล่าเรื่องเพศจาก ผู้หญิงด้วยเช่นกัน ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนคงหนีไม่พ้นผลงานเพลงของราชินีลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์ กับ หลายบทเพลงที่ใช้ภาษาแบบสองแง่สองง่ามหรือมีคำผวนมาปะปนอยู่ในบทเพลง ดังตัวอย่างเพลงเด็ด ๆ เช่น ห้างน้อยถอยนิด ที่มีเนื้อร้องตอนต้นของบทเพลงว่า “ถอยห้าง ไปนิด อีกนิด นั้นแหละ ห้างอีก สักนิด อีกนิด นั้นแหละ (ซ้ำ)” หรือจะเป็นเพลงผู้ชายในฝัน ที่คำร้องได้นำภาษาที่สื่อความสองแง่สองง่ามเข้ามารวม เล่นอย่างสนุกสนาน เช่น

“แล้วพา ไปเที่ยวชมสวน เด็ดดอกลำดวน ส่งให้ด้วยซี
 เสียบหู ให้ตั้งหลายหน เสียบหล่น เสียบหล่น ตั้งห้าหกที
 ตักใจ ตื่นตอนตีสี่ แหม...เสียดายจัง เฮ้อ...เสียดายจังฯ ...”

เพลงอมตะที่ใครฟังเมื่อไหร่ก็ต้องยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ของเรา เบญจวรรณ ในเพลงคุณหมอมะ ก็มี เนื้อหาสะท้อนให้เห็นภาพของผู้หญิงที่หยอกล้อกับผู้ชายอย่างสนุกสนาน ดังเนื้อร้องที่ว่า

“คุณหมอมะ หนูนอนไม่ค่อยจะหลับ กระส่ายกระสับ นอนไม่หลับมาหลายคืน
 ดีสองดีสามลุกขึ้นง่วงงาม หัวใจเต้นตื้น เดี๋ยวลุก เดียวนั่ง เดียวยืน สุดจะฝันชมตาหลับไหล
 คุณหมอมะ หนูมาให้หมอช่วยตรวจ จะบีบจะนวดเชียวหมอมะตรวจให้ถึงใจ
 ตั้งแต่เจอหมอ เมื่อตอนหมอมารักษาพิษไข้ โรคนี้มันหายขาดไป มีโรคอะไรไม่รู้มาทดแทนฯ ...”

กับอีกบทเพลงของอาภาพร ที่สร้างกระแสอันเกรียวกราวด้วยเนื้อหาชวนหวาดเสียว ในเพลงน้องนอนไม่หลับ ที่ร้องว่า

“น้องนอนไม่หลับ หัวใจ มันกระสับกระส่าย เหมือนคนไม่บาย ใจหาย มาหลายสิบคืน
 หลับตามันไป อู้ย. ตักใจ มีคนเอาปืน มายืน มายืน
 เอาปืนจ้อง จะยิงตรงนั้น เอาปืนจ้อง จะยิงตรงนี้ แล้วจ้องปืน แล้วเล็งตรงนั้น แล้วจ้องปืน มาเล็งตรงนี้
 ว้าย...หนูก็ตกใจตื่นฯ ...”

ในวงการเพลงป๊อป ก็ยังปรากฏชื่อเพลงและเนื้อร้องที่แสดงให้เห็นถึงผู้หญิงกับการบอกเล่าเรื่องเพศอยู่อีกมากมายหลายเพลง แต่ปัญหาคือการนำเสนอผ่านพื้นที่สาธารณะถือว่าเป็นการปะทะกับหลักศีลธรรมของสังคมอย่างซึ่งหน้า ดังนั้นหลายเพลงที่ขัดต่อหลักศีลธรรมจึงถูกสั่งห้ามเผยแพร่ เช่น เพลงฉันรักผัวเขา ของสินใจ หงษ์ไทย เพลงสองคนหนึ่งคืน ของทาทายัง และวงสี่สาวสุดเซ็กซี่ Girly Berry กับชื่อเพลง ชอบเป็นของเธอและเพลงขอได้ไหมผู้ชายของเธอ นอกจากนั้นยังมีเพลงจากศิลปินอื่นๆ อีก เช่น เพลงคำขาดเมียน้อย ศิลปินชนิษฐา ธิดาไทย เพลงให้เลวกว่านี้ เพลงเหตุผล? ควายๆ ศิลปินปาน ธนพร เพลงคนเลวที่รักเธอ ศิลปินนัดดา เรืองวุฒิ เพลงเห็นหมีหุ้มนม ศิลปินดีป्ली เพลงผู้ชายห่วยๆ ศิลปินมาซา เพลงผัวฝรั่ง เพลงอยากมีผัว ศิลปินเจเน็ต เขียว เพลงไปหาผัวฝรั่ง ศิลปินบ๊อบบี้ ชุตติพร เพลงสาด เพลงหัวโหล่ ตูด เพลง Play Girl ศิลปินก้านคอคคลับ เพลงกินตับ ศิลปินส้มแซ่สามซ่า เพลงเซพ๊ะ เพลงเบ๊อๆ อายากๆ ศิลปินอาภาพร เพลงไอ้สาด (เพลงใต้ดิน) และเพลงล่าสุดของน้องจ๊ะ วงเทอร์โบ กับชื่อเพลงนำหวาดเสียว “อย่าเอาหูหนี” เป็นต้น

ในวัฒนธรรมดนตรีไทย พบว่าเนื้อร้องของเพลงสุรินทร์ราหู 3 ชั้น ที่ผู้ประพันธ์ได้ประดิษฐ์ถ้อยคำเรียงร้อยอย่างงดงามตามหลักอักขระวิธีที่ชนชั้นสูงนิยมทำกัน ก็ยังมีเนื้อหาของเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงอาการคันหูของผู้หญิงที่มีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศต่อผู้ชาย ดังเนื้อร้องที่ว่า

“น้องเป็นหญิงยากจริงจริงจะให้เห็น พ่อก็เป็นชายเลิศประเสริฐศรี

ถ้าตัวของน้องนี้เป็นผู้ชาย ตัวของพ่อพลายถ้าพ่อเป็นสตรี

คำคำวันนี้ จะไปแนบให้หน้าใจ ...”

นอกจากตัวอย่างเบื้องต้นที่ผู้เขียนนำมาใช้เป็นหลักฐานยืนยันว่า ผู้หญิงก็มีได้หนึ่งเฉยหรือสงบเสงี่ยมอยู่ภายใต้กรอบอำนาจของผู้ชายหรือระเบียบกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมที่กำกับพวกเธอไม่ให้หลุดจาหรือแสดงอารมณ์เรื่องเพศแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ปฏิกิริยาตอบโต้ที่ผู้หญิงได้บอกเล่าเรื่องราว ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ กับกลายเป็นความเหนือชั้นที่ผู้หญิงเลือกที่จะเล่นหรือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ เหล่านั้นผ่านผลงานทางด้านศิลปะการดนตรี

จากการนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในเบื้องต้นจะพบว่า “ร่างกาย” ในที่นี้คือ “ผู้หญิง” และ “เรื่องเพศ” ไม่เคยที่จะเป็นอิสระจากการถูกกระทำ โดย “อำนาจ” ที่เกิดขึ้นจากวาทกรรมของ “รัฐ” ที่เชื่อมโยงเข้ากับหลักศีลธรรม ที่กำกับและกำหนดความดี ความถูกต้อง และความเหมาะสมของคนในสังคมโดยเฉพาะผู้หญิง ให้เป็นผู้ถูกกระทำในพื้นที่สาธารณะ และไม่มีสิทธิ์ที่จะตอบโต้โดยตรงไปตรงมา แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ดังนั้นจึงมีคำถามว่า สังคมไทยแห่งนี้พร้อมแค่ไหนที่จะเปิดหูเปิดตารับรู้ความจริงทั่วทุกด้านของสังคมในปัจจุบัน ดังกรณีเพลงคันหู ที่เมื่อวันหนึ่งผู้หญิงกล้าที่จะก้าวเข้ามาบอกเล่าเรื่องราวทางเพศในพื้นที่สาธารณะอย่างโจ่งแจ้งเช่นเดียวกับเพศชายที่เคยเป็นฝ่ายกุมอำนาจและเป็นผู้บัญญัติเรื่องเพศกับผู้หญิงมาโดยตลอด และสังคมไทยแห่งนี้พร้อมหรือไม่ที่จะปลดปล่อยให้ผู้หญิงได้มีโอกาสก้าวขึ้นมาเป็นช่างทำหน้า มีโอกาสกำหนดชะตาชีวิต สะท้อนความรู้สึกนึกคิด ความต้องการจากตัวของพวกเธอเองอย่างแท้จริง โดยไม่จำเป็นต้องถูกครอบงำหรือครอบงำที่สังคมกำหนดและคิดว่าถูกต้องที่สุดเสมอไป แต่เป็นความถูกต้องหรือเป็นศีลธรรมที่นิยามขึ้นโดยพวกเธอเอง หรือสังคมไทยแห่งนี้ก็จะยังคงแสดงอาการ “แอ็บแบ้ว” ปิดหู ปิดตา แกล้งทำเป็นมองไม่เห็น ไม่รับรู้ความเป็นจริงที่สังคมกำลังดำเนินและเปลี่ยนแปลง

อยู่ทุกขณะ ทั้งนี้เหตุเพราะ หลักสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่รัฐไทยนำมาใช้ในการบริหารประเทศนั้น ใจความสำคัญอยู่ที่ “การอนุญาตให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการคิด การกระทำ ด้วยหลักของเหตุผลเป็นที่ตั้ง โดยไม่จำกัดว่าเขาคอนนั้นจะสังกัดเพศใด”

ภาคผนวก ช

ทวิวิจันต์ดนตรีไทย : ร่องรอย-ยุคสมัย-พื้นที่ใหม่ กับการก้าวสู่อุดมคติการวิจารณ์

ไอยเรศ บุญฤทธิ์

=====

เกริ่นนำ

เมื่อพูดถึง“ศิลปะ” เราก็มักจะนึกถึง“ความงาม”เป็นที่ตั้ง

ความงามในที่นี้เป็นเรื่องของคุณค่า(value)ทางสุนทรียะโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากคุณค่าทางเศรษฐกิจที่ประเมินจากราคาของวัตถุ คุณค่าทางสุนทรียะเป็นคุณค่าทางใจที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ มิใช่เหตุผลหรือความคิดที่เป็นข้อเท็จจริง คนที่เคร่งครัดต่อเหตุผล หรือเฟื่องเลี้ยงที่คุณค่าทางเศรษฐกิจของวัตถุจะมองไม่เห็นความงาม คนที่มีอารมณ์ละเอียดอ่อนไหวจะสัมผัสความงามได้ง่ายและรับได้มากกว่า ความงามจึงให้ความปิติและความพึงพอใจได้ทันทีโดยไม่ต้องมีเหตุผล ความปิติความพึงพอใจนั้นเกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องมีการบังคับ แม้ว่าความงามนั้นจะเกี่ยวข้องอยู่กับวัตถุก็จริง แต่ก็มีได้เริ่มที่วัตถุ แต่เริ่มที่อารมณ์ ความงามจึงเป็นอารมณ์ของมนุษย์ เป็นอารมณ์ที่ก่อให้เกิดความสุข ดังนั้น ความงามจึงเป็นหนึ่งในสามของสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุขให้มนุษย์ คือ ความดี ความงาม และความจริง ผู้ที่ยอมรับและเห็นในคุณค่าของทั้งสามสิ่งนี้จึงจะเป็นผู้มีความสุข ในเมื่อความงามเป็นอารมณ์ เป็นสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิด ความงามจึงเป็นนามธรรม

การสร้างสรรคงานศิลปะ ผู้สร้างต้องเกิดเห็นความงามขึ้นในใจก่อน แล้วถ่ายทอดความงามนั้นผ่านทางวัสดุสื่อต่าง ๆ ออกมา เพื่อให้ผู้อื่นได้สัมผัสได้รับรู้ โดยที่สื่อต่าง ๆ เหล่านั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดอารมณ์สัมผัสความงามที่แตกต่างกันตามค่านิยมของแต่ละบุคคล แต่ความงามก็มีได้เป็นศิลปะเสมอไป ทั้งนี้ก็เพราะความงามไม่จำเป็นต้องเกิดจากสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเท่านั้น ในธรรมชาติก็มีความงามเช่นกัน ดังเช่นบรรยากาศขณะที่พระอาทิตย์กำลังขึ้นหรือตกดิน ความสวยงามสดงามของดอกไม้และสัตว์โลกต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นความงามตามธรรมชาติทั้งสิ้น ไม่ใช่ความงามที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น

จุดเริ่มต้นของการสร้างสรรคงานศิลปะของศิลปินก็คือความหมายมั่นที่จะถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ผ่านวัตถุสุนทรียะที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบที่แตกต่าง กัน งานศิลปะที่ดีจึงต้องให้ความพึงพอใจในความงามแก่ผู้ชมในขั้นแรก และให้ความสะท้อนใจที่คลี่คลายกว้างขวางยิ่งขึ้นด้วยอารมณ์สุนทรียะของผลงานศิลปะนั้นในขั้นต่อไป จึงทำให้งานศิลปะมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก

เมื่องานศิลปะชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้สำแดงพลังที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้เสพงาน ความพึงพอใจก็ย่อมจะเกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่ความซาบซึ้งในงานศิลป์ แต่ในขณะเดียวกัน หากธาตุแห่งสุนทรียะไม่สามารถจะโน้มน้าวจิตของผู้เสพให้เข้าถึงสภาวะแห่งความงามนั้นได้ ผลที่เกิดขึ้นคือ ความไม่ปลื้มปริ่ม หรือความไม่ชื่นชมในงานศิลป์ อารมณ์ความรู้

สึกเช่นนี้จะเป็ผลดีต่อผลงานทางศิลปะได้อย่างไรหากมิได้มีจุดกำเนิดหรือจุดเริ่มต้นของ การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่างเจ้าของผลงานกับผู้ชมผลงานหรือที่เรียก

ว่า ทวิวิจันต์ (dialogue) อันเป็นจุดเริ่มต้นของการวิจารณ์ที่เกิดการแสดงความคิดเห็นกันด้วยเหตุผล ด้วยวิจารณ์ญาณ ทั้งที่เกิดจากการสังสมองค์ความรู้หรือแม้แต่ประสบการณ์ความเข้าใจที่เกิดด้วยตนเอง ถ่ายทอดผ่าน

มุมมองที่แตกต่างทางความคิดของแต่ละบุคคล ส่งผลให้มองเห็นมิติที่เป็นทั้งข้อเด่นและข้อด้อยของงานศิลปะอันจะนำไปสู่พลังทางปัญญาที่เป็นแนวทางให้เกิดการสรรค์สร้างงานที่มีความงามและคุณค่าอย่างสมบูรณ์

วิจารณ์ หมายถึงการให้คำตัดสิน เช่น การให้คำตัดสินสิ่งที่เป็นศิลปกรรมหรือวรรณกรรม เป็นต้น โดยผู้มีความรู้ควรเชื่อถือได้ว่า มีความงดงาม ไพเราะ หรือดีอย่างไร หรือมีข้อขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง คำว่า วิจารณ์ ถ้าแปลตามรูปศัพท์ หมายถึง การไตร่ตรอง การตรวจตรา เป็นคำที่บัญญัติขึ้นให้พ้องกับคำว่า criticism ในภาษาอังกฤษ

ดร.วิทย์ ศิวศรียานนท์ กล่าวไว้ในหนังสือวรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ว่า

“การวิจารณ์ที่แท้ คือ การพิจารณาลักษณะของบทประพันธ์ แยกแยะส่วนประกอบที่สำคัญและหยิบยกออกมาแสดงว่าไพเราะและงดงามเพียงไร วิเคราะห์ความหมายบทประพันธ์นั้น ถ้าความหมายซ่อนเร้นอยู่ ก็ใช้ปัญญาหยั่งให้เห็นทะลุปรุโปร่ง และแสดงให้ผู้อ่านเห็นตาม ถ้าความหมายกระจัดกระจายอยู่ ก็พยายามปะติดปะต่อให้เป็นรูปเค้าพอที่ผู้อ่านจะเข้าใจได้ แสดงหลักศิลปะและแนวคิดของผู้ประพันธ์ ซึ่งเป็นแนวทางในการเขียนหนังสือ นั้น นอกจากนั้น จะต้องเผยให้เห็นความสำคัญระหว่างส่วนประกอบต่างๆของงานนั้น และชี้ให้เห็นด้วยว่า แต่ละส่วนนั้นมีความสำคัญต่อส่วนรวมเพียงใด รวมความว่า การวิจารณ์คือ การแสดงให้เห็นว่า หนังสือนั้นมีลักษณะอย่างไร ทั้งในส่วนเนื้อเรื่อง ความคิดเห็น และทำนองแต่ง เมื่อได้อธิบายลักษณะของหนังสือให้ผู้อ่านเข้าใจแล้ว จึงวินิจฉัยลงไปว่า หนังสือนั้นดีหรือไม่อย่างไร ควรจัดเข้าไว้ในชั้นไหน” (วิทย์ ศิวศรียานนท์. 2518 : 217-218)

ศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ กล่าวว่า

“ถ้าเราถือว่า การวิจารณ์เป็นกิจของคนกลางซึ่งทำหน้าที่ระหว่างผู้สร้างกับผู้รับ ดังนั้น งานวิจารณ์ที่เอื้อให้เกิดการสื่อสารระหว่างศิลปินผู้สร้างงานกับมหาชนผู้รับงาน ก็จัดได้ว่าเป็นคุณลักษณะของการวิจารณ์ที่ดี หากแต่หนทางที่นำไปสู่การวิจารณ์ที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่ก่อร่างสร้างขึ้นให้เป็นการวิจารณ์ที่ดีมีผลต่อพลังทางปัญญาได้ ซึ่งการฝึกการสร้างศักยภาพในการวิจารณ์ที่ได้ผลที่สุด คือ การฝึกการวิจารณ์ด้วยศิลปะ การสร้างความชัดเจนในการวิจารณ์ศิลปะจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างมหาชนผู้มีปัญญา ความคิด รู้จักแยกแยะวินิจฉัยปัจจัยต่างๆ รู้จักประเมินคุณค่า รู้จักแสวงหาทางเลือกที่จะจรโลงสังคมและมนุษยชาติ แม้จะเริ่มต้นด้วยการวิจารณ์ศิลปะ แต่โดยธรรมชาติเราคงจะมีได้หยุดอยู่ ณ ที่นั้น หากกิจของการวิจารณ์ไม่ก็จะดำเนินไปด้วยความกระหายใคร่รู้ของมนุษย์ที่ต้องการศึกษาให้เข้าใจว่า ศิลปะมีผลต่อชีวิตและสังคมอย่างไร และในทางกลับกัน ชีวิตและสังคมกระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะได้อย่างไร และสามารถที่จะสนองความต้องการในด้านของการศึกษาและการเสริมสร้างปัญญาได้ด้วยความเป็นรูปธรรมของงานศิลปะเอง เพราะแม้แต่ศิลปะที่เรียกกันว่า “ศิลปะนามธรรม (abstract art)” นั้น ตัวงานเองก็ยังมีความเป็นรูปธรรมที่เอื้อให้เราเห็นด้วยตา การพินิจศิลปะจึงเป็นกิจทางปัญญา เพราะในเมื่อเราเข้าใจสัญชาตญาณการสร้างสรรคของมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ เราก็ย่อมใส่ใจที่จะศึกษาถึงเหตุปัจจัยที่ชี้ให้เห็นว่า พลังสร้างสรรค์สามารถจรโลงสังคมมนุษยชาติได้อย่างไร นั่นคือ กิจของการวิจารณ์ในระดับอุดมคติ และ ถ้าการวิจารณ์กระทำกิจอันสำคัญไปปานนั้นก็ย่อมเป็นพลังทางปัญญาให้แก่สังคมได้อย่างแน่นอน”

ด้วยเนื้อหาของคำว่าวิจารณ์ดังกล่าว ประกอบกับกิจของการวิจารณ์ที่เป็นอุดมคติ ทำให้ “ทวิวจน์” ที่เกิดจากการมองงานศิลปะมิใช่เป็นแต่เพียงการพุดคุยสนทนาโต้ตอบที่ผ่านแล้วผ่านไปเท่านั้น หากแต่การมี “ทวิวจน์” กับงาน “ศิลปะ” ทั้งจากผู้รับและศิลปินเป็นกระบวนการที่สร้างให้เกิดพลังทางปัญญา ต่อ ยอดให้เกิดการสร้างสรรคผลงานที่มีคุณค่าต่อจิตใจ รังสรรค์สังคมให้เกิดความสงบสุขด้วยงานศิลปะ แต่ทั้งนี้ ความสามารถของผู้วิจารณ์ต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการรับหรือการเข้าถึงประสบการณ์สุนทรีย์ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้รับบางคนเมื่อได้สัมผัสหรือเสพงานศิลปะชิ้นใดชิ้นหนึ่งก็มีความซาบซึ้ง

ในงานชิ้นนั้น ต่างบุคคลก็ย่อมมีความสามารถในการเข้าถึงที่ไม่เท่าเทียมกัน บางกรณีเพียงรับรู้และทราบว่า งานศิลปะชิ้นนั้นมีความงามอย่างไร แต่ก็ไม่สามารถที่จะบรรยาย หรือถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาเป็นภาษาหรือลายลักษณ์อักษรได้ ในขณะที่ผู้รับบางคนเข้าถึงงานอย่างลึกซึ้ง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนครบถ้วนกระบวนความ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการรับรู้ที่รับโดยการมองความงามด้วยองค์รวม แล้วถอยก้าวออกมาดูงานศิลปะชิ้นนั้นด้วยการมององค์ประกอบด้วยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่หรือด้วยประสบการณ์ก่อนหน้าที่เคยได้รับ ส่งผลให้เกิดความถูกต้องต่อความเข้าใจอันเป็นกิจของการตีความ(interpretation) เห็นคุณค่าของสิ่งหนึ่งๆ ด้วย ภาววิสัย(objective) หรือ อตวิสัย(subjective) ที่บางครั้งอาจส่งผลทำให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ต่อนายทุน รวมทั้งความสนใจร่วมของสังคมอันถือได้ว่าเป็นสิ่งรองรับคำวิจารณ์นั้นๆ หรือ ส่งผลดีต่องานศิลปะโดยตรง โดยมีได้ยึดโยงให้เข้ากับผลประโยชน์ที่ตกอยู่กับกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

ร่องรอย

การสังสมภูมิปัญญาจนก่อเกิดเป็นดนตรีไทย อันเป็นมรดกของชาติที่มีลีลาเฉพาะตัว ปรากฏท่วงท่าหรือท่วงทำนองต่างๆ ด้วยเครื่องดนตรีลักษณะเฉพาะบรรเลงประสมกันอย่างลงตัว ลีลาของดนตรีไทยบ่งบอกถึงคุณลักษณะและพื้นฐานทางอารมณ์ที่เกิดจากตัวผู้บรรเลง เนื่องจากลักษณะการปฏิบัติหรือลีลาการบรรเลงของดนตรีไทยนั้น มิได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ตายตัวเหมือนกับดนตรีตะวันตก หากแต่มาจากลีลาที่ผู้บรรเลงคิดออกมาใน

ขณะเล่น หรือที่เรียกกันว่า“ด้น” ดังนั้นการบรรเลงดนตรีไทยแต่ละครั้งจึงอาจมีทำนองที่ไม่ซ้ำกัน แต่ขณะเดียวกันทำนองนั้นๆ ก็มีความไพเราะสอดคล้องกันภายในวง การสร้าง

สรรค์งานดนตรีในลักษณะนี้ จึงเปี่ยมไปด้วยความคิดทางศิลปะที่โลดแล่นอยู่ทุกขณะของการแสดงผลงาน สิ่งที่แสดงออกมาจึงเป็นผลแห่งภูมิปัญญาด้านงานศิลปะโดยแท้

ดนตรีไทยผูกติดอยู่กับวิถีชีวิตไทย ในอดีตบทบาทของดนตรีไทยมีความสำคัญต่อวิถีแห่งวัฒนธรรมไทยอย่างแนบแน่น บางส่วนมีลำดับของชนชั้นทางสังคมเป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างในรายละเอียด ตัวอย่างเช่น บทบาทดนตรีที่ใช้ในพระราชพิธีก็จะมีลักษณะแตกต่างไปจากบทบาทดนตรีสามัญชนคนธรรมดา เนื่องจากการยกย่องพระมหากษัตริย์เป็นเสมือนเทวราชา คือเป็นเทวดาที่มาจุติยังโลกมนุษย์ จึงต้องมีขั้นตอนของพิธีกรรมที่ซับซ้อน ต้องใช้ทั้งเครื่องสูงที่ประกอบในพิธีเพื่อแสดงบารมี และทั้งเครื่องดนตรีที่ประกอบก็ต้องแสดงออกถึงความสูงส่ง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับชนชั้นระดับล่างลงมา ดนตรียังรับใช้วิถีชีวิตได้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง อีกทั้งยังรับใช้วิถีชีวิตครบถ้วนตามวิถีวัฏสงสารที่เวียนว่ายอยู่บนโลกมนุษย์เริ่มตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ จนกระทั่งตาย หรือกิจกรรมทางสังคม ความบันเทิงผ่อนคลาย ฯลฯ เพียงแต่มีข้อแตกต่างในการเลือกรับปรับใช้องค์ประกอบต่างๆ ทางด้านดนตรีให้เข้ากับสภาพที่เป็นอยู่ ให้เข้ากับวิถีแห่งสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น

ประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดจากความแตกต่างในดนตรีไทยคือ ความเชื่อ โดยเฉพาะทางศาสนาที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างคติพราหมณ์-ฮินดูที่ผูกมัดอย่างแนบแน่นอยู่กับความคิดปรัชญาตามวิถีพุทธ หรือบางกรณีมีแนวคิดของความเชื่อเรื่องผีเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ทำให้เกิดการรวมตัวเป็นองค์แห่งความคิดที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของ“เพลง” ที่นำมาปรับใช้ในเส้นทางการดำเนินชีวิตดังกล่าว สิ่งที่ปรากฏอย่างเด่นชัด คือประเภทของเพลงที่นำมาใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการจัดลำดับชั้นของเพลง ดังเช่น เพลงหน้าพาทย์ อันเป็นเพลงลักษณะพิเศษที่ครูโบราณท่านแต่งขึ้นและยกย่องไว้เป็นกลุ่มเพลงพิเศษสำหรับบรรเลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะ เช่น พิธีกรรมไหว้ครู เพื่ออัญเชิญเทวดาที่เชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์านุภาพ ทั้งเชื่อว่าเป็นผู้สร้างศาสตร์หรือศิลป์แห่งดนตรีไทย หรือแม้แต่ครูอาจารย์ทั้งหลายที่ล่วงลับไปแล้ว ให้กลับมาร่วมชุมนุมในปะรำพิธี เช่น เพลงหน้าพาทย์องค์พระพิราพ ที่ถือว่าเป็นเพลงชั้นสูงสุดของวงการดนตรีไทย ผู้ที่บรรเลงจะต้องได้รับอนุญาต โดยที่จะต้องมีการทูลครูเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้เสียก่อนจึงจะมีสิทธิ์บรรเลงได้ ในขณะที่บางเพลงผู้บรรเลงต้องผ่านการบวชเรียนมาแล้วจึงจะสามารถบรรเลงเพลงเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ ยัง

มีเพลงที่ใช้ในการแสดงโขนและละคร ตัวอย่างเช่น เพลงเหาะ เพลงเสมอ เพลงเชิด เพลงแสดงกิริยาอาการ “ไป” เช่น เพลงแผละ สำหรับครุฑบิน เพลงบาทสกุณีสำหรับพระรามพระลักษมณ์เดินทาง ฯลฯ เพลงหน้าพาทย์เหล่านี้ล้วนจัดเป็นเพลงชั้นสูงและศักดิ์สิทธิ์ที่นักดนตรีไทยยอมรับกัน

คำถามหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ เหตุใดชื่อเพลงหรือทำนองเพลงดังที่ได้กล่าวมา จึงได้รับการคัดสรรคัดเลือกยกย่องให้เป็นเพลงชั้นสูง เป็นเพลงที่มีความศักดิ์สิทธิ์ มีคุณค่ายิ่งกว่าเพลงอื่น ๆ เคยมีการตั้งคำถามถึงเพลงจำพวกนี้ว่าใครเป็นผู้แต่ง ใครเป็นผู้ประพันธ์ทำนอง เพลงเหล่านี้แต่งขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใดและที่ไหน นับว่าเป็นการยากที่จะค้นหาคำตอบมาอธิบายความเพื่อค้นหาความจริงได้ จึงบ่อยครั้งที่มักจะได้รับคำตอบในลักษณะของเรื่องเล่าที่เป็นนิทานปรัมปรา หรือเรื่องเล่าที่เป็นตำนานเล่าขาน โดยที่ไม่สามารถสืบค้นหาหลักฐานความจริงประกอบการทำงานความเข้าใจในการเข้าถึงเพลงเหล่านั้น มากกว่าการทำให้เชื่อว่า เพลงต่างๆ เหล่านี้เป็นเพลงที่มีความศักดิ์สิทธิ์หรือเป็นเพลงที่มีความพิเศษพิสดารยากเกินกว่าที่มนุษย์จะเสกสรรปั้นแต่งให้เกิดขึ้นได้เท่านั้น ดังเช่น ตำนานเพลงสาธุการ ซึ่งจัดว่าเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงเพลงหนึ่ง ใช้สำหรับพิธีการมงคลต่างๆ ทั้งยังใช้ในการบรรเลงเอกเทศและสำหรับการประกอบการแสดง เป็นเพลงที่มีความศักดิ์สิทธิ์นำความเป็นมงคลมาสู่ทั้งผู้ฟัง ผู้บรรเลง ผู้แสดง และสถานที่ เพลงสาธุการนั้นตามตำนาน⁴กล่าวว่าเป็นเพลงที่เทวดาแต่งให้ไว้แก่มวลมนุษย์ เพื่อเป็นการบูชาองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยเฉพาะ ทั้งนี้ตำนานได้เล่าไว้ว่า

ครั้นเมื่อพระอิศวรทรงเสด็จออกจากเทวสภา และไม่เห็นเหล่าเทวดา นางฟ้า มาเข้าเฝ้าเหมือนทุกครั้ง ก็ทรงมีความสงสัย จึงตรัสถามเทวดาที่เหลื่ออยู่ ต่างก็พากันตอบว่า ผู้ที่หายไปนั้น ต่างก็พากันไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้ายังโลกมนุษย์เพื่อฟังธรรมเทศนา พระอิศวรทรงทราบก็ไม่พอพระทัย ทั้งยังสงสัยว่า พระพุทธเจ้าเป็นใคร ถึงมีอำนาจเหนือกว่าพระองค์ สามารถชักจูงเหล่าเทวดานางฟ้าให้ลงไปหาได้ จึงประสงค์จะเสด็จลงไปให้ประจักษ์แก่ตา ครั้นลงไปก็เห็นเป็นมหัศจรรย์ ด้วยพระพุทธเจ้าทรงเปล่งรัศมีมิ่งงาม เกือบทำให้พระองค์เข้าไปกราบไหว้ แต่แล้วก็ทรงคิดขึ้นได้ว่า จะทรงมาทดลองฤทธิ์ จึงเนรมิตระบำรำฟ้อน ดนตรีให้มีเสียงกึกก้อง รบวงสมาริของเหล่าเทพเทวา มนุษย์และสรรพสัตว์ในถิ่นนั้น แต่ก็ไม่เกิดผลอย่างใด ดังนั้น พระอิศวรก็ทรงพิโรธหนัก แล้วจึงเข้าไปทำพระพุทธเจ้าทดลองฤทธิ์ โดยตรัสว่า ตัวพระองค์นั้นจะกำบังกายหายตัวไปอยู่ตามที่ต่างๆ แล้วให้พระพุทธเจ้าชี้บอกให้ทุกคนในถิ่นนั้นเห็นได้ ว่าไปอยู่ ณ ที่ใดบ้าง ซึ่งพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าได้ทรงชี้บอกให้ทุกคนเห็นหมด ไม่ว่าพระอิศวรจะซ่อนในสวรรค์ มนุษย์โลก หรือ ยมโลกก็ตาม ในที่สุด พระอิศวรก็เสด็จกลับมา แต่พอมายังพระพุทธเจ้าหายไปแล้ว แม้พระอิศวรจะทรงเพ่งผ้ามองอย่างไรก็ไม่เห็น ไม่พบ จึงประกาศขอยอมแพ้ในที่สุด และขออัญเชิญพระพุทธเจ้ากลับมาที่เดิม พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า มิได้หายไปไหน แต่อยู่บนมุนมวณของพระอิศวร ถ้าจะให้เสด็จลงมาจากมุนมวณ ก็ขอให้พระอิศวรทรงเนรมิตดนตรีบรรเลง โดยทรงตรัสว่า “ดนตรีนั้นเป็นเครื่องทำให้โลกผาสุก” พระอิศวรจึงทรงยอมและให้บรรเลงเพลงสาธุการขึ้น

จากตำนานเพลงสาธุการดังกล่าว หากสรุปง่าย ๆ จากใจความก็คงจะหมายมั่นได้ว่า เพลงสาธุการนี้พระอิศวรเป็นผู้ประพันธ์หรือแต่งเพลงนี้ขึ้นมา แต่หากเรามองด้วยมุมมองของการวิจารณ์แล้ว ก็คงจะได้คำตอบในขั้นต้นว่า นี่คือนิทานไทยหรือนิทานไทยที่ได้ผ่านการกลั่นกรอง แก้ไขปรับปรุง อย่างสมบูรณ์ ผูกติดเข้ากับความเชื่อที่อยู่ในวิถีชีวิต ถึงแม้ว่าจะผ่านยุคสมัยต่าง ๆ ความงามอันเป็นเนื้อแท้ก็มิได้ถูกทำลายให้สลายไปตามเวลา อีกทั้งยังได้รับภูมิปกป้องด้วยกระบวนการทางวัฒนธรรม ที่สร้างความเชื่อความเข้าใจเป็นเกราะให้แก่เพลงเหล่านั้น นำไปสู่ความอยู่ยงคงกระพันของชิ้นงานศิลปะอย่างลงตัวสมบูรณ์แบบ

⁴ เรื่องราวจากการแสดงเบิกโรง “ตำนานแห่งเพลงสาธุการ” ในงานนาฏกรรมแห่งสยาม โขนชุดใหญ่ เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด หนุมานชาญสมร ซึ่งนายเสรี หวังในธรรม (ศิลปินแห่งชาติ) เป็นผู้แต่งขึ้นตามเค้าโครงเรื่องจากหนังสือ ดนตรีในพระธรรมวินัย ของนายธนิต อยู่โพธิ์ อดีตอธิบดีกรมศิลปากร

อีกด้วย และนอกจากนี้ยังประเภทของเพลงไทยอีกหลายประเภท เช่น เพลงโหมโรง เพลงเรื่อง เพลงทำเครื่อง (เพลงหางเครื่อง) เพลงตับ เพลงเถา เพลงเกร็ด ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันเพลงเหล่านี้ยังถูกนำมาใช้อย่างมีคั้งในแวดวงดนตรีไทย

ความงามอันสมบูรณ์ที่เกิดจากความสามารถในตัวนักดนตรี ที่บางครั้งก็อาจจะระบุตัวตนได้ ชิ้นงานเหล่านั้นอาจสามารถสะท้อนถึงขั้นตอนกระบวนการวิจารณ์ที่มีการ แลกเปลี่ยนทวิวจน์เชิงศิลปะอย่างเข้มข้น แสดงให้เห็นความสามารถชั้นครู ที่ส่งผลให้เกิดชื่อเสียงในระดับศิลปินแห่งชาติ ดังกรณี “ครูมีแขก” ที่ปรากฏอยู่ในตอนหนึ่งของคำไหว้ครูปีพาทย์ ที่กล่าวไว้ว่า

“ที่นี่จะไหว้ครูปีพาทย์ ม้องระนาดมือนีปีไฉน
ทั้งครูแก้วครูฟักเป็นหลักชัย ครูทองอินนั้นแหละใครไม่เทียมทัน
มือก็ตอดหนอดหนักขยักขย่อน ดาพูนมอญมิใช่ชั่วตัวขยัน
ครูมีแขก คนนี้เขาดีศรี เป้าทยอยลั่นบรรเลงลือ”

จากคำไหว้ครูที่ว่า “...ครูมีแขกคนนี้เขาดีศรี เป้าทยอย⁵ ลอยลั่นบรรเลงลือ...” นั้น แสดงให้เห็นถึงความซาบซึ้งจากอดีตที่ ครูมีแขก มีความสามารถในการเป่าบรรเลง(ปี)ทยอยจนเป็นที่เลื่องลือ จนได้รับการยกย่องถึงกับได้รับการจารึกชื่อไว้ในบทไหว้ครูปีพาทย์ ก็พอจะทำให้มองเห็นถึงฝีมือการบรรเลงของนักดนตรีไทยคนหนึ่งที่มีชีวิตอยู่ใน

ช่วงรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ได้รับการยกย่องให้เกียรติอย่างสูงสุด มีนัยยะแสดงให้เห็นถึงความสุดยอดในการสร้างงานของศิลปิน

ครูมีแขกผู้หนึ่งเองที่เป็นผู้ประพันธ์เพลง “เชิดจีน” ที่เรียกเพลงนี้ว่าเพลงเชิดก็เพราะตอนท้ายของทุกท่อนจะจบด้วยเพลง “เชิด” ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเพลงประเภทเพลงทยอยที่มีลีลาแปลกออกไปกว่าเพลงอื่นๆ นับเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงออกถึงอารมณ์อันสนุกสนานมีลูกล่อลูกชด⁶พิสดารกว่าเพลงอื่นๆ ด้วย กล่าวกันว่า ครูมีแขกได้รับบรรดาศักดิ์และราชทินนามเป็น “พระประดิษฐ์ไพเราะ” ก็เพราะเพลงเชิดจีนนี้(ในราวปีพ.ศ.2396) โดยแต่งขึ้นบรรเลงถวายพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ ได้รับความโปรดปรานมาก จนทำให้ได้รับบรรดาศักดิ์และราชทินนามดังกล่าว คือจาก นายมี ดุริยางกูร หรือ ครูมีแขก เป็น พระประดิษฐ์ไพเราะ ร่องรอยแห่งราชทินนามนี้แสดงถึงความมี “ระดับ” ของความเป็นคีตกวี อันเป็นสิ่งหนึ่งที่ชี้ให้เห็นชัดถึงการ “ทวิวจน์” ระหว่างผู้สร้างกับผู้รับหลังจากได้

⁵ ความหมายของคำว่า “ทยอย” จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หมายถึง หย่อยๆ กันไปไม่ขาดระยะ , อาการที่ไปหรือมาทีละน้อย , ชื่อเพลงไทยทำนองหนึ่ง มีชนิดย่อยเป็น ทยอยนอก ทยอยใน ทยอยโอด กล่าวคือคำว่า “ทยอย” ที่ปรากฏในพจนานุกรมนั้นมีความหมายอยู่ 2 ประการสำคัญ คือ ในแง่ของการเป็นคำพิเศษนั้น “ทยอย” เป็นคำที่อธิบายถึงลักษณะอาการไปมาทีละน้อยติดต่อกันไปโดยไม่ขาดระยะ ส่วนความหมายในแง่ของการเป็นคำนามนั้น “ทยอย” หมายถึงชื่อเพลงไทยชนิดหนึ่ง คือ เพลงทยอย

⁶ ลูกล่อลูกชด เป็นวิธีการบรรเลงทำนองอย่างหนึ่งที่แบ่งเครื่องดนตรี (หรือร้อง) ออกเป็น 2 พวก พวกหนึ่งเรียกว่าพวกหน้า อีกพวกหนึ่งเรียกว่าพวกหลัง ทั้ง 2 พวกนี้ ผลัดกันบรรเลง คนละที เมื่อพวกหน้าบรรเลงไปหมดวรรคตอนแล้ว พวกหลังจึงจะบรรเลงบ้าง การบรรเลงลักษณะดังกล่าว หากพวกหลังบรรเลงซ้ำกับพวกหน้าทางการดนตรีไทยเรียกการบรรเลงลักษณะนี้ว่า “ลูกล่อ” แต่หากตรงกันข้าม พวกหลังบรรเลงทำนองให้ผิดแผกแตกต่างไปจากพวกหน้า ก็เรียกการบรรเลงแบบนี้ว่า “ลูกชด” ทำนองเพลงที่มี “ลูกล่อลูกชด” นี้สุดแต่คีตกวีผู้แต่งท่านใดจะประดิษฐ์คิดแต่งขึ้นอย่างไร จะสั้นหรือยาวหลายพยางค์ หรือเพียงพยางค์เดียวก็ได้

ชาบซึ่งกับผลงานชิ้นต่างๆ ซึ่งหากไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในยุคนั้น ก็คงมิได้รับการยกย่องเลื่อนบรรดาศักดิ์และราชทินนาม ดังประวัติศาสตร์ที่ได้รับการบันทึกไว้มากถึงปัจจุบันเป็นแน่

ครุมีแขก(มี จริยางกูร หรือ พระประดิษฐไพเราะ)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ที่จัดได้ว่าเป็นยุคทองของละคร ดนตรี นาฏศิลป์ ปรากฏมีนักดนตรีและนักร้องได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์และราชทินนามจำนวนมาก ราชทินนาม **ประดิษฐ์ไพเราะ** ของครุมีแขก(มี จริยางกูร) ก็เป็นหนึ่งในราชทินนามเหล่านั้น ดังประกาศพระราชทานราชทินนามต่อไปนี้

“ประธานดุริยศัพท์ ประดับดุริยกิจ ประดิษฐ์ไพเราะ เสนาะดุริยางค์ สำอานค์ดนตรี ศรีวาทิต สิทธิวาทิน พิณบรรเลงราช พาทยบรรเลงมรณีย์ ประสมสังคีต ประณีตวรศัพท์ คนธรรพวาที ดนตรีบรรเลง เพลงไพเราะ เพราะสำเนียง เสียงเสนาะกรรณ สรรเพลงสรว พวงสำเนียงร้อย สร้อยสำเนียงสนธิ์ วิมลวงเวง บรรเลงเลิศเลอ บำเรอจิตรจรง บำรุงจิตรเจริญ เพลินเพลง ประเสริฐ เพลิดเพลินประชัน สนั่นบรรเลงกิจ สนิทบรรเลงการ สมานเสียงประจักษ์ สมัครเสียง ประจิตร วาทิตสรศิลป์ วาทินสรเสียง สำเนียงชั้นเชิง สำเร็จชวนชม ภิรมย์ร่าใจ พิไรมยา วิชา ประจินต์ วิชาประจินต์ วิชาประณีต สังคีตศัพท์เสนาะ สังเคราะห์ศัพท์สอาน ดุริยางค์เจน จังหวะ ดุริยเจนใจ ประไพเพลงประสม ประคมเพลงประสาน ขาญเชิงระนาด ฉลาดซ้องวง บรรจงทุ้มเลิศ บรรเจิดบีเสนาะ ไพเราะเสียงซอ คลอขลุ่ยคล่อง ว่องจะเข้รับ ขับคำหวาน ตันตริ การเจนจิต ตันตริกิจปรีชา นารทประสานศัพท์ คนธรรพประสิทธิสาร”

นอกจากนี้ยังมีราชทินนามที่ขึ้นต้นด้วย เจน จัด ถนัด ถนอม และลงท้ายด้วยดุริยางค์ คือ เจน ดุริยางค์ จัดดุริยางค์ ถนัดดุริยางค์ ถนอมดุริยางค์ อีกด้วย

ราชทินนามต่างๆดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเสพดนตรีของคนไทย ที่จัดได้ว่าเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ในแนวนอนจากแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมอัมพวา⁷ กล่าวคือ

⁷ อัมพวา หลังเสียกรุงครั้งที่ 2 ในยุคกรุงธนบุรี เป็นแหล่งรวมของวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากกรุงเก่า หลอมเข้ากับวิถีชีวิตของชาวบ้านผู้ประกอบสัมมาอาชีพด้วยเกษตรกรรมและปมเพาะการสร้างสรรคงานศิลปะสาขต่างๆ ไปพร้อมกันด้วย การ

วัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมราชสำนักสองทางให้แกกัน ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในฐานะทางสังคมที่มีความแตกต่างกลับถูกศิลปินดนตรีเป็นตัวเชื่อมโยง เมื่อมีศิลปินดนตรี ก็มีการลดชั้นวรรณะและในขณะเดียวกันก็เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับไพร่ฟ้าประชาชนให้ใกล้ชิดมากขึ้น จึงทำให้ต่างก็เสพดนตรีในรสนิยมที่ใกล้เคียงกัน ฟังหรือเล่นดนตรีชุดเดียวกัน ดังนั้น การวิจารณ์หรือการทวิวจณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องดนตรีจึงอยู่ในกระแสเดียวกัน การพระราชทานพระราชทินนามให้แก่ นักดนตรี มิใช่เป็นกิจของพระราชอาคันตุกะที่ทรงโอหังมาจากเบื้องสูง แต่เป็นผลมาจากราชสำนักมีความรอบรู้ เข้าถึง เข้าใจงานสร้างสรรค์ของศิลปินด้วยกัน

ปรากฏการณ์ดังกล่าวที่ทำให้เห็นภาพของพระราชที่ทรงยกย่องความสามารถของสามัญชนผู้มีความสามารถเป็นเลิศ ด้วยวิจรรย์ญาณที่เข้าถึงและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง อันเป็นการสะท้อนจากสัมพันธภาพแนวนอน อีกทั้งพร้อมไปด้วยพระราชอำนาจแห่งการเกื้อหนุน การที่ทรงอยู่ในฐานะที่จะมีพระราชวินิจฉัยในเรื่องคุณค่า พระราชาก็คือ “super-critic” ของสังคมไทยนั่นเอง แต่เมื่อสถาบันกษัตริย์จำเป็นต้องลดบทบาทหน้าที่ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทำให้การอุปถัมภ์ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการมอบหน้าที่ให้กรมศิลปากร และในเรื่องของดนตรี เหล่าทัพทั้งสามและกรมตำรวจก็อาสาเข้ามาช่วยรักษาวรรณมรดกอันล้ำค่าของชาติไว้ ศิลปินจึงถ่ายโอนมาเป็นหน้าที่ของ “รัฐ” ในระยะต่อมาคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(สวช.) ได้จัดทำโครงการศิลปินแห่งชาติ เพื่อสรรหา ส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือศิลปินผู้สร้างสรรค์ ผลงาน ศิลปะล้ำค่าไว้ในแผ่นดิน ยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ นับว่าเป็นการบำรุงทรัพยากรบุคคลสำคัญทางด้านศิลปะ ที่ได้สืบสานงานศิลปะของชาติให้เชื่อมโยงจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ด้วยการสืบทอดถ่ายทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในอดีต ให้มีความรุ่งโรจน์สืบไปในอนาคต

นับจาก พ.ศ.2528 จนถึงปัจจุบัน(พ.ศ.2551) เรามีศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(ดนตรีไทย) รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนถึง 29 คน คือ

นายมนตรี ตราโมท (2528) คุณหญิงไพฑูริย์ กิตติวรณ (2529) นางท้วม ประสิทธิ์กุล (2529) นางทองหล่อ ทำเลทอง(2529) นายเฉลิม บัวหัง (2529) นายไชยลังกา เครือเสน (2530) นางเจริญใจ สุนทรวาทิน (2530) คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง (2530) นายบุญยงค์ เกตุคง (2531) นายประสิทธิ์ ถาวร (2531) นายประเวช กุ่มท (2532) นายเตือน พาทยกุล (2535) นายจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ (2536) นางฉวีวรรณ พันธุ (2536) นางสุดจิตต์

ก่อตั้งเมืองหลวงใหม่และราชวงศ์ใหม่ เป็นการฟื้นตัวทางวัฒนธรรมที่ได้รับแรงหนุนจากอัมพวา ความรุ่งโรจน์ของศิลปวัฒนธรรมในยุคต้นรัตนโกสินทร์ อันจะเห็นได้จากงานศิลปะอันทรงคุณค่าที่มีการสร้างขึ้นในรัชกาลที่ 2 ซึ่งประสูติที่อัมพวาในฐานะสามัญชน เป็นเครื่องยืนยันได้ว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านกับวัฒนธรรมราชสำนักสองทางให้แกกัน **ความสัมพันธ์แนวนอน** จึงเป็นลักษณะเด่นของการหลอมรวมนี้ การกล่าวถึง “วัฒนธรรมอัมพวา” ในเชิงวิชาการจึงเท่ากับเป็นการบ่งบอกถึง “กระบวนทัศน์” (paradigm) หนึ่งที่ชี้ให้เห็นความแข็งแกร่งของวัฒนธรรมไทยที่ฟื้นตัวจากความล่มสลายในทางกายภาพและในทางการเมืองได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ศิลปะจากแผ่นดินแม่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตแนวคนธรรมดาสามัญที่สามารถปรับตัวเข้าสู่บริบทอื่นเช่นราชสำนักได้ทุกเมื่อ มรดกทางวัฒนธรรมจากอัมพายังมีบทบาทอันสำคัญอยู่ในยุคปัจจุบัน (อ้างอิงนิยามของโครงการวิจัย “การวิจารณ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย”)

อนันตกุล (2536) นายแจ้ง คล้ายสีทอง (2538) นายสร้อย ดำแจ่ม (2538) นางจันทร์สม สายธารา (2539) นายใหญ่ วิเศษพลกรัง (2539) นายพินิจ ฉายสุวรรณ (2540) นางเบญจรงค์ ธนโกเศศ (2541) นายเชื้อ ดนตรีรส (2542) พลเรือตรี มงคล แสงสว่าง (2543) นายจิรัส อจณรงค์ (2545) นายวิเชียร คำเจริญ (2548) นายสำราญ เกิดผล (2548) ร้อยตำรวจตรีกาหลง พึ่งทองคำ (2549) นายศิริ วิชเวช (2551) นายประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว (2551)

ตราสัญลักษณ์ศิลปินแห่งชาติ

การวิจารณ์ที่ปรากฏอยู่ในอดีต อาจยังไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นระบบหรือมีแต่ส่วนน้อย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะในวิถีชีวิตของคนไทยยังไม่มีวัฒนธรรมการเขียนบันทึกนั่นเอง การวิจารณ์จึงต้องผูกติดอยู่กับวัฒนธรรมมุขปาฐะหรือการบอกกล่าวด้วยคำพูด การวิจารณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรจึงมีน้อยจนเกือบไม่มีเลย ดังนั้นการวิจารณ์ที่มีพลวัตอยู่ชั่วขณะหนึ่งจึงได้สูญหายไปกับยุคสมัย สิ่งที่หลงเหลืออยู่ก็แต่เพียงร่องรอยแห่งวัฒนธรรมที่พอจะอนุมานให้เห็นห้วงหรือท่วงทีในการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในยุคสมัยที่ “เราเรา ท่านท่าน” ไม่ได้อยู่ร่วมยุคสมัยที่ได้เห็นความจริง ได้ยินการแสดง จนไม่อาจหาคำอธิบายมาตอบคำถามหรือต่อรองต่อสิ่งที่ในวัฒนธรรมเชื่อว่าเป็น ของสูง หรือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือแม้แต่สิ่งที่ปรากฏในรูปแบบของร่องรอยทางภาษาที่บ่งบอกถึงตำแหน่งหรือบทบาททางสังคม อันสามารถระบุให้เห็นความเป็นศิลปินชั้นเยี่ยมของแผ่นดิน ซึ่งการปรากฏร่องรอยดังที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้น เป็นเพียงภาพสะท้อนให้เห็นกรอบของวัฒนธรรมในอดีต เอื้อต่อการวิจารณ์ด้วยการ “ทวิวจน์” ที่แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดในแง่มุมของการรับรู้เชิงสุนทรีย์แห่งดนตรีของแต่ละบุคคลในสังคม อันก่อกำเนิดเป็นกลไกควบคุมคุณภาพของงานศิลปะไปโดยอัตโนมัติ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นเสมอไปว่า การวิจารณ์ครั้งนั้น ๆ จะต้องแปรสภาพเป็นตัวชี้งานที่อยู่ในรูปของลายลักษณ์อักษรหรือเป็นทางการที่ป่าวประกาศให้คนทั้งเมืองได้รับรู้ว่า งานศิลปะหรือบุคคลท่านนี้จัดได้ว่าเป็นงานศิลปะหรือศิลปินชั้นดี

ยุคสมัย

เมื่อยุคสมัยได้แปรเปลี่ยนไป สิ่งต่างๆ ก็ย่อมเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้กับสภาพที่เปลี่ยนไปด้วย ดังเช่นการเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองการปกครองของบ้านเมือง อันเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ “ดนตรีไทย” ถึงคราวปรับลดบทบาทในวิถีชีวิตของคนไทยลง อันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ที่ชนนโยบาย “รัฐนิยม” มีประกาศเป็นรัฐนิยมห้ามการบรรเลงดนตรีไทย เพียงเพราะเห็นว่าดนตรีไทยไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ไม่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศได้ ทำให้วัฒนธรรมและดนตรีต่างชาติเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางดนตรีไทยจึงชะงักงันจนกลายเป็นเส้นขนานที่แบ่งแยกความเป็นคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ด้วยนโยบายพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีรากฐานมาจากแนวคิดเศรษฐกิจระบบทุนนิยม มุ่งเน้นที่จะพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจ ที่ใช้ “เงิน” เป็นปัจจัยหลักในการแสวงหาทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่ง “ความรู้”

โดยเฉพาะ“ความรู้”ทางดนตรีไทย กล่าวคือเมื่อสังคมเปลี่ยน สถาบันต่าง ๆ ก็ย่อมต้องเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา เมื่อความนิยมดนตรีไทยที่ใช้ในวิถีชีวิตเริ่มจะลดลง “บ้านหรือชุมชน”ก็เริ่มลดบทบาทหน้าที่ลงอย่างทันตาเห็น ทำให้บางบทบาทเลือนหายไปจากประวัติ

ศาสตร์ของการดนตรีไทย เพราะความที่ไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องผลิตนักดนตรีเพื่อรับใช้สังคมเหมือนแต่เก่าก่อน ดูแต่“วัด”ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นศูนย์กลางของคนทุกชนชั้น ทุกเพศทุกวัย ก็เริ่มกลายเป็นเพียงสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ความนิยมเพื่อที่จะรวมตัวกันที่วัดเพื่อดูการประชันขันแข่งดนตรีไทยเริ่มลดน้อยถอยลง และที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดคือ“วัง” ที่เริ่มทยอยลดและหมดบทบาทลงไปภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น ศิลปะทั้งหลายเมื่อไร้ผู้สนับสนุน ทั้งศิลปินก็ขาดผู้อุปถัมภ์ ความอยู่รอดของดนตรีไทยก็“เห็นที”จะโลดเล่นอยู่ในวิถีเดิม ๆ ของสังคมไทยซึ่งอยู่ร่วมกับชนบทยุคแบบเก่าไม่ได้อีกแล้ว สิ่งหนึ่งที่จะต้องเกิดขึ้นคือการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะในปัจจุบัน ดังนั้นปรากฏการณ์ร่วมสมัยจึงเกิดขึ้น ซึ่งสภาวะร่วมสมัยที่จะก่อให้เกิดปรากฏการณ์นั้น มองได้จากกรอบของมโนทัศน์ในชั้นต้นที่บ่งบอกถึงช่วงเวลาว่าศิลปิน ศิลปะ หรืองานศิลปะจะดำรงอยู่ในช่วงเวลาเดียวกันกับกลุ่มผู้รับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยช่วงเวลาดังกล่าวอาจสั้นหรือยาวนานก็แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบยอมรับของผู้รับ ซึ่งบางครั้งอาจครอบคลุมช่วงเวลาที่ยาวนานถึง 2-3 ชั่วโมงก็ได้ ทั้งนี้ยี่สำคัญก็คือความพ้องต้องกันของช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องการสื่อความระหว่างผู้สร้างกับผู้รับ หรือเกี่ยวข้องการสร้างกับการรับประสบการณ์ทางความคิด และ/หรืออารมณ์ความรู้สึกโดยผ่านงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ ซึ่งในอีกมิติหนึ่งอาจสังเกตได้ว่า วงการศิลปะในช่วงเวลาดังกล่าว มีทิศทาง อุดมการณ์ หรือกระบวนทัศน์ร่วมอันเป็นที่ยอมรับของทั้งผู้สร้างและผู้รับ โดยทั่วไปมโนทัศน์นี้ไม่มีลักษณะของการประเมินคุณค่า แต่ก็เลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับการนำไปใช้ในการสนับสนุน “กระแสหลัก” ของพัฒนาการทางศิลปะในช่วงใดช่วงหนึ่ง

ในที่สุดปรากฏการณ์ร่วมสมัยก็ก่อกำเนิดขึ้นกับวงการดนตรีไทย มีความพยายามที่จะสร้างหรือค้นหาแนวทางที่เหมาะสม คิดค้นแนวทฤษฎีเพื่ออธิบายถึงการแสดงดนตรีไทยในรูปแบบใหม่ แต่ก็ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจในเกณฑ์ที่ได้กำหนด หรือกฎกติกาที่สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในการประกวดประชันอย่างไรก็ตามสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ย่อมที่จะส่งผลต่อพัฒนาการหรือการสร้างสรรค์ที่ “อาจจะ” กลายเป็นชนบทยืดถือปฏิบัติของการดนตรีไทยในอนาคต นอกจากนี้พัฒนาการขององค์ความรู้ชุดใหม่ที่เกิดขึ้นและขยายออกไป อาจได้รับข้อโต้แย้งหลากหลายประการจากแนวคิดหรือองค์ความรู้แบบเก่า ทั้งในเรื่องของประวัติศาสตร์ดนตรีและวิชาการทางดนตรีไทย ทำให้สรุปได้ว่าเป็นปัญหาของความพยายามที่จะเป็นสากลกับชนบดดั้งเดิมของดนตรีไทยอย่างไรก็ตามแม้ว่าข้อโต้แย้งหรือการวิเคราะห์วิจารณ์จะเป็นข้อมูลลักษณะที่เป็นปัจเจกและมีความเป็นอัตวิสัยค่อนข้างมาก แต่ก็ยังสามารถที่จะสะท้อนให้เห็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดออกมาจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในขณะที่อีกมุมหนึ่งก็แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อชนบทยุคเดิม อันเป็นอัตลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคีตศิลป์ไทยได้อย่างชัดเจน

ปรากฏการณ์ของเวลาที่ผันแปร นำไปสู่ปรากฏการณ์ร่วมสมัยของดนตรีไทยที่ปรับเปลี่ยนเป็นชิ้นงานศิลปะและการนำเสนอศิลปะรูปแบบใหม่ ก่อให้เกิดวิวาทะที่เป็น“ทวิวัจน”ดนตรีอีกลักษณะหนึ่งที่มีปัจจัยด้านของ “เวลา” หรือ “ยุคสมัย” เข้ามาเกี่ยวข้อง มี “สื่อ” เข้ามาเป็นตัวกลางในการนำเสนอ อาทิ

รายการ **“คุณพระช่วย”** เป็นรายการที่นำเสนอศิลปวัฒนธรรมบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับดนตรี อาจกล่าวได้ว่า เป็นจุดสร้างความน่าสนใจและน่าติดตามให้กับรายการเป็นอย่างดี รูปแบบการนำเสนอส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอองค์ความรู้

รู้ทางด้านดนตรีไทย โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ มาเป็นผู้อธิบาย ต่อจากนั้น จึงนำความรู้มานำเสนอในรูปแบบของบทเพลงหรือการแสดง ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การประยุกต์รูปแบบให้มีลักษณะเป็นตะวันตก หรือผสมผสานระหว่างไทยและตะวันตกโดยอิงกับเนื้อหาเดิม เช่น การนำเสนอโดยการบรรเลงด้วยวงดนตรีแบบตะวันตกผสม

เครื่องดนตรีไทยบางประเภท หรือการนำเสนอด้วยเครื่องดนตรีตะวันตกทั้งหมด ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่ารูปแบบส่วนใหญ่ที่รายการนี้ใช้คือ การผสมผสานระหว่างไทยกับตะวันตก และช่วงท้ายของรายการที่ใช้ชื่อว่า “คุณพระประชัน” นั้น นับเป็นช่วงที่สำคัญอีกช่วงหนึ่งของรายการ ที่จะนำเสนอความสามารถของผู้เข้าร่วมรายการในลักษณะการประชันทางศิลปะแขนงต่าง ๆ ทั้งการประชันการเล่นเครื่องดนตรีไทย ประชันการเขียนลายไทย ประชันแต่งกลอนสด ฯลฯ การประชันในลักษณะดังที่ได้กล่าวมานั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นชนบอย่างหนึ่งของการแสดงแบบไทยที่มีมาช้านานแล้ว อย่างไรก็ตาม การประชันขันแข่งโดยเฉพาะทางด้านดนตรีไทยในรายการนี้ ก็ยังมีข้อแตกต่างไปจากชนบเดิม ทั้งรูปแบบ เนื้อหา จากการแสดงความคิดเห็นและการถ่ายทอดประสบการณ์ของคณะกรรมการแต่ละคนอีกด้วย

อีกรายการหนึ่งคือ รายการ**“อศรย์คนธรพ”** ซึ่งเป็นรายการทิวตฤประสงคัดเจนนมาตั้งแต่แรกเริ่มว่า เป็นการประชันวงดนตรีเพื่อหาผู้ชนะเลิศ จากผู้เข้าร่วมประชันทั้งหมด 16 วง ผู้จัดรายการกำหนดโจทย์ให้ผู้เข้าร่วมประชันได้ “จินตนาการ” เพลงไทย และใช้วิธีการบรรเลงเพื่อสื่อจินตนาการเพลงนั้นได้โดยอิสระ วงดนตรีที่เข้าร่วมประกวดประชันมาจากการคัดสรรของผู้จัดรายการ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักดนตรีอาชีพ หรือกลุ่มผู้มีประสบการณ์ทางดนตรีไทยจากชุมชนและสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ซึ่งแน่นอนส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นนักเรียนที่ทำการกิจกรรมดนตรีไทยทั้งสิ้น

ทั้ง 2 รายการ จัดได้ว่าเป็นตัวอย่างของกรณีศึกษาที่เป็นเวทีใหม่สำหรับการแสดงดนตรีไทยที่มุ่งหวังจะตอบสนองผู้รับ โดยการปรับเปลี่ยนเนื้อหา และวิธีการทางดนตรีให้เป็นไปตามกระแสนิยม รวมถึงการสร้างและเสนอกระแสใหม่ ๆ ในวงการดนตรีไทย จนอาจกล่าวได้ว่า มีลักษณะคล้ายกับการสร้างศิลปวัฒนธรรมให้กลายเป็นสินค้าที่ต้องปรับตัวตามผู้บริโภค ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ศิลปวัฒนธรรมบางอย่างมีคุณค่าในตัวเอง แต่การทวิจันหรือการวิจารณ์เพื่อให้เกิดพลังทางปัญญานั้น กลับมิได้นำเสนอด้วยความซื่อสัตย์ต่องานศิลปะ หากแต่ยึดติดอยู่กับการใช้ความน่าเชื่อถือของตัวบุคคล คือวิทยากรและกรรมการมาสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการนำเสนอข้อมูลของรายการ ซ้ำยังตอกย้ำความน่าเชื่อถือของการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นด้วยรางวัลและการยอมรับ โดยเฉพาะการอ้างอิงรางวัล อันทรงเกียรติจากสถาบันเบื้องสูง ซึ่งมีผลต่อการสร้างมุมมองคุณค่าใหม่ อันจะเห็นได้ว่า อัตวิสัยของบุคคลที่สังคมเชื่อว่าน่าเชื่อถือมีผลต่อผู้รับโดยทั่วไปมากกว่าข้อมูลทวิสัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ความรู้ทางด้านดนตรีที่ยังขาดแคลนอยู่

ดังนั้น การวิจารณ์ตัวงานในรูปแบบเช่นนี้ จึงยังไม่ชัดเจนด้วยตัวบทเนื้อหาของงานศิลปะ เพราะผู้นำเสนอรายการหรือแม้แต่ตัวศิลปินเองก็ยัง “ไม่ได้” เข้าใจถึงแนวความคิดในการสร้างงาน ดังนั้น การรับรู้เพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการวิจารณ์จึงต้องมององค์ประกอบหลายด้าน ทั้งนี้เพื่อเข้าถึงความคิดในการสร้างสรรค์งาน จะได้นำไปสู่การวิจารณ์เพื่อเกิดพลังทางปัญญามีอุดมการณ์ที่เป็นปัจจุบัน จึงต้องมององค์รวมที่ก่อให้เกิดงานศิลป์ชิ้นนี้ โดยมองจาก

1) **โจทย์ในการประชัน** ในส่วนของรายการ “*คุณพระช่วย*” นั้น โจทย์ที่ใช้เป็นเพลงไทย หรือเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ โดยใช้วงดนตรีที่ใช้เครื่องดนตรีตะวันตกเล่นประกอบกับเครื่องดนตรีไทยที่ประชันกัน ทำให้ลักษณะลีลาและท่วงทำนองเปลี่ยนไปตามผู้ประพันธ์หรือผู้เรียบเรียงดนตรีซึ่งเป็นผู้กำหนดขึ้นเฉพาะกรณี โดยมีได้ยึดถือตามบทเพลงเดิมทั้งหมด ทั้งนี้เพราะแนวทางการบรรเลงถูกกำหนดโดยผู้ประพันธ์หรือผู้เรียบเรียง มากกว่าที่จะให้อิสระแก่ผู้บรรเลงในการคิดหรือกำหนดแนวทางการบรรเลงด้วยตนเอง นอกจากนี้ เสียงของเครื่องดนตรีไทยบางชิ้นที่ใช้ในการประชันก็ต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นระบบเสียงแบบดนตรีตะวันตก จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อบทเพลงและนักดนตรีผู้บรรเลงที่ส่วนใหญ่ฝึกฝนการเล่นตามระบบเสียงดนตรีแนวเดิม ในขณะที่รายการ “*อัครราชย์คันธรพ*” นั้นเป็นการกำหนดโจทย์โดยการให้จินตนาการเพลงไทยโดยอิสระ ทำให้ผู้เข้าร่วมประชันสามารถตีความและแสดงออกได้อย่างหลากหลาย ทั้งในลักษณะการสร้างใหม่และการปรับเปลี่ยนวิธีการบรรเลง การที่ผู้จัดรายการไม่ได้ชี้แจงกรอบแนวคิดของการจินตนาการอย่างชัดเจน ทำให้วงดนตรีที่เข้าร่วมประชันแต่ละวงต้องตีความโจทย์เองและสร้างแนวทางการบรรเลงของตนเองจนยากที่จะพิจารณาเปรียบเทียบกันได้ระหว่างรายการทั้งสอง เพราะไม่มีแนวทางร่วมกัน ข้อสังเกตจากโจทย์รายการนี้ คือ การรื้อทั้งขนบเดิมทางดนตรีไทย แล้วสร้างขนบใหม่ขึ้นมา โดยคาดหวังจะทำให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการได้อย่างชัดเจนขึ้น เพราะคิดว่าขนบเดิมอาจมีข้อจำกัดทางจินตนาการของผู้ฟัง และไม่ได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมาตามเงื่อนไขของรายการ

2) **เนื้อหาและรูปแบบของดนตรี** ในส่วนของรายการ “*คุณพระช่วย*” เป็นการใช้นักร้องและวิธีการบรรเลงดนตรีแบบประยุกต์เป็นหลักในการประชัน เป็นจุดเด่นของรายการที่ตอบสนองความสนใจของผู้ชมที่เป็นคนรุ่นใหม่ การเลือกบทเพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่เนื้อหาเน้นความสนุกสนานหรือท่วงทำนองที่คุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว โดยไม่ใช้บทเพลงเพื่อการประชันในขนบเดิม นอกจากนี้การประชันบางครั้ง เช่น การประชันขิม มีลักษณะเป็นการแสดงฝีมือและความสามารถในการจดจำทำนอง ซึ่งบรรเลงโดยกรรมการ แล้วให้ผู้เข้าประชันบรรเลงตาม โดยไม่เคยเห็นหรือฟังทำนองนั้นมาก่อน ในขณะที่เนื้อหาและรูปแบบของดนตรีในรายการ “*อัครราชย์คันธรพ*” กลับเป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคม มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ทางสังคม โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางสังคมเข้ากับเนื้อหาของดนตรี เช่น การใช้ชื่อเพลง ทำนองเพลง ตลอดจนเนื้อร้องมาเป็นองค์ประกอบที่เรียงร้อยให้สอดคล้องกับโจทย์ที่ตนกำหนดขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่แปลกไปจากขนบเดิมทางดนตรีที่สืบทอดกันมาอย่างสิ้นเชิง ปรากฏการณ์นี้ทำให้เกิดการวิพากษ์

วิจารณ์อย่างกว้างขวางในหมู่นักและผู้ศึกษาดนตรีในขนบเดิมว่า แนวคิดและผลที่เกิดขึ้นจากรายการนี้จะกระทบต่อแนวทางดนตรีไทยในอนาคตอย่างไร เพราะเป็นการรื้อแล้วสร้างใหม่ โดยไม่คำนึงถึงรูปลักษณะของวงดนตรีไทยและมีได้นำคุณค่าความหมายของดนตรีไทยในขนบเดิมมาใช้ เพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นคุณค่าภายในของดนตรีไทยแต่อย่างใด

3) **บทบาทกรรมการผู้ตัดสิน** การตัดสินประกวดการประชันในรายการ “*คุณพระช่วย*” ใช้กรรมการจำนวน 3 คนผลัดเปลี่ยนไปตามรายการ โดยมีกรรมการหลัก 1 คน เป็นผู้ตัดสินการประชันเครื่องดนตรีทุกชนิด และมีกรรมการร่วมอีก 2 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการบรรเลงเครื่องดนตรีที่ใช้ในการประชันแต่ละครั้ง การตัดสินระยะแรกของกรรมการจะให้ความสำคัญกับเทคนิควิธีในการบรรเลง โดยพิจารณาความสมบูรณ์และความถูกต้องเป็นหลัก และการที่บางครั้งกรรมการหลักมิได้เป็นนักดนตรีที่มีความชำนาญในการปฏิบัติเครื่องดนตรีชนิดนั้นอย่างแท้จริง ทำให้ผลการตัดสินของคณะกรรมการค้ำกันเองอยู่หลายครั้ง รวมทั้งค้ำกับผู้ชมรายการด้วย

ส่วนในรายการ“**อัจฉริยะคันทรอป**” ใช้จำนวนกรรมการเท่ากันกับรายการ “**คุณพระช่วย**” การแสดงความคิดเห็นของกรรมการต่อการบรรเลงของวงดนตรีที่เข้าร่วมประชัน ส่วนใหญ่พบว่าไม่สามารถชี้จุดเด่นจุดด้อยในเชิงสร้างสรรค์ หรืออธิบายจินตนาการของเพลงตามโจทย์ที่รายการกำหนดได้ แต่จะให้ความเห็นในด้านความสมบูรณ์ถูกต้องของการบรรเลงมากกว่า

ปรากฏการณ์ทางดนตรีไทยที่เกิดขึ้นในรายการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าแนวทางแห่งสุนทรียศาสตร์ทางดนตรีไทยได้เปลี่ยนไปจากชนบเดิม ที่ว่าด้วยหลักของการสร้างงานศิลปะเพื่อชีวิต หากแต่สิ่งที่เกิดขึ้นในปรากฏการณ์ร่วมสมัยครั้งนี้นักกลับเป็น “วาทกรรมปลายปิด” ที่เป็นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของผู้จัด(นายทุน)และเงื่อนไขของรางวัล ซึ่งนักดนตรีหรือผู้ที่เข้าร่วมแข่งขันต้องปรับตัวเข้าหาเกณฑ์เหล่านั้น ด้วยเหตุผลหลายประการทั้งในเรื่องรางวัลหรือโอกาสที่จะได้รับจากสื่อในโอกาสต่อไป อันเนื่องมาจาก ดนตรีไทยมีพื้นที่ในสังคมปัจจุบันน้อยลง เมื่อสื่อเปิดพื้นที่ให้ นักดนตรีจึงต้อง “ยอมแลก” และ “ยอมรับ” ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่า “ความร่วมมือ” จะเป็นจุดเริ่มต้นของความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในวงการดนตรีไทยรวมทั้งดนตรีตะวันตก ทั้งในส่วนของผู้

สร้างและผู้รับ แต่ “ความร่วมมือ” ในวงการดนตรีไทยส่วนหนึ่งเกิดจากรายการประเภทวัฒนธรรมบันเทิงในสื่อสาธารณะและเวทีการประกวดดนตรี ที่เน้นโจทย์ให้แสดงถึง “ความร่วมมือ” จึงทำให้ต้องตีความหมายของคำนี้ว่าเป็น “รูปแบบ” ของวิธีการนำเสนอความร่วมมือโดยวิธีการที่ต่างไปจากเดิม ดังนั้น ปรากฏการณ์ของดนตรีไทยในความร่วมมือ อาจกล่าวได้ว่า เป็น “ทางใหม่ที่ไร้ชนบ” เพราะมีความพยายามที่จะสร้างดนตรีขึ้นใหม่ โดยให้นิยามของ “เครื่องดนตรี” ในลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การให้ความสำคัญกับเครื่องดนตรี(ไทย)ในฐานะ “สื่อของเสียงชนิดหนึ่ง” ที่สร้างเสียงดนตรีได้ ดังนั้น เมื่อนักดนตรีมีนิยามนี้ในใจ จึงส่งผลต่อให้เกิดการสร้างระบบเสียงหรือวิธีการใหม่ๆ โดยไม่อ้างอิงชนบเดิม ในมุมมองหนึ่งจึงเห็นว่าเป็นข้อพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทางด้านเสียง (acoustic) และชนบททางดนตรี ที่ผู้รับในฐานะคนร่วมยุคของสังคมร่วมสมัยต้องแยกพิจารณาให้ชัดเจน ก่อนที่จะตัดสินคุณค่าเชิงสุนทรียะ

พื้นที่ใหม่

การวิจารณ์ในสังคมวัฒนธรรมดนตรีไทย มีทั้งการวิจารณ์ด้วยคำพูด ด้วยคารม ที่เมื่อดูหรือฟังดนตรีแล้วก็วิพากษ์วิจารณ์ในขณะนั้น หรือ การนำกลับไปวิจารณ์ต่อในภายหลังเมื่อได้มีการพูดถึงประเด็นดนตรีที่ได้รับชมรับฟังมา ด้วยลักษณะการพูดแบบปากต่อปาก หรือ การบันทึกลงในหน้ากระดาษหนังสือเพื่อตีพิมพ์เป็นเอกสารรูปแบบต่างๆ นอกจากนั้น ยังมีการวิจารณ์ดนตรีอีกลักษณะหนึ่งที่พบได้ในวัฒนธรรมการวิจารณ์ดนตรีไทย นั่นคือ ลักษณะของการวิจารณ์ดนตรีด้วยดนตรี (non-verbal criticism) (เก็บความจาก “ดนตรีวิจารณ์ดนตรี” รังสิพันธุ์ แฉ่งขัน. 2547: 87-89) ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในงานประชันดนตรีไทย ซึ่งจะขอนำมาทบทวนในที่นี้ เพื่อให้เห็นแนวคิดและความลึกลับของวัฒนธรรมการวิจารณ์ดนตรีไทย ดังนี้

การประชันเป็นปรากฏการณ์ทางดนตรีที่สามารถแสดงนัยแห่งการวิจารณ์ได้โดยการกระทำของดนตรีที่ไม่ต้องใช้ภาษาใดๆ ในการแสดงถึงการวิจารณ์นั้น อีกทั้งการประเมินค่าก็เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้จากนัยแห่งการวิจารณ์ลักษณะนี้ด้วย การใช้ดนตรีวิจารณ์ดนตรีอาจเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่สามารถกำหนดให้เกิดขึ้นได้ หากแต่ขึ้นอยู่กับบริบทและปัจจัยจะส่งผลถึงนักดนตรีให้แสดงวิวาทะแห่งการวิจารณ์ดนตรีด้วยดนตรีหรือไม่ และการรับรู้นัยแห่งการวิจารณ์ รวมถึงการประเมินค่าที่แท้จริงย่อมเกิดขึ้นได้โดยนักดนตรีเอง รวมถึงผู้ฟังที่สามารถเข้าใจนัยนั้นโดยมิต้องอาศัยสื่อ หรือตัวกลางในการอธิบายและประเมินค่า ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการวิจารณ์ที่ปราศจากการสอดแทรกความเห็นอันเป็นอัตวิสัยของบุคคลอื่นเพื่อการรับรู้ข้อมูล ทั้งนี้แนวทางในการวิจารณ์มีข้อสังเกต 3 ลักษณะคือ

1. การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำไปในแนวทางหรือลักษณะเดียวกัน

2. การวิจารณ์ที่เกิดจากการกระทำไปในแนวทางหรือลักษณะตรงกันข้าม

การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำทั้ง 2 ลักษณะนี้ คนตรีจะวิจารณ์ดนตรีเอง ทั้งในด้านของความเหมือนและความแตกต่าง ที่อาจแสดงถึงความเด่น และความด้อยให้ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน โดยผู้ฟังและนักดนตรีสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างและท่าทีของการวิจารณ์นั้นได้ ซึ่งสามารถประเมินค่าของดนตรีได้จากวิวาทะทางดนตรีที่เกิดขึ้น

3. การวิจารณ์เกิดขึ้นจากการกระทำฝ่ายเดียว

การวิจารณ์ลักษณะนี้อาจกินความถึงบริบทและวิจารณ์ถึงเรื่องอื่น ๆ มากกว่าดนตรี ซึ่งทั้งนี้เรื่องของความเหมาะสมที่จะโต้ตอบหรือวิจารณ์นั้นเป็นดุลพินิจของนักดนตรีเอง โดยอาจพิจารณาในด้านของท่าทีของดนตรีที่ได้แสดงมา และมีการประเมินค่าถึงความเหมาะสมว่ามีความจำเป็นเพียงใดหรือหลีกเลี่ยงการมีวิวาทะทางดนตรี โดยที่การประเมินค่านั้นเกิดขึ้นภาพในตัวของนักดนตรีและเกิดขึ้นก่อนที่จะใช้ดนตรีเป็นเครื่องประเมินค่ากันและกัน นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของขนบทางวัฒนธรรมที่เป็นเงื่อนไขและปัจจัยต่อท่าทีและการตัดสินใจที่จะเกิดวิวาทะนั้นหรือไม่ ดังนั้น การวิจารณ์จากการกระทำฝ่ายเดียวจึงเป็นการวิจารณ์ที่ลึกซึ้งกว่าการวิจารณ์ของดนตรีที่มีท่าทีต่อกัน ซึ่งจะต้องพิจารณาทั้งเหตุปัจจัย และบริบททางวัฒนธรรมประกอบด้วย

ในปัจจุบัน ได้เกิดพื้นที่วิจารณ์ดนตรีขึ้นมาใหม่ นั่นคือพื้นที่ในโลกอินเทอร์เน็ต เป็นพื้นที่ทางความคิดที่บุคคลในชุมชนสามารถแสดงผ่านระบบสัญลักษณ์ ที่เป็นภาษาเทค-โนโลยีเสียง หรือ ภาพ โดยสามารถติดต่อกับพื้นที่ออนไลน์ของชุมชนอื่นได้ ด้วยการเชื่อมโยง ที่เอื้อต่อการทวิวิจน์หรือการวิจารณ์ด้วยพื้นที่ใหม่ที่รวมเอาการพูดคุย ตอบโต้ ในรูปแบบของมุขปาฐะและลายลักษณ์เข้ามาอยู่ด้วยกันในพื้นที่ใหม่แห่งนี้

การสำรวจข้อมูลเพื่อการศึกษาในประเด็นการวิจารณ์บนพื้นที่อินเทอร์เน็ตนั้น เน้นการลงพื้นที่สำรวจการสนทนาผ่านกระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ด(webboard)⁸ ซึ่งพบว่า การพูดคุยสนทนาโต้ตอบบนโลกอินเทอร์เน็ต มีความคล้ายคลึงกับการสนทนาโต้ตอบในโลกแห่งความจริง ที่มีการพูดคุย ปรีชาหาหรือในเรื่องราวชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ หรือแม้แต่เรื่องของความหลากหลายทางศาสตร์วิชาการ ที่คนหนึ่งคน หรือชุมชนหนึ่งชุมชน จะสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ลักษณะของการพูดคุยก็ไม่ได้มีความแตกต่างกัน มีทั้งการโต้ตอบแบบทันทีทันใด การขบขิบนินทา หรือ แม้แต่การวิพากษ์วิจารณ์จากสิ่งที่ได้พบประสบการณ์มาของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน เพียงแต่ข้อแตกต่างอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ในโลกอินเทอร์เน็ตก็คือ การโต้ตอบกันในลักษณะของการสื่อสารที่ไม่ต้องเผชิญหน้ากันเท่านั้น ดังนั้น การพูดคุยสนทนาในโลกอินเทอร์เน็ตส่วนหนึ่ง ผู้สนทนาหรือคู่สนทนาจึงยังใช้ความเป็นตัวตนจริงในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เจกเช่นปกติ แต่ก็ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก นั่นคือ ลักษณะของการปกปิดตัวตนที่แท้จริง โดยที่การสื่อสารลักษณะนี้สามารถที่จะปกปิดความเป็นตัวตนของตัวเองมิให้คู่สนทนาหรือวงสนทนารับรู้ได้ อาจเป็นเพราะความต้องการที่จะ “สลัด” ความเป็นตัวตนจริงในนามทั้งไป แล้วก้าวเข้าสู่โลกใหม่ด้วยความเป็น “ชีวิตใหม่” ที่สามารถกำหนดความเป็น “ตัวตน” ใหม่ สามารถดึงเอาความคิดใหม่ทุกแง่มุม ไม่เว้นความรู้สึกนึกคิดจากห้วงจิตใต้สำนึกขึ้นมาเปิดเผยได้อย่างอิสระเสรีตามแต่ใจต้องการ ประกอบกับระบบอินเทอร์เน็ตเองก็มีส่วนสนับสนุนในเรื่องของการสร้างชื่อผู้ใช้ (username) หรือการใช้นามปากกา ที่ทำให้ลักษณะของตัวตนจริงถูกปกปิดและเปิดเผยตัวตนเทียมแทนได้

ปรากฏการณ์ที่สังคมผู้วิจารณ์หรือสมาชิกในเว็บไซต์แสดงความเป็นอิสระที่จะกำหนดความคิดเห็นออกมานั้น เรียกได้ว่าเป็น “สังคมนิรนาม” คือเป็นสังคมที่ไม่ระบุตัวตนที่แท้จริงให้ปรากฏเด่นชัด ทำให้มองเห็นถึงความเป็น “บุคคลนิรนาม” ในสังคมอินเทอร์เน็ต ที่สามารถสะท้อนให้เห็นวิถีแห่งการแสดงความคิดเห็นที่นำไปสู่การวิจารณ์อย่างอิสระได้ อันได้แก่

⁸ การศึกษาการวิจารณ์ที่ปรากฏในโลกอินเทอร์เน็ต ผู้เขียนใช้พื้นที่กระดานสนทนา(webboard)ของเว็บไซต์ไทยคิดส์คอตคอม (<http://www.thaikids.com>) ซึ่งจัดทำโดย มูลนิธิหลวงประดิษฐ์ไพเราะ เป็นพื้นที่กรณีศึกษา

ประการที่หนึ่ง การเป็นบุคคลนิรนามในสังคมนี้สามารถวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราว หรือแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมดนตรีไทยได้อย่างหลากหลาย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตรงประเด็น ถึงลูกถึงคนอย่างอิสระและเปิดเผย ไม่มีกรอบของวัฒนธรรมเชิงอำนาจแฝงเร้นที่ปรากฏในวัฒนธรรมดนตรีไทย อันได้แก่ข้อที่มักอ้างเรื่องของความเป็นอาวุโสกับผู้เยาว์ หรือ ความเป็นอาจารย์กับศิษย์ ฯลฯ มาเป็นตัวปิดกั้นความคิด ทำให้มุมมองหนึ่งเราอาจได้การวิพากษ์วิจารณ์ที่สร้างสรรค์ สร้างพลังทางปัญญาได้ถึงขีดสุด แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง การวิพากษ์วิจารณ์นั้นจะถูกมองว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่จาบจ้วงเกินเลย อันเกิดจากอัตวิสัยหรืออคติของผู้วิพากษ์วิจารณ์เอง ข้อมูลที่นำมาก็อาจเป็นเพียงมุมมองสะท้อนของความ

คิดจากแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งเท่านั้น

ประการที่สอง การเป็นบุคคลนิรนามในสังคมอินเทอร์เน็ต ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัวเองวิพากษ์วิจารณ์ออกไป เนื่องจากพฤติกรรมกรวิพากษ์วิจารณ์นั้นถูกปกปิดด้วยตัวตนเทียมที่สร้างขึ้น การที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของตนเอง สิ่งดีที่เห็นจะมีแต่ความอิสระเสรีในการวิพากษ์วิจารณ์ที่สอดคล้องกับประเด็นแรกที่นำเสนอเท่านั้น หากความมีอิสระเสรีถูกนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบแต่เพียงด้านเดียว ทั้งที่ความเป็นจริงบางครั้งการวิพากษ์วิจารณ์ต้องประเมินค่าทั้งในทางบวกและทางลบด้วย ดังนั้นความมีอิสระเสรีในการวิพากษ์วิจารณ์ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัวเองนำเสนอออกไป ย่อมก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าว

ร้าว ดังเช่นการแสดงออกในรูปแบบของการจาบจ้วง หรือหมิ่นเหม่ต่อบุคคล สถาบัน หรือวัฒนธรรมอันดี ตลอดจนการใช้ภาษาที่รุนแรง

อย่างไรก็ตาม การวิจารณ์ในสังคมอินเทอร์เน็ตก็ยังมีขอบเขตเรื่องของความถูกต้องและการเคารพสิทธิที่ไม่ควรก้าวล้ำเส้นเขตของความเป็นส่วนตัวอยู่บ้าง ทั้งนี้ก็ด้วยยังมีข้อกำหนดทางกฎหมาย กฎระเบียบข้อตกลงที่ว่าด้วยเรื่องของการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ เพราะในระบบอินเทอร์เน็ตเองก็มีระบบที่สามารถสืบค้นหาตำแหน่งของตัวผู้ใช้โดยการสืบค้น ip address ที่สามารถระบุตำแหน่งสถานที่ของผู้ใช้ได้ทันทีหากต้องการที่จะสืบค้นด้วย

โลกไร้พรมแดนแห่งการวิจารณ์ในอินเทอร์เน็ต สร้างความสะดวกในการวิจารณ์ได้ทุกที่ทุกมุมโลก เพียงแต่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตได้ ความสะดวกสบายที่จะสามารถวิจารณ์จากสถานที่แห่งใดในโลกนี้ก็เกิดขึ้นได้ ข้อดีอย่างหนึ่งที่ได้ก็คือ จะทำให้เกิดการวิจารณ์เพิ่มมากขึ้น และในขณะเดียวกันหากเปรียบเทียบการวิจารณ์แบบมุขปาฐะที่การวิจารณ์หนึ่งครั้ง เราก็ไม่อาจจะบันทึกเรื่องราวการวิจารณ์ไว้ได้เลย ช่องทางนี้จึงเอื้อต่อการที่จะให้เกิดการบันทึกการวิจารณ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่มีหลักฐานชัดเจน อีกทั้งยังก่อให้เกิด

เกิดนักวิจารณ์มือใหม่หรือมือสมัครเล่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเหตุผลที่เกิดจากความมีอิสระของนักวิจารณ์ประกอบกับการที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการวิจารณ์นั้น เนื่องจากการที่สามารถสร้างตัวตนเทียมเพื่อปิดบังซ่อนเร้นตัวตนจริงได้ ดังนั้นการวิจารณ์สมัครเล่นจึงเกิดขึ้น และเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมากและอย่างรวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบการวิจารณ์ดนตรีในโลกแห่งความจริง ที่บางครั้งบางโอกาส พื้นที่ของการวิจารณ์ยังถูกปกปิดด้วยอำนาจแห่งความเป็นครู-ศิษย์ ผู้อาวุโส-ผู้เยาว์วัย หรือเหตุผลอื่นอีกต่างหาก ดังนั้น หากมองอีกมุมหนึ่ง ทำให้ตั้งข้อสังเกตได้ว่า นักวิจารณ์มือใหม่ หรือ นักวิจารณ์มือสมัครเล่น อาจเป็นผู้ที่กำลังทำลายกำแพงวัฒนธรรมของอำนาจที่ปรากฏอยู่ในดนตรีไทย ด้วยการวิจารณ์ที่เต็มไปด้วยพลังทางความคิดที่ถูกกดทับมานานในโลกแห่งความจริง

ศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า “สมัครเล่น” ว่า มีรากศัพท์มาจากคำว่า “amateur” ในภาษาฝรั่งเศส ซึ่งมาจากคำว่า “amāre” อันเป็นคำกริยาในภาษาละตินที่แปลว่า รัก อีกทอดหนึ่ง ผู้เป็น amateur คือ ผู้รัก หมายความว่าเพราะรักจึงสมัครเข้ามาประกอบกิจกรรมทางศิลปะ มโนทัศน์นี้มุ่งเน้นความสมัครใจอันเป็นแรงหนุนให้เกิดการสร้างสรรค์ที่เป็นอิสระ ประกอบกับความสามารถใช้พื้นที่ด้วยความอิสระอย่างมีเสรี ผู้วิจัยจึงมองเห็นว่า บนพื้นที่นี้สร้างนักวิจารณ์สมัครเล่นเป็นจำนวนมาก แต่หากจะถามถึง “คุณภาพ” ของงานวิจารณ์ที่เกิดจากส่วนหนึ่งของ “ความรัก” จึงสมัครเข้ามาประกอบกิจนั้น กลับมองเห็นได้แต่ลักษณะของแนวทางในการวิจารณ์ที่ “อาจ” สร้างความเป็น “คุณภาพ” ด้วยการ

“รวบรวม” เอามุมมองที่ “หลากหลาย” เชื่อมโยงเข้ากับงานศิลปะ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหรือทัศนคติของคนอื่นต่องานดนตรีชิ้นนั้น อย่างเช่นลักษณะของการ “วิจารณ์ซ้อนวิจารณ์” ที่เป็นไปในลักษณะของการวิจารณ์งานวิจารณ์ชิ้นต่าง ๆ ไม่จะเป็นการวิจารณ์ด้วยมุขปาฐะหรือลายลักษณ์อักษรที่เข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือ การวิจารณ์งานวิจารณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้อยู่แล้ว ดังตัวอย่างประเภทของกระทู้ที่พูดถึงเรื่องของการแสดง หรือ การประชันดนตรีในรายการทางโทรทัศน์ คือ รายการ “คุณพระช่วย” และ รายการ “อัครราชบัณฑิต” ที่ทั้งสองรายการนี้มีรูปแบบการนำเสนอดนตรีไทยในรูปแบบใหม่ คือ การประชันเครื่องดนตรีไทยและวงดนตรีไทย ตามแนวคิดที่นำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาร่วมบรรเลง กับความคิดบรรเลงเพื่อให้ดูแหวกแนว น่าอึ้งใจเมื่อได้รับชม การตัดสินใจในแต่ละรายการมาจากการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเชิญมาเป็นเกียรติซึ่งจะเป็นผู้แสดงความคิดเห็น และวิจารณ์การบรรเลงดนตรีในแต่ละรายการแต่เพียงฝ่ายเดียว การวิจารณ์ของกรรมการแต่ละครั้งให้ถือว่าเป็นที่สิ้นสุดของรายการ สามารถตัดสินได้ว่า ใครเป็นผู้แพ้ผู้ชนะ แต่ทว่าหลังรายการจบ พื้นที่กระตุนทนาเว็บไซต์ไทยคิดส์กลับคึกคักด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวของการบรรเลงดนตรีครั้งนั้น ๆ ด้วยประสบการณ์สุนทรีย์ของเจ้าของกระทู้และการบันทึกที่อ้างถึงคำวิจารณ์จากเหล่าบรรดากรรมการทั้งหลายที่ได้วิจารณ์ในรายการหนึ่ง และหลังจากการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาในกระทู้ประเภทนี้ คือ การเข้ามาวิจารณ์รายการนั้นจากสมาชิกกระตุนทนา(ทั้งที่เข้าชมและไม่เข้าชมรายการ) ซึ่งเข้ามาทำ “หน้าที่” ที่ไม่แตกต่างจากกรรมการบนเวทีรายการนั้น ๆ เลยทีเดียว กล่าวคือ จะมีการวิจารณ์ผลงานการแสดงดนตรีแต่ละตอนของรายการ เปรียบเทียบเคียงกับคณะกรรมการของรายการที่ผ่านมา สิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งก็คือ การแสดงความคิดเห็นหรือการวิจารณ์แต่ละตอนของคณะกรรมการที่ได้วิจารณ์ในแต่ละตอนในรายการที่ผ่านมาแล้วนั้น จะถูกวิจารณ์โดยผู้ที่เข้าใช้พื้นที่กระตุนทนาต่อไป ก่อให้เกิดการ “วิจารณ์ซ้อนวิจารณ์” ที่รวมเอาแง่มุมความคิดของผู้ฟังดนตรีและผู้ฟังบทวิจารณ์มาเสนอผ่านพื้นที่แห่งนี้ด้วยอย่างเต็มที่

และหากเรามองลึกถึงในรายละเอียดที่มาของการวิจารณ์แต่ละครั้ง ก็จะมีพบ “ข้อด้อย” อีกประการหนึ่ง คือ การวิจารณ์โดยช่องทางอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะจากมุมใดมุมหนึ่งของโลกใบนี้ “มักจะ” เป็นการ “วิจารณ์แห้งหรือวิจารณ์ขมขื่น” หมายถึง การวิจารณ์ที่เกิดจากการอ่านหรือฟังเรื่องราวการถ่ายทอดประสบการณ์ทางสุนทรีย์อีกทอดหนึ่ง หาใช่การได้รับสุนทรีย์รสด้วยตนเองในการฟังดนตรีโดยตรงไม่ ดังนั้นการวิจารณ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเช่นนี้ จึงเป็นไปได้อย่างที่อาจเป็นการวิจารณ์จากเนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดมาแล้วอีกชั้นตอนหนึ่ง โดยที่ผู้วิจารณ์ไม่ได้รับชมรับฟังรายการนั้นมาด้วยตนเอง จึงเกิดการตั้งคำถามกับบทวิจารณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นว่า เป็นการวิจารณ์ที่เกิดจากความซาบซึ้งในงานศิลปะ หรือเป็นเพียงการวิจารณ์ที่เกิดจากประสบการณ์สุนทรีย์เดิมกับความเป็นตัวตนของผู้วิจารณ์เอง

แต่ในบางกรณีดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สมรรถนะของระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถรวมเอาเทคโนโลยี ภาพ เสียง หรือ ทั้งภาพและเสียงเข้ามารวมไว้ด้วยกันนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่เอื้อต่อการสร้างประสบการณ์สุนทรีย์ส่งตรงถึงหน้าจอคอมพิวเตอร์ ทำให้ได้พบว่าจากกระตุนทนาหลายกระทู้ ศิลปินหรือผู้ใช้หลายคนรู้จักที่จะเลือกเอาเทคโนโลยีเหล่านั้นมาเสนอผลงานดนตรี ทั้งของตนและของผู้อื่นผ่านกระตุนทนานี้ เพื่อให้ผู้ใช้(user) ได้เข้ามารับชมรับฟังการแสดงหรือการบรรเลงดนตรีนั้นพร้อมๆ อยู่ในเหตุการณ์จริง จึงกลับกลายเป็นการพลิกผันกลับแนวคิดที่ว่าด้วยการวิจารณ์ในระบบอินเทอร์เน็ต ที่ถูกมองว่าเป็นเพียงการวิจารณ์ศิลปะดนตรีผ่านประสบการณ์สุนทรีย์ของผู้อื่น

ดังนั้น เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาถึงพื้นที่ใหม่นี้อีกครั้ง พื้นที่บนโลกอินเทอร์เน็ตเองก็เป็นแหล่งรองรับเอาทุกสิ่งทุกอย่างของผลผลิตทางดนตรีเข้ามารวมอยู่ด้วยกันอย่างเปิดกว้าง การปะทะสังสรรค์ทางความคิดจึงเกิดขึ้นอย่างเข้มข้นทั้งในปากผิงของความเป็นชนบ หรือ ความร่วมสมัย โดยบางครั้งทำให้มองเห็นว่านักวิจารณ์เหล่านั้นกำลังทะเลาะกันบนฐานความคิดคนละชั่ว พูดกันคนละเรื่อง โดยที่ชั่วหนึ่งพยายามให้เหตุผลของการเกิด การกำเนิดที่มีที่มาที่ไป หรือแม้แต่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ ในขณะที่อีกชั่วหนึ่งกลับมองว่า การผลิตดนตรีให้เกิดความร่วมสมัยนั้น เป็นหลักการของการพัฒนา เป็นการปรับตัวให้เข้ากับสังคมยุคใหม่เพื่อความอยู่รอด จนบางครั้งอาจถูกมองว่า กำลังรับใช้ทุนนิยมก็เคยมี หรืออาจเกิดการตั้งคำถามกับผู้วิจารณ์ว่า “กำลังทำอะไรอยู่” หรือ “หลงลืม” หรือไม่ว่ากำลังวิจารณ์ดนตรี หรือเป็นเพียงการแสดงความรู้สึกต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการประเมินค่าในลักษณะ “ชอบหรือไม่ชอบ” จากความเป็นอัตวิสัย ดังนั้น ในอีกแง่หนึ่งอินเทอร์เน็ตจึงมีคุณูปการในการทำให้มองเห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของการวิจารณ์ สะท้อนให้เห็นถึง แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล

เชิงประจักษ์ หรือแม้แต่อารมณ์สุนทรีย์ ที่ “นักวิจารณ์” คนหนึ่งเสนอผ่านตัวอักษรบนทึบปรากฏอยู่บนพื้นที่อินเทอร์เน็ตว่ามีที่มาจากกระบวนการวิธีใด

ภาพสะท้อนมุมหนึ่งของการวิจารณ์บนอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่า พื้นที่ในโลกอินเทอร์เน็ต “เอื้อ” ต่อการวิจารณ์อย่างมีวิจารณ์ญาณและหลากหลายในเชิงปริมาณก็คือ ผู้ที่แสดงความคิดเห็นหรือผู้วิจารณ์สามารถใช้เวลาไต่ตรอง คิด พิจารณาด้วยเวลาที่ไม่จำกัด สามารถใช้เวลาในการค้นคว้าเหตุผลสนับสนุนการวิจารณ์ของตนเองได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาและสถานที่ อีกทั้งหากยังไม่พอใจเหตุผลของการวิจารณ์ที่กระทำไปในครั้งแรก ก็ยังสามารถกลับมาแก้ไขการวิจารณ์ของตนเองซ้ำได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งอีกด้วย (ซึ่งเมื่อหากพิจารณาเปรียบเทียบการวิจารณ์แบบมุขปาฐะ อันเป็นการวิจารณ์ดนตรีที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันทันใด ทำให้บางครั้ง เป็นการวิจารณ์ที่เกิดจากความเป็นตัวตนมากกว่าเป็นการวิจารณ์ที่ว่าด้วยเรื่องของเหตุผล) ทำให้เกิดมุมมองหรือความคิดเห็นที่แตกต่าง ความหลากหลายของการวิจารณ์ที่ประมวลรวมอยู่ในประเด็นการสนทนาครั้งหนึ่งๆ ยิ่งตอกย้ำลงไปแนวคิดเรื่องสังคมศาสตร์การวิจารณ์ที่กล่าวถึงเรื่องของการพิจารณาวิจารณ์ ในลักษณะที่สัมพันธ์กับสังคมอย่างรอบด้านและครอบคลุม ดังนั้น “ผู้สร้าง” หรือ “ศิลปิน” จึงได้รับอันติสงฆ์แห่งผลการวิจารณ์ในหลายมุมมองในเวลาอันรวดเร็ว ขนานไปกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในเหตุการณ์ปัจจุบัน

แต่สิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณาควบคู่กับการรับเอา “คำวิจารณ์” มาเป็นภาพสะท้อนงานศิลปะเพื่ออุดมคติแห่งงานศิลป์คือ ข้อด้อยของการวิจารณ์บนโลกอินเทอร์เน็ตอันเป็นลักษณะของการที่ไม่สามารถหาแหล่งอ้างอิงของเหตุผลเป็นหลักฐานประกอบได้ เนื่องจากการวิจารณ์บนโลกอินเทอร์เน็ตยังไม่ได้สร้างวัฒนธรรมการอ้างอิงข้อมูล เหมือนกับการวิจารณ์ในรูปแบบวัฒนธรรมลายลักษณ์ นั้นเป็นเหตุผลที่บั่นทอนความถูกต้องหรือความน่าเชื่อถือจากข้อคิดเห็นการวิจารณ์ที่มีผลต่อเรื่องของสุนทรียศาสตร์ และท้ายที่สุด การวิจารณ์ที่ปรากฏอยู่บนพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ ก็อาจจะเป็นเพียงการรวบรวมจำนวนพรรคพวกที่ “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” งานศิลปะชิ้นดังกล่าว จนอาจเกิดการกำหนดรูปแบบของการสร้างงานศิลปะที่มุ่งเน้น “จำนวนของผู้ฟัง” มากกว่า “คุณภาพ” ของงานดนตรีที่ก่อให้เกิดสุนทรียรสในความเป็นอัตลักษณ์ได้

อย่างไรก็ตาม การวิจารณ์ที่เกิดขึ้น มักเป็น “ประสบการณ์” ที่แฝงด้วย “ภูมิหลัง” ขององค์ความรู้ที่ประสานกันสร้างคำวิจารณ์ที่มีต่องานศิลปะ ประกอบกับ “องค์ความรู้” ที่ได้มาด้วยการเรียนรู้หรือการสั่งสมมาด้วยลักษณะวิถี “ครูพักลักจำ” ในวัฒนธรรมดนตรีไทยจนอาจทำให้เกิด “ความเชื่อมั่น” ที่พอจะเป็นแนวทางที่จะยึดเอาเป็น “ความรู้” หรือ เหตุผลในการสร้างงานดนตรีชิ้นต่อไปได้

ดังนั้น ทวิวจน์ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ใหม่ จึงเป็นภาพสะท้อนของการวิจารณ์ที่จำเป็นต้องมีทิศทางหรือศักยภาพในเชิง “สังคมศาสตร์การวิจารณ์” ที่ให้ความใส่ใจต่อการใช้การวิจารณ์เป็นกลไกในการปลูกปัญญาและประเทืองปัญญาแก่สังคม ด้วยกระบวนการทำให้เห็นการวิจารณ์ที่มีบทบาทความสัมพันธ์กับสังคมในเรื่องของประโยชน์ที่ได้รับ หรือแม้แต่เป็นบทบาทเชิงอุดมคติในการชี้แนะสังคม รวมทั้งศักยภาพของการวิจารณ์ที่ปรากฏไม่ว่าจะในเชิงปริมาณที่กล่าวถึงเรื่องของจำนวนข้อมูลที่มากและหลากหลาย หรือเชิงคุณภาพที่ส่งผลเชิงสุนทรียศาสตร์ให้แก่ทั้งผู้รับและผู้สร้าง ผลของการเก็บข้อมูลวิจัยในประเด็นการวิจารณ์ดนตรีที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ในโลกอินเทอร์เน็ตนั้นพบว่า มีลักษณะของ “การวิจารณ์ดนตรี” เป็นจำนวนปริมาณที่มาก และมีการสร้างหรือผลิตงานออกมาอย่างไม่จำกัดและอย่างอิสระเสรี บางกรณีถึงกับเกิดการทะเลาะถกเถียงวัฒนธรรมดนตรีที่พูดถึงเรื่องของความเหมาะสม ความเป็นอาวุโส-ผู้เยาว์ ความเป็นศิษย์-ครู ด้วยมุมมองที่ไม่ปิดกั้นความคิดเหล่านี้ “ความคิด” ที่ “คิดจริง” จึงได้ปรากฏบนพื้นที่อย่างมีต้องปกปิด หรือแอบซ่อน ส่วนความรู้ที่ได้จากการวิจารณ์ที่มีที่มาจาก “ประสบการณ์” และ “ภูมิหลัง” ของผู้วิจารณ์ ที่สามารถนำมาเป็นฐานในการวิจารณ์ได้นั้นนับได้ว่าเป็นจุดเด่น หรือ ข้อดี

แต่การถามหา “คุณภาพ” ที่อาจนำไปสู่ผลกระทบต่อนแนวคิดทางสังคมศาสตร์การวิจารณ์ ด้วยการตั้งข้อสังเกต “จุดด้อย” ของการไม่แสดงการอ้างอิงข้อมูลที่มีแหล่งที่มาชัดเจนถูกต้องนั้น มิได้เป็นเพียงการกล่าวหาอย่างเลื่อนลอย หรือ แม้แต่การแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติส่วนบุคคลที่อาจจะหลงติดอยู่ในอัตตา ไม่แสวงหา ไม่แลกเปลี่ยน หรือสร้างสรรค์ความรู้

ที่มีลักษณะเป็นภาวีสัย (โดยการตั้งข้อสังเกตที่ได้จากข้อของการแสดงความคิดเห็นที่มีการแบ่งอย่างชัดเจน) อันอาจนำไปสู่รูปแบบสังคมของการประเมินค่าด้วย "จำนวน" มากกว่า "คุณภาพ" นั้น ก็มีทางเป็นไปได้เช่นเดียวกัน

ทวิวิจน์ดนตรีไทย :

ร่องรอย - ยุคสมัย - พื้นที่ใหม่ : กับการก้าวสู่อุดมคติการวิจารณ์

ก่อนที่จะแต่ละบุคคลจะวิจารณ์ดนตรีได้ ก็ย่อมต้องผ่านการฟังดนตรีมาก่อน ระดับของการฟังเพลงนั้นมีความแตกต่างกัน บางคนอาจฟังหลายครั้งจนสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นการฟังในระดับลึกซึ้งเพียงใด ศาสตราจารย์ นพ.พูนพิศ อมาตยกุลนำเสนอระดับของการฟังดนตรีไว้ 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 – ฟังรู้เพลงบรรเลงผ่าน

การฟังเพลงในระดับนี้ จะเป็นขั้นพื้นฐานต่ำสุดของการฟัง กล่าวคือ โสตประสาทรับรู้ว่ามีเสียงดนตรีผ่านเข้ามา จะเป็นเพลงอะไร มีความหมายอย่างไร ใครร้อง จะชายหรือหญิงก็ไม่สนใจ ส่วนเพลงที่ได้ยินนั้นเป็นเสมือนหนึ่งเพื่อนแก้ความเจียบ ใช้เป็นภูมิหลัง เช่น บรรเลงขณะรับประทานอาหารไปพลางก็คุยกันไปพลางอายุไม่จำกัดสำหรับผู้ฟังเพลงระดับนี้ ผู้ฟังจะได้ประโยชน์จากการฟังน้อยมาก พอฟังเพียงรู้สียงว่าเพลงนั้นช้าหรือเร็ว ร่าเริงหรือไม่ โดยที่คนฟังอาจจะเคาะจังหวะไปเป็นช่วง ๆ ด้วยก็ได้ แล้วก็เลิกเอาใจใส่ไปเองในที่สุด

ระดับที่ 2 – ฟังประมาณสื่อสารได้

การฟังเพลงในระดับนี้ เป็นขั้นที่ก้าวสูงขึ้นตรงที่สามารถจะประมาณความหมายของเพลงได้ เนื้อร้องนั้นกล่าวถึงอะไร ได้สาระหรือไม่ สามารถสื่อกับเนื้อหาสาระของเพลงได้ รู้ว่าเพลงนั้นร่าเริง เศร้า หรือเป็นเพลงที่ร้องแบบเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ โดยที่ ความสามารถในการรับรสของเพลงยังไม่เด่นชัด แต่ที่สำคัญมักจะบอกได้ว่าเพลงที่ได้ยินนั้น ชอบหรือไม่ชอบ

ระดับที่ 3 – ฟังด้วยใจสัมผัสจำ

การฟังเพลงในระดับนี้ เป็นความเจริญใจในการฟังเพลงถึงขั้นที่รู้ความหมายทั้งเนื้อและทำนองเพลง รู้ว่าบทร้องนั้นเข้ากับทำนอง เข้ากับเสียงร้องจนเป็นที่ถูกใจตนเพียงใด สามารถจำเพลงนั้นได้ดีจนบางเพลงร้องตามได้ ได้นำตัวเข้าไปผูกพันกับเพลงมากขึ้น เกิดอารมณ์ตามเพลงไปได้ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์เศร้า เกิดความสุขเมื่อได้ฟังเพลงที่ถูกใจ มีการติดเพลง อยากฟัง หรือขอฟัง หรือออกหาซื้อเพลงนั้นๆมาเพื่อฟัง มีความต้องการฟังเพลงนั้นซ้ำๆ จำเสียงคนร้องได้ว่าใครเป็นใคร จำเสียงเครื่องดนตรีได้ แยกเสียงเครื่องดนตรีต่าง ๆ ออกชัด เช่น รู้ว่าตอนนี้สีซอดัง ตอนนี้เดี่ยวจะเข้

สิ่งที่สำคัญที่เด่นชัดในระดับนี้คือ มีความสุขกับเพลงที่สุข มีความทุกข์กับเพลงที่ทุกข์ โดยสรุปแล้ว คนที่ฟังเพลงในระดับนี้มีความสุขและความพอใจเป็นพื้นฐาน

ระดับที่ 4 – ฟังลึกซึ้งวิจารณ์

การฟังเพลงในระดับนี้สูงกว่าทุกระดับที่ผ่านมา ตรงที่สามารถวิจารณ์เปรียบเทียบได้ว่าเพลงนี้มีอะไรดี เพลงนี้ถ้าให้คนร้องได้ร้องเปรียบเทียบกันแล้ว ผู้ฟังสามารถอธิบายประกอบการฟังของตนได้ว่า คนร้องสองคนนั้นมีความดีความงามแตกต่างกันเพียงใด สามารถแนะนำได้ว่า ควรจะเป็นอย่างไร ผู้ที่จะฟังเพลงถึงระดับนี้จะต้องมีประสบการณ์ในการฟังมามาก มีความรู้มาก มักเป็นผู้ใหญ่แล้ว สามารถรู้สึกในรสของดนตรีได้ลึกซึ้งมาก

นักฟังเพลงระดับที่ 4 นี้ มักจะเกาะกลุ่มกันเป็นพรรคพวก ร่วมวิจารณ์งานเพลง เมื่อไหร่ที่เขาได้พบปะพูดคุยเรื่องเพลง มีการทวิวิจน์ต่องานเพลง ระหว่างตัวศิลปินกับผู้รับเอง หรือแม้แต่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ฟังด้วยกันเองก็เป็นได้

ส่วนการฟังเพลงในระดับที่ 5 นั้น ไม่ปรากฏว่ามีหนังสือเล่มใดเคยกล่าวมาก่อน เป็นการฟังเพลงที่ชาวตะวันตกมักเขียนรวมกันในระดับที่ 4 แต่ที่แยกออกมาเพราะเหตุว่าพิสูจน์ได้ว่ามีจริง โดยได้สังเกตผู้ฟังถึงระดับนี้ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางกาย และ/หรือ ใจ เกิดขึ้นในขณะที่ฟังเพลงนั้น จนสามารถตรวจพบได้เช่น มีอาการใจสั่น หน้าซีด เป็นลม หมดสติ บางรายถึงเกิดอาการชัก กระตุก ร้องไห้อย่างไม่มีเหตุผล บางรายเกิดอาการลืมหืมตาหรือร้อง จนถึงไม่สามารถจะควบคุมการขับถ่าย บางรายมีอาการทางจิตอย่างที่เคยคนไทยเรียกว่าผีเข้า เจ้าสิง มีการเปลี่ยนแปลงทางจิตอย่างเห็นได้ชัด และมนุษย์ส่วนมากเขาจะไม่เป็นเช่นนั้น จึงให้ชื่อการฟังแบบนี้ว่า ฟังพิการเกินมนุษย์

การวิจารณ์ที่ถูกต้องด้วยประสบการณ์ ความรู้ นับว่ามีคุณค่าต่องานเพลงงานศิลปะ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องยอมรับว่า การวิจารณ์ที่ผิดก็ย่อมมีปรากฏเช่นเดียวกัน อันนั้นมาจากมีเรื่องความคิดของอัตวิสัย ความเป็นตัวตนของผู้วิจารณ์ที่ปรากฏอยู่ในงาน เพียงแต่ “เรา” หรือ “ศิลปิน” ผู้ซึ่งรับเอาคำวิจารณ์นั้นมาปรับใช้ในมุมมองของวิวาทะที่ก่อให้เกิดปัญญา ที่ไม่ใช่เป็นเรื่องของการวิวาทกัน

และแล้วเมื่อ “ทวิวจันดนตรีไทย” คือ วิวาทะที่เต็มเปี่ยมไปด้วยปัญญาอันเป็นภาพของการวิจารณ์ดนตรีไทย ที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างร่องรอย-ยุคสมัย-พื้นที่ใหม่ กับการก้าวสู่อุดมคติการวิจารณ์ที่บังเกิดด้วยประสบการณ์อันแข็งแกร่ง ประกอบกับความคิด

อันมีวิวิจารณ์ญาณ “ร่องรอย” อันเป็นผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการวิจารณ์ที่เปรียบเสมือน “อดีต” บ่งบอกถึงสิ่งที่ได้ผ่านมาแล้ว การไม่มองข้ามสิ่งที่เป็นร่องรอยแห่งอดีต ทำให้เห็นถึงข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่บางครั้งไม่เคยถูกตั้งคำถามมาก่อนว่า เพราะเหตุใดผลงานการประพันธ์หรือระดับชั้นของศิลปินจึงยังคงอยู่ และถูกกล่าวขานถึงควบคู่กับวัฒนธรรมมาจนทุกวันนี้ อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นดัง “เพชรเม็ดงาม” หลาย ๆ เม็ดที่ประดับวงการดนตรีไทยด้วย

แต่เมื่อ “ยุคสมัย” เปลี่ยนเข้าสู่ความเป็น “ปัจจุบัน” หรือ ก้าวสู่ความเป็น “ร่วมสมัย” ด้วยการปรับตัวจากสิ่งแวดล้อมหรือบริบททางสังคมที่ผันแปร การวิจารณ์ที่เกิดขึ้น ยังยึดติดอยู่กับตัวเนื้อหาในงานศิลปะหรือไม่อย่างไร ความกดดัน บีบคั้นจากสภาพกาย

นอกเกิดเป็นจุดหักเหในการวิจารณ์ได้มากเพียงใด แต่ที่สุด “ความหวังใหม่” ก็ย่อมจะเกิดขึ้น เช่นเดียวกับ “อนาคต” ที่กำลังจะเกิด ด้วยความอิสระจากการปลดปล่อย “ตัวตน” อย่างไร้ขอบเขต บน “พื้นที่ใหม่” ที่สามารถนำเอาการวิจารณ์ทุกแง่มุมความคิดทั้งไว้บนพื้นที่ที่สามารถรองรับได้ทุกอนุ แม้แต่จิตใต้สำนึก

ความคาดหวังที่เกิดจากพลวัตของ“ทวิวจัน”แห่งดนตรีไทยที่ได้ปรับเปลี่ยนประสบการณ์ ทางสุนทรียะจากวาทะระหว่างบุคคลหรือสังคม ไปสู่การเชื่อมโยงเอาบท เรียนแต่ละมุมมองที่นำเอา ร่องรอย ยุคสมัย และพื้นที่ใหม่ของการวิจารณ์เข้ามาเป็นองค์ประกอบพิจารณา แล้วจึงสร้างหรือพัฒนาความเป็น “คุณภาพ”ของการวิจารณ์ ให้สอดคล้องกับ “สังคมศาสตร์การวิจารณ์” ที่กล่าวถึง การพิจารณาวิจารณ์ในลักษณะที่สัมพันธ์กับสังคม อันอาจหมายรวมถึง บทบาทเชิงอุดมคติของการวิจารณ์ในการชี้นำสังคม หรือ เป็นเสียงแห่งมโนธรรมให้แก่สังคมด้วยนั้น จะเป็นจริงตามที่คาดหวังได้เพียงใดในอนาคต

เวลาเท่านั้นจะเป็นเครื่องพิสูจน์

บรรณานุกรม

จี ศรีนิลวาสน์. (2526). สุนทรียศาสตร์ : ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ.

(สุเชาว์ พลอยชุม,แปล). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย

เจตนา นาควัชร. (2549). จากศิลปะสู่การวิจารณ์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง

พูนพิศ อมาตยกุล. (2534). สยามสังคีต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์

ปัญญา รุ่งเรือง. (2517). ประวัติการดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

ยศ สันตสมบัติ. (2544). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์

รังสิพันธุ์ แข็งขัน และคณะ. (2547). บทวิเคราะห์และสรณิพนธ์ สาขาสังคีตศิลป์ จากการวิจัยเรื่อง การวิจารณ์ในฐานะ
พลัทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: หจก. ภาพพิมพ์

วนิดา ขำเขียว. (2543). สุนทรียศาสตร์. กรุงเทพฯ : พรวนการพิมพ์

วิทย์ ศิวศรียานนท์. (2518). วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา